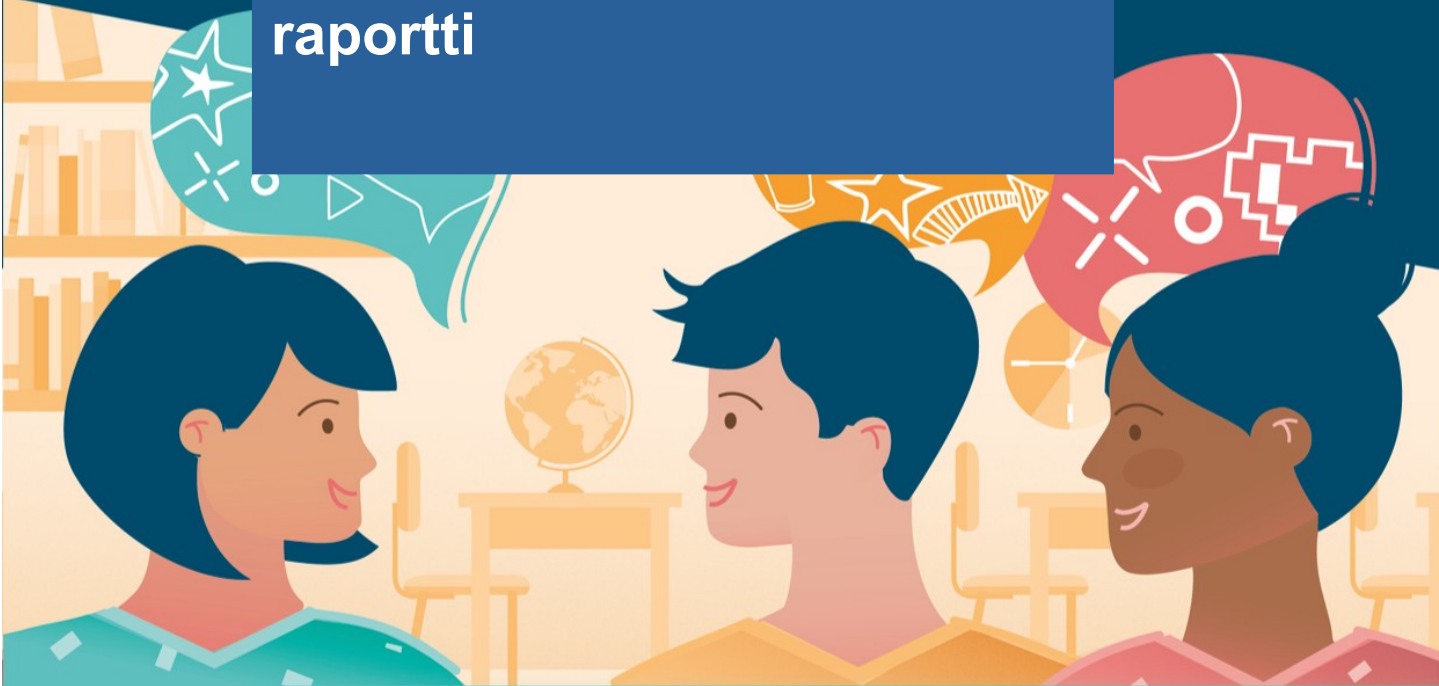

Euroopan
komissio

Keskeiset tiedot kielikoulujen opettamisesta Euroopan kouluissa

Numero 2023 | Eurydice-
raportti

Urheilu
Jean Monnet
Nuoret
Korkeakoulutus
Ammatillinen koulutus
Aikuiskoulutus

Erasmus+
Rikastuttaa elämää, avoin mieli

Kouluopetus

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Lisätietoa Euroopan unionista on saatavilla Internetissä (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2023

Tulosta ISBN 978–92–9488–108–3 ISSN 1830–2076 doi:10.2797/737474 EC-XA-22–001-EN-C

PDF-DATEI ISBN 978–92–9488–107–6 doi:10.2797/529032 EC-XA-22–001-EN-N

© **Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanovirasto, 2023**

Komission uudelleenkäyttöpolitiikasta säädetään 12 päivänä joulukuuta 2011 annetussa komission päätöksessä 2011/833/EU. Pantu täytäntöön joulukuussa 2011 komission asiakirjojen uudelleenkäytöstä (EUVL L 330, 14.12.2011, s. 39 –<https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Ellei toisin mainita, tämän dokumentin uudelleenkäyttö on sallittu Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) -lisenssillä (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tämä tarkoittaa, että uudelleenkäyttö on sallittua edellyttäen, että vastaavat hyvitykset myönnetään ja mahdolliset muutokset ilmoitetaan.

Muiden kuin EU:n omistamien osien käyttöä tai jäljentämistä varten saatetaan tarvita lupa suoraan asianomaisilta oikeudenhaltijoilta. Ei ole tekijänoikeuksia kuviin, joissa ei ole tekijänoikeusindikaattoria © Euroopan unioni.

KREDIITTEJÄ

Kansikuva: © Julia Tim/stock.adobe.com; © kaikki bagel/stock.adobe.com;

© Alice/Stock.adobe.com; © VectorPunks/stock.adobe.com;

© ok_creation/stock.adobe.com.

Eŭropo Demokratio Esperanto

Pierre Dieumegardindokumentti eurooppalaisen [demokratian esperantosta](#)

Tämän "väliaikaisen" asiakirjan tarkoituksena on antaa useammille Euroopan unionin kansalaisille mahdollisuustutustua Euroopan unionin tuottamiin (ja sen veroista rahoitettuihin) asiakirjoihin. **Ilman käännöksiä ihmiset jäävät keskustelun ulkopuolelle.**

Thi:n asiakirja oli [vain englanniksi pdf-tiedostossa](#). Tästä ensimmäisestä tiedostosta loimme Libre Office -ohjelmiston luoman odt-tiedoston, joka kääntää automaattisesti muille kielille. [Tulokset ovat nyt saatavilla kaikilla virallisilla kielillä.](#)

On toivottavaa, että EU:n hallinto ottaa vastaan tärkeiden asiakirjojen käännöksen. "Tärkeät asiakirjat" eivät ole vain lakeja ja asetuksia, vaan myös tärkeitä tietoja, joita tarvitaan tietoon perustuvien päätösten tekemiseen yhdessä.

Jotta voisimme keskustella yhteisestä tulevaisuudestamme yhdessä ja mahdollistaa luotettavat käännökset, kansainvälinen esperanto olisierittäin hyödyllinen sen yksinkertaisuuden, säännöllisyyden ja tarkkuuden vuoksi.

Ota yhteyttä:

[Contacto \(europokune.eu\)](mailto:Contacto@europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa 2023 painos

Eurydice-raportti

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Asiakirjan on julkaissut Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanovirasto (EACEA). Alustojen, tutkimusten ja analyysien laitos).

Mainitkaa tämä julkaisu seuraavasti:

Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2023. *Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta kouluissa Euroopassa – 2023 painos*, Eurydice Report, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg.

Käsikirjoitus valmistui helmikuussa 2023.

© Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanovirasto, 2023

Jäljentäminen on sallittua suhteessa lähteeseen.

Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanovirasto

Alustan, tutkimuksen ja analyysin yksikkö

Avenue du Bourget 1 (J-70 – yksikkö A6)

BE-1049 Bryssel

Puh. + 32 22995058

Faksi + 32 22921971

Sähköpostiosoite: eacea-eurydice@ec.europa.eu

Verkkosivustolla: <http://eurydice.eacea.ec.europa.eu>

ESIPUHE

Kuuluisa filosofi sanoi kerran: Kieleni rajat tarkoittavat maailmani rajoja. Mutta jos kieli muuttuu kahdeksi kieleksi, kolmeksi kieleksi tai kymmeneksi kieleksi, niin rajat alkavat todella hämärtyä. Kielillä, joita ajattelemme, tunnemme, esittelemme ja suunnittelemme. Ne määräävät, miten välitämme tietomme, uskomme, kokemuksemme, halumme. Kieli on sitä, miten paljastamme itsemme ja miten ymmärrämme muita. Lopuksi käytämme kieliä yhteiskunnallisen muutoksen aikaansaamiseksi ja tulevaisuuden keksimiseksi.

Kielillä on siis keskeinen merkitys elämässämme ja niillä on keskeinen rooli koulutuksessa. Eurooppa on

kielellisesti monipuolinen maanosa. Kielten moninaisuus on todellisuutta myös monissa kouluissamme. Tämä todellisuus tarjoaa rikkaita mahdollisuuksia kaikille opiskelijoille, erityisesti edistämällä heidän kiinnostustaan maailmaa kohtaan ja kehittämällä kulttuurienvälisiä taitojaan. Meidän on kuitenkin varmistettava, että opiskelijat saavat riittävästi tukea oppimiseen muulla kuin kotona tai ensimmäisellä kielellä.

Kielellisen monimuotoisuuden ja kielten oppimisen edistäminen oli Euroopan unionin (EU) pysyvä poliittinen linja. Euroopan oma kielellinen monimuotoisuus ja EU:n varhainen tavoite luoda yhteinen alue, jossa ihmiset voivat liikkua vapaasti rajojen yli, vaativat vahvaa sitoutumista kielten oppimisen edistämiseen.

Koulutuksen alalla tavoitteenamme on luoda eurooppalainen koulutusalue, jossa kaikki nuoret saavat laadukasta koulutusta. Tässä yhteydessä kielten hallitseminen on avaintaito, joka avaa ovet ylittämättömille oppimiskokemuksille Euroopassa ja sen ulkopuolella. Itse asiassa olemme jo useiden vuosien ajan noudattaneet politiikkaa, jolla kannustetaan kaikkia nuoria hankkimaan vieraiden kielten taito jo varhaisesta iästä lähtien, jotta he voivat keskiasteen lopussa hallita kahta kieltä koulun kielen rinnalla. Ponnisteluja on jatkettava ja jopa nopeutettava tähän suuntaan.

Laadukkaan kieltenopetuksen tarjoamiseksi kouluissa olemme sitoutuneet kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan kielten opetuksessa ja oppimisessa. Lähestymistapamme sisältää monikielisyiden kouluissa ja edistää yleisen kielitietoisuuden kehittämistä kouluttajien keskuudessa. Sillä edistetään esimerkiksi kieltenopettajien ja muiden opettajien välistä yhteistyötä hyödyntämällä innovatiivisia, osallistavia ja monikielisiä opetusmenetelmiä ja edistämällä opiskelijoiden ja opettajien oppimiskokemuksia ulkomailla Erasmus+ohjelman kautta.

Tämä raportti tarjoaa tietoja ja vertailevia analyysejä, joiden avulla voidaan saada tietoa kieltenopetuksesta Euroopan maissa. Voit esimerkiksi huomata, että kaikkialla opiskelijat oppivat vieraita kieliä kuin koskaan aikaisemmin alemmassa peruskoulussa nuoremmasta iästä lähtien. Englanti on kaikkein oppinein vieras kieli, sillä yli 98 prosenttia lukion oppilaista on EU:n tasolla.

Toisen vieraan kielen osalta tarvitaan kuitenkin lisätoimia, koska emme näe mitään merkittävää parannusta.

Luotan siihen, että tämä mietintö tukee suuresti koulutuspolitiikan päättäjiä ja sidosryhmiä suunnittelemalla ja panemalla täytäntöön tämän alan politiikkaa ja viime kädessä pyrkimällä parantamaan kieltenopetusta kouluissamme ja edistämään aktiivisesti kielellistä monimuotoisuutta.

Mariya Gabriel

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Innovoinnista, tutkimuksesta, kulttuurista, koulutuksesta ja nuorisoasioista vastaava komissaari

Sisällysluettelo

ESIPUHE.....	6
KOODIT JA LYHENTEET.....	12
ESITTELY.....	14
TIIVISTELMÄ.....	17
LUKU A: KONTEKSTI.....	24
BLUKU – ORGANISAATIO.....	33
IJAKSO – RAKENNUKSET.....	33
IIJAKSO – KIELTEN MONINAISUUS.....	46
CLUKU OSALLISTUMINEN.....	62
IJAKSO – OPISKELIJOIDEN OPPIMIEN VIERAIDEN KIELTEN MÄÄRÄ.....	62
IIJAKSO – OPISKELIJOIDEN OPPIMAT VIERAAT KIELET.....	77
DLUKU OPETTAJAT.....	94
IJAKSO – PÄTEVYYS JA KOULUTUS.....	94
IIJAKSO – VALTIOIDEN RAJAT YLITTÄVÄ LIIKKUVUUS.....	104
LUKU E OPETUSPROSESSIT.....	114
IJAKSO – OPETUSAIKA JA OPPIMISTULOKSET.....	114
IIJAKSO – TOIMENPITEET, JOILLA TUETAAN TESTAUSTA JA KIELTENOPISKELUA.....	133
REFERENSSIT.....	140
ENCYCLOPEDIA.....	142
TILASTOTIETOKANNAT JA TERMINOLOGIA.....	146
LIITÄNNÄT.....	148
LIITE 1: YKSITYISKOHTAISET TILASTOTIEDOT.....	148
LIITE 2: CLIL PRIMAARI- JA KESKIASTEEN KOULUTUKSESSA.....	165
TUNNUSTUKSET.....	169

Kuva indeksi

Kuva A1: Viralliset kansalliset ja alueelliset, vähemmistökielet tai ei-alueelliset kielet, 2021/2022.....	25
Kuva A2: Niiden 15-vuotiaiden osuus, jotka puhuvat pääasiassa muuta kieltä kuin koulukieltä kotona, 2018	28
Kuva A3: 15-vuotiaiden maahanmuuttajien ja muiden kuin maahanmuuttajien osuus kotona puhutun kielen mukaan 2018.....	30
Kuva A4: 15-vuotiaiden osuus kouluista, joissa yli 25 prosenttia oppilaista puhuu pääasiassa muuta kieltä kuin koulun kieltä kotona, 2018.....	32
Kuva B1: Varhaisikä, jossa ensimmäinen ja toinen vieras kieli ovat pakollisia kursseja kaikille oppilaille esi-, perus- ja/tai yleissivistävässä koulutuksessa (ISCED 0–3), 2021/2022.....	35
Kuva B2: Ajanjakso, jona vieraan kielen oppiminen esi-, perus- ja/tai yleissivistävässä koulutuksessa (ISCED 0–3) oli pakollista vuosina 2021/2022 ja erot vuodesta 2002/2003.....	37
Kuva B3: Ajanjakso, jona kahden vieraan kielen oppiminen perus- ja/tai yleissivistävässä peruskoulutuksessa (ISCED 1–3) 2021/2022 oli pakollista, ja erot vuosina 2002/2003.....	39
Kuva B4: Vieraat kielet hakemuksena ja pakolliset oppiaineet kaikille perusasteen ja/tai lukion opiskelijoille (ISCED 1–3), 2021/2022.....	41
Kuva B5: Ero koulutuksessa olevien oppilaiden välillä niiden vuosien osalta, jotka ovat oppineet vieraita kieliä pakolliseksi oppiaineeksi, 2021/2022.....	43
Kuva B6: Kaksi vierasta kieltä samanaikaisesti pakollisina oppiaineina opiskelleiden vuosien lukumäärän välinen ero, 2021/2022.....	44
Kuva B7: Vieraiden kielten erityisvaatimus kaikille perus- ja keskiasteen koulutuksen (ISCED 1–2) opiskelijoille, 2021/2022.....	47
Kuva B8: Vieraat kielet, jotka on määritelty ylemmän tason hallintoasiakirjoissa perusasteen ja toisen asteen koulutusta varten (ISCED 1–3), 2021/2022.....	49
Kuva B9: Alueelliset kielet tai vähemmistökielet, jotka mainitaan nimenomaisesti ylemmän tason hallintoasiakirjoissa perusasteen ja toisen asteen koulutusta varten (ISCED 1–3), 2021/2022.....	52
Kuva B9: Alueelliset kielet tai vähemmistökielet, jotka mainitaan nimenomaisesti ylemmän tason hallintoasiakirjoissa perusasteen ja toisen asteen koulutusta varten (ISCED 1–3), 2021/2022.....	53
Kuva B10: Klassisen kreikan ja latinan tutkimus yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa (ISCED 2–3), 2021/2022.....	56
Kuva B11: Oikeus kotikielen opetukseen maahanmuuttajaopiskelijoille perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2021/2022.....	58
Kuva B12: CLIL-ohjelmien olemassaolo ja CLIL-kielten asema perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2021/2022.....	60
Kuva C1a: Vieraita kieliä perusasteen koulutuksessa (ISCED 1) opiskelevien osuus kielimäärän mukaan, 2020.....	64
Kuva C1b: Vähintään yhden vieraan kielen oppineiden osuus peruskoulussa (ISCED 1) iän mukaan 2020.....	64
Kuva C2: Suuntaukset vähintään yhden vieraan kielen oppivien opiskelijoiden osuudessa peruskoulussa (ISCED 1), 2013 ja 2020.....	66
Kuva C3: Vieraita kieliä lukiossa (ISCED 2) opiskelevien osuus kielimäärän mukaan 2020.....	67
Kuva C4: Kaksi tai useampia vieraita kieliä opiskelevien osuuden kehitys keskiasteen koulutuksessa (ISCED 2), 2013 ja 2020.....	69
Kuva C5: Vieraita kieliä opiskelevien osuus keskiasteen koulutuksessa (ISCED 3), kielten lukumäärän mukaan 2020.....	71

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Kuva C6: Kaksi tai useampia vieraita kieliä opiskelevien määrän kehitys keskiasteen koulutuksessa (ISCED 3), 2013 ja 2020.....	73
Kuva C7: Vieraiden kielten keskimääräinen määrä oppilasta kohti perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020.....	75
Kuva C8: Oppinein vieras kieli perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020.....	78
Kuva C9: Maat, joissa suuri osuus oppilaista (yli 90 prosenttia) opiskelee englantia perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020.....	79
Kuva C10: Toiseksi yleisin vieras kieli perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020.....	81
Kuva C11: Vieraat kielet, lukuun ottamatta englantia, ranskaa, saksaa ja espanjaa, oppivat vähintään 10 prosenttia peruskoulun ja lukion oppilaista (ISCED 1–3), 2020.....	83
Kuva C12: Englantia perus- ja keskiasteen koulutuksessa opiskelevien prosenttiosuuden kehitys (ISCED 1–3), 2013 ja 2020.....	85
Kuva C13: Ranskaa perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2013 ja 2020 opiskelevien prosenttiosuuden kehityssuuntaukset.....	87
Kuva C14: Saksaa perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3) opiskelevien osuuden kehittäminen, 2013 ja 2020.....	88
Kuva C15: Espanjaa keskiasteen koulutuksessa opiskelevien prosenttiosuuden kehitys (ISCED 2–3), 2013 ja 2020.....	90
Kuva C16: Englantia yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa (ISCED 3) opiskelevien prosenttiosuuksien erot, 2020.....	92
Kuva D1: Vieraan kielen opettajien erikoistuminen perusopetukseen (ISCED 1), 2021/2022.....	95
Kuva D2: Perusasteen ja ylemmän perusasteen (ISCED 1–3) luokan A CLIL-kouluissa työskentelyyn vaadittavat tutkinnot, 2021/2022.....	97
Kuva D3: Niiden lukion (ISCED 2) opettajien osuus, jotka ovat suorittaneet oppisopimuskoulutuksen monikielisissä tai monikulttuurisissa ympäristöissä, 2018.....	100
Kuva D4: Esimerkkejä keskeisistä käsitteistä, jotka kuvaavat CPD:n toimia, jotka liittyvät ”Kielitietoisuus kouluissa”, 2021/2022.....	103
Kuva D5: Korkean tason suosituksia ITE:n sisällöstä tuleville vieraiden kielten opettajille ja kohdekielimaassa käytettävälle ajanjaksolle 2021/2022.....	105
Kuva D6: Niiden toisen asteen (ISCED 2) vieraiden kielten opettajien osuus, jotka olivat ulkomailla ammatillisia tarkoituksia varten, 2013 ja 2018.....	107
Kuva D7: Ylimmän tason viranomaisten tarjoamat tukiohjelmat, joilla tuetaan vieraiden kielten opettajien kansainvälistä liikkuvuutta perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2021/2022.....	108
Kuva D8: Ammatillisen liikkuvuuden ohjelman tuella ulkomaille lähteneiden lukion (ISCED 2) liikkuvien nykykielten opettajien osuus, 2018.....	110
Kuva D9: Liikkuvien opettajien osuus keskiasteen koulutuksessa (ISCED 2) ulkomailla oleskelun ammatillisten syiden mukaan, EU-taso, 2018.....	111
Kuva D10: Liikkuvan vieraan kielen opettajien osuus lukiossa (ISCED 2) pitkäaikaista ja lyhytaikaista ulkomailla oleskelua varten, 2018.....	113
Kuva E1: Pakollisen vieraan kielen opetuksen tuntimäärä kuvitteellisen vuoden aikana perus- ja kokoaikaisessa koulutuksessa, 2020/2021.....	116
Kuva E2: Pakollisena oppiaineena ensimmäisen ja toisen vieraan kielen oppiaineina jaettujen tuntien määrä nimellistä vuotta kohden 2020/2021.....	119
Kuva E3: Ensimmäisen vieraan kielen opetusajan suhde niiden palkkaluokkien määrään, joilla tätä kieltä opetetaan kokopäiväisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa, 2020/2021.....	121

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Kuva E4: Opetusaika vieraille kielille pakollisina oppiaineina osuutena perusopetuksen ja kokopäiväisen oppivelvollisuuden kokonaisopetusajasta, 2020/2021.....	124
Kuva E5: Muutokset (prosenttiosuus) suositellusta vähimmäisopetusajasta nimellisvuotta kohden, joka on jaettu vieraille kielille pakollisina oppiaineina vuosina 2013/2014 ja 2020/2021.....	126
Kuva E6: Ensimmäisen ja toisen vieraiden kielten arvioitu suorittamisen vähimmäistaso keskiasteen ja ylemmän keskiasteen koulutuksen päättyessä (ISCED 2–3), 2021/2022.....	130
Kuva E7: Vieraita kieliä, jotka testataan ylemmän keskiasteen koulutuksen kansallisissa kokeissa (ISCED 3), 2021/2022.....	134
Kuva E8: Koulukielen tutkinto esiopetuksen päättyessä (ISCED 0) ja/tai perusasteen koulutuksen alussa (ISCED 1), 2021/2022.....	136
Kuva E9: Toimenpiteet kieltenoppimisen tukemiseksi perus- ja keskiasteen koulutuksessa äskettäin muuttaville opiskelijoille (ISCED 1–2), 2021/2022.....	138

KOODIT JA LYHENTEET

Maakoodit

Euroopan unioni	IST Italia	Euroopan vapaakauppaliitto ja ehdokasmaat
	Kypros	AI-AUGEN Albania
Jäsenvaltiot	LV Latvia	B.A.S. Bosnia ja Hertsegovina
Ryhdy Belgiaksi	Liettua	Sveitsi
BE for Belgia – Ranskan yhteisö	LU Luxemburg	Islanti on
Ryhdy de Belgia – saksankielinen community	Tarjoukset Unkari	Li Liechtenstein
NL nl Belgia – Flanderin yhteisö	MT Malta	Minä olen Montenegro
BG Bulgaria	Alankomaat	MK-Schichtung Pohjois-Makedonia
CZ Tšekin tasavalta	Itävallassa	Ei Norja
DK Tanska	P.S. Puola	RS-KÜHLER Serbia
Saksa	P.S. Portugali	TR-WERTE Türkiye
EE Viro	Romania	
Irlanti	S.A. Slovenia	
Kreikka	SK Slovakia	
Se on Espanja	Fi Suomi	
F.F. Ranska	S.A. Ruotsi	
HR-BERATUNG Kroatia		

Muut koodit

(:) tai: Tietoja ei ole saatavilla

Älä osallistu tiedonkeruuseen

(-) tai – Ei sovelleta

Lyhenteet ja lyhenteet

CEFR:n kieliä koskeva yhteinen eurooppalainen viitekehys

Sisällön ja kieli-integroidun oppimisen kyntäminen

CPD jatkaa ammatillista kehitystä

ECTS Eurooppalainen opintosuoritusten ja arvosanojen siirto- ja kertymisjärjestelmä

ISCED Kansainvälinen koulutusluokitus

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Iso-NORMEN Kansainvälinen standardointijärjestö

Se on ensimmäinen opettajankoulutus

OECD:n taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö

Pisa, ITALIO Koulutusohjelma Kansainvälinen opiskelija-arviointi

Talis Opetus- ja oppimisen kansainvälinen tutkimus

Eläinlääkärin ammatillinen koulutus

ESITTELY

Kielet ovat osa kulttuuria. Näin ollen ne edistävät täysipainoisesti henkilökohtaisten ja kollektiivisten identiteettien rakentamista. Itse asiassa jokainen kieli tarjoaa tietyn näkemyksen elämästä. Kielellistä monimuotoisuutta arvostetaan ja arvostetaan demokraattisissa yhteiskunnissa. Kielet ovat myös hienostuneita työkaluja, joiden avulla ihmiset voivat viljellä mielekkäitä suhteita toisiinsa ja viitata maailmaan yleensä. Kielitaito on siis todellinen portti elämän rikastuttaviin kokemuksiin ja mahdollisuuksiin.

Eurooppa on kielellisesti monipuolinen maanosa. Tämä monimuotoisuus kattaa paitsi maiden virallisten kielten lisäksi myös Euroopan alueella vuosisatojen ajan puhutut alueelliset tai vähemmistökielet, puhumattakaan maahanmuuttajien tuomista kielistä. Kielellisen monimuotoisuuden kunnioittamista on alusta alkaen pidetty Euroopan unionin keskeisenä periaatteena, ja se on kirjattu sen keskeisimpään lainsäädäntöön, Euroopan¹unionista tehtyyn sopimukseen.

POLIITTINEN KONTEKSTI

Kieltenoppimisella on keskeinen rooli eurooppalaisen hankkeen toteuttamisessa. Tehokas osaaminen useammalla kuin yhdellä kielellä vaikuttaa suoraan Euroopan kansalaisten kykyyn hyötyä koulutusmahdollisuuksista ja työmahdollisuuksista kaikkialla²Euroopassa. Kieltenoppiminen voi myös vahvistaa yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen eurooppalaista ulottuvuutta: se kehittää oppijoiden kiinnostusta muiden kulttuurien ymmärtämiseen ja arvostamiseen ja edistää viime kädessä eurooppalaista identiteettiä, joka on osallistava ja avoin muille kulttuureille.

Kielitaito on keskeinen osa eurooppalaista koulutusaluetta koskevaa visiota, joka esitetään Euroopan komission tiedonannossa eurooppalaisen identiteetin vahvistamisesta koulutuksen avulla. Tämän innostavan näkökulman mukaisesti Euroopan olisi oltava paikka, jossa ”rajat eivät haittaa oppimista, opiskelua ja tutkimusta”. Maanosa, jossa äidinkielen lisäksi kaksi muuta kieltä³on tullut normi. Kielten oppimisen ja monikielisuuden edistäminen on myös osa visiota laadukkaasta koulutuksesta ja avaintekijänä rajatylittävään liikkuvuuteen, yhteistyöhön ja keskinäiseen ymmärtämykseen.

Lukutaito ja monikieliset taidot kuuluvat eurooppalaisen⁴viitekehyksen kahdeksaan elinikäisen oppimisen avaintaitoon.

Kunnianhimoinen tavoite, jonka mukaan kaikki oppilaat hyötyvät opetuksesta kahdella vieraalla kielellä varhaisessa vaiheessa, on kunnianhimoinen tavoite, jonka valtioiden ja hallitusten päämiehet muotoilivat ensimmäistä kertaa Barcelonassa vuonna 2002⁵. Tämä tavoite vahvistettiin äskettäin neuvoston toukokuussa 2019 antamassa suosituksessa kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen. Suosituksessa kehoitetaan erityisesti jäsenvaltioita ”tutkimaan keinoja, joilla autetaan kaikkia nuoria hankkimaan mahdollisuuksien mukaan vähintään yhden muun eurooppalaisen kielen taito ennen keskiasteen koulutuksen päättymistä koulukielten lisäksi, jotta he voivat käyttää kieltä tehokkaasti

1 ”Unioni kunnioittaa rikasta kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuuttaan ja varmistaa, että Euroopan kulttuuriperintöä suojellaan ja vahvistetaan” (3 artiklan 4 kohta).

2 ”Osaaminen määritellään tietojen, taitojen ja asenteiden yhdistelmäksi” (neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2018, elinikäisen oppimisen avaintaidoista, EUVL C 189, 4.6.2018).

3 Komission tiedonanto – Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla, COM(2017) 673 final, s. 11.

4 Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2018, elinikäisen oppimisen avaintaidoista (EUVL C 189, 4.6.2018).

5 Puheenjohtajan päätelmät – Barcelonan Eurooppa-neuvosto 15.–16. maaliskuuta 2002, C/02/930.

sosiaaliin, oppimiseen ja ammatillisiin tarkoituksiin, ja edistämään ylimääräisen (kolmannen) kielen hankkimista tasolla, joka antaa heille mahdollisuuden olla vuorovaikutuksessa tietyn kielitason kanssa”⁽⁶⁾.

Vuonna 2019 annetussa neuvoston suosituksessa mennäänkin askeleen pidemmälle, sillä sen tavoitteena on muuttaa päättäjien ja koulutusalan toimijoiden ajattelutapaa ja inspiroida heitä kokonaisvaltaiseen politiikkaan kieltenopetuksen alalla sekä innovatiivisiin ja osallistaviin kieltenopetusmenetelmiin ja -strategioihin. Tavoitteena on parantaa oppilaiden yleistä kielitaitoa, toisin sanoen koulukieltä, vieraita kieliä⁽⁷⁾ ja kotikieltä, kun on kyse monikielisestä taustasta.

Tämä kokonaisvaltainen lähestymistapa kielten opetukseen ja oppimiseen voidaan saavuttaa erityisesti edistämällä kielitietoisuutta kouluissa, mikä edellyttää, että koko kouluhenkilöstö osallistuu kieliulottuvuuden jatkuvaan pohdintaan kouluelämän kaikilla osa-alueilla. Kielikoulujen olisi tarjottava osallistavat puitteet kielten oppimiselle, arvostettava oppijoiden kielellistä monimuotoisuutta ja käytettävä niitä oppimisresurssina ja otettava samalla mukaan vanhemmat, muut hoitajat ja laajempi paikallinen yhteisö kielikasvatuksessa.

Helmikuussa 2021 annetussa neuvoston päätöslauselmassa eurooppalaisen koulutusyhteistyön uusista strategisista puitteista eurooppalaiselle koulutusalueelle ja sen jälkeen (2021–2030)⁸ todettiin äskettäin, että kieltenopetuksen, kieltenoppimisen ja monikielisyyden tukeminen on konkreettinen toimenpide eurooppalaiselle yhteistyölle laadun, oikeudenmukaisuuden, osallisuuden ja onnistumisen varmistamiseksi koulutuksessa.

Äskettäin hyväksytyllä neuvoston suosituksella koulumenestyksestä⁽⁹⁾ pyritään parantamaan kaikkien oppilaiden koulutustuloksia heidän erityisolosuhteistaan (esim. sosioekonomisesta taustastaan) ja kouluhyvinvoinnista riippumatta. Tässä yhteydessä siinä korostetaan maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden erityistarpeita erityisesti kielten oppimisen tukemiseksi.

RAPORTIN SISÄLTÖ

Tämä viides painos *kieltenopetuksesta Euroopassa*, joka perustuu tietenkin edelliseen painokseen, tarjoaa luotettavaa tietoa monista kieltenopetukseen liittyvistä kysymyksistä Euroopassa. Muut kielet (alueelliset kielet, vähemmistökielet, klassiset kielet jne.) otetaan huomioon. Tutkimus keskittyy poliittisiin puitteisiin, joissa vieraiden kielten opetus tapahtuu. Tilastotiedot auttavat kuitenkin antamaan maadoitunemman kuvan, jos niitä on saatavilla.

Tämä raportti sisältää 51 indikaattoria. Jokainen niistä sisältää grafiikkaa, selittävää tekstiä ja otsikon, jossa esitetään yhteenveto tärkeimmistä havainnoista. Indikaattorit on jaettu viiteen lukuun:

Luku A alkaa kaikkien Euroopan virallisten kielten esittelystä ja jatkuu tämän päivän luokkahuoneiden kielellisestä monimuotoisuudesta.

6 Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2019, kattavasta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen (EUVL C 189, 5.6.2019, s. 17).

7 Vieraiden kielten opiskelijoiden osaamista koskevassa Euroopan unionin tutkimuksessa todettiin, että vain 42 prosenttia testatuista 15-vuotiaista saavutti ensimmäisen vieraan kielen ”riippumattomien käyttäjien” tason (B1/B2 yhteisessä eurooppalaisessa kieliviitekehityksessä) ja saavutti 25 prosenttia tästä tasosta toisella vieraalla kielellä. Lisäksi huomattava määrä opiskelijoita (14 prosenttia ensimmäisestä vieraasta kielestä ja 20 prosenttia toisesta kielestä) ei saavuttanut ”peruskäyttäjien” tasoa (eli taso ennen A1:tä kieliä koskevassa yhteisessä eurooppalaisessa viitekehityksessä) (Euroopan komissio, 2012).

8 Neuvoston päätöslauselma eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista eurooppalaiselle koulutusalueelle ja sen jälkeen (2021–2030), EUVL C 66, 26.2.2021.

9 Neuvoston suositus, annettu 28 päivänä marraskuuta 2022, tavoista saavuttaa koulussa menestyminen ja toimenpiteistä koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseksi 28 päivänä kesäkuuta 2011 annetun neuvoston suosituksen korvaaminen (EUVL C 469, 9.12.2022).

Luvussa B käsitellään vieraiden kielten tarjoamista opetussuunnitelmassa. Ensimmäisessä osassa keskitytään tarjolla olevien vieraiden kielten määrään, ja toisessa osassa esitetään tiettyjä kieliä.

Luvussa C keskitytään opiskelijoiden osallistumisasteeseen kieltenopiskelussa. Ensimmäisessä osassa tarkastellaan opiskelijoiden oppimien vieraiden kielten määrää koulutustason ja reitin mukaan, kun taas toisessa tarkastellaan, mitä vieraita kieliä opiskelijat oppivat.

Luku D on omistettu (vieraiden kielten) opettajille. Ensimmäisessä osassa käsitellään useita kysymyksiä, jotka liittyvät opettajien pätevyyteen, erikoistumisasteeseen ja heidän koulutusmahdollisuuksiinsa. Toisessa osassa käsitellään vieraiden kielten opettajien kansainvälistä liikkuvuutta.

Luku E alkaa tutkimalla vieraiden kielten opetusaikaa ja kahden ensimmäisen vieraan kielen opiskelijan odotettuja oppimistuloksia. Siinä käsitellään myös kielikokeita ja tukitoimenpiteitä maahanmuuttajaopiskelijoille yleissivistävässä koulutuksessa.

Lukujen liitteenä on sanasto, jossa selitetään käytetyt keskeiset termit. Liitteissä annetaan lisätietoja kertomuksen eri näkökohdista.

TIETOLÄHTEET JA MENETELMÄT

Raportin tärkein tietolähde on Eurydice-verkosto, joka antoi kvalitatiivista tietoa (vieraiden) kieltenopetukseen liittyvistä politiikoista ja toimenpiteistä kouluissa. Nämä tiedot kerättiin kyselylomakkeella, jonka verkoston kansalliset asiantuntijat/edustajat täyttivät tammi- ja helmikuussa 2022. Tärkein tietolähde ovat ylimmän koulutusviranomaisen antamat määräykset/suosituksukset, opetussuunnitelmat ja muut ohjeasiakirjat. Viitevuosi on lukuvuosi 2021/2022. Lisäksi käytettiin opetusaikaa koskevia tietoja Eurydicen taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) 2020/2021 yhteisestä tiedonkeruusta (Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2021a).

Eurydice-tietoja täydennetään Eurostatin tiedoilla ja kahden OECD:n kansainvälisen tutkimuksen tiedoilla: vuoden 2018 kansainvälisen opiskelija-arvioinnin ohjelma (PISA) ja vuoden 2018 opetus- ja oppimistutkimus (TALIS). Eurostatin tilastot vuosilta 2019–2020 viitevuonna antavat tietoa koulujen kieltenoppimiseen osallistuvien oppilaiden osallistumisasteesta. PISA 2018 -opiskelijakyselyllä laskettiin niiden oppilaiden osuus, jotka puhuvat eri kieltä kotona kuin koulukieltä. TALIS 2018 -ohjelman opettajakyselyn avulla saatiin tietoa (vieraiden) kieltenopettajien kansainvälisestä liikkuvuudesta ja heidän mahdollisuuksistaan opettaa monikielisissä kouluissa.

Tässä kertomuksessa keskitytään pääasiassa perus- ja keskiasteen koulutukseen. Jotkin indikaattorit liittyvät kuitenkin esiasteen koulutukseen ja ammatilliseen keskiasteen koulutukseen. Useimmissa tapauksissa mukana ovat vain julkiset koulut (lukuun ottamatta Belgiaa, Irlantia ja Alankomaita, joissa otetaan huomioon valtiosta riippuvaiset yksityiset koulut).

Raportti käsittää 39 koulutusjärjestelmää¹⁰Eurydice-verkoston 37 jäsenvaltiossa (27 Euroopan unionin jäsenvaltiota ja Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Sveitsi, Islanti, Liechtenstein, Montenegro, Pohjois-Makedonia, Norja, Serbia ja Turkiye).

Lukuvuonna 2021/2022, joka oli useimpien indikaattorien viitevuosi, covid-19-pandemian johdosta toteutetut erityistoimenpiteet vaikuttivat kouluopetuksen järjestämiseen monissa Euroopan maissa. Väliaikaisia toimenpiteitä ei ilmoiteta tässä julkaisussa, joka edustaa ”normaalista” kontekstia, jossa opiskelijat oppivat (vieraita) kieliä.

10 Koulutusjärjestelmien määrä on suurempi kuin maiden määrä. Tämä johtuu siitä, että Belgiaa pidetään kolmena koulutusjärjestelmänä (Belgian ranskankielinen yhteisö, Belgian flaaminkieliset yhteisöt ja belgialainen saksankielinen yhteisö).

TIIVISTELMÄ

Kielellinen monimuotoisuus on osa eurooppalaista DNA:ta. Eurooppalaisten kielten mosaiikki sisältää maiden virallisten kielten lisäksi myös Euroopan alueella vuosisatojen ajan puhutut alueelliset tai vähemmistökielet, puhumattakaan maahanmuuttajien mukanaan tuomista kielistä. Tätä taustaa vasten kielten oppiminen on välttämätöntä monille ihmisille. lisäksi se on kaikille mahdollisuus, joka johtaa uuteen työhön tai opiskelumahdollisuuksiin. Lisäksi kielet, osana kulttuuria, auttavat rakentamaan henkilökohtaista ja kollektiivista identiteettiä. Itse asiassa jokainen kieli tarjoaa tietyn näkemyksen elämästä. Kielellistä monimuotoisuutta arvostetaan ja arvostetaan demokraattisissa yhteiskunnissa.

Kieltenoppimisella on keskeinen rooli eurooppalaisen hankkeen toteuttamisessa, erityisesti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamisessa, joka on todellinen¹¹yhteinen alue laadukkaalle koulutukselle ja elinikäiselle oppimiselle kaikille yli rajojen. Tässä yhteydessä monikielisyys tunnustetaan yhdeksi kahdeksasta avaintaidosta, joita tarvitaan henkilökohtaisen toteutuksen, terveellisen ja kestäväen elämäntavan, työllistettävyyden, aktiivisen kansalaisuuden ja sosiaalisen osallisuuden kannalta, kuten elinikäisen oppimisen avaintaidoista annetussa neuvoston suosituksessa¹²todetaan.

Neuvoston vuoden 2019 suosituksella kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kielenopetukseen ja oppimiseen pyritään parantamaan opiskelijoiden yleistä kielitaitoa. Tärkeä tavoite on myös parantaa kielten oppimista kouluissa. Tämän tavoitteen vuoksi suosituksessa kehoitetaan jäsenvaltioita ”avustamaan mahdollisuuksien mukaan jokaista nuorta hankkimaan ennen keskiasteen koulutuksen päättymistä koulukielen lisäksi vähintään yhden muun eurooppalaisen kielen taitotaso, jonka avulla he voivat käyttää kieltä tehokkaasti sosiaaliin, oppimiseen ja ammatillisiin tarkoituksiin, ja edistämään ylimääräisen (kolmannen) kielen hankkimista tasolla, joka mahdollistaa vuorovaikutuksen tietyn kielitason kanssa”⁽¹³⁾.

Vuonna 2023 julkaistu *keskeiset tiedot kielenopetuksesta Euroopan kouluissa* ovat raportin viides painos. Tietenkin se perustuu neljään edelliseen julkaisuun. Kuten aiemmissakin versioissa, tämän uuden painoksen tarkoituksena on auttaa seuraamaan (ulkomaisten) kielenopetuksen alan politiikan kehitystä Euroopan kouluissa. Vaikka vieraat kielet ovat tutkimuksen keskiössä, otetaan huomioon myös muita kieliä (alueelliset tai vähemmistökielet, klassiset kielet jne.).

Tähän kertomukseen sisältyy 51 indikaattoria, jotka kattavat monenlaisia (ulkomaan)kielipolitiikan kannalta merkityksellisiä aiheita Euroopan unionissa (EU) ja kansallisella tasolla, kuten

- (ulkomaisten) kielten tarjoaminen opetussuunnitelmassa;
- Opiskelijoiden opiskelemien kielten määrä ja laajuus;
- Vieraiden kielten opettamiseen käytetty opetusaika;
- ensimmäisen ja toisen vieraan kielen saavutettavuuden ennakoitu taso;
- Vasta muuttaneiden maahanmuuttajien kielituki ja vieraiden kielten opetus;
- Vieraiden kielten opettajien profiilit ja tutkinnot;
- vieraiden kielten opettajien kansainvälinen liikkuvuus.

Raportin pääasiallinen tietolähde on Eurydice-verkosto, joka antoi kvalitatiivista tietoa (vieraiden) kielenopetukseen liittyvistä politiikoista ja toimenpiteistä kouluissa⁽¹⁴⁾. Eurydice-tietoja täydennetään Eurostatin tiedoilla ja kahden Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön kansainvälisen tutkimuksen

11 Lisätietoja eurooppalaisesta koulutusalueesta on komission verkkosivustolla (<https://education.ec.europa.eu/about-eea>).

12 Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2018, elinikäisen oppimisen avaintaidoista (EUVL C 189, 4.6.2018).

13 Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2019, kattavasta lähestymistavasta kielenopetukseen ja oppimiseen (EUVL C 189, 5.6.2019, s. 17).

tiedoilla: vuoden 2018 kansainvälisen opiskelija-arvioinnin ohjelma ja vuoden 2018 opetus- ja oppimistutkimus⁽¹⁵⁾.

Raportti kattaa 39 koulutusjärjestelmää¹⁶Eurydice-verkoston 37 jäsenvaltiossa (27 EU:n jäsenvaltiota ja Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Sveitsi, Islanti, Liechtenstein, Montenegro, Pohjois-Makedonia, Norja, Serbia ja Türkiye).

Lähes kaksi vuosikymmentä sitten opiskelijat oppivat vieraita kieliä peruskoulutuksessa suurimmassa osassa koulutusjärjestelmiä nuoremmasta iästä lähtien.

Useimmissa koulutusjärjestelmissä kaikkien oppilaiden on aloitettava 6–8-vuotiaiden vieraiden kielten oppiminen. Kuusi koulutusjärjestelmää (Belgian, Kreikan, Kyproksen, Luxemburgin, Maltan ja Puolan saksankieliset yhteisöt) asettavat tämän vaatimuksen jo aiemmin (ks. kuvio B1). Kahden viime vuosikymmenen aikana noin kaksi kolmasosaa koulutusjärjestelmistä on pidentänyt vieraiden kielten pakollisen oppimisen kestoja 1–7 vuodella. Kaikissa tapauksissa tämä lisäys johtuu sen alkuiän laskusta, jossa ensimmäinen vieras kieli on pakollinen (ks. kaavio B2). Tämä suuntaus kuvastaa Barcelonassa vuonna 2002 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston kehotusta, jossa kehoitettiin EU-maita ryhtymään toimiin perustaitojen parantamiseksi erityisesti opettamalla vähintään kahta hyvin varhaisessa iässä olevaa vierasta¹⁷kieltä.

Velvoite oppia vähintään yhtä vierasta kieltä useimmissa koulutusjärjestelmissä perusasteen koulutuksen ensimmäisistä vuosista (tai jopa esiopetuksesta) selittää, että vuonna 2020 vähintään yhtä vierasta kieltä opiskelevien ala-asteen oppilaiden osuus EU:n tasolla on erittäin suuri (ks. kaavio C1a). Vuoteen 2013 verrattuna kasvu on 6,7 prosenttiyksikköä (ks. kuvio C2). Vuonna 2020 alle puolet peruskoulun oppilaista oppi vähintään yhden vieraan kielen vain kolmesta koulutusjärjestelmästä (Belgian ja flaaminkielisen yhteisön ranskan- ja flaaminkieliset yhteisöt) (ks. kuvio C1). Näissä koulutusjärjestelmissä vieraan kielen oppiminen pakollisena oppiaineena alkaa suhteellisen myöhään perusasteen koulutuksessa (ks. kuvio B1). Tämä selittää sen, miksi oppilaiden osuus koko perusasteen koulutuksessa on suhteellisen pieni.

Toisen vieraan kielen oppiminen alkaa yleensä perus- tai keskiasteen koulutuksen päättyessä.

Vuonna 2020 59,2 prosenttia kaikista EU:n tason keskiasteen koulutuksen opiskelijoista opiskeli vähintään kahta vierasta kieltä (ks. kaavio C3). Opiskelija alkaa opiskella toista vierasta kieltä pakollisena oppiaineena useimmissa koulutusjärjestelmissä alemman perusasteen koulutuksen loppuvuosina tai toisen asteen koulutuksen alkuvuosina (ks. kuvio B1). On kuitenkin olemassa muita malleja, jotka voivat osittain selittää niiden opiskelijoiden suhteellisen alhaisen määrän, jotka opiskelevat vähintään kahta vierasta kieltä tällä koulutustasolla EU:n tasolla. Esimerkiksi kahdeksaa koulutusjärjestelmää (Bulgaria, Unkari, Itävalta, Slovenia, Slovakia, Liechtenstein, Norja ja Türkiye) edellytetään kaikkien yleissivistävän koulutuksen oppilaiden osalta vain, jos he saavuttavat toisen asteen koulutuksen. Lisäksi seitsemässä koulutusjärjestelmässä (Belgian, Saksan, Irlannin, Espanjan, Kroatian, Ruotsin ja Albanian ranskankielisessä yhteisössä) ei ole politiikkaa, jonka mukaan kahden vieraan kielen oppiminen on kaikkien opiskelijoiden edellytys (ks. kaavio B1).

Joissakin maissa kahden kielen oppiminen on pikemminkin vaatimus kuin velvollisuus.

14 Viitevuosi 2021/2022, lukuun ottamatta opetusaikatietoja, joiden osalta se on 2020/2021. Nämä tiedot liittyvät pääasiassa yleissivistävään koulutukseen.

15 Eurostatin tilastotiedoissa vuosi 2019/2020 on viitevuosi, lukuun ottamatta aikasarjoja, joiden viitevuodet 2012/2013 ja 2019/2020 ovat. Eurostatin tilastotiedoista saadaan tietoa koulujen oppilaiden osallistumisasteesta kieltenoppimiseen. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön kyselytutkimusten asiayhteyteen perustuvia kyselyjä käytettiin sellaisten opiskelijoiden kysymyksiin, jotka puhuvat muuta kieltä kuin koulun kieltä kotona (kansainvälinen opiskelijoiden arviointiohjelma) ja (ulkomaisten) kieltenopettajien kysymyksiä, kansainvälistä liikkuvuutta ja mahdollisuuksia opettaa monikielisissä kouluissa (Kansainvälinen opetus- ja oppimistutkimus).

16 Koulutusjärjestelmien määrä on suurempi kuin maiden määrä. Belgiassa on kolme koulutusjärjestelmää (Belgian ranskankielinen yhteisö, Belgian flaaminkieliset yhteisöt ja Belgian saksankieliset yhteisöt).

17 Puheenjohtajan päätelmät – Barcelonan Eurooppa-neuvosto, 15.–16. maaliskuuta 2002, C/02/930, s. 19.

Sen sijaan, että kaksi vierasta kieltä tehtäisiin pakolliseksi kaikille opiskelijoille, kansalliset opetussuunnitelmat voivat tarjota muita tapoja varmistaa, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus oppia kahta tai useampaa vierasta kieltä. Esimerkiksi Espanjassa, Kroatiassa ja Ruotsissa kahden vieraan kielen oppiminen ei ole koskaan edellytys kaikille opiskelijoille. Kaikilla opiskelijoilla on kuitenkin oikeus tehdä niin kouluvuosina. Tämä vaihtoehto tarjotaan ensin keskiasteen koulutuksen alussa (Espanjassa) tai alemman perusasteen koulutuksen päättyessä (Kroatiassa ja Ruotsissa) (ks. kuvio B4).

Vuosina 2013–2020 EU:n tasolla ei juurikaan tapahtunut muutoksia niiden opiskelijoiden osuudessa, jotka opiskelevat vähintään kahta vierasta kieltä toisen asteen koulutuksessa.

EU:n tasolla vähintään kahta vierasta kieltä toisen asteen koulutuksessa opiskelevien osuus kasvoi vain 0,8 prosenttiyksikköä vuosien 2013 ja 2020 välillä. Ero oli alle 10 prosenttiyksikköä useimmissa maissa. Näistä maista (eli ero oli alle 10 prosenttiyksikköä) hieman yli puolet oli edelleen alle 90 prosenttia vuonna 2020, mikä viittaa siihen, että kahta tai useampaa vierasta kieltä opiskelevien opiskelijoiden osallistumisastetta voidaan parantaa (ks. kuvio C4).

Kolmessa koulutusjärjestelmässä, eli Belgian flaaminkielisessä yhteisössä, Tšekissä ja Ranskassa, prosenttiosuus kasvoi vähintään 15 prosenttiyksikköä. Kahdessa muussa maassa (Sloveniassa ja Slovakiassa) suuntaus oli päinvastainen: kahta tai useampaa vierasta kieltä opiskelevien alemman perusasteen oppilaiden osuus väheni yli 25 prosenttiyksikköä¹⁸). Näiden muutosten syitä voidaan yksilöidä eri tavoin. Esimerkiksi Slovakiassa väheneminen voi johtua siitä, että kunkin oppilaan on opittava kaksi vierasta kieltä keskiasteen koulutuksen aikana (ks. kuvio B3).

Ammatillisen koulutuksen opiskelijoilla ei ole samoja mahdollisuuksia oppia kahta vierasta kieltä kuin yleissivistävän koulutuksen kollegoilla.

Vuonna 2020 vähintään kahta kieltä opiskelleiden ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden osuus EU:n tasolla oli 35,1 prosenttia vuonna 2020. Tämä on lähes 25 prosenttiyksikköä vähemmän kuin heidän kollegansa yleissivistävässä koulutuksessa (60,0 %). Yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa vähintään 90 prosenttia oppilaista opiskeli kahta tai useampaa vierasta kieltä 13 koulutusjärjestelmässä, kun taas ammatillisessa keskiasteen koulutuksessa tämä prosenttiosuus saavutettiin vain Romaniassa. Vastaavasti on vain yksi maa, jossa yli 30,0 prosenttia lukion oppilaista ei opi vieraita kieliä (Portugali), kun taas toisen asteen koulutuksessa (Tanska, Saksa, Viro, Espanja, Liettua ja Islanti) niitä on kuusi (ks. kuvio C5). Vuoteen 2013 verrattuna niiden toisen asteen koulutuksen opiskelijoiden osuus, jotka opiskelivat kahta tai useampaa kieltä, pysyi suhteellisen vakaana useimmissa maissa (ks. kuvio C6).

Tilastot kuvastavat yhtäältä yleissivistävän koulutuksen opiskelijoiden ja toisaalta ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden virallisissa opetussuunnitelmissa esitettyjä kielitarjonnan eroja. Itse asiassa lukion lopussa 19 koulutusjärjestelmässä opiskelijat ovat oppineet parin vuoden ajan kahta kieltä pakollisina oppiaineina kuin yleissivistävän koulutuksen kollegansa (ks. kuvio B6).

Englanti vieraana kielenä on ainutlaatuinen

Lähes kaikissa Euroopan maissa englanti on vieras kieli, jota opiskelijat oppivat eniten perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ks. kuvio C8). Vuonna 2020 yli 90 prosenttia opiskeli englantia vähintään yhdessä perusasteen, alemman tai toisen asteen koulutuksessa lähes kaikissa Euroopan maissa. 11 maassa yli 90 prosenttia opiskeli englantia kaikilla koulutusasteilla (ks. kuvio C9).

Englantia opiskelevien opiskelijoiden suuri osuus viittaa siihen, että englanti on pakollinen vieras kieli 21 perusasteen ja/tai toisen asteen koulutusjärjestelmässä (ks. kuvio B7). Opetussuunnitelmaan on sisällytettävä vielä enemmän koulutusjärjestelmiä kaikissa kouluissa tietyillä koulutustasoilla (ks. kaavio B8a).

Englantia perusasteen koulutuksessa opiskelevien oppilaiden osallistumisaste kasvoi merkittävästi vuosina 2013–2020.

Vuonna 2020 englantia opiskelevien osuus EU:n tasolla oli 98,3 prosenttia keskiasteen koulutuksessa ja 95,7 prosenttia yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa. Vuonna 2013 suurimmassa osassa

18 Puolassa myös kahta tai useampaa vierasta kieltä oppivien alemman peruskoulun oppilaiden osuus väheni merkittävästi. Lasku johtuu kouluasteiden uudelleenjärjestelystä, sillä keskiasteen koulutus koostuu nyt neljästä luokasta, joista kahteen ei sisälly pakollista toisen kielen opetusta. Toisen vieraan kielen pakollisen opetuksen alkuvaihe ja vuosimäärä säilyvät kuitenkin muuttumattomina (ks. kuvio C4).

koulutusjärjestelmiä yli 90 prosenttia lukion ja toisen asteen oppilaista oppi myös englantia. Tämä tarkoittaa sitä, että englantia opiskelevien määrä on vakaa ja korkea näillä kahdella koulutusasteella (ks. kuviot C12b ja C12c).

Peruskoulutuksessa tilanne on hieman erilainen: vain noin kolmanneksessa koulutusjärjestelmistä vähintään 90 prosenttia opiskeli englantia vuosina 2013 ja 2020. Näiden kahden viitevuoden aikana englannin kielen oppiminen kahdeksassa koulutusjärjestelmässä (Tanska, Kreikka, Latvia, Portugali, Romania, Slovenia, Suomi ja Ruotsi) kasvoi vähintään 10 prosenttiyksikköä (ks. kuvio C12a). Tämä kasvu selittyy kahdella edellä mainitulla tosiseikalla: opiskelijat alkavat oppia vierasta kieltä aikaisemmin ja englanti on oppinein vieras kieli lähes kaikissa maissa.

Vuonna 2020 ranska ja saksa olivat suosituin vaihtoehto toiselle vieraskielelle EU:n tasolla.

Ranska ja/tai saksa on ilmoitettava koulujen opetussuunnitelmassa noin neljäsosassa koulutusjärjestelmistä (ks. kaavio B8a). Lisäksi tietyt koulutusjärjestelmät tekevät ranskasta ja/tai saksasta pakollisia (ks. kaavio B7). Tämä koskee erityisesti kansallisia kieliä käyttäviä monikielisiä maita, kuten Belgiaa, Luxemburgia ja Sveitsiä (ks. kuvio A1). Virallisissa asiakirjoissa viitataan usein myös ranskaan ja/tai saksaan niiden kielten joukossa, joita koulut voivat sisällyttää oppimismahdollisuuksiinsa (ks. kaavio B8b).

Vuonna 2020 ranska oli EU:n tasolla toiseksi yleisin vieras kieli perus- ja keskiasteen koulutuksessa. Se on opittu 5,5 % ja 30,6 % opiskelijoista näillä kahdella tasolla. Saksa oli EU:n toiseksi yleisin vieras kieli keskiasteen koulutuksessa, ja oppiaineeksi oli 20,0 prosenttia opiskelijoista (ks. kuvio C10).

Vuoteen 2013 verrattuna ranskaa tai saksaa opiskelevien osuus pysyi vakaana useimmissa maissa (ks. kuviot C13 ja C14).

Vuonna 2020 espanja oli viiden maan toiseksi yleisin vieras kieli.

Useimmissa Euroopan maissa opetusviranomaiset painottavat espanjaa vähemmän kuin englantia, ranskaa tai saksaa. Yksikään Euroopan maa ei määrittele espanjaa pakolliseksi vieraaksi kieleksi kaikille oppilaille vähintään yhden lukuvuoden aikana (ks. kaavio B7), ja vain kahdessa maassa (Ruotsi ja Norja) edellytetään, että kaikki tietyn koulutustason koulut tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden opiskella espanjaa (ks. kaavio B8a).

Vuonna 2020 EU:n tasolla 17,7 prosentille lukion oppilaista ja 18,0 prosentille lukion oppilaista opetettiin espanjaa. Se oli toiseksi yleisin vieras kieli (vähintään 10 prosenttia oppilaista) Irlannissa, toisen asteen koulutuksessa Saksassa ja sekä keskiasteen että keskiasteen koulutuksessa Ranskassa, Ruotsissa ja Norjassa (ks. kuvio C10).

Espanjaa opiskelevien osuus pysyi useimmissa maissa vakaana verrattuna vuoteen 2013 (ks. kuvio C15), kuten havaitut suuntaukset ranskan ja saksan kielen oppimisessa.

Vuonna 2020 Euroopassa opittiin paljon vähemmän vieraita kieliä kuin englantia, ranskaa, saksaa ja espanjaa.

Vuonna 2020 muita kieliä kuin englantia, ranskaa, saksaa ja espanjaa tutkittiin usein vain muutamissa maissa pääasiassa historiallisista syistä tai maantieteellisen läheisyyden vuoksi (ks. kaavio C11). Italia (Kroatia, Malta, Itävalta ja Slovenia), venäjä (Bulgariassa, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Puolassa ja Slovakiassa), tanska (Islannissa), hollanti (Belgian ranskankielisessä yhteisössä), viro (Viro) ja ruotsi (Suomessa) olivat ainoat muut vieraat kielet, jotka opittiin vähintään 10 prosentilla Euroopan maan perus- tai yleiskoulun oppilaista (ks. kuvio C11).

Kuitenkin useissa maissa opetussuunnitelma sisältää muita kieliä, joita koulut voivat tarjota, kuten kiina, arabia, turkki, japani ja portugali. Eriteltujen vieraiden kielten valikoima on korkein yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa (ks. kuvio B8b). Lisäksi tällä koulutustasolla on kansallisia kokeita vähemmän kokeneilla kielillä, mikä johtaa todistuksen antamiseen useissa maissa eri puolilla Eurooppaa. Tämä koskee esimerkiksi kiinan kieltä, jonka kansallinen tutkinto, joka johtaa todistuksen antamiseen, on saatavilla noin neljäsosassa maista. Ranska, Norja ja Saksa ovat ne kolme maata, joissa on eniten vieraita kieliä, joille suoritetaan kansallinen tutkinto: 60, 45 ja 24 (ks. kuva E7).

Perusopetuksessa vieraiden kielten opetusajaka on pieni osa opetusajasta useimmissa maissa.

Alemman perusasteen koulutuksessa vieraiden kielten opetusaika oppiaineina useimmissa koulutusjärjestelmissä on 5–10 prosenttia koko pakollisen opetus suunnitelman opettamiseen käytetystä kokonaisajasta. Tämä osuus on 10–19 prosenttia pakollisissa lukioluokissa, joissa oppilaat opiskelevat yhtä tai joskus kahta vierasta kieltä (ks. kaavio E4).

Alemman perusasteen koulutuksessa oppituntien määrä oppiaineina on useimmissa koulutusjärjestelmissä 30–69 tuntia nimellisvuotta kohden (ks. kuvio E1a). Joissakin koulutusjärjestelmissä havaittu suhteellisen vähäinen tuntimäärä selittyy osittain sillä, että vieraiden kielten opetus ei ole pakollista kaikilla perusasteilla.

Oppivelvollisuuskoulutuksessa oppituntien määrä kuvitteellista vuotta kohden vaihtelee noin 75 tunnista (Kroatiassa, Albaniassa ja Norjassa) noin 185 tuntiin (Bulgariassa, Tanskassa, Ranskassa ja Liechtensteinissä)(ks. kaavio E1b). Luxemburgissa (enseignement secondaire classique) on 373 tuntia jäljellä oleva tapaus: Ranskaa ja saksaa, kahta kolmesta kansallisesta kielestä, jotka oppilaat oppivat varhaisessa vaiheessa (ks. kaavio B1), pidetään opetus suunnitelmassa vieraina kielinä.

Vuosina 2014–2021 vain vähemmistö maista koki merkittäviä muutoksia vieraiden kielten opetusaikaan.

Vuosina 2014–2021 vieraiden kielten opetusaika pakollisina oppiaineina pysyi suhteellisen vakaana useimmissa koulutusjärjestelmissä. Alemman perusasteen koulutuksessa koulutusjärjestelmät, joissa on eroja kahden viitevuoden välillä, lisäsivät useimmissa tapauksissa vieraiden kielten opetusaikaa. Eniten kasvua on yli 50 % Tanskassa ja Suomessa (ks. kuvio E5).

Yleissivistävän keskiasteen koulutuksen pakollisia palkkaluokkia tarkasteltaessa niiden maiden määrä, joissa opetustuntien määrä on selvästi muuttunut, on hyvin samanlainen kuin niiden maiden määrä, joissa muutoksia ei tapahdu tai ne ovat vähäisiä. Niissä maissa, joissa on eroja, ei ole selvää suuntausta. Lisäksi erot ovat pienemmät kuin alemman perusasteen koulutuksessa. Tanska on ainoa maa, jossa kasvu on erityisen voimakasta (100 %) (ks. kuvio E5). Tässä maassa toisen vieraan kielen opiskelu on tullut pakolliseksi kaikille opiskelijoille ennen kuin se oli vapaaehtoista (ks. kuvio B3).

Oppilaiden odotetaan saavuttavan ensimmäisen vieraan kielensä kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehysten yleisen toisen asteen loppuun mennessä.

Lähes kaikki maat käyttävät Euroopan neuvoston laatimaa yhteistä eurooppalaista kieliviitekehystä luodakseen kansainvälisesti vertailukelpoisia vieraiden kielten tasoja. Ensimmäisen vieraan kielen osalta useimmissa maissa edellytetään, että opiskelijat saavuttavat yläasteen A2- ja B2-tason lukion lopussa lukion päättyessä. Kreikan ja Islannin opetus suunnitelmissa C1 asetettiin ylemmän keskiasteen koulutuksen päättymistasoksi. Toisen vieraan kielen osalta taso A2 on useimmissa maissa keskiasteen koulutuksen lopussa ja B1-taso yleissivistävän keskiasteen koulutuksen lopussa. Ainoastaan Italia ja Islanti ovat asettaneet yleissivistävän koulutuksen oppilaille vähimmäisvaatimuksen, joka on korkeampi kuin B1-taso (B2 ja C1) (ks. kaavio E6).

Kun verrataan ensimmäisen ja toisen vieraan kielen valmistumisastetta, on yleensä odotettavissa, että ensimmäisen vieraan kielen saavuttaminen on korkeampi kuin toisella. Vain harvoissa maissa odotetaan tuloksia ensimmäisellä ja toisella kielellä, jotka ovat identtisiä samassa viitekohdassa. Tämä ero ensimmäisen ja toisen vieraan kielen välillä ei ole yllättävää, koska toista vierasta kieltä opitaan muutaman vuoden ajan kaikissa koulutusjärjestelmissä (ks. kuviot B2 ja B3). Myös toisen vieraan kielen opetusaika on pienempi (ks. kuva E2).

Monissa maissa opetus suunnitelmaan sisältyy myös alueellisia tai vähemmistökieliä ja klassisia kieliä.

Useimmissa Euroopan maissa lainsäädännössä tunnustetaan virallisesti ainakin yksi alueellinen kieli tai vähemmistökieli (ks. kaavio A1). Tämä virallinen tunnustaminen edellyttää usein näiden kielten käytön edistämistä julkisen elämän eri osa-alueilla, myös koulutuksessa. Jotkin maat, kuten Ranska, eivät kuitenkaan tunnusta alueellisia kieliä ja vähemmistökieliä virallisiksi kieliksi, mutta ne tarjoavat näitä kieliä yleisissä koulutusta koskevissa ohjeasiakirjoissaan (ks. kaavio B9). Lähes puolessa maista sisältö ja kielten integroitu oppiminen (CLIL) sisältävät alueellisia kieliä tai vähemmistökielten opetuskieliä valtion kielten rinnalla (ks. kuvio B12).

Opetus suunnitelman sisällön perusteella klassisen kreikan ja/tai latinan opetus tapahtuu pääasiassa ylemmän keskiasteen koulutuksessa. Nämä kielet ovat hyvin harvoin pakollisia aiheita. Klassinen kreikka on pakollinen vain kaikille Kreikan ja Kyproksen oppilaille toisen asteen koulutuksessa. Latina on pakollinen

oppiaine kaikille opiskelijoille Romaniassa (keskiasteen taso) ja Kroatiassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Montenegrossa ja Serbiassa (yleinen keskiasteen koulutus). Monissa lisäkoulutusjärjestelmissä klassinen kreikka ja/tai latina ovat pakollisia vain erityisillä koulutuspoluilla toimiville opiskelijoille (ks. kaavio B10).

EU:n tasolla noin joka seitsemäs 15-vuotias oppilas käy kielten epäyhtenäistä koulua.

Kielten heterogeeniset koulut, jotka määritellään tässä raportissa kouluiksi, joissa yli 25 prosenttia oppilaista puhuu eri kieltä kuin koulukieltä, ovat hyvin yleisiä monissa Euroopan maissa. Vuonna 2018 15-vuotiaista oppilaista 13,3 prosenttia kävi kielten heterogeenisissä kouluissa EU:n tasolla (ks. kaavio A4). Tämä selittyy osittain kansallisen kielen asiayhteydellä: joissakin maissa on useita kansallisia kieliä ja/tai alueellisia, alempia tai ei-alueellisia kieliä (ks. kaavio A1). Tämä havainto liittyy läheisesti myös niiden maahanmuuttajataustaisten oppilaiden osuuteen, jotka eivät puhu kouluopetuksen kieltä kotona (ks. kaavio A3).

Vuonna 2018 vain vähemmistö EU:n tason opettajista ilmoitti saaneensa peruskoulutuksen (24,5 prosenttia) tai ammatillisen kehityksensä (20,1 prosenttia) aikana monikielisiä kursseja. Kyproksella oli eniten opettajien peruskoulutuksen (48,0 prosenttia) ja ammatillisen kehityksen (37,7 prosenttia) aikana koulutettuja opettajia (ks. kaavio D3).

Kotikielen opetusta tukee tai tukee taloudellisesti vähemmistö maista

Monet huipputason koulutusviranomaiset Euroopassa toteuttavat toimenpiteitä, joilla tuetaan vasta saapuneiden maahanmuuttajien kieltenopiskelua perus- ja keskiasteen koulutuksessa. Suosituin toimenpide on lisäluokat koulun kielellä; näitä tuetaan tai tuetaan taloudellisesti lähes kaikissa koulutusjärjestelmissä (ks. kaavio E9). Ylimmät koulutusviranomaiset suosittelivat tai määräävät diagnostisia testejä esiopetuksen lopussa tai alemman perusasteen koulutuksen alussa hieman alle puolessa koulutusjärjestelmistä. Pienellä enemmistöllä nämä suositukset tai vaatimukset koskevat koko kouluväestöä eikä ainoastaan tiettyjä oppilasryhmiä (vastikään saapuneet maahanmuuttajaoppilaat, ne, jotka puhuvat eri kieltä kuin koulussa, jne.) (ks. kaavio E8).

Uusien maahanmuuttajaoppilaiden äidinkielellä tapahtuvan opetuksen edistäminen tai taloudellinen tukeminen on paljon harvinaisempaa kuin koulukielen muut luokat, kuten hieman yli kolmannes maista (ks. kaavio E9). Pienemmissä maissa (Virossa, Liettuassa, Itävallassa, Sloveniassa, Ruotsissa ja Norjassa) maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla on oikeus opiskella kotikielellään (ks. kuvio B11).

Ammattitaitoisten vieraiden kielten opettajien tarve perusasteen koulutuksessa sekä sisällön ja kielten integroitu oppiminen ovat johtaneet erilaisiin poliittisiin toimiin eri puolilla Eurooppaa.

Kahden viime vuosikymmenen aikana vieraiden kielten opetus on vakiintunut perusasteen koulutuksessa (ks. kuvio B2). Siksi monissa maissa on noussut esiin kysymys perusopettajien pätevydestä vieraiden kielten opetuksessa. Tämä kysymys koskee erityisesti vieraiden kieltenopettajien erikoistumisastetta, sillä perinteisesti yleisopettajat (eli kaikki tai useimmat oppiaineet opettavat) tarjoavat opetussuunnitelman tällä tasolla.

Eri puolilla Eurooppaa on kolme lähestymistapaa, joilla opettajat kohdennetaan vieraiden kielten opetukseen alemman perusasteen koulutuksessa. Jokainen niistä löytyy noin kolmanneksesta maista. Ensinnäkin vieraan kielen opetuksen pätevyys annetaan vain erityisopettajille (eli niille, jotka ovat erikoistuneet tietyn määrän oppiaineiden opettamiseen). Toiseksi tämä vastuu annetaan yleisopettajien käsiin. Lisäksi sekä yleis- että erikoisopettajat voivat opettaa vieraita kieliä (ks. kaavio D1).

Noin kahdessa kolmasosassa CLIL-ohjelmia tarjoavista maista, joissa ainakin osa oppiaineista opetetaan vieraalla kielellä, tämäntyyppisiä ohjelmia tarjoavilla opettajilla on oltava erityinen (lisä)pätevyys. Useimmiten näiden opettajien on osoitettava, että heillä on riittävä kielitaito, jolla CLIL-ohjelmaa tarjotaan. Vieraiden kielten vähimmäistaito vastaa yleensä joko kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen tasoa B2 tai C1 (ks. kaavio D2).

Vuosina 2013–2018 niiden vieraiden kielten opettajien osuus, jotka olivat ulkomailta ammatillisia tarkoituksia varten, kasvoi 14,6 prosenttiyksikköä EU:n tasolla.

Opiskelu tai opettaminen ulkomailta on rikastuttava kokemus opettajalle tai tulevalle opettajalle. Tämä pätee erityisesti vieraiden kielten opettajiin, sillä ulkomailta oleskelu edistää heidän kielitaitonsa ja -tuntemuksensa sekä sen maan kulttuurin ymmärtämistä, jossa heidän opettamaansa kieltä puhutaan.

Vuonna 2018 noin 70 prosenttia EU:n tasolla keskiasteen koulutuksessa opettaneista vieraiden kielten opettajista ilmoitti vähintään kerran ulkomailla peruskoulutuksen tai palveluksen aikana. Espanjassa, Alankomaissa ja Islannissa liikkuvien vieraiden kielten opettajien osuus oli suurin, ja heistä yli 80 prosenttia raportoi valtioiden rajat ylittävstä liikkuvuudesta (ks. kaavio D6).

Osuus on kasvanut kaikissa maissa vuoteen 2013 verrattuna. EU:n tasolla se kasvoi 14,6 prosenttiyksikköä. Eniten kasvua kirjattiin Alankomaissa (26 prosenttiyksikköä) (ks. kuvio D6).

Euroopan unionin tasolla yli neljän liikkuvan vieraan kielen opettajan kansainvälistä liikkuvuutta on tuettu Euroopan unionin ohjelmalla.

EU:n ohjelmilla on tärkeä rooli vieraiden kielten opettajien rajatylittävässä liikkuvuudessa. Vuonna 2018 useimmissa koulutusjärjestelmissä liikkuvien vieraiden kielten opettajien osuus EU:n ammatillisen ohjelman puitteissa ulkomaille suuntautuneessa keskiasteen koulutuksessa oli huomattavasti suurempi kuin niiden osuus, jotka ovat lähteneet ulkomaille kansallisen tai alueellisen ohjelman puitteissa. EU:n tasolla nämä prosentiosuudet olivat 27,4 % ja 15,7 % (ks. kuvio D8).

Toisin kuin tämä suuntaus, EU:n ohjelmien ja kansallisten tai alueellisten ohjelmien vaikutus toisen asteen koulutuksen vieraiden kielten opettajien kansainväliseen liikkuvuuteen oli samanlainen flaaminkielisessä yhteisössä Belgiassa, Ranskassa, Kroatiaassa, Kyproksessa ja Unkarissa (ks. kuvio D8).

EU:n tasolla kolmannes vieraiden kielten liikkuvista opettajista annetaan ammatilliseksi syyksi lähteä ulkomaille.

Vuonna 2018 EU:n tasolla tärkeimmät ulkomailla oleskelun ammatilliset syyt (yli puolet alemman perusasteen liikkuvien vieraiden kielten opettajista) olivat ”kielen oppiminen”, ”opiskelu osana opettajankoulutusta” ja ”seuraavat vierasopiskelijat”. Muita harvinaisempia ammatillisia syitä ulkomailla oleskeluun (noin 40 prosenttia tai vähemmän vieraiden kielten opettajia toisen asteen koulutuksessa) olivat ”yhteydet ulkomailla sijaitseviin kouluihin”, ”opetus” ja ”muiden oppiaineiden oppiminen” (ks. kaavio D9).

Vuonna 2018 suurin osa liikkuvien vieraiden kielten opettajista ilmoittautui ulkomaille alle kolmeksi kuukaudeksi lähes kaikissa maissa (eli lyhytaikaisissa oleskeluissa). Espanja, Ranska ja Italia ovat poikkeuksia tähän malliin, sillä suurin osa vieraiden kielten liikkuvista opettajista on ilmoittanut oleskelleensa ulkomailla pidempään (ks. kuvio D10).

LUKU A: KONTEKSTI

Euroopalle on ominaista rikas kielellinen mosaiikki, joka ilmentää tiettyä kulttuurihistoriaa. Kieliä voidaan puhua eri maissa, tai niillä on alueellinen perusta maiden sisällä. On myös yleistä, että maat jakavat kieliä naapurimaidensa kanssa rajoillaan, mikä heijastaa niiden yhteistä historiaa.

Euroopan monikielisyys voidaan puuttua eri näkökulmista, kuten EU:n tai kansallisten viranomaisten virallisesta kielten tunnustamisesta. Tässä luvussa kuvataan näin ollen kaikki tähän kertomukseen osallistuvien 37 Euroopan maan viralliset kielet (ks. kaavio A1). Nämä tiedot perustuvat Eurydice-verkoston toimittamiin tietoihin.

Euroopan laajemman kielellisen monimuotoisuuden korostamiseksi luvussa käsitellään myös niiden oppilaiden prosenttiosuutta kaikissa Euroopan maissa, jotka eivät puhu koulun kieltä kotona (ks. kuvio A2 ja A3), ja kielten heterogeenisyyden astetta kaikissa Euroopan kouluissa (ks. kaavio A4). Nämä indikaattorit perustuvat International Student Assessment Programme (PISA) 2018 -ohjelman tietoihin ⁽¹⁹⁾. Niissä esitetään tietoja kaikista tähän kertomukseen osallistuvista maista lukuun ottamatta Liechtensteinia, joka ei osallistunut vuoden 2018 PISA-tutkimukseen.

KANSALLISEN KIELEN (TAI KIELTEN) LISÄKSI USEIMMAT EUROOPAN MAAT TUNNUSTAVAT VIRALLISESTI MUITA KIELIÄ.

Euroopan unionilla (EU) on 24 virallista kieltä, jotka kaikki ovat kansallisia kieliä ainakin yhdessä sen²⁰jäsenvaltiossa. Asetukset ja muut yleisesti sovellettavat asiakirjat laaditaan 24 virallisella kielellä. EU:n virallisia kieliä on vähemmän kuin jäsenvaltioita, koska joillakin on yhteisiä kieliä: Saksa, kreikka, englanti, ranska, hollanti ja ruotsi ovat virallisia kieliä useammassa kuin yhdessä maassa. EU:n 24 virallisen kielen lisäksi kaksi muuta kieltä EU:n jäsenvaltioissa ovat valtionkieliä (turkki on toinen Kyproksen kahdesta kansallisesta kielestä ja Luxemburg on yksi Luxemburgin kolmesta kansallisesta kielestä). EU:n jäsenvaltioissa on yhteensä 26 kansallista kieltä.

Useimmissa Euroopan maissa (EU:n jäsenvaltioissa ja EU:n ulkopuolisissa maissa²¹) vain yksi kieli tunnustetaan kansalliskieleksi (kaavio A1). Irlannissa, Kyproksella, Maltalla ja Suomella on molemmilla kaksi kansallista kieltä. Belgiassa, Luxemburgissa ja Bosnia ja Hertsegovinassa on kolme kansallista kieltä. Belgiassa kansallisia kieliä käytetään kuitenkin rajatuilla kielillä, eikä niitä tunnusteta hallinnollisiksi kieliksi koko maan alueella (ainoastaan Brysselin pääkaupunkialue on kaksikielinen, hollannin ja ranskan kieli). Vaikka Sveitsissä on neljä virallista kieltä, suurin osa sen kantoneista on yksikielisiä. Saksa on ainoa virallinen kieli 17 sveitsiläisessä kantonissa, 4 kantonin ranskaa ja yksi kantonin on italia. Lisäksi kolme kantonia on kaksikielisiä (saksa ja ranska), kun taas yksi on kolmikielinen (saksa, italia ja romanssi).

Yli puolet tämän mietinnön piiriin kuuluvista maista tunnustaa virallisesti alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä rajojensa sisällä oikeudellisiin tai hallinnollisiin tarkoituksiin. Näiden kielten (ja niiden lukumäärän) läsnäolo riippuu monista tekijöistä, kuten kunkin maan kulttuurisesta ja poliittisesta historiasta, sen maantieteellisestä sijainnista, koosta ja/tai valtion kielten määrästä. Virallisesti tunnustetun alueellisen kielen tai vähemmistökielen asema myönnetään yleensä tietyn maantieteellisen alueen kielille, usein alueella, jolla niitä käytetään laajalti. Yleensä tietyn väestönosan on puhuttava vähemmistökieltä, jotta kieli voidaan luokitella viralliseksi kieleksi. Esimerkiksi Slovakiassa ja Serbiassa vähemmistökieli tunnustetaan virallisesti ja sitä voidaan käyttää oikeudellisiin ja hallinnollisiin tarkoituksiin missä tahansa paikallisessa hallinnollisessa yksikössä, jossa vähemmistöväestön osuus on vähintään 15 prosenttia koko väestöstä. Puolassa, Romaniassa ja Pohjois-Makedoniassa raja-arvo on 20 prosenttia. Unkarissa, jos vähemmistöväestö on yli 10 prosenttia, itsehallintoviranomainen voi vaatia, että vähemmistökieltä käytetään kansallisen kielen lisäksi paikallishallinnon asetuksissa, virallisissa muodoissa ja julkisissa ilmoitustauluissa sekä paikallisissa

19 PISA-tutkimuksen yksityiskohdat löytyvät osiosta ”Tilastot tietokannat ja terminologia”.

20 Bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron kieli.

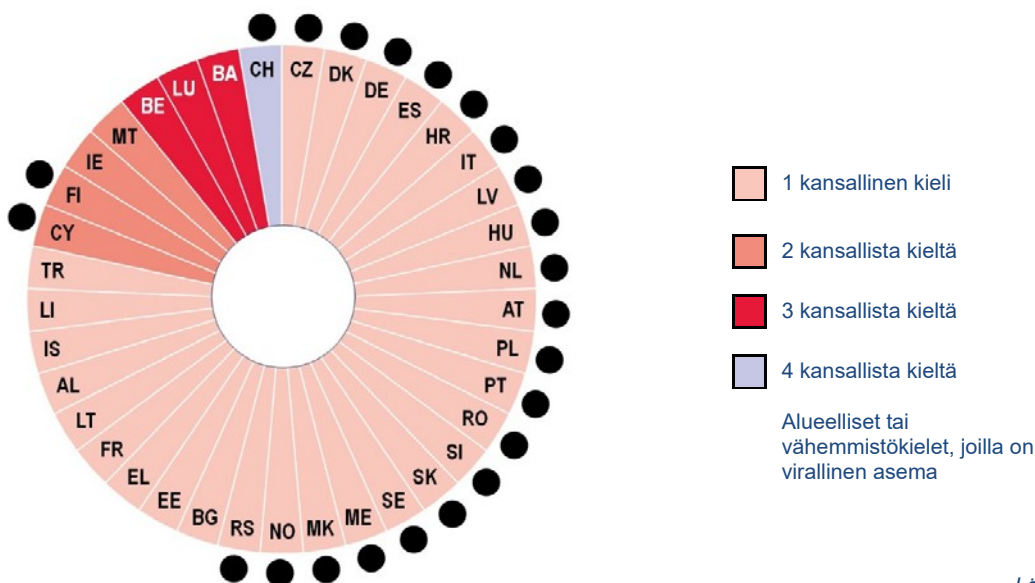
21 Raportin maaraportointi ulottuu EU-maita laajemmalle. Maakohtaisen raportoinnin yksityiskohdat löytyvät raportin johdannosta.

Keskeiset tiedot kielenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

tiedotusvälineissä. Jos vähemmistöväestö on yli 20 prosenttia koko väestöstä, lisäoikeuksia voidaan myöntää pyynnöstä. Esimerkiksi vähemmistökieltä puhuvia paikallisia virkamiehiä voidaan palkata.

Virallisesti tunnustettujen alueellisten kielten tai vähemmistökielten määrä vaihtelee maittain. Latviassa, Alankomaissa ja Portugalissa on kullakin vain yksi kansallinen kieli. Sitä vastoin Italiassa, Unkarissa, Puolassa, Romaniassa ja Serbiassa on yli 10 virallista alueellista tai vähemmistökieltä. Joitakin alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä on virallisesti tunnustettu useissa maissa. Jotkin slaavilaiset kielet (tšekki, kroatia, puola, slovakki ja ukraina) sekä saksa ja unkariksi tunnustetaan alueellisiksi kieliksi tai vähemmistökieliksi useammassa kuin kolmessa EU-maassa.

Toinen osa kielikuvasta Euroopassa on ei-alueellisia kieliä eli "valtion kansalaisten käyttämiä kieliä, jotka poikkeavat valtion muun väestön kielestä tai kielistä ja joita käytetään perinteisesti valtion alueella mutta joita ei voida tunnistaa tietyllä alueella" (Euroopan neuvosto, 1992). Romany on tyypillinen esimerkki ei-alueellisesta kielestä. Se on virallisesti tunnustettu kieli 11 Euroopan maassa, nimittäin Tšekissä, Saksassa, Unkarissa, Itävallassa, Puolassa, Romaniassa, Slovakiassa, Suomessa, Ruotsissa, Pohjois-Makedoniassa ja Serbiassa.

Lähde: Eurydice.

Kuva 1 Kuva A1: Viralliset kansalliset ja alueelliset, vähemmistökielet tai ei-alueelliset kielet, 2021/2022

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

	Kansallinen kieli (kansalliset kielet)	Alueelliset ja/tai vähemmistökielet, joilla on virallinen asema		Kansallinen kieli (kansalliset kielet)	Alueelliset ja/tai vähemmistökielet, joilla on virallinen asema
OLLA KSEEN	Saksa, Ranskalainen, Hollanti		P.S.	Puola	Valkovenäläinen, tšekki, kashubia, saksa, heprea, armenialainen, karaim, liettualainen, roomalainen, venäläinen, slovakki, tataari, ukrainalainen, jiddish
BG	Bulgarialainen		P.S.	Suomi	Mirandese
SUOMI	Suomi	Saksalainen, puolalainen, romanssi, slovakki		Romania	Bulgaria, tšekki, saksa, kreikka, kroatia, unkari, italia, puola, romanssi, venäjä, slovakki, serbia, turkki, ukraina
SUOMI	Tanskalainen	Saksa, Färssaari, Grönlanti	S.A.	Suomi	Unkarilainen, italialainen
	Saksa	Tanskalainen, friisilainen, Alhainen saksalainen, Romanssi, Sorbia	SUOMI	Slovakki	Bulgaria, tšekki, saksa, kroatia, unkari, puola, romanssi, rusyn, ukrainalainen
EE	Virolainen		FI	Suomi, ruotsi	Romany, saamelainen
HÄN ON KUOL LUT.	Englanti, irlantilainen		S.A.	Ruotsalainen	Finnish, Meänkieli, Romany, Sami, Yiddish
SUOMI	Kreikkalainen		AL- EYES	Albanialainen	
SE ON	Suomi	Katalaani, Valencian, Baskimaa, Galicialainen, Occitan	B.A. S.	Bosnia, kroatian serbia	
F.F.	Ranska		CH	Saksalainen, ranskalainen, italialainen, romanssi	Francoprovençal, Yenisch
HR- KONS ULTOI NTI	Kroatia	Tšekki, unkari, italia, slovakki, serbia			
TÄMÄ ON	Italialainen	Katalaani, saksa, kreikka, ranska, Francoprovençal, Friuli, kroatia, ladin, oksitaani, sloveeni, albaani, Sardinian	ON	Islantilainen	
CY	Kreikkalainen, turkkilainen	Kyproslainen arabia, armenialainen	LI	Saksa	
LV	Latvialainen	Liv (Livonian)	MIN Ä OLE N	Montenegrin	Bosnia, kroatia, albania, serbia
SUOMI	Liettuan kieli		MK PIN NOI TE	Makedonialainen	Bosnia, Romanssi, albaani, serbia, turkki
LU	Saksa, Ranska luxemburgi		EI	Norwegian (kaksi muotoa: Bokmål ja Nynorsk)	Suomalainen, Kven, Saamelainen
ALEN NUKSE T	Unkarilainen	Bulgaria, kreikka, kroatia, armenia, puola, romanssi, romanian, rusyn, slovakki, sloveeni, serbia, ukraina	RS JÄÄ HD YTI N	Serbia	Bosnia, bulgaria, tšekki, montenegro, kroatia, unkari, makedonia, romanssi, romanian, rusyn, slovakki, albaani
MT	Englanti, Malta		TR- AR VO T	Turkkilainen	
NL	Hollantilainen	Suomi			
MUK AAN	Saksa	Tšekki, kroatia, unkari, romanssi, slovakki, sloveeni			

Kuva A1 (jatkoa): Viralliset kansalliset ja alueelliset, vähemmistökielet tai ei-alueelliset kielet, 2021/2022

Selittävät huomautukset

Tässä luvussa esitetään yhteenveto alueellisista, vähemmistökielistä ja muista kuin alueellisista kielistä, joilla on virallinen asema kohdassa ”Aluekielet tai vähemmistökielet, joilla on virallinen asema”.

Taulukossa olevat kielet on lueteltu aakkosjärjestyksessä Kansainvälisen standardisoimisjärjestön ISO 639–3 koodin mukaisesti (ks. <http://www.sil.org/iso639-3/>, viimeksi: Kesäkuuta 2022). Kielet, joilla ei ole ISO 639–3 -koodia, on määritelty maakohtaisissa muistioissa.

Sanastossa on määritelmät ”ei-alueellinen kieli”, ”virallinen kieli”, ”alueellinen kieli tai vähemmistökieli” ja ”valtion kieli”.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr, BE nl), Bulgaria, Tanska, Saksa, Viro, Irlanti, Kreikka, Espanja, Ranska, Kroatia, Italia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Unkari, Malta, Alankomaat, Itävalta, Portugali, Romania, Slovenia, Slovakia, Suomi, Ruotsi, Bosnia ja Hertsegovina, Islanti, Norja ja Türkiye: kaikki nämä maat ovat myöntäneet viittomakielensä (virallisten kielten) aseman.

Belgia: eri kansallisia kieliä käytetään vain määritellyillä alueilla.

Espanja: Espanjan kansallinen kieli esiintyy rinnakkain joidenkin itsehallintoalueiden muiden kielten kanssa (ks. taulukossa luetellut kielet) ja jakaa niiden kanssa virallisen kielen aseman. Viralliset kielet ovat myös koulun kieliä. Luetteloitujen kielten lisäksi Asturian, joka on kieli, jolla ei ole virallista asemaa, on lailla suojattu. Sitä opetetaan perus- ja keskiasteen koulutuksessa Asturian itsehallintoalueella (ks. kuvio B9).

Unkari: Boyash, roomalainen murre, on myös virallisesti tunnustettu kieli.

Itävalta: alueellinen kieli/vähemmistökieli kroatia viittaa Burgenlandin kroatiaan.

Puola: taulukossa mainittujen kielten lisäksi Lemko on virallisesti tunnustettu vähemmistökieli.

Slovakia: taulukossa mainittujen kielten lisäksi venäjä ja serbia tunnustettiin virallisesti vuosina 2014–2015. Näitä kahta kieltä ei kuitenkaan ole vielä sisällytetty kansallisten vähemmistöjen kielten käyttöä koskevaan tärkeimpään oikeudelliseen kehykseen (laki 184/1999), joten niitä ei ole sisällytetty taulukkoon.

Suomi: Suomen lainsäädännössä ei tunnusteta virallisia vähemmistökieliä, mutta romanilla ja saamalla (ks. luetteloidut kielet) on suojattu asema erilaisissa oikeudellisissa asiakirjoissa.

Sveitsi: eri kansallisia kieliä käytetään vain määritellyillä alueilla. Alueellisten kielten ja vähemmistökielten osalta Frainc-Comtou on virallisesti tunnustettu vähemmistökieli taulukossa lueteltujen kielten lisäksi.

Eurooppalaisten kielten mosaiikki ei olisi täydellinen mainitsematta viittomakieliä. Tällä hetkellä useimmat tämän raportin piiriin kuuluvat maat tunnustavat virallisesti viittomakielensä (²²s). Maissa, joissa tällaista tunnustamista ei ole, on olemassa yleensä oikeudellisia kehyksiä, jotka antavat kuulo- tai kielivammaisille henkilöille oikeuden kommunikoida viittomakielellä (esim. Puolassa ja Serbiassa).

NOIN JOKA KYMMENES EU:N 15-VUOTIAS EI PUHU KOULUKIELTÄ KOTONA

Pisa-tutkimuksen avulla voidaan arvioida niiden 15-vuotiaiden prosenttiosuutta, jotka puhuvat (eikä puhu) PISA-testin kieltä kotona, jota pidetään koulun kielen korvikkeena.

EU:n tasolla 88,5 prosenttia 15-vuotiaista puhuu pääasiassa koulun kieltä kotona, kun taas 11,5 prosenttia puhuu eri kieltä.

Kaaviossa A2 esitetään niiden 15-vuotiaiden oppilaiden prosenttiosuus Euroopan maista (EU:n jäsenvaltioista ja EU:n ulkopuolisista maista), jotka puhuvat pääasiassa muuta kieltä kuin koulukieltä kotona.

Niistä maista, joissa 15-vuotiaiden osuus on suurin (20 % tai enemmän), jotka puhuvat eri kieltä kuin koulussa, Luxemburgissa ja Maltassa on eniten oppilaita. Luxemburgissa 82,9 prosenttia 15-vuotiaista opiskelijoista ei puhu koulun kieltä kotona. Tässä maassa 40,3 prosenttia oppilaista sanoo puhuvansa pääasiassa luxemburgia kotona,²³joka on yksi Luxemburgin kolmesta virallisesta kielestä (ks. kuvio A1), mutta jota ei käytetä koulussa. Maltassa, joka on kaksikielinen maa, kaikki oppilaat suorittivat Pisa-testin englanniksi, joka on toinen kouluopetuksessa yleisesti käytetyistä kielistä. 82,8 % opiskelijoista puhuu eri kieltä kotona. Suurin osa opiskelijoista (75,2 %) puhuu maltaita kotona.

22 Ks. kuvion A1 maakohtaiset huomautukset.

23 Niiden opiskelijoiden prosenttiosuus, jotka puhuvat tiettyjä kieliä kotona, perustuu PISA-kyselyssä annettuihin tietoihin (linkki PISA-tietokantaan, ks. kohta ”Tilastot tietokannat ja terminologia”). Näitä tietoja ei ole esitetty kuvassa eikä liitteessä 1.

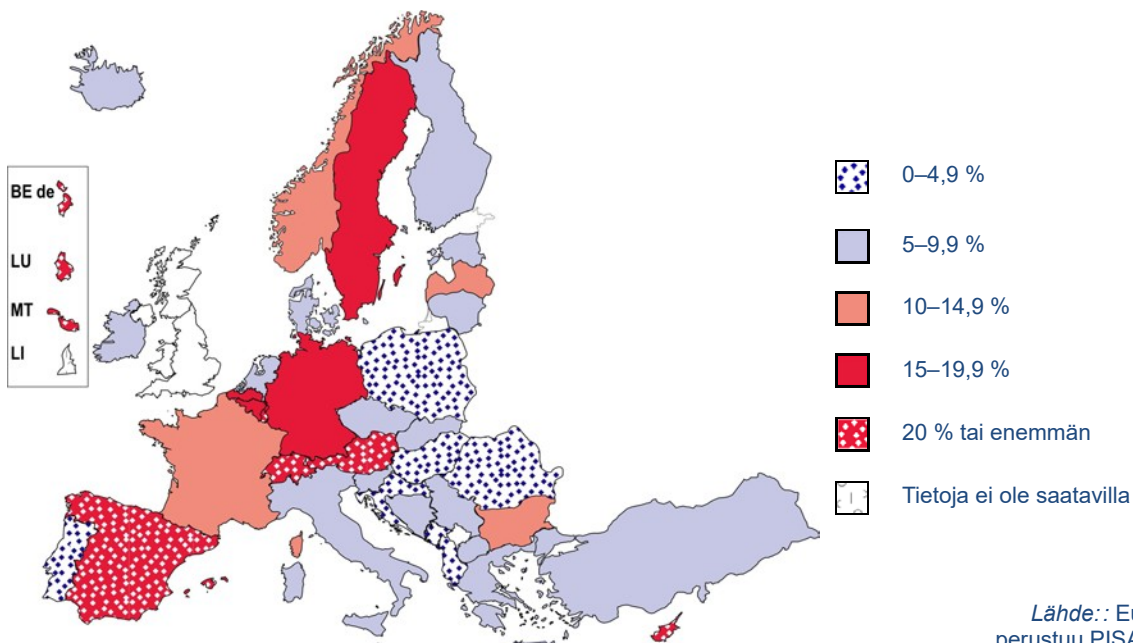
Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Sveitsissä on myös suhteellisen suuri osuus 15-vuotiaista, jotka puhuvat pääasiassa koulukieltä eroavaa kieltä (27,0 %). Tässä monikielisessä maassa useimmat saksaa, ranskaa tai italiaa (tai heidän murteitaan) puhuvat samaa kieltä kotona ja koulussa. Kuitenkin monet opiskelijat kotona puhuvat kieltä, joka on erilainen kuin koulun kieli.

Muut maat (tai koulutusjärjestelmät), joissa vähintään 20 prosenttia 15-vuotiaista oppilaista puhuu pääasiassa muuta kieltä kuin kotimaan koulukieltä, ovat Belgian saksankielinen yhteisö (24,1 %), Kypros (22,3 %), Espanja (20,6 %) ja Itävalta (20,5 %). Tämän jälkeen kaksi muuta Belgian koulutusjärjestelmää (Ranska ja flaamilaiset yhteisöt), Saksa ja Ruotsi, joissa 17–18 prosenttia oppilaista puhuu pääasiassa muuta kieltä kuin koulukieltä kotona.

Toisin kuin kaikki edellä mainitut maat, Puolassa on erityisen homogeeninen 15-vuotias väestö, sillä vain 1,7 prosenttia opiskelijoista puhuu kotonaan eri kieltä kuin koulukieltä. Myös Kroatia, Unkari, Portugalissa, Romaniassa, Albaniassa ja Montenegrossa prosenttiosuus on suhteellisen alhainen – alle 5 prosenttia.

Yli puolessa maista, joissa on tietoja (20 maata), 15-vuotiaista 5–15 prosenttia puhuu koulukieltä poikkeavaa kieltä.

Kuva 2 Kuva A2: Niiden 15-vuotiaiden osuus, jotka puhuvat pääasiassa muuta kieltä kuin koulukieltä kotona, 2018

Selittävät huomautukset

Tiedot lasketaan PISA-kyselyn perusteella ”Mitä kieltä puhut eniten kotona?” (ST022Q01TA). Kyselykategoriaa ”Kielen kieli” (kieli 1) käytetään proxyä puhumaan samaa kieltä kotona kuin koulussa.

Tietyn kielen murteen puhumista kotona pidetään tavallisena kielenä. Tätä lähestymistapaa on sovellettu useimmissa PISA-tutkimukseen osallistuvissa maissa. Koska tätä lähestymistapaa ei ole vielä sovellettu Belgian ja Italian saksankieliseen yhteisöön, murteet on koodattu uudelleen.

Ks. liite 1 tietojen ja vakiovirheiden (S.E.s) osalta. Lisätietoja PISA-järjestelmästä on kohdassa ”Tilastotietokannat ja terminologia”.

Vuosien 2003 ja 2018 välillä tapahtunutta kehitystä tarkasteltaessa niiden oppilaiden osuus, jotka puhuvat pääasiassa muuta kieltä kuin koulukieltä kotona, kasvoi eniten – 14,9 prosenttiyksikköä – Sveitsissä (ks. liite 1). Kasvu oli huomattavaa myös Belgian, Saksan ja Ruotsin Ranskan yhteisössä – noin 10 prosenttiyksikköä. Useimmissa näistä maista kasvu tapahtui pääasiassa vuosina 2003–2015. Saksassa niiden oppilaiden osuus, jotka puhuvat pääasiassa muuta kieltä kuin koulukieltä kotona, kasvoi 4,1 prosenttiyksikköä vuosina 2003–2015 ja 6,0 prosenttiyksikköä vuosina 2015–2018. Tämä selittyy sillä, että vuosina 2015 ja 2016 maa vastaanotti yli miljoona turvapaikanhakijaa, erityisesti Afganistanissa, Irakissa ja Syyriassa sodasta paenneita ihmisiä.

OPISKELIJAT, JOTKA EIVÄT PUHU KOULUN KIELTÄ KOTONA, EIVÄT OLE PELKÄSTÄÄN MAAHANMUUTTAJIEN JOUKOSSA.

Sellaisten henkilöiden tunnistaminen, jotka eivät puhu kouluopetuksen kieltä kotona, voi auttaa tarjoamaan tarkoituksenmukaisempia kielellisiä tukitoimia. Kaaviossa A3 esitetään niiden oppilaiden prosenttiosuus, jotka puhuvat samaa kieltä koulussa ja kotona maahanmuuttajien ja muiden kuin maahanmuuttajien keskuudessa. Maahanmuuttajien ja muiden kuin maahanmuuttajien väestö määritellään vanhempien syntymäpaikan perusteella. Opiskelija määritellään maahanmuuttajaksi, kun molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Maahanmuuttajat voivat syntyä joko asuinmaassaan (toisen sukupolven maahanmuuttajat) tai ulkomailla (ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajat). Opiskelijaa pidetään ”ei-maahanmuuttajana”, jos vähintään yksi hänen vanhemmistaan on syntynyt asuinmaassaan.

Kuten kuva osoittaa, tämä tarkoittaa, että ulkomailla syntyneet vanhemmat eivät välttämättä tarkoita sitä, että opiskelija ei puhu kouluopetuksen kieltä kotona. EU:n tasolla 5,6 prosenttia 15-vuotiaista oppilaista on maahanmuuttajia, jotka puhuvat pääasiassa kotiopetuksen kieltä (lukumäärän vasemmalla puolella olevat tiedot kirkkaanpunaisina). Vain hieman suurempi osuus 15-vuotiaista opiskelijoista (6,9 %) on maahanmuuttajia, jotka eivät puhu kouluopetuksen kieltä kotona (kuvan vasemmalla puolella tummanpunaiset tiedot). Toisin sanoen noin puolet 15-vuotiaista EU:n oppilaista, joiden vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla, ilmoittavat, että he puhuvat koulun kieltä kotona.

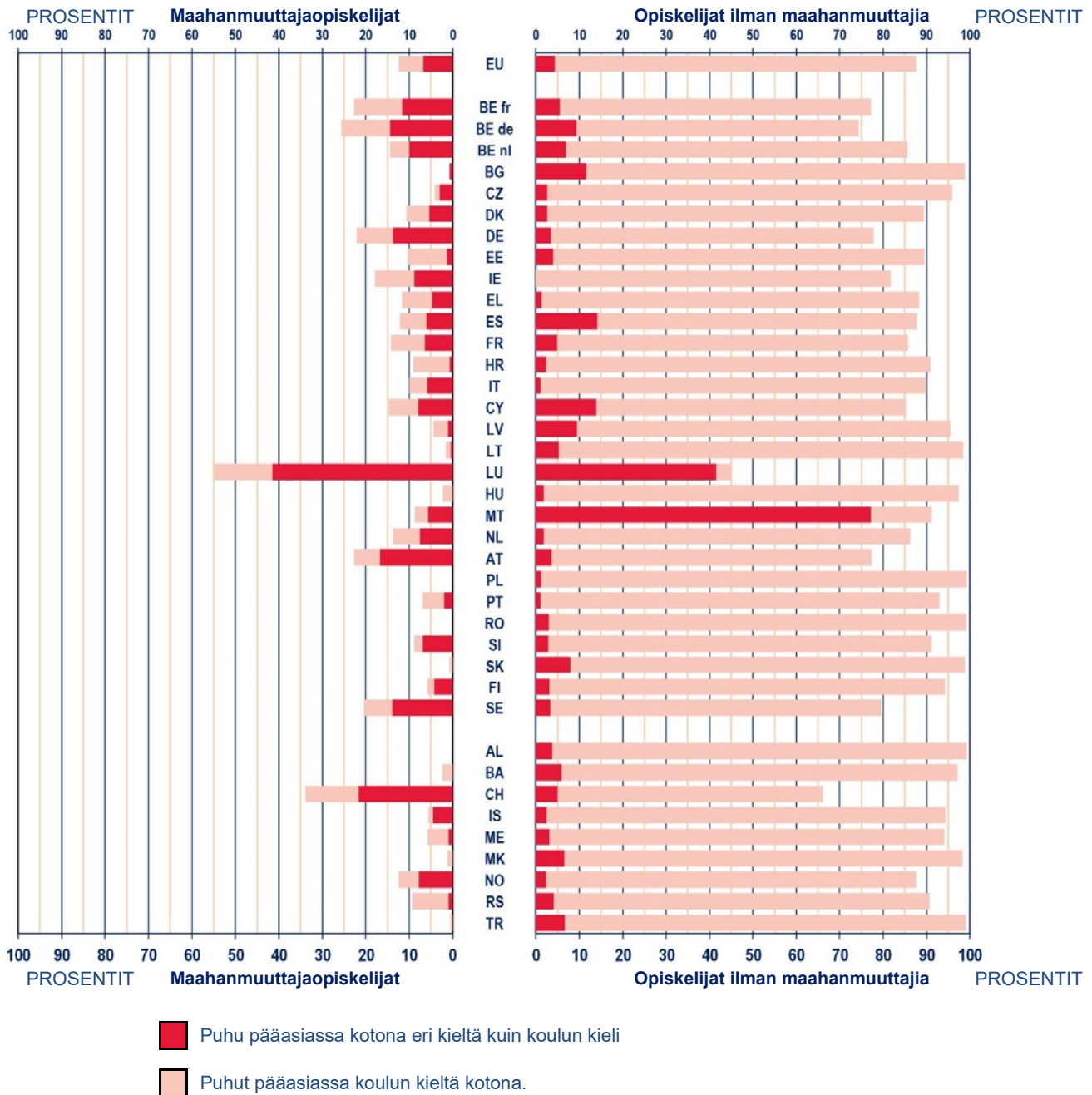
Käänteisesti ei-maahanmuuttajana opiskelija ei välttämättä tarkoita, että opiskelija puhuu koulun kieltä kotona. EU:n tasolla 4,4 prosenttia 15-vuotiaista on ei-maahanmuuttajia, jotka eivät puhu kouluopetuksen kieltä kotona (tiedot tummanpunaista numeron oikealla puolella).

EU-tason maakohtaisten tietojen perusteella luku osoittaa, että maiden tilanne on hyvin erilainen, kun on kyse maahanmuuttajien osuudesta opiskelijaväestöstä (yhteensä kaksi ryhmää luvun vasemmalla puolella). Useissa maissa (tai koulutusjärjestelmissä) vähintään 20 prosenttia 15-vuotiaista opiskelijoista on maahanmuuttajia (Belgian, Saksan, Luxemburgin, Itävallan, Ruotsin ja Sveitsin ranskan- ja saksankieliset yhteisöt). Kaikissa näissä maissa vähintään puolet maahanmuuttajista puhuu kotona eri kieltä kuin koulun kieltä (vertaa tietoja vaaleanpunaisesta ja tummanpunaisesta kuvan vasemmassa reunassa). Maissa, joissa maahanmuuttajataustaisten 15-vuotiaiden opiskelijoiden osuus on pienempi (alle 20 prosenttia), tilanne vaihtelee. Esimerkiksi Virossa, Kroatiassa ja Serbiassa, joissa noin 10 prosenttia 15-vuotiaista opiskelijoista on maahanmuuttajia, lähes kaikki maahanmuuttajat puhuvat koulun kieltä kotona. Sitä vastoin Sloveniassa, jossa on vastaava osuus maahanmuuttajista opiskelijaväestöstä, suurin osa maahanmuuttajista (noin 80 prosenttia) puhuu kotonaan eri kieltä kuin koulun kieltä.

Muut kuin maahanmuuttajat (luvun oikealla puolella) ovat äärimmäisimmät mallit Luxemburgissa ja Maltassa. Maltassa 77,2 prosenttia 15-vuotiaista opiskelijoista on ei-maahanmuuttajia, jotka puhuvat eri kieltä kuin PISA-testissä käytetty kieli. Tämä johtuu siitä, että suurin osa Maltan opiskelijoista puhuu malttaa kotona, kun he käyttävät englantia ja malttaa koulussa. Ensimmäinen on kieli, jolla he suorittivat PISA-testin (lisätietoja on

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

kaaviossa A2). Luxemburgissa 41,5 prosenttia 15-vuotiaista on ei-maahanmuuttajia, jotka puhuvat eri kieltä kotona kuin koulukieltä (ks. tarkempia tietoja kaaviosta A2). Bulgaria, Espanja ja Kypros ovat muita maita, joissa muiden kuin maahanmuuttajien osuus on suhteellisen suuri ja jotka puhuvat eri kieltä kuin koulukieltä (yli 10 prosenttia).

Lähde: Eurydice, perustuu PISA 2018.

Kuva 3 Kuva A3: 15-vuotiaiden maahanmuuttajien ja muiden kuin maahanmuuttajien osuus kotona puhutun kielen mukaan 2018

Selittävät huomautukset

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Tiedot lasketaan PISA-kyselyn perusteella ”Mitä kieltä puhut eniten kotona?” (ST022Q01TA). Kyselykategoriaa ”Kielen kieli” (kieli 1) käytetään proxyä puhumaan samaa kieltä kotona kuin koulussa.

Tietyn kielen murteen puhumista kotona pidetään tavallisena kielenä. Tätä lähestymistapaa on sovellettu useimmissa PISA-tutkimukseen osallistuvissa maissa. Koska tätä lähestymistapaa ei ole vielä sovellettu Belgian ja Italian saksankieliseen yhteisöön, murteet on koodattu uudelleen.

”Maahanmuuttaja”-luokka vastaa opiskelijoita, joiden vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla. Tähän ryhmään kuuluu kaksi PISA-maahanmuuttajien ryhmää: 1) opiskelija ja molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla (eli ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajat); ja 2) opiskelija on syntynyt opiskelumaassa, mutta molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla (toisen sukupolven maahanmuuttajat).

Lisätietoja PISA-järjestelmästä on kohdassa ”Tilastotietokannat ja terminologia”.

Maakohtaiset muistiot

Bulgaria, Irlanti, Unkari, Puola, Romania, Slovakia, Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Pohjois-Makedonia ja Türkiye: vähintään yhtä opiskelijaryhmää ei näy kuvassa, koska otos oli riittämätön (sisältää alle 30 opiskelijaa). Yksityiskohtaiset tiedot kyseisistä luokista on liitteessä 1.

EUROOPAN MAAT EROAVAT SUURESTI OPPILAIEN OSUUDESTA SPRACHHETEROGEN-KOULUISSA.

Opettaminen ja oppiminen kielten heterogeenisissä yhteyksissä voi antaa opiskelijoille mahdollisuuden tutustua muihin kieliin ja kulttuureihin ja siten rikastuttaa koulukokemusta. Samalla opiskelijakunnan kielellinen monimuotoisuus voi kuitenkin olla haaste opettajille, oppilaille ja yleisemmin asianomaisille koulutusjärjestelmille. Erityistoimenpiteitä voidaan tarvita oppilaiden auttamiseksi koulun kielen hallitsemisessa ja opettajien auttamiseksi monikielisten luokkien ja joissakin tapauksissa monikulttuuristen luokkien hallinnoinnissa.

Koulujen kielten heterogeenisyys, joka määritellään yli 25 prosentiksi opiskelijoista, jotka puhuvat eri kieltä kuin koulussa, vaihtelee maittain (ks. kaavio A4). Tämä selittyy osittain kansallisen kielen asiayhteydellä: joissakin maissa on useita kansallisia kieliä ja/tai alueellisia, alempia tai ei-alueellisia kieliä (ks. kaavio A1). Se liittyy läheisesti myös niiden maahanmuuttajataustaisten oppilaiden prosenttiosuuteen, jotka eivät puhu koulun kieltä kotona (ks. kaavio A3). Muita tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa kielten heterogeenisyyteen kouluissa, ovat esimerkiksi kaupunkisuunnittelu (asumisen kanssa tai ilman asumista) ja kouluvalintaan liittyvät ohjeet.

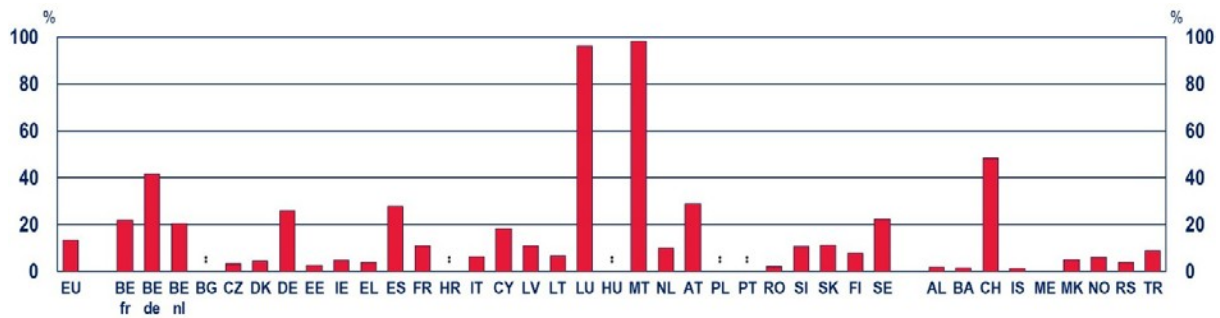
EU:n tasolla 13,3 prosenttia 15-vuotiaista käy kielten heterogeenisiä kouluja.

Luxemburgissa ja Maltassa 15-vuotiaiden osuus kielten heterogeenisistä kouluista on suurin (96,2 % ja Malta 98,0 %). Luxemburgissa monet oppilaat puhuvat luxemburgia kotona, joka on yksi Luxemburgin kolmesta virallisesta kielestä (ks. kaavio A1), mutta sitä ei käytetä koulussa (ks. kaavio A2). Maltassa suurin osa opiskelijoista puhuu malttaa kotona, kun he käyttävät englantia ja malttaa koulussa. Ensimmäinen on kieli, jolla he ovat suorittaneet PISA-testin (ks. analyysi kuvioista A2).

Luxemburgin ja Maltan, Belgian, Saksan, Espanjan, Itävallan, Ruotsin ja Sveitsin lisäksi 15-vuotiaiden oppilaiden osuus kielten heterogeenisissä kouluissa on suhteellisen suuri (yli 20 %).

Sen sijaan joissakin Euroopan maissa alle 5 prosenttia 15-vuotiaista opiskelijoista käy kielten heterogeenisiä kouluja (Tšekki, Tanska, Viro, Irlanti, Kreikka, Romania, Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Islanti ja Serbia).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Lähde: Eurydice, perustuu PISA 2018.

Kuva 4 Kuva A4: 15-vuotiaiden osuus kouluista, joissa yli 25 prosenttia oppilaista puhuu pääasiassa muuta kieltä kuin koulun kieltä kotona, 2018

Selittävät huomautukset

Tiedot lasketaan PISA-kyselyn perusteella ”Mitä kieltä puhut eniten kotona?” (ST022Q01TA). Kyselykategoriaa ”Kielen kieli” (kieli 1) käytetään proxyä puhumaan samaa kieltä kotona kuin koulussa.

Tietyn kielen murteen puhumista kotona pidetään tavallisena kielenä. Tätä lähestymistapaa on sovellettu useimmissa PISA-tutkimukseen osallistuvissa maissa. Koska tätä lähestymistapaa ei ole vielä sovellettu Belgian ja Italian saksankieliseen yhteisöön, murteet on koodattu uudelleen.

Lisätietoja PISA-järjestelmästä on kohdassa ”Tilastotietokannat ja terminologia”.

Maakohtaiset muistiot

Kroatia, Unkari, Puola ja Portugali: otos oli riittämätön (alle 30 oppilasta ja/tai alle viisi koulua).

Itävalta ja Slovenia: otantayksikkö on ohjelma koulun sisällä, ei koko koulussa.

BLUKU – ORGANISAATIO

IJAKSO – RAKENNUKSET

Kielitaidot ovat ratkaisevan tärkeitä liikkuvuuden, yhteistyön ja keskinäisen ymmärtämyksen kannalta Euroopassa. Niillä on myös tärkeä rooli eurooppalaisen koulutusalueen rakentamisessa, joka on todellinen yhteinen alue laadukkaalle koulutukselle ja elinikäiselle oppimiselle yli²⁴rajojen. Vuonna 2002 Barcelonassa kokoontuneet EU:n valtion- ja hallitusten päämiehet kehottivat toteuttamaan lisätoimia, joilla ”parannetaan perustaitojen hallintaa erityisesti opettamalla vähintään kahta hyvin varhaisessa iässä olevaa vierasta kieltä²⁵”. Kaikkien nuorten tavoite hankkia taitoja kahdella kielellä toisen asteen koulutuksen päättymiseen mennessä koulukielen ohella vahvistettiin äskettäin neuvoston toukokuussa 2019 antamassa suosituksessa kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen (²⁶).

Tässä jaksossa keskitytään vieraiden kielten tarjontaan esi-, perus- ja keskiasteen tasoilla, kuten kansallisissa opetussuunnitelmissa tai muissa ylimmän tason ohjeissa esitetään. Siinä korostetaan vieraiden kielten määrää, jotka ovat pakollisia kaikille opiskelijoille, ja kuinka kauan ne ovat pakollisia. Ensinnäkin kyse on iästä, jolloin kaikkien alemman perusasteen, alemman perusasteen ja ylemmän perusasteen oppilaiden on aloitettava ensimmäisen ja toisen vieraan kielen oppiminen (ks. kuvio B1). Siinä käsitellään niiden vuosien lukumäärää, joina ensimmäinen ja toinen vieras kieli ovat pakollisia kaikille oppilaille, ja tarkastellaan tämän keston muutoksia vuodesta 2003 (ks. kuviot B2 ja B3). Se täydentää kuvaa vieraista kielistä perus- ja keskiasteen koulutuksessa korostamalla kaikkien opiskelijoiden oikeutta valita vieraista kieliä osana opetussuunnitelman valinnaisia oppiaineita (ks. kaavio B4).

Tässä osiossa käsitellään ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden ja yleissivistävän koulutuksen opiskelijoiden välisiä eroja vieraiden kielten pakollisessa oppimisessa. Tarkemmin sanottuna kyse on niiden vuosien erosta, joina yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden on opiskeltava yhtä tai kahta vierasta kieltä (ks. kuviot B5 ja B6).

Kaikki tämän jakson indikaattorit perustuvat Eurydice-verkoston kautta kerättyihin tietoihin, jotka kattavat 39 koulutusjärjestelmää 37²⁷maassa.

VIERAIDEN KIELTEN OPPIMINEN TULI PAKOLLISEKSI KUUESSA KOULUTUSJÄRJESTELMÄSSÄ 6 VUOTTA SITTEN

Kaaviossa B1 esitetään ensimmäisen ja toisen vieraan kielen perusikä, jota opetetaan kaikille perus- ja keskiasteen oppilaille pakollisina oppiaineina. Joissakin tapauksissa soveltamisalaa laajennetaan kattamaan esiopetus.

Useimmissa koulutusjärjestelmissä ensimmäisen oppiaineeksi opetetun vieraan kielen perusikä on 6–8 vuotta, mikä vastaa perusasteen tai oppivelvollisuuden ensimmäistä vuotta. Kuudessa koulutusjärjestelmässä ensimmäinen vieras kieli otetaan käyttöön ennen kuuden vuoden ikää: 3-vuotiaana saksankielisessä yhteisössä Belgiassa, Luxemburgissa ja Puolassa, 4-vuotiaana Kreikassa ja 5-vuotiaana Kyproksella ja Maltalla. Näissä maissa, Maltaa lukuun ottamatta, vaatimus ensimmäisen vieraan kielen oppimisesta alkaa esiopetuksessa ja koskee kaikkia tämän tason lapsia²⁸.

24 Lisätietoja eurooppalaisesta koulutusalueesta on komission verkkosivustolla (<https://education.ec.europa.eu/about-eea>).

25 Puheenjohtajan päätelmät – Barcelonan Eurooppa-neuvosto, 15.–16. maaliskuuta 2002, C/02/930, s. 19.

26 Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2019, kattavasta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen (EUVL C 189, 5.6.2019, s. 8).

27 Yksityiskohtaiset tiedot tämän raportin maaraportoinnista löytyvät raportin johdannosta.

28 Tässä raportissa, kun kaikki lapset alkavat jossain vaiheessa oppia vierasta kieltä esiopetuksessa, perusikä katsotaan iäksi, jolloin joko esiopetus on pakollinen tai paikka on taattu julkisin varoin rahoitetuissa esikoulutiloissa kaikille lapsille. Esimerkiksi esiopetus on pakollista Kreikassa ja Kyproksella 4–5-vuotiaista lähtien. Tällä välin paikka on taattu Belgian, Luxemburgin ja Puolan saksankielisessä

Virossa, Ruotsissa ja Islannissa kouluilla on tietty vapaus määrittää palkkaluokka, jossa ensimmäinen vieras kieli otetaan käyttöön pakollisena aineena. Vieraiden kielten käyttöönottoa varten korkeimmat koulutusviranomaiset määrittävät ikäryhmän (tai arvosanan): 7–9 vuotta Virossa ja Ruotsissa ja 6–9 vuotta Islannissa. Virossa (ks. kuvio C1b) ja Islannissa (-²⁹) koulut alkavat useimmiten opettaa vieraita kieliä, kun oppilaat ovat 9-vuotiaita. Ruotsissa vieraiden kielten oppiminen alkaa yleensä 7-vuotiaana.

Viimeisin ikä, jossa kaikkien opiskelijoiden on aloitettava vieraan kielen oppiminen, on 10-vuotias. Näin on joissakin Belgian ranskankielisen yhteisön ja Belgian flaaminkielisen yhteisön osissa.

Irlanti on ainoa maa, jossa vieraan kielen oppiminen ei ole pakollista koulussa. Irlannissa kaikki opiskelijat oppivat englantia ja iiriä, joista yhtäkään ei pidetä vieraana kielenä.

Useimmissa koulutusjärjestelmissä (32 39:stä) kaikkien yleissivistävän koulutuksen oppilaiden on kouluaikana opittava samanaikaisesti kahta vierasta kieltä.

Useimmissa tapauksissa toisen vieraan kielen oppimiseen pakollinen oppiaine on 11–13-vuotias. Tämä vastaa perusasteen koulutuksen päättymistä tai toisen asteen koulutuksen alkua. Opiskelijat Kreikassa, Latviassa, Sveitsissä ja Serbiassa alkavat opiskella toista vierasta kieltä aikaisemmin kuin 10-vuotiaana, mikä vastaa perusasteen koulutuksen jälkipuoliskoa. Luxemburgille on ominaista se, että kaikkien 6-vuotiaiden oppilaiden on opittava toinen vieras kieli. Asteikon toisessa päässä Norjassa toisen vieraan kielen oppiminen tulee pakolliseksi kaikille keskiasteen oppilaille, kun he ovat 16-vuotiaita. Bulgariassa, Unkarissa, Itävallassa, Sloveniassa, Slovakiassa, Liechtensteinissa ja Turkijessä kaksi vierasta kieltä ovat pakollisia vain kaikille 14–15-vuotiaille lukion oppilaille.

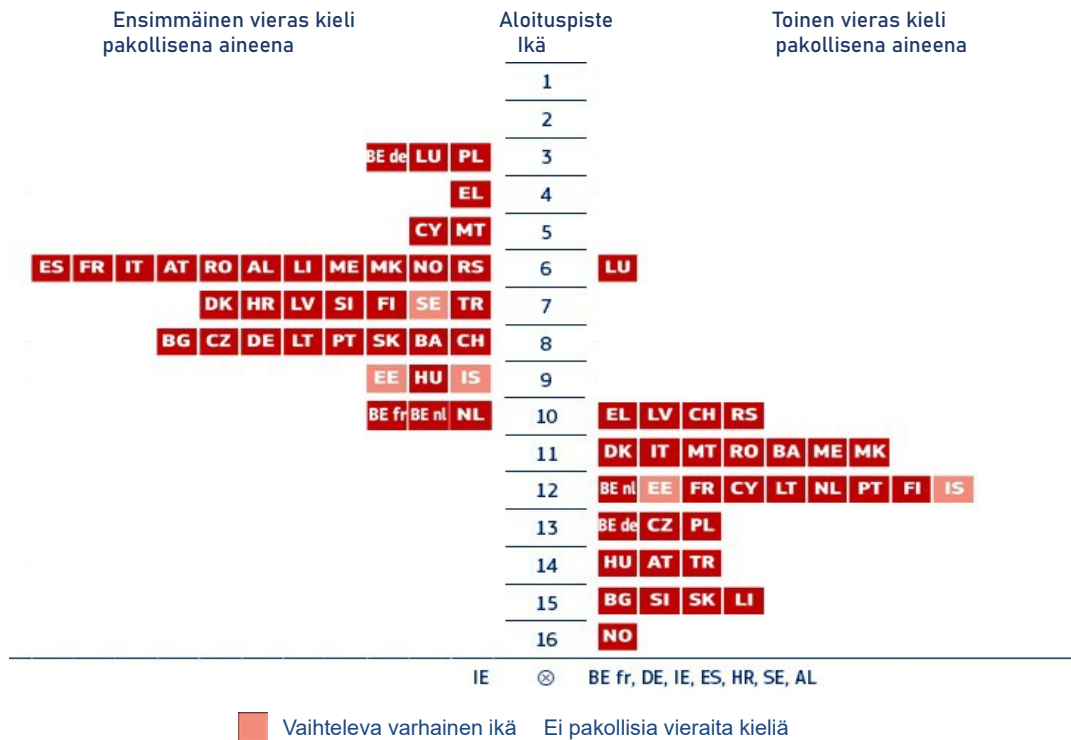
Virossa ja Islannissa, kuten ensimmäisen vieraan kielen ollessa pakollinen oppiaine, keskusopetusviranomaiset edellyttävät toisen vieraan kielen käyttöönottoa määritellyssä ikäryhmässä (10–12 vuotta). Islannissa 12-vuotiaana saatavilla olevien kansallisten tilastojen mukaan opiskelijat alkavat yleensä oppia toista vierasta kieltä (³⁰).

yhteisössä kaikille kolmevuotiaille lapsille (tai jopa aikaisemmin, kun kyseessä on Belgian saksankielinen yhteisö). Lisätietoja on Euroopan komissio/EACEA/Eurydice (2021b).

29 https://px.hagstofa.is/pxen/pxweb/en/Samfelag/Samfelag_skolamal_2_grunnskolestig_0_gsNemendur/SKO02110.px/?rxid=832f99cd-f008-441f-bbe9-d5f251db3ce9

30 https://px.hagstofa.is/pxen/pxweb/en/Samfelag/Samfelag_skolamal_2_grunnskolestig_0_gsNemendur/SKO02110.px/?rxid=832f99cd-f008-441f-bbe9-d5f251db3ce9

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Lähde: Eurydice.

Kuva 5 Kuva B1: Varhaisikä, jossa ensimmäinen ja toinen vieras kieli ovat pakollisia kursseja kaikille oppilaille esi-, perus- ja/tai yleissivistävässä koulutuksessa (ISCED 0–3), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Tämä luku käsittelee ensisijaisesti kieliä, joita opetussuunnitelmassa kutsutaan "ulkomaisiksi" (tai "moderniksi"). Alueelliset ja/tai vähemmistökielet (ks. kaavio B9) ja klassiset kielet (ks. kaavio B10) otetaan huomioon vain, jos opetussuunnitelmassa niitä kuvataan vaihtoehtoina vieraille kielille.

Alkuperäinen ikä kuvastaa oppilaiden normaalia ikää vieraiden kielten opetuksen alkaessa (opiskelijoiden käsitteellinen ikä); Niissä ei oteta huomioon varhaista tai myöhäistä koulunkäyntiä, arvosanojen toistamista tai muita koulun keskeytyksiä.

'Toisella kielellä' tarkoitetaan oppilaiden ensimmäisen kielen lisäksi oppimaa kieltä, jonka tuloksena opiskelijat oppivat samanaikaisesti kahta eri kieltä.

Tiedot perustuvat opetussuunnitelmaan tai muihin opetusviranomaisten antamiin ohjeisiin.

"Vieraan kielen", "International Standard Classification of Education (ISCED)", "Kieli pakollisena aineena", "hallintoasiakirjat" ja "yliopistoviranomaisten" määritelmät, ks. sanasto.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr): vain Brysselin pääkaupunkialueella ja Vallonian kunnissa, joilla on erityinen kieliasema, oppilaat alkavat oppia ensimmäistä vierasta kieltä pakollisena oppiaineena 8-vuotiaana, kun taas he aloittavat Belgian ranskan-kielisen yhteisön muissa osissa 10-vuotiaana. Käynnissä olevan opetussuunnitelman uudistuksen jälkeen ensimmäisen vieraan kielen opiskeluaikä on vuodesta 2023/2024 alkaen kaikkien oppilaiden osalta 8 vuotta, kun taas vuodesta 2027/2028 alkaen toinen vieras kieli tulee pakolliseksi kaikille 13 ja 14-vuotiaille opiskelijoille.

Belgia (BE de): vaikka opiskelijoilla ei ole lakisääteinen velvollisuus oppia kahta vierasta kieltä, opiskelijoiden on opittava englantia kaikissa lukioiden ensimmäisen vieraan kielen (ranska) lisäksi viimeistään 13 vuoden kuluttua.

Saksa: kuudessa maassa opiskelijoiden on aloitettava ensimmäisen vieraan kielen oppiminen 6-vuotiaasta lähtien.

Viro, Ruotsi ja Islanti: kuvassa näkyy ikä, jolloin opiskelijat aloittavat ensimmäisen ja/tai toisen vieraan kielen oppimisen useimmiten.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Espanja: kuviosta käy ilmi Espanjan laajin tilanne. Joissakin autonomisissa yhteisöissä kahden kielen (esim. Galicia ja País Vasco) ja 10 vuoden (esim. Andalusia ja Kanariansaaret) oppiminen on pakollista.

Alankomaat: vieraan kielen oppiminen on pakollista perusasteen koulutuksen aikana. Käytännössä tämä tapahtuu 10–12 vuoden välillä, mutta koulut voivat järjestää tämän säännöksen aikaisemmassa vaiheessa.

Bosnia ja Hertsegovina: kuvassa näkyy Serbitasavallan Srpskan yksikön tilanne. Bosnia ja Hertsegovinan federaatiossa ja Brčkon piirikunnassa jotkut opiskelijat alkavat opiskella ensimmäistä vierasta kieltään pakollisena aineena 6–7-vuotiaana ja toisena 10-vuotiaana.

Sveitsi: kolmella kantonilla on erilainen aloitusikä toiselle kielelle eli 12-vuotiaille.

OPISKELIJA OPPII ENSIMMÄISTÄ VIERASTA KIELTÄ YHÄ USEAMMAKSI VUODEKSI

Kaaviossa B2 havainnollistetaan niiden vuosien lukumäärä, joi- esi-, perus- ja keskiasteen opiskelijoiden on opiskeltava vierasta kieltä. Se osoittaa myös vuosien 2002/2003 ja 2021/2022 välisen eron.

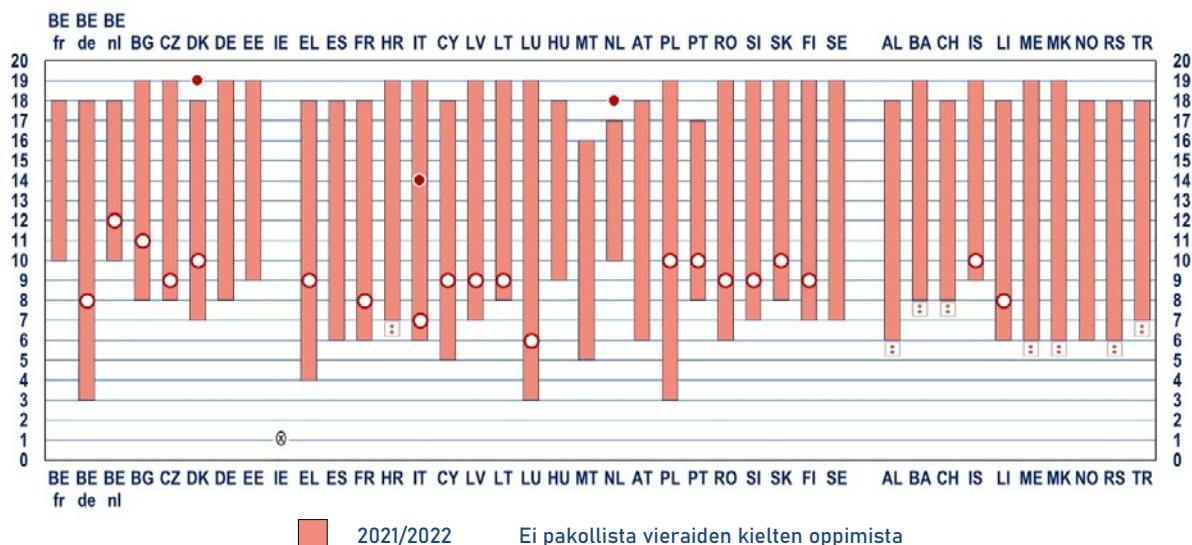
Vuosina 2021/2022 oppimisen kesto vaihteli vähintään yhdestä vieraasta kielestä pakollisena oppiaineena Euroopan maissa 7–16 vuotta. Tärkein vieraiden kielten pakollisen oppimisen kesto määrittävä tekijä on ikä, josta alkaen kieltenoppiminen on pakollista, joka vaihtelee kolmesta kymmeneen vuoteen. Kun pakollinen oppiminen on alkanut, kaikkien opiskelijoiden on yleensä opiskeltava vieraita kieliä toisen asteen viimeiseen tai toiseksi viimeiseen vuoteen saakka. Ainoa poikkeus on Malta, jossa velvollisuus oppia vierasta kieltä päättyy oppivelvollisuuden päättyessä.

Vähintään yhden vieraan kielen opiskelun keston perusteella voidaan tunnistaa kolme koulutusjärjestelmien pääryhmää. Useimmiten opiskelijoiden on opittava vierasta kieltä 11–13-vuotiaiksi. Tämä koskee kahta kolmasosaa koulutusjärjestelmistä. Näissä koulutusjärjestelmissä oppilaat aloittavat vieraiden kielten oppimisen 6–8 vuoden välillä (lukuun ottamatta Kyprosta ja Maltaa) ja päättyvät 18 tai 19 vuoteen (Maltaa lukuun ottamatta). Toisessa ja pienemmässä kahdeksan koulutusjärjestelmän ryhmässä opiskelijat oppivat vieraita kieliä 7–10 vuotta. Tähän ryhmään kuuluvat kaikki koulutusjärjestelmät, joissa vieraan kielen oppiminen tulee pakolliseksi kaikille oppilaille, kun he ovat joko 9- tai 10-vuotiaita (Belgian, Viron, Unkarin, Alankomaiden ja Islannin ranskan- ja flaaminkieliset yhteisöt) sekä Sveitsissä ja Portugalissa. Lisäksi ensimmäisen vieraan kielen oppiminen kestää yli 13 vuotta vain neljässä maassa: 16 vuotta Luxemburgissa ja Puolassa, 15 vuotta saksankielisessä yhteisössä Belgiassa ja 14 vuotta Kreikassa. Nämä ovat myös ainoat koulutusjärjestelmät, joissa ensimmäisen vieraan kielen oppiminen alkoi viisi vuotta sitten.

Kaaviosta B2 käy ilmi, että kahden viime vuosikymmenen aikana noin kaksi kolmasosaa koulutusjärjestelmistä, joista on saatavilla tietoja, on lisännyt vieraiden kielten pakollisen oppimisen kestoja. Kaikissa näissä koulutusjärjestelmissä kestoja on lisätty alentamalla ikää, jolloin ensimmäisen vieraan kielen oppiminen tulee pakolliseksi 2000-luvun alkuun verrattuna. Vuodesta 2003 lähtien suurimmat muutokset ovat tapahtuneet Belgian, Kreikan, Italian, Kyproksen ja Puolan saksankielisessä yhteisössä, jossa vieraiden kielten pakollista opiskeluaikaa on pidennetty neljällä vuodella (Kyproksessa) seitsemään vuoteen (Puolassa). Näissä maissa, Italiaa lukuun ottamatta, oppilaiden on nyt aloitettava vieraan kielen oppiminen esiopetuksessa, kun taas he aloittivat vieraan kielen oppimisen vasta 20 vuotta sitten peruskoulutuksessa. Italia on ainoa maa, jossa vieraiden kielten pakollisen oppimisen keston pidentyminen johtuu paitsi perusiän vähenemisestä myös vieraiden kielten oppimisen pidentämisestä toisen asteen koulutuksen päättymiseen saakka.

Vuodesta 2003 alkaen yhdeksän jatkokoulutusjärjestelmää (Bulgaria, Tanska, Ranska, Latvia, Portugali, Romania, Slovenia, Slovakia ja Liechtenstein) ovat pidentäneet vieraiden kielten oppimisen kestoja kahdella tai kolmella vuodella muuttamalla tämän oppimisen alkuikärajaksi 6–8 vuotta. Belgian flaaminkielisessä yhteisössä ja Luxemburgissa vuodesta 2003 lähtien ensimmäisen vieraan kielen opiskelu pakollisena oppiaineena on kasvanut kahdella vuodella ja Luxemburgissa kolmella vuodella. Belgian flaaminkielisessä yhteisössä nykyinen perusikä (10 vuotta) on kuitenkin edelleen korkeampi kuin useimmissa koulutusjärjestelmissä, kun taas Luxemburgissa se on alempi (3 vuotta).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

	Varhainen ikä, jos eri kuin vuodet 2021/2022	Valmistumisikä, jos eri kuin vuosina 2021/2022	Ei saatavilla markkinointivuodeksi 2002/2003
2002/2003			

Lähde: Eurydice.

Kuva 6 Kuva B2: Ajanjakso, jona vieraan kielen oppiminen esi-, perus- ja/tai yleissivistävässä koulutuksessa (ISCED 0–3) oli pakollista vuosina 2021/2022 ja erot vuodesta 2002/2003

Selittävät huomautukset

Tämä luku käsittelee ensisijaisesti kieliä, joita opetussuunnitelmassa kutsutaan ”ulkomaisiksi” (tai ”moderniksi”). Alueelliset ja/tai vähemmistökielet (ks. kaavio B9) ja klassiset kielet (ks. kaavio B10) otetaan huomioon vain, jos opetussuunnitelmassa niitä kuvataan vaihtoehtoina vieraille kielille.

Tiedot perustuvat opetussuunnitelmaan tai muihin opetusviranomaisten antamiin ohjeisiin.

Määritelmät ”ulkomaan kieli”, ”kansainvälinen koulutusluokitus (ISCED)”, ”Kieli pakollisena aineena”, ohjausasiakirjat ja ”yliopistoviranomaisten” määritelmät ks. sanasto.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr): vieraiden kielten oppiminen on pakollista vain Brysselin pääkaupunkiseudun alueella ja Vallonian kunnissa, joilla on tietty kieliasema. Se kestää kahdeksan vuotta Belgian ranskankielisen yhteisön muissa osissa.

Jatkuvan opetussuunnitelman uudistuksen jälkeen ensimmäinen ikä ensimmäisen vieraan kielen oppimiseen vuodesta 2023/2024 on kaikille opiskelijoille 8 vuotta.

Belgia (BE nl): vuosien 2002/2003 ero heijastaa Flanderin yhteisön tilannetta lukuun ottamatta Brysseliä, jossa lukuvuosien määrä väheni muualla yhteisössä voimassa olevien säännösten mukaisesti.

Tanska: aikasarjat keskeytyvät, koska pakollisen vieraan kielen oppimisen iän määrittämismenetelmässä on tapahtunut muutos.

Viro ja Suomi: vuosina 2002/2003 opetusviranomaiset vain täsmensivät, että 7–9-vuotiaiden opiskelijoiden oli aloitettava vieraiden kielten oppiminen pakollisena oppiaineena. Näin oli edelleen Virossa vuosina 2021/2022. Suomessa tämä ikäjousto (eli 7–9 vuoden ikä) on korvattu kiinteällä alkuikäillä (7 vuotta) vuodesta 2021/2022.

Irlanti: Vieraiden kielten opetus ei ole pakollista. Viralliset kielet englanti ja iiri opetetaan kaikille opiskelijoille.

Espanja: kuviosta käy ilmi Espanjan laajin tilanne. Vuodesta 2006 lähtien autonomiset yhteisöt voivat päättää tehdä vieraasta kielestä pakollista esiopetukseen osallistuville lapsille.

Tämä on lisännyt vieraiden kielten oppimisen kestoa joissakin maissa.

Alankomaat: vieraan kielen oppiminen on pakollista perusasteen koulutuksen aikana. Käytännössä tämä tapahtuu 10–12 vuoden välillä, mutta koulut voivat järjestää tämän säännöksen aikaisemmassa vaiheessa.

Ruotsi: vuosina 2002/2003 opetusviranomaiset vain täsmensivät, että opiskelijoiden oli aloitettava vieraiden kielten oppiminen pakollisena oppiaineena 7–10 vuoden ikäisten ja 7–9-vuotiaiden välillä 2021/2022.

Viimeisen kahden vuosikymmenen aikana ensimmäisen vieraan kielen oppiminen on pakollista myös Tšekissä, Liettuassa ja Islannissa.

Yhteensä 10 koulutusjärjestelmää ei ole pidentänyt vieraiden kielten pakollisen oppimisen kestoa vuoden 2003 jälkeen. Useimmissa tapauksissa on kuitenkin olemassa erityisiä olosuhteita, jotka liittyvät ikään, jolloin vieraan kielen oppiminen tulee pakolliseksi kaikille oppilaille. Vuonna 2003 Espanjassa, Maltalla, Itävallassa ja Norjassa opiskelevien oli opittava kieli jo varhaisessa iässä (5–6-vuotiaat). Virossa, Alankomaissa ja Ruotsissa kouluilla oli jonkin verran joustovaraa määrittää vuosi, jolloin opiskelijoiden oli aloitettava vieraan kielen oppiminen.

Vieraiden kielten opiskelun aloittamisen ikärajan alentaminen oli olennainen osa Barcelonassa vuonna 2002 kokoontuneiden EU:n valtion- ja hallitusten päämiesten antamaa suositusta vieraiden kielten opetuksesta,³¹ ja se vahvistettiin neuvoston suosituksessa kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen⁽³²⁾. Kuten edellä mainittiin, kaikki koulutusjärjestelmät, jotka ovat pidentäneet ensimmäisen vieraan kielen opiskeluaikaa vuodesta 2003, ovat tehneet sen alentamalla perusikää. Useimmissa tapauksissa nämä muutokset tapahtuivat vuosina 2003–2011⁽³³⁾.

KESTO, JONKA AIKANA TOISEN VIERAAN KIELEN OPPIMINEN ON PAKOLLISTA VAIN MUUTAMASSA MAASSA AJAN MITTAAN

Kaaviossa B3 havainnollistetaan niiden vuosien lukumäärä, joina perus- ja keskiasteen koulutuksen opiskelijoiden on opittava samanaikaisesti kahta vierasta kieltä. Se osoittaa myös eron vuosien määrässä vuodesta 2003.

Vuosina 2021/2022 kaikki yleissivistävän koulutuksen oppilaat oppivat samanaikaisesti kahta vierasta kieltä useimmissa koulutusjärjestelmissä tietyssä aikana kouluaikana (ks. kuvio B1). Kuten kuvio B3 osoittaa, yleisin tilanne on oppia kahta vierasta kieltä 5–9 vuoden ajan. Opiskelijat oppivat kaksi vierasta kieltä alle 5 vuotta 11 koulutusjärjestelmässä. Näitä ovat Kypros ja koulutusjärjestelmät, joissa tämä pakollinen koulutus tapahtuu vain keskiasteen koulutuksessa (Italiassa ja Portugalissa) tai ainoastaan keskiasteen koulutuksessa (Bulgaria, Unkari, Itävalta, Slovenia, Slovakia, Liechtenstein, Norja ja Türkiye). Asteikon toisessa päässä opiskelijoiden on opittava kahta vierasta kieltä 13 vuoden ajan koko perus- ja keskiasteen koulutuksen ajan.

Vuodesta 2002/2003 lähtien kesto, jonka aikana toisen vieraan kielen oppiminen on pakollista, ei ole pidentynyt useimmissa koulutusjärjestelmissä. Tänä aikana noin kolmannes koulutusjärjestelmistä, joista on saatavilla tietoja, on toteuttanut uudistuksia, joilla vahvistetaan toisen vieraan kielen oppimista pakollisena oppiaineena. Uudistukset voidaan jakaa kahteen kategoriaan. Ensinnäkin kolmessa koulutusjärjestelmässä (Tanska, Italia ja Türkiye) toisen vieraan kielen oppiminen on tullut pakolliseksi kaikille. Toiseksi yhdeksässä koulutusjärjestelmässä ajanjaksoa, jonka aikana kahden vieraan kielen oppiminen on pakollista samanaikaisesti, on pidennetty. Merkittävin kasvu on Ranskassa (5 vuotta) ja Kreikassa (4 vuotta). Koulutusjärjestelmästä riippuen kestoa pidennettiin vähentämällä alkuperäistä ikää (Belgian, Tšekin, Latvian, Luxemburgin, Puolan ja Suomen flaamilaisyhteisö) ja lykättiin valmistumisikä (Liechtenstein) ja sekä (Kreikka että Ranska).

Bulgaria, Kypros, Liettua ja Islanti ovat sitä vastoin toteuttaneet uudistuksia vuosina 2002/2003, mikä vähensi niiden vuosien määrää, joina kaikkien opiskelijoiden on opiskeltava kahta vierasta kieltä samanaikaisesti. Esimerkiksi Kyproksessa vuodesta 2015–2016 lähtien toinen vieras kieli ei ole pakollinen kaikille lukion toisen ja kolmannen vuoden oppilaille. Islannissa ei ole vuodesta 2015–2016 pakollista opiskella toista vierasta kieltä 18-vuotiaaksi kouluvuodeksi. Lisäksi toisen kielen opiskeluaikaa vuosina 2014/2015 on vaihdettu 10-vuotiaasta 12-vuotiaaksi.

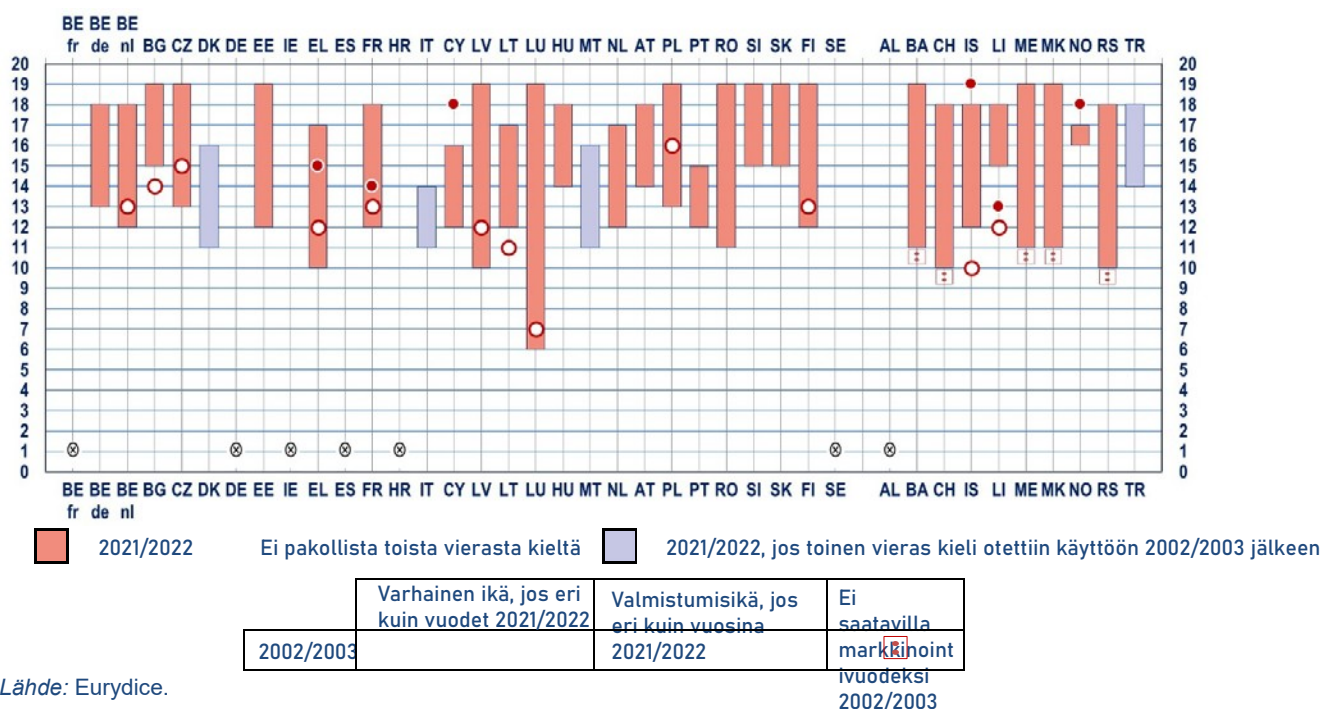
31 Puheenjohtajan päätelmät – Barcelonan Eurooppa-neuvosto 15.–16. maaliskuuta 2002, C/02/930.

32 Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2019, kattavasta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen (EUVL C 189, 5.6.2019).

33 Maakohtaiset tiedot vuosilta 2010/2011, ks. Euroopan komissio/EACEA/Eurydice (2017), s. 32–33.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Kahdeksassa koulutusjärjestelmässä (Belgian, Viron, Alankomaiden, Itävallan, Portugalin, Romanian, Slovenian ja Slovakian saksankielisessä yhteisössä) niiden vuosien määrä, jona opiskelijat oppivat kahta vierasta kieltä samanaikaisesti, pysyi samana vuosina 2002/2003. Kahdessa niistä on kuitenkin syytä mainita erityiset olosuhteet, jotka liittyvät toisen vieraan kielen oppimiseen. Sloveniassa otettiin vuonna 2011 käyttöön uudistus, joka teki toisesta kielestä pakollisen 12-vuotiaasta lähtien, mutta se lakkautettiin saman vuoden marraskuussa, eikä sitä ole koskaan pantu täytäntöön sen jälkeen. Vuonna 2021 vaatimus kahden vieraan kielen oppimisesta koski vain yli 15-vuotiaita opiskelijoita. Slovakiassa vuonna 2008/2009 kahden vieraan kielen opiskelu toisen asteen koulutuksessa tuli pakolliseksi. Syyskuussa 2015 korkeimmat koulutusviranomaiset kuitenkin poistivat velvoitteen, jonka mukaan kaikkien toisen asteen oppilaiden on opittava kahta vierasta kieltä samanaikaisesti 15-vuotiaaksi asti. Samalla he antoivat yksittäisille kouluille autonomian päättää asiasta.

Lähde: Eurydice.

Kuva 7 Kuva B3: Ajanjakso, jona kahden vieraan kielen oppiminen perus- ja/tai yleissivistävässä peruskoulutuksessa (ISCED 1–3) 2021/2022 oli pakollista, ja erot vuosina 2002/2003

Selittävät huomautukset

Tämä luku käsittelee ensisijaisesti kieliä, joita opetussuunnitelmassa kutsutaan "ulkomaisiksi" (tai "moderniksi"). Alueelliset ja/tai vähemmistökielet (ks. kaavio B9) ja klassiset kielet (ks. kaavio B10) otetaan huomioon vain, jos opetussuunnitelmassa niitä kuvataan vaihtoehtoina vieraille kielille.

"Toinen kieli" tarkoittaa, että opiskelija oppii ensimmäisen kielen lisäksi, mikä saa opiskelijat oppimaan kahta eri kieltä samanaikaisesti.

Tiedot perustuvat ylimpien viranomaisten opetussuunnitelmaan tai muihin ohjeasiakirjoihin.

Määritelmät "ulkomaan kieli", "kansainvälinen koulutusluokitus (ISCED)", "Kieli pakollisena aineena", ohjausasiakirjat ja "yliopistoviranomaisten" määritelmät ks. sanasto.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr): meneillään olevan opetussuunnitelmaudistuksen jälkeen toinen vieras kieli on pakollinen kaikille 13 ja 14-vuotiaille oppilaille vuodesta 2027/2028.

Espanja: kuvioista käy ilmi Espanjan laajin tilanne. Toinen vieras kieli on pakollinen kaikille oppilaille joillakin itsehallintoalueilla (esim. 10-vuotiaat Andalusia ja Kanariansaaret sekä vähintään 12-vuotiaat País Vasco ja Galicia).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Viro (2002/2003 ja 2021/2022) ja Islanti (2021/2022): korkeimmat opetusviranomaiset vain määräsivät, että oppilaiden oli opittava toinen vieras kieli pakollisena oppiaineena 10–12-vuotiaille.

Unkari: aikasarjoissa on katkos metodologian muutoksen vuoksi (toisen asteen koulutusohjelmien ISCED-luokituksen muutos).

Alankomaat: kahden kielen oppimisen kesto vaihtelee sen mukaan, mitä polkua opiskelijat seuraavat.

Norja: aikasarjoissa on katkos metodologian muuttumisen vuoksi (muutos tapa, jolla toisen vieraan kielen opetus ilmoitetaan pakollisena aineena kaikille).

KOLMASOSASSA EUROOPAN MAISTA KAIKILLA OPISKELIJOILLA ON OIKEUS VALITA VIERAITA KIELIÄ VALINNAISIKSI AINEIKSI.

Kaikille pakollisten opetussuunnitelmien kielten lisäksi opiskelijoilla voi olla oikeus oppia vieraita kieliä valinnaisina oppiaineina. Tämä vaatimus lisää opiskelijoiden kykyä oppia useampia kieliä kuin pakollinen sääntö ja joissakin tapauksissa oppia kahta vierasta kieltä, jos vain yksi on pakollinen.

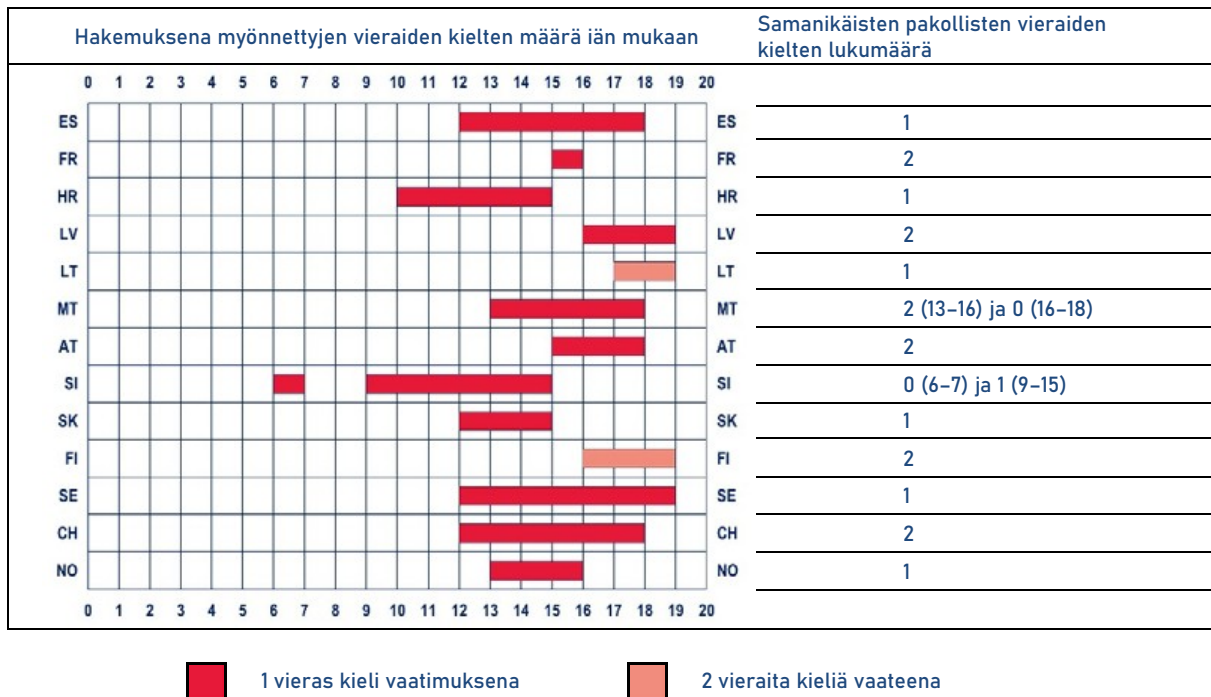
Kuviossa B4 keskitytään vieraiden kielten oppimiseen vaatimuksena kaikille perusasteen ja ylemmän perusasteen oppilaille. Vain maat, joissa on tällainen säännös, ilmoitetaan. Se sisältää myös tietoa vieraiden kielten määrästä kaikissa pakollisissa oppiaineissa (ks. kaavio B1), joka antaa laajemman kuvan vieraiden kielten sääntelystä. Tämä indikaattori edistää keskustelua, jotka liittyvät neuvoston suositukseen EU:n jäsenvaltioille kahden kielen oppimisesta koulukielen lisäksi (ks. tämän jakson johdanto).

Kuten kaaviosta käy ilmi, kouluissa 13 maassa on oltava vieraita kieliä niissä valinnaisissa oppiaineissa, joita niiden on ehdotettava kaikille perusasteen ja/tai toisen asteen koulutuksen oppilaille.

Kaikkien opiskelijoiden oikeus valita vieraita kieliä osana valinnaisia oppiaineita koskee vain keskiasteen koulutusta, lukuun ottamatta Kroatiaa, Sloveniaa ja Ruotsia, joissa se liittyy sekä perus- että keskiasteen koulutukseen. Kroatiassa ja Ruotsissa peruskoulutuksessa kaikki 10 ja 12-vuotiaat tai sitä vanhemmat oppilaat voivat oppia valinnaisen vieraan kielen. Sloveniassa kaikki 6-vuotiaat opiskelijat voivat opiskella vierasta kieltä vuotta ennen kuin vieraan kielen oppiminen tulee pakolliseksi kaikille. Tämä vaihtoehto on tarjolla uudelleen kaikille opiskelijoille 9-vuotiaista.

Kesto, jonka aikana vieraita kieliä tarjotaan valinnaisina oppiaineina kaikille opiskelijoille, vaihtelee 7 vuodesta Ruotsissa 1 vuoteen Ranskassa. Ranskassa tämä koskee kaikkia lukion (Lycée général ja technologique) 15-vuotiaita oppilaita, ja se jatkuu joillakin 16 vuotta täyttäneillä oppilailla.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Kuva 8 Kuva B4: Vieraat kielet hakemuksena ja pakolliset oppiaineet kaikille perusasteen ja/tai lukion opiskelijoille (ISCED 1–3), 2021/2022

Ei vieraita kieliä, jotka on tarkoitettu vaateeksi kaikille: BE, BG, CZ, DK, DE, EE, DH, EL, IT, CY, LU, HU, NL, PL, PT, RO, AL, BA, ON, LI, I, MK, RS, TR.

Selittävät huomautukset

Tämä luku käsittelee ensisijaisesti kieliä, joita opetussuunnitelmassa kutsutaan ”ulkomaisiksi” (tai ”moderniksi”). Alueelliset ja/tai vähemmistökielet (ks. kaavio B12) ja klassiset kielet (ks. kuvio B13) otetaan huomioon vain, jos opetussuunnitelmassa niitä kuvataan vaihtoehtoina vieraille kielille.

Tiedot perustuvat opetussuunnitelmaan tai muihin opetusviranomaisten antamiin ohjeisiin.

’Vieraan kielen’ määritelmät, ’International Standard Classification of Education (ISCED)’, ’Language as Claim’, ’Direktiiviasiakirjat’ ja ’Suositut viranomaiset’, ks. sanasto.

Seitsemässä maassa vieraiden kielten tarjoaminen hakemuksena tarjoaa kaikille alemman ja/tai ylemmän perusasteen opiskelijoille mahdollisuuden oppia kahta vierasta kieltä samanaikaisesti, vaikka vain toinen niistä on pakollinen aihe (ks. kaavio B1). Espanjassa, Kroatianssa ja Ruotsissa, joissa vain yksi vieras kieli on pakollinen kaikille oppilaille heidän kouluvuosiensa aikana, heille tarjotaan lisäksi kieltä vaatimuksena perusasteen ja/tai toisen asteen koulutuksessa tietyssä ajankohtana. Muissa neljässä maassa vieraiden kielten tarjoaminen vaatimuksena tapahtuu joko ennen niitä kouluvuosia, joissa kaksi vierasta kieltä on pakollinen kaikille (Slovenia, Slovakia ja Norja) tai sen jälkeen (Liettua).

Kuudessa maassa (Ranskassa, Latviassa, Maltassa, Itävallassa, Suomessa ja Sveitsissä) vieraiden kielten tarjoaminen hakemuksena antaa kaikille opiskelijoille mahdollisuuden opiskella enemmän kuin kahta vierasta kieltä jossain vaiheessa yleissivistävässä koulutuksessaan. Näissä maissa opiskelijoilla on oikeus valita vieraita kieliä valinnaisiksi oppiaineiksi lukion (ala- ja/tai keskiasteen) aikana, jos he ovat jo velvollisia opiskelemaan kahta vierasta kieltä. Useimmissa tapauksissa opiskelijat voivat ottaa vieraan kielen valinnaisena aineena. Suomessa kaikkien koulujen on kuitenkin tarjottava kaksi vierasta kieltä valinnaisina oppiaineina niiden lisäksi, joita kaikki opiskelijat oppivat pakollisina oppiaineina.

Kaksi maata on hiljattain ottanut käyttöön uudistuksia, jotka liittyvät oikeutena myönnettyihin vieraisiin kielisiin. Kreikassa vuoden 2020/2021 jälkeen ”ulkomaankieliä” ei ole tarjottu hakemuksena kaikille toisen asteen

yleissivistävän keskiasteen opiskelijoille pakollisen vieraan kielen opetuksen lisäksi. Uudistus liittyy vuosina 2020/2021 käyttöön otettujen kahden vieraan kielen opiskeluvuosien kasvuun (ks. kaavio B3). Latviassa sen jälkeen, kun uusi toisen asteen opetussuunnitelma otettiin käyttöön vuonna 2020, kaikkien koulujen oli tarjottava kolmas vieras kieli tämän koulutustason kolmen vuoden aikana.

Monissa maissa vieraat kielet eivät rajoitu vieraisiin kieliin pakollisina oppiaineina tai valinnaisina oppiaineina, joita kaikkien koulujen on tarjottava. Monissa maissa kouluilla on tietty autonomia, minkä ansiosta ne voivat opettaa muita vieraita kieliä. Tämä opetus voi olla osa yksittäisten koulujen valitsemia erityisiä vaihtoehtoja. Tässä osassa, jossa keskitytään ylimmän tason sääntöihin, joissa asetetaan vieraiden kielten vähimmäisvarustus kaikille oppilaille, ei kuitenkaan esitetä koulutasolla käynnistettyjä opetussuunnitelmia ja aloitteita. Luvussa C annetaan lisätietoja, sillä siinä annetaan tietoja perus- ja keskiasteen kieltenoppimiseen osallistuvien oppilaiden osallistumisasteesta.

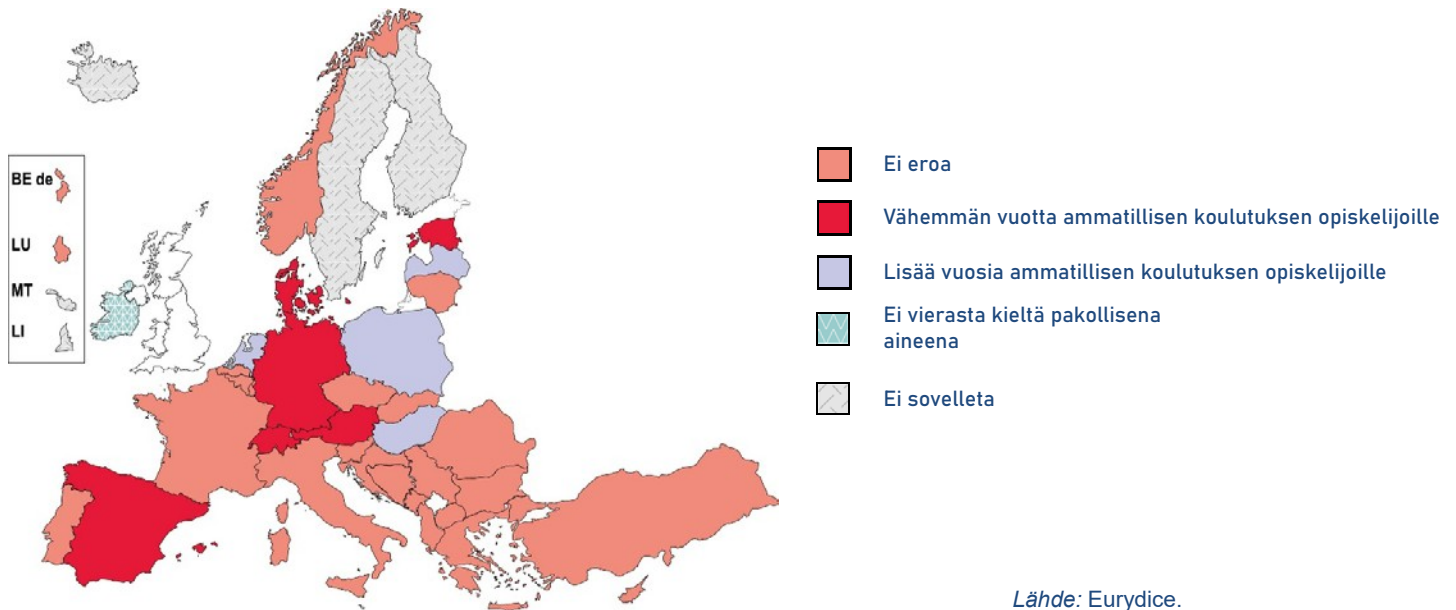
USEIMMISSA MAISSA ELÄINLÄÄKÄRIOPIKSELIJAT OVAT OPPINEET VIERAITA KIELIÄ YHTÄ MONTA VUOTTA KUIN HEIDÄN KOLLEGANSA YLEISSIVISTÄVÄSSÄ KOULUTUKSESSA.

Edellisissä neljässä indikaattorissa keskitytään vieraiden kielten tarjontaan yleissivistävässä koulutuksessa. Kuviossa B5 verrataan ensimmäisen vieraan kielen tarjoamista pakolliseksi oppiaineeksi koulutuksessa. Tarkemmin sanottuna niiden vuosien lukumäärä, joina ammatillisen ja toisen asteen koulutuksen opiskelijat oppivat vieraita kieliä pakollisena aineena ⁽³⁴⁾. Vertailukelpoisuuden vuoksi otetaan huomioon ainoastaan ammatilliset väylät, jotka mahdollistavat pääsyn korkeaa-asteen koulutukseen.

Valtaosassa Euroopan maita (21:ssä 31:stä) kaikkien ammatillisen ja toisen asteen koulutuksen opiskelijoiden on opittava vieraita kieliä yhtä monta vuotta opintojensa päättymiseen mennessä. Joissakin tapauksissa (kuusi maata) ainakin jotkut ammatillisen koulutuksen opiskelijat ovat kuitenkin oppineet vieraita kieliä vähemmän vuoden ajan keskiasteen koulutuksen loppuun mennessä. Tanskassa, Saksassa, Espanjassa ja Sveitsissä ei ole pakollista, että kaikki ammatillisen koulutuksen opiskelijat oppivat vieraita kieliä. Tämä riippuu heidän noudattamastaan koulutusohjelmasta. Näin ollen vaatimus, jonka mukaan kunkin oppilaan on opittava vieras kieli, koskee vain opiskelijoita ennen ammatillisen koulutusohjelman aloittamista eli ennen kuin he ovat 15 tai 16-vuotiaita maasta riippuen. Virossa vieraiden kielten oppiminen on pakollista kaikille opiskelijoille ammatillisen koulutuksen ensimmäisenä opiskeluvuonna, kun taas yleissivistävässä koulutuksessa se on pakollista toisen asteen koulutuksen loppuun asti. Itävallassa ammatillisen koulutuksen ohjelman keston lyheneminen (1 vuosi vähemmän) keskiasteen koulutuksessa on ero.

Sitä vastoin ammatilliset koulutusohjelmat ovat pitempiä Latviassa, Unkarissa, Alankomaissa ja Puolassa, joten ammatillisen koulutuksen opiskelijat oppivat kielen vuoden pitempään kuin yleissivistävässä koulutuksessa olevat kollegansa.

34 Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden huomioon otettavien vuosien määrä on koko ajanjakso, jonka aikana (ainakin) kaikkien ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden on opiskeltava vierasta kieltä, myös esi-, perus- ja keskiasteen koulutuksen aikana.

Lähde: Eurydice.

Kuva 9 Kuva B5: Ero koulutuksessa olevien oppilaiden välillä niiden vuosien osalta, jotka ovat oppineet vieraita kieliä pakolliseksi oppiaineeksi, 2021/2022

Selittävät huomautukset

Kun otetaan huomioon ammatillisen koulutuksen monimutkaisuus ja koulutuspolkujen suuri määrä joissakin maissa, tässä indikaattorissa otetaan huomioon ainoastaan ohjelmat, jotka mahdollistavat suoran pääsyn korkea-asteen koulutukseen (eli ISCED-P 354). Lisäksi tähän määriteltyyn soveltamisalaan kuuluvat tiedot perustuvat edustavimpiin ohjelmiin, lukuun ottamatta erityisaloja (esim. kuvataide ja esittävä taide) koskevia laitoksia koskevia ohjelmia. Ulkopuolelle jäävät myös aikuiskoulutusohjelmat, erityistarpeisiin tarkoitetut koulutusohjelmat tai polut, joissa on hyvin vähän opiskelijoita. Tällä alalla, jossa ammatilliset ohjelmat ovat kestoaltaan erilaisia, lyhyimpänä pidetään loppuikää. Lisätietoja ISCED-luokituksista on ISCED 2011 -luokituksessa (UNESCO UIS, 2012).

Tämä luku käsittelee ensisijaisesti kieliä, joita opetussuunnitelmassa kutsutaan "ulkomaisiksi" (tai "moderniksi"). Alueelliset ja/tai vähemmistökielet (kuva B9) ja klassiset kielet (kuva B10) otetaan mukaan vain, jos opetussuunnitelmassa kuvataan ne vaihtoehtoina vieraille kielille.

Lisätietoja vieraan kielen oppimisesta yleissivistävän koulutuksen oppiaineena on kuvioissa B1 ja B2.

Ei vierasta kieltä pakollisena aineena: kaikilla opiskelijoilla ei ole velvollisuutta oppia vierasta kieltä.

Tiedot perustuvat opetussuunnitelmaan tai muihin opetusviranomaisten antamiin ohjeisiin.

Määritelmät "kurssit", "ulkomaan kieli", "kansainvälinen koulutusluokitus (ISCED)", "Kieli pakollisena aineena", "hallintoasiakirjat" ja "yliopistoviranomaiset", ks. sanasto.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE de), Kroatia ja Alankomaat: ammatillisten ohjelmien pituudessa on eroja, ja lukumäärä on lyhin.

Malta, Ruotsi ja Islanti: indikaattorin alla ei ole ammatillisen koulutuksen polkuja.

Suomi: vuonna 2018 toteutetun uudistuksen jälkeen ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden vieraiden kielten opetuksen kesto ei säännellä keskitetysti. Se vaihtelee pätevyyden vaatimusten, opiskelijan aiemman oppimisen ja opiskelijan henkilökohtaisten taitojen kehittämissuunnitelman mukaan. Kaksi vierasta kieltä kuuluu kaikkien tutkintojen pätevyysvaatimukseen.

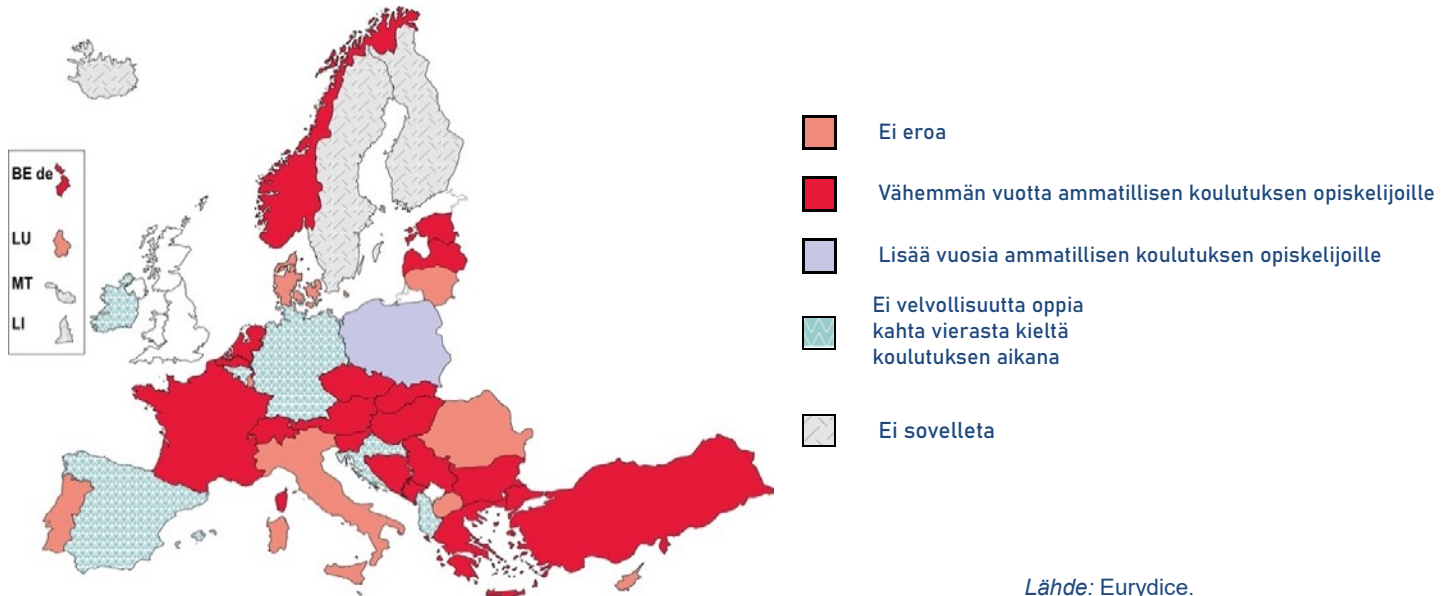
Liechtenstein: ammatillisten koulutusohjelmien koulu-osaa tarjotaan Sveitsissä.

USEIMMISSA MAISSA ELÄINLÄÄKÄRIOPISKELIJAT OVAT OPISKELLEET KAHTA KIELTÄ VÄHEMMÄN KUIN HEIDÄN KOLLEGANSA YLEISSIVISTÄVÄSSÄ KOULUTUKSESSA.

Useimmissa maissa kaikki ammatillisen koulutuksen opiskelijat oppivat vieraita kieliä yhtä monta vuotta kuin yleissivistävän koulutuksen vertaiset (ks. kuvio B5), mutta toisen kielen vertailu osoittaa, että ammatillisen

koulutuksen opiskelijoiden välillä on suurempia eroja (kaavio B6). Kuvio B6 perustuu alhaisimpiin vaatimuksiin, jotka koskevat kahden vieraan kielen pakollista oppimista kaikille opiskelijoille lukuisien ammatillisten ja yleissivistävän koulutuksen polkujen kautta ⁽³⁵⁾. Vieraiden kielten oppimiseen osallistuvien opiskelijoiden osallistumisasteet molemmissa koulutusohjelmissa esitetään luvussa C (ks. kaavio C5).

19 koulutusjärjestelmässä kahden vieraan kielen oppimiseen käytetty aika eroaa näiden kahden koulutustyyppin välillä ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden vahingoksi. Useimmissa tapauksissa se on 3–4 vuotta. Ero on kuitenkin kaksi vuotta Bulgariassa ja Kreikassa ja yksi vuosi Alankomaissa ja Norjassa.

Lähde: Eurydice.

Kuva 10 Kuva B6: Kaksi vierasta kieltä samanaikaisesti pakollisina oppiaineina opiskelleiden vuosien lukumäärän välinen ero, 2021/2022

Selittävät huomautukset

Ks. kuvan B5 selittävät huomautukset.

Lisätietoja kahden vieraan kielen oppimisesta yleissivistävän koulutuksen oppiaineina on kuvioissa B1 ja B3.

Maakohtaiset muistiot

Malta, Ruotsi ja Islanti: tässä indikaattorissa ei ole ammatillisen koulutuksen polkua.

Suomi: vuonna 2018 toteutetun uudistuksen jälkeen ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden vieraiden kielten opetuksen kesto ei säännellä keskitetysti. Se vaihtelee pätevyysvaatimusten, opiskelijan aiemman oppimisen ja opiskelijan henkilökohtaisten taitojen kehittämissuunnitelman mukaan. Kaksi vierasta kieltä kuuluu kaikkien tutkintojen pätevyysvaatimukseen.

Liechtenstein: ammatillisten koulutusohjelmien koulu-osaa tarjotaan Sveitsissä.

Useimmissa koulutusjärjestelmissä, joissa ammatillisen koulutuksen vaatimukset ovat alhaisemmat (Belgian saksankieliset ja flaaminkieliset yhteisöt), Tšekissä, Virossa, Kreikassa, Ranskassa, Latviassa, Alankomaissa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Sveitsissä, Montenegrossa ja Serbiassa, ammatillisen koulutuksen oppilaat alkavat oppia toisen vieraan kielen oppiaineena ennen keskiasteen koulutusta, jos perusopetus on edelleen yleistä kaikille. Keskiasteen koulutuksessa tämä koulutus ei ole enää pakollista kaikille ammatillisen koulutuksen ohjelmien oppilaille (vaikka jotkut voivat jatkaa kahden vieraan kielen opiskelua), kun taas ne ovat edelleen pakollisia yleissivistävässä koulutuksessa. Unkarissa, Itävallassa,

35 Vertailukelpoisuuden vuoksi otetaan huomioon ainoastaan ammatilliset väylät, jotka mahdollistavat pääsyn korkea-asteen koulutukseen. Ammatillisen koulutuksen opiskelijoille varattujen vuosien määrä on koko ajanjakso, jonka aikana kaikkien ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden on (ainakin) opiskeltava kahta vierasta kieltä, myös perus- ja keskiasteen koulutuksen aikana.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Sloveniassa, Slovakiassa, Norjassa ja Turkijeessä toinen vieras kieli pakollisena oppiaineena koskee ainoastaan kaikkia lukion opiskelijoita. Bulgariassa kaikki ammatillisen koulutuksen opiskelijat oppivat kahta vierasta kieltä kahden vuoden ajan, kun taas ne ovat pakollisia kollegoilleen yleissivistävässä koulutuksessa neljän vuoden ajan toisen asteen koulutuksen päättymiseen saakka.

Kahdeksassa maassa (Tanska, Italia, Kypros, Liettua, Luxemburg, Portugali, Romania ja Pohjois-Makedonia) näiden kahden koulutustyyppin välillä ei ole eroa. Toisin sanoen tämä tarkoittaa sitä, että keskiasteen ammatillisen koulutuksen ja yleissivistävän koulutuksen opiskelijat ovat opiskelleet kahta kieltä samanaikaisesti saman vuoden ajan.

Belgian, Saksan, Irlannin, Espanjan, Kroatian ja Albanian ranskankielisessä yhteisössä kaikilla opiskelijoilla ei ole velvollisuutta opiskella kahta kieltä perus- tai keskiasteen koulutuksessa.

Puolassa ammatillisen koulutuksen ohjelmien pidempi kesto selittää ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kieltenoppimiseen käytetyn lisävuoden.

IJAKSO – KIELTEN MONINAISUUS

Edellisessä osassa keskityttiin vieraiden kielten määrään, jotka ovat pakollisia kaikille opiskelijoille, ja siihen aikaan, jolloin opiskelijoiden on opittava vieraita kieliä. Tässä osiossa keskitytään eurooppalaisissa kouluissa opetettaviin kieliin.

Jaksossa tarkastellaan aluksi kieliä, jotka ovat pakollisia kaikille oppilaille vähintään yhden lukuvuoden aikana (ks. kaavio B7). Tämän jälkeen siinä käsitellään vieraita kieliä, jotka kaikkien koulujen on asetettava saataville, ja niitä kieliä, joista koulut voivat valita laatiessaan vieraiden kielten opetussuunnitelmaa (ks. kaavio B8). Tämän jälkeen jaksossa tarkastellaan kieliä, joilla opetussuunnitelmissa otetaan joskus huomioon vaihtoehtoja vieraille kielille, kuten alueellisia kieliä ja vähemmistökieliä, sekä klassisia kieliä (ks. kuviot B9 ja B10). Toinen opintoala on kotimaisen kielen opetuksen (eli opiskelijoiden kotona puhumien kielten) tarjoaminen maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille (ks. kaavio B11). Lisäksi kouluissa opetetuista kielistä annettavaa kuvaa täydentää yleiskatsaus kielistä, joita käytetään sisällön ja kielten integroidun oppimisen (CLIL) tarjoamiseen eli sellaisen oppimisen tarjoamiseen, jossa käytetään muuta kieltä kuin koulukieltä eri oppiaineiden opettamiseen (ks. kuvio B12).

Kaikki tämän jakson indikaattorit perustuvat Eurydice-verkoston kautta kerättyihin tietoihin. Näin ollen ne kattavat 39 koulutusjärjestelmää 37 maassa³⁶.

KAIKILLE PAKOLLINEN VIERAS KIELI ON MÄÄRITELTY YLI PUOLESSA KAIKISTA EUROOPPALAISISTA KOULUTUSJÄRJESTELMISTÄ: SE ON YLEISIN ENGLANTI

Vieraan kielen oppiminen on pakollista lähes kaikissa Euroopan maissa (ks. B luvun I jakso). Kaaviossa B7 tarkastellaan, määrittävätkö korkeimmat koulutusviranomaiset tietyn vieraan kielen (tai tietyt vieraat kielet), jonka kaikkien opiskelijoiden on opiskeltava vähintään yhden lukuvuoden ajan. Painopiste on perus- ja keskiasteen oppilaissa.

Kuten kaaviosta käy ilmi, yli puolessa tutkituista koulutusjärjestelmistä (22 koulujärjestelmästä 39:stä) kaikkien oppilaiden on opiskeltava tiettyä vierasta kieltä (tai tiettyjä vieraita kieliä). Muissa järjestelmissä opiskelijat tai koulut voivat valita, mitä kieltä tai kieltä opiskelee. Korkeimmat koulutusviranomaiset mainitsevat tämän valinnan usein määrittelemällä useita kieliä, joista koulujen ja/tai oppilaiden on valittava (ks. kaavio B8).

Useimmissa koulutusjärjestelmissä, joissa on erityisiä pakollisia kieliä, virallisissa asiakirjoissa määritellään vain yksi kieli, joka on pakollinen kaikille. Belgiassa, Kyproksessa, Sveitsissä ja Islannissa saksankielisissä ja flaamilaisissa yhteisöissä on määritelty kaksi vierasta kieltä, jotka ovat pakollisia kaikille. Luxemburgissa on kolme pakollista vierasta kieltä.

Englanti on pakollinen lähes kaikissa koulutusjärjestelmissä, joissa määritellään tietty pakollinen vieras kieli: 21 22 koulutusjärjestelmästä (kaikki paitsi Suomi). Useimmissa näistä järjestelmistä (15 järjestelmää) englanti on ainoa tarvittava vieras kieli.

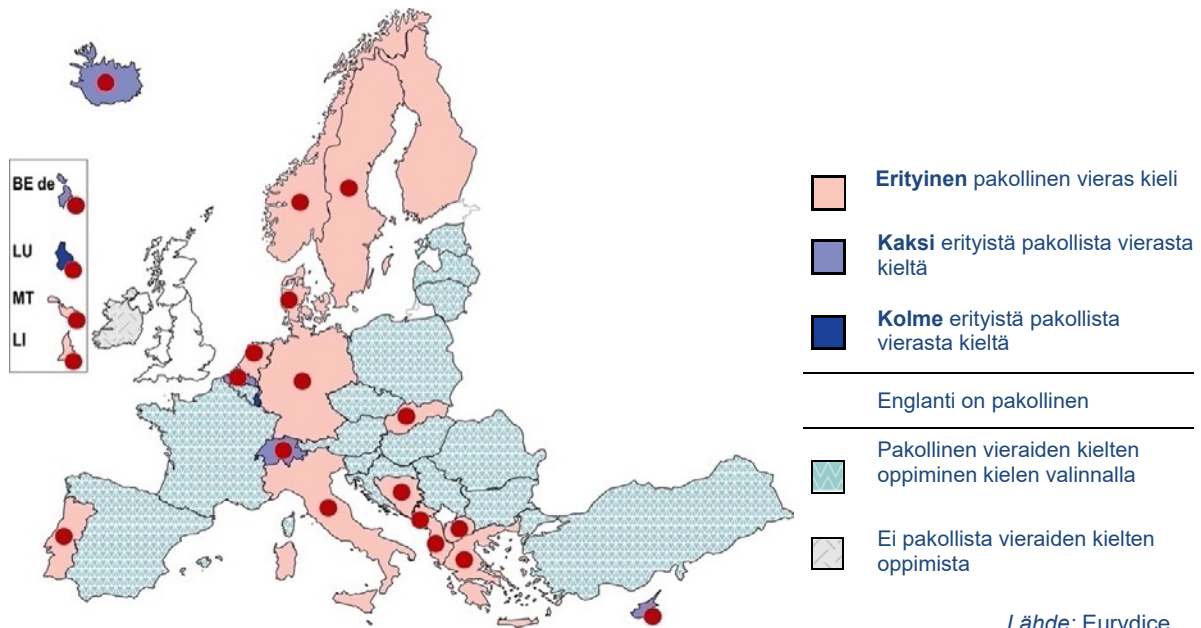
Muut kielet kuin englanti ovat pakollisia kaikille opiskelijoille vain muutamassa maassa.

Ranska on pakollinen kaikille opiskelijoille saksankielisissä ja flaamilaisissa kunnissa Belgiassa, Kyproksessa, Luxemburgissa ja joissakin kantoneissa Sveitsissä. Kahdessa belgialaisessa yhteisössä ja Luxemburgissa ranska on ensimmäinen vieras kieli, jota kaikki opiskelijat opiskelevat. Kyproksessa se on toinen pakollinen vieras kieli englannin jälkeen. Sveitsissä tilaus vaihtelee: kantoneissa, joissa ranska määritellään pakolliseksi vieraaksi kieleksi, se on joskus ensimmäinen ja joskus toinen pakollinen kieli (ks. yksityiskohtaiset tiedot kaavion B7) maakohtaisista muistiinpanoista. On huomionarvoista, että ranska on pakollinen erityisesti maissa, joissa se on yksi virallisista kielistä (kaikki edellä mainitut maat Kyprosta lukuun ottamatta; Ks. kuva A1).

Samoin saksa on pakollinen maissa, joissa se on yksi kansallisista kielistä, nimittäin Luxemburg ja kaikki Sveitsin muut kuin saksankieliset kantonit.

36 Yksityiskohtaiset tiedot tämän raportin maaraportoinnista löytyvät raportin johdannosta.

Suomi ja Islanti asettavat joitakin pohjoismaisia kieliä pakolliseksi kaikille opiskelijoille. Suomessa toinen kansallinen kieli (ruotsi tai suomi koulun pääkielestä riippuen) on pakollinen. Islannissa englannin lisäksi tanska on pakollinen (joissakin olosuhteissa norjalainen tai ruotsi voi korvata sen).

Lähde: Eurydice.

Kuva 11 Kuva B7: Vieraiden kielten erityisvaatimus kaikille perus- ja keskiasteen koulutuksen (ISCED 1–2) opiskelijoille, 2021/2022

Selittävät huomautukset

Kaaviosta käy ilmi, mainitaanko ylimmän tason (koulutus) viranomaisten opetussuunnitelmassa tai muissa ohjeissa pakollisia vieraita kieliä, jotka kaikkien perusasteen ja/tai toisen asteen oppilaiden on opittava vähintään yhden lukuvuoden aikana. Jos näin on, ilmoitetaan pakollisten kielten määrä. Kun on kyse siitä, mitkä vieraat kielet ovat pakollisia kaikille, näytetään vain englanti. Muut kielet kuin englanti on määriteltä vastaavassa tekstissä.

Määritelmät "kurssit", "ulkomaan kieli", "kansainvälinen koulutusluokitus (ISCED)", "Kieli pakollisena aineena", "hallintoasiakirjat" ja "yliopistoviranomaisen" määritelmät, ks. sanasto.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr): ainoastaan Brysselin pääkaupunkiseudulla ja Vallonian yhteisöillä, jotka tunnetaan nimellä "kieliraja" (Comines-Warnton, Mouscron, Flobecq ja Enghien), on erityinen pakollinen kieli, joka on hollannin kieli. Muualla Belgian ranskankielisessä yhteisössä ei ole mitään erityistä vierasta kieltä, joka olisi pakollinen kaikille opiskelijoille.

Belgia (BE de): Ranska on ensimmäinen vieras kieli. Vain kouluissa, joissa ranska on opetuskieli, saksa on ensimmäinen vieras kieli. Englantia ei ole määriteltä pakolliseksi vieraaksi kieleksi ylimmän tason ohjausasiakirjoissa. Käytännössä kaikkien lukioiden on kuitenkin opittava englantia. Sen vuoksi numero viittaa kahteen erityiseen pakolliseen vieraan kielen kieleen ja määrittelee englannin pakolliseksi.

Saksa: yhdeksässä maassa englanti on pakollinen ensimmäisenä vieraana kielenä. Ranska on pakollinen Saarlandissa.

Irlanti: kaikkien opiskelijoiden on opiskeltava kahta kansallista kieltä: Englanti ja irlantilainen. Yhtäkään niistä ei kuitenkaan pidetä opetussuunnitelmassa vieraana kielenä.

Espanja: Englanti on pakollinen kieli vain muutamissa itsehallintoalueilla (esim. Valencia, Rioja ja Kastilia-La Mancha).

Suomi: Ruotsi on pakollinen kouluissa, joissa suomi on koulun kieli, ja suomi on pakollinen kouluissa, joissa ruotsi on koulun kieli.

Bosnia ja Hertsegovina: tiedonkeruun lähestymistapa poikkeaa muista maista. Tiedot 2021/2022 perustuvat kantonisääntöjä koskevaan kyselyyn. Useimmissa kantoneissa englanti on pakollinen.

Sveitsi: kaksi vierasta kieltä ovat pakollisia opiskelijoille. Vaaditut kielet ovat kaikki kansalliset kielet (ranska, saksa, italia ja romanssi) ja englanti. Järjestys riippuu kantonista. Yleensä joko kansallinen kieli mainitaan ensimmäisenä pakollisena vieraana kielenä ja englanti toisena vieraana kielenä tai englanti ensimmäisenä pakollisena vieraana kielenä ja toinen

kansallinen kieli. Tarkemmin sanottuna useimmissa saksankielisissä kantoneissa ensimmäinen pakollinen vieras kieli on englanti ja toinen ranska (joissakin kantoneissa järjestys on päinvastainen). Ranskankielisissä kantoneissa ensimmäinen vieras kieli on saksa ja toinen englanti. Italiankielisessä kantonissa ensimmäinen pakollinen vieras kieli on ranska ja toinen saksa.

Vieraiden kielten pakollisen oppimisen kehittymistä ajan mittaan koskeva analyysi osoittaa, että pakollisia kieliä koskeva politiikka on Euroopassa suhteellisen vakaata. Viime vuosina on kuitenkin tapahtunut joitakin muutoksia. Luxemburg hyväksyi vuonna 2017 uudistuksen, jolla Ranska otetaan mukaan varhaiskasvatukseen 3 vuoden iästä lähtien. Tämä tarkoittaa, että lapset oppivat nyt ranskaa ennen saksan kielen oppimista, mitä he aloittavat 6-vuotiaana (ennen uudistusta saksa oli ensimmäinen pakollinen kieli, jota seurasi ranska). Kuten ennen uudistusta, englanti on kolmas kieli, jota kaikkien Luxemburgin opiskelijoiden on opittava. EU:n ulkopuolella vuonna 2017 toteutetulla uudistuksella englanti otettiin käyttöön pakollisena vieraana kielenä kaikille perusasteen ensimmäisen luokan oppilaille. Ottaen huomioon tämän kertomuksen eri versioiden kattaman pidemmän ajanjakson (kahden viime vuosikymmenen aikana) jotkin muut maat (esim. Italia, Portugali ja Slovakia) ovat toteuttaneet uudistuksia, joissa englanti on otettu käyttöön pakollisena aihealueena (ks. Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2017, s. 44).

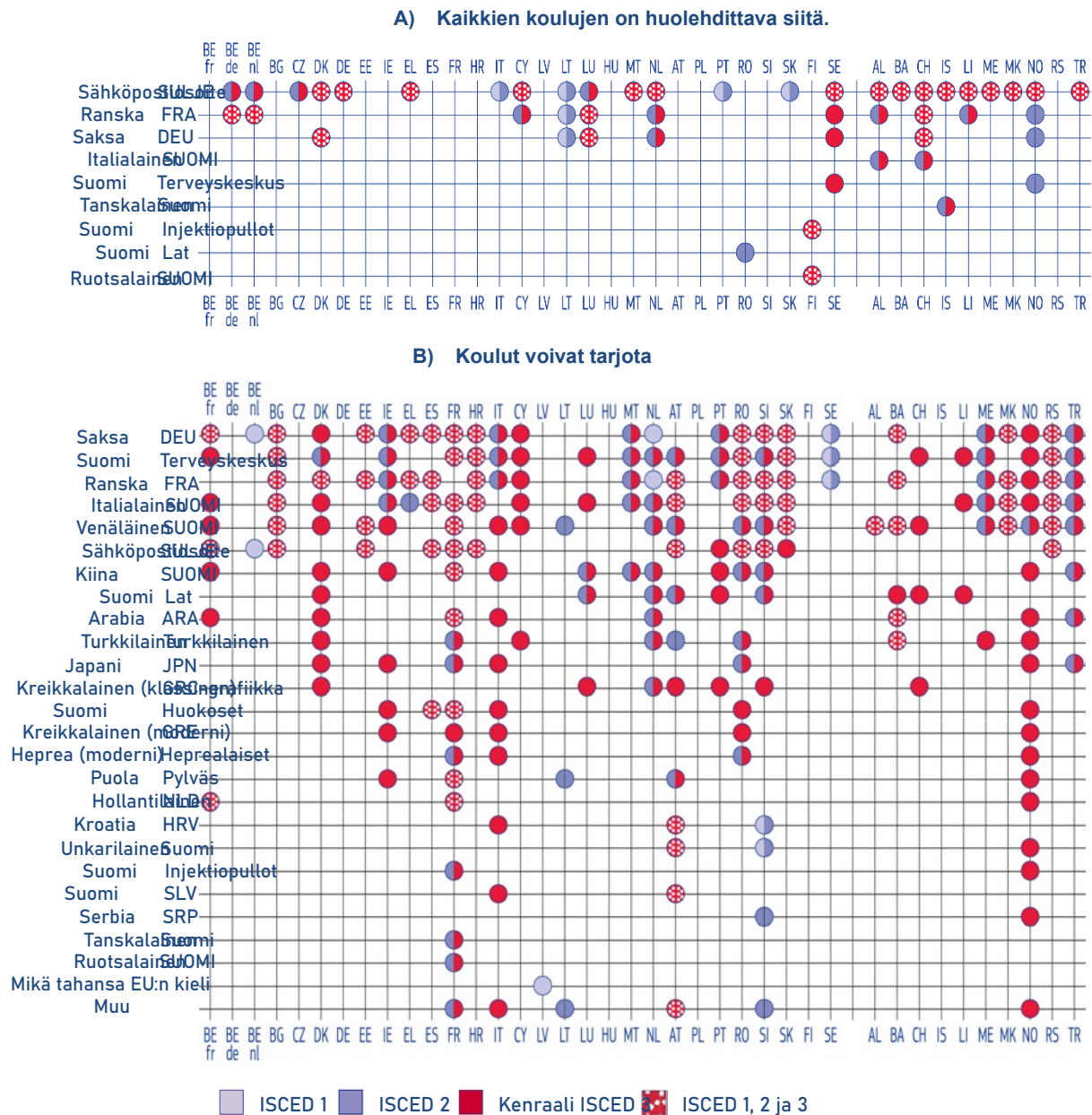
Tietoja kielistä, joissa ohjeasiakirjat määrittävät pakollisiksi, voidaan täydentää tiedoilla eri kieliä opiskelevien opiskelijoiden todellisesta osuudesta. Nämä tiedot sisältyvät C luvun II jaksoon.

HIEMAN YLI KOLMANNEKSESSA KOULUTUSJÄRJESTELMISTÄ VÄHINTÄÄN KAKSI VIERASTA KIELTÄ MÄÄRITELLÄÄN YLIMMÄN TASON OHJEASIAKIRJOISSA, JOTKA KAIKKIEN KOULUJEN ON TARJOTTAVA.

Oppilaat oppivat vieraita kieliä (ks. luku C, II jakso) riippuen opetussuunnitelmassa vahvistetuista kielijärjestelyistä. Kuvassa B8 esitetään kouluissa ylimmän tason ohjeasiakirjojen mukaisesti tarjotut vieraat kielet. Se sisältää kaksi osaa: Osassa a) täsmennetään erityisiä vieraita kieliä, jotka kaikkien koulujen on tarjottava; Osassa b) havainnollistetaan vieraita kieliä, joita koulut voivat antaa oppilaiden käyttöön.

Lähes kaikissa maissa korkeatasoisissa ohjeissa määritellään vieraat kielet, joita koulut voivat tarjota tai tarjota vähintään yhdelle koulutustasolle. Lisäksi ne voivat sallia tai kannustaa kouluja tarjoamaan muita kuin määriteltyjä kieliä. Joissakin tapauksissa ohjeasiakirjoissa viitataan nimenomaisesti koulujen itsenäisyyteen suhteessa kieliin, joita ne voivat asettaa saataville, mutta luetellaan ne, jotka niiden on asetettava saataville (Belgian ja Suomen saksankielisessä yhteisössä). Muissa tapauksissa ohjeasiakirjat eivät sisällä kieliä, joita koulut voivat tarjota, eikä kieliä, joita niiden on tarjottava, ja ne antavat kouluille (Unkarissa ja Puolassa) täyden autonomian päättäessään niistä.

Useimmissa maissa korkeimman tason ohjeissa määritellään yksi tai useampi vieras kieli, joka kaikkien koulujen on tarjottava. Useimmissa tapauksissa nämä kielet ovat englantia ja sen jälkeen ranskaa ja/tai saksaa. Jos muita kieliä täsmennetään, ne ovat usein virallisia kansallisia kieliä (suomi/ruotsi Suomessa ja italia Sveitsissä) tai naapurimaan kieli (italia Albaniassa). Monissa tapauksissa, erityisesti perusasteen koulutuksessa, opiskelijoiden on pakko oppia tiettyjä vieraita kieliä (ks. kaavio B7). Lisäksi kuviosta B8 käy ilmi, että tiettyjen vieraiden kielten määrä keskiasteen koulutuksessa on kasvussa. Ruotsissa, Sveitsissä ja Norjassa olisi tarjottava neljää erityistä vierasta kieltä kaikissa keskiasteen kouluissa maasta riippuen.

Lähde: Eurydice.

Kuva 12 Kuva B8: Vieraat kielet, jotka on määritelty ylempään tason hallintoasiakirjoissa perusasteen ja toisen asteen koulutusta varten (ISCED 1–3), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Tässä kaaviossa esitetään erityisiä vieraita kieliä, joita kouluissa tarjotaan opetussuunnitelman tai muiden ylimpien koulutusviranomaisten ohjeasiakirjojen mukaisesti. Osassa a ilmoitetaan vieraat kielet, jotka kaikkien koulujen on tarjottava; Osassa b esitetään vieraita kieliä, joita koulut voivat tarjota. Joissakin tapauksissa koulut saavat tai niitä kannustetaan tarjoamaan lisäkieltä tietyille kielille.

Yhden tai useamman koulutustason osalta opetussuunnitelmassa tai ylimmän tason ohjeasiakirjoissa ei saa eritellä vieraita kieliä, joita koulujen on tarjottava tai joita ne voivat tarjota. Joissakin tapauksissa ne voivat viitata nimenomaisesti koulujen autonomiaan tällä politiikan alalla.

Tästä numerosta ja maakohtaisista huomautuksista ei käy ilmi, onko mainitut kielet ilmoitettava ensimmäiseksi, toiseksi vai kolmanneksi kieleksi.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Klassiset kielet (klassinen kreikka ja latina) otetaan huomioon vain, jos korkeimmalla tasolla olevissa opetussuunnitelmissa tai ohjeasiakirjoissa niitä pidetään vaihtoehtoina vieraille kielille.

Kussakin osassa kielet luetaan alenevassa järjestyksessä niiden koulutusjärjestelmien lukumäärän mukaan, jotka ne sisällyttävät opetussuunnitelmiinsa tai ohjeasiakirjoihinsa korkeimmalla tasolla. Paremmuusjärjestyksessä ei oteta huomioon koulutustasoja, joille suositellaan/tarvitaan vieraiden kielten sääntelyä. Jos useita kieliä on lueteltu samassa määrässä koulutusjärjestelmiä, ne lajitellaan aakkosjärjestyksessä niiden ISO 639-3 -koodin mukaan (ks. <http://www.sil.org/iso639-3/>, viimeksi haettu: Heinäkuuta 2022).

EU:n viralliset kielet on ilmoitettava, kun niitä tarjotaan vähintään kahdessa koulutusjärjestelmässä; kaikki muut kielet näytetään, kun niitä tarjotaan vähintään kolmessa koulutusjärjestelmässä. Kaikki kielet, joita ei esiinny, on merkitty numeroon "muu", ja ne on merkitty maakohtaisiin muistoihin.

Määritelmät "opetussuunnitelma", "ulkomainen kieli", "International Standard Classification of Education (ISCED)" ja "hallintoasiakirjat" löytyvät sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr): Brysselin pääkaupunkiseudulla ja Vallonian kunnissa, joilla on erityinen kielellinen asema Belgian flaaminkielisen yhteisön rinnalla, kaikkien koulujen on tarjottava hollantia perus- ja keskiasteen koulutuksessa. Vallonian yhteisöissä, joilla on erityinen kielellinen asema saksankielisen yhteisön lisäksi, koulujen on tarjottava saksaa perus- ja keskiasteen koulutuksessa. Syyskuusta 2022 alkaen viittomakieltä voidaan tarjota keskiasteen koulutuksessa (ranskaksi).

Saksa: yhdeksässä maassa kaikkien koulujen on tarjottava englantia. Kaikkien koulujen on tarjottava ranskaa Saarlandissa.

Ranska: "Muita" kieliä ovat armenialaiset, georgialaiset ja alueelliset kielet baski, bretoni, katalaani, korsikaani, kreoli, melanesialainen, oksitaani ja tahitian yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa. Yläasteella voidaan tarjota myös korean, vietnamin ja Gallon alueellisia kieliä Alsacen alueellisille kielille ja Moselin alueellisille kielille. Yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa voidaan tarjota myös norjaa, persiaa, tamilia sekä Valais'n ja Futunin alueellisia kieliä.

Italia: "Muita" kieliä ovat albania ja serbia/kroatia, joita pidetään serbo-kroatiina.

Liittua: "Muut" kielet ovat latvia.

Alankomaat: kaikkien Frieslandin maakunnan koulujen on tarjottava friisilaisia.

Itävalta: Muita kieliä ovat tšekki, slovakki ja bosnia/kroatia/serbia.

Slovenia: "Muita" kieliä ovat makedonia ja (sloveeni) viittomakieli toisen asteen koulutuksessa.

Suomi: Ruotsi on annettava kouluissa, joissa opetuskieli on suomi ja suomi, kouluissa, joissa opetuskieli on ruotsi.

Bosnia ja Hertsegovina: Sarajevon kantonin koulut voivat valita arabian ja turkin.

Sveitsi: tarjottavat vieraat kielet vaihtelevat kielialueiden ja kantonien mukaan: Ranskankielisten kantonien on tarjottava saksaa ja englantia, saksankielisten kantonien on tarjottava ranskaa ja englantia ja italiankielisten kantonien on tarjottava saksaa, ranskaa ja englantia perus- ja keskiasteen koulutuksessa. Italiaa on tarjottava kaikissa ranskan- ja saksankielisissä kantoneissa yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa. Romanesquen on oltava saatavilla Graubündenin kantonissa saksankielisessä osassa.

Norja: Muita kieliä ovat albania, viro, islanti, amhara, bosnia, Dari, filippiiniläinen, kantonin kieli, korea, kurdi (Sorani), oromo, punjabi, persia, somalia, tamili, (norjalainen) viittomakieli, thai, Tigrinya, Urdu ja vietnami.

Koulujen tarjoamien vieraiden kielten lisäksi korkeimmalla tasolla olevissa ohjeissa mainitaan usein vieraita kieliä, joita koulut voivat tarjota. Englannin, ranskan ja saksan lisäksi useimmin mainitut vieraat kielet ovat espanja, italia ja venäjä. Sitten tulee kiina, jota seuraa latina, arabia, turkki, japanilainen, klassinen kreikka ja portugali. Useissa maissa klassiset kielet (eli klassinen kreikka ja latina) sisältyvät ensimmäisen luokan ohjeasiakirjoihin vieraina kielinä, joita koulut voivat tarjota. Toisin sanoen ne ovat vaihtoehtoja nykyisille vieraille kielille ja niitä voidaan tutkia niiden sijaan. Loppujen lopuksi koulut vähemmistöissä maista saattavat pystyä tarjoamaan joitakin muita eurooppalaisia kieliä korkean tason hallintoasiakirjojen mukaan.

Niiden vieraiden kielten määrä, joita koulut voivat halutessaan lisätä yleissivistävässä ja keskiasteen koulutuksessa, on odotetusti suurempi. Kun opiskelijat saavuttavat tämän koulutustason, heidän on usein opiskeltava useampaa kuin yhtä vierasta kieltä tai heillä on mahdollisuus opiskella useita vieraita kieliä valinnaisina oppiaineina (ks. kuviot B3 ja B4). Siksi opetussuunnitelmassa vieraiden kielten hoito heijastaa opiskelijoiden opetussuunnitelmassa esitettyjä vaatimuksia.

Tiettyjen vieraiden kielten määrä, joita koulut voivat tarjota, on erittäin suuri Ranskassa ja Itävallassa kaikilla kolmella koulutusasteella. Tämä luku on erityisen korkea myös toisen asteen koulutuksessa Unkarissa, Romaniassa ja Sloveniassa. Joissakin maissa opetussuunnitelmassa esitetään suuri määrä vieraita kieliä, joita koulut voivat tarjota tarkemmin ylempään keskiasteen koulutuksessa. Näin on Tanskassa, Irlannissa, Italiassa ja Norjassa.

NOIN PUOLET EUROOPAN MAISTA MAINITSEE ALUEELLISIA TAI VÄHEMMISTÖKIELETTÄ KOULUTUKSEEN LIITTYVISSÄ VIRALLISISSA ASIAKIRJOISSA.

Eri puolilla Eurooppaa puhutaan virallisten kansallisten kielten lisäksi alueellisia tai vähemmistökieliä osissa maiden alueita. Vaikka näitä kieliä puhuvien henkilöiden oikeudellinen asema ja määrä ovat hyvin erilaisia, monilla on yhteistä epävarmuutta (Gerken, 2022). Useimmissa Euroopan maissa lainsäädännössä tunnustetaan virallisesti vähintään yksi alueellinen kieli tai vähemmistökieli (ks. kaavio A1) ja edistetään sen käyttöä julkisen elämän eri aloilla, kuten julkishallinnossa, oikeudellisissa palveluissa, koulutuksessa, tiedotusvälineissä, kulttuurissa sekä talous- ja yhteiskuntaelämässä.

Kaaviossa B9 keskitytään alueellisten kielten tai vähemmistökielten sisällyttämiseen koulutukseen. Ilmoitetaan, liittyvätkö ylimmän koulutusviranomaisen myöntämät viralliset (hallinnolliset) asiakirjat, kuten kansalliset opetussuunnitelmat tai koulutusohjelmat, kansalliset arviointi- tai koeasiakirjat tai määräykset, joiden mukaan koulujen on annettava opetusta tietyillä kielillä, alueellisten tai vähemmistökielten tarjontaa, ja jos näin on, ne ovat esillä.

Kuten kaaviosta käy ilmi, noin puolet tutkituista koulutusjärjestelmistä viittaa erityisesti tiettyjen alueellisten kielten tai vähemmistökielten tarjontaan. Kielten määrä vaihtelee yhdestä tai kahdesta kielestä (Tanska, Kreikka, Alankomaat, Slovenia ja Albania) kymmeneen tai useampaan (Ranska, Kroatia, Italia, Unkari, Puola, Romania ja Serbia).

Joissakin maissa kaikki virallisesti tunnustetut alueelliset kielet tai vähemmistökielet (ks. kaavio A1) ja ainoastaan kyseiset alueelliset kielet tai vähemmistökielet mainitaan nimenomaisesti ylimpien koulutusviranomaisten antamissa ohjeasiakirjoissa. Näin on Italiassa, Unkarissa, Alankomaissa, Puolassa, Sloveniassa, Suomessa, Ruotsissa, Montenegrossa ja Norjassa. Esimerkiksi Puolassa kaikilla virallisesti tunnustetuilla alueellisilla kielillä tai vähemmistökielillä on perusopetussuunnitelma, ja koulujen on tarjottava alueellista tai vähemmistökielten opetusta, jos tietyt edellytykset täyttyvät (esim. kielen opiskeluun sovelletaan vähimmäismäärää oppilaita). Alankomaissa, jossa friisi on virallisesti tunnustettu vähemmistökieli, kaikkien Frisian alueen perus- ja keskiasteen opiskelijoiden on opiskeltava tätä kieltä (joten kaikkien tämän alueen koulujen on tarjottava sitä). Opetuksen lisäksi ohjeasiakirjoissa voidaan viitata tutkintojen suorittamiseen alueellisilla tai vähemmistökielillä. Esimerkiksi Unkarissa opiskelijat voivat suorittaa toisen asteen tutkinnon (érettségi) jollakin virallisesti tunnustetuista alue- tai vähemmistökielistä.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

		BEfr	BEde	BEnl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Ei viitettä		•	•	•		•			•	•						•	•		•	
Asturlainen	ast											•								
Valkovenäjä	bel																	•		
Bosnialainen	bos													•						
Suomi	bre												•							
Bulgarialainen	bul																			•
Katalaani	cat											•	•		•					
Valencia	cat											•								
Suomi	ces													•						
Korsika	cos												•							
Kashubian	csb																			
Tanskalainen	dan							•												
Saksa	deu													•	•			•		•
Kreikkalainen	ell														•					•
Baskimaa	eus											•	•							
Färsaaret	fao						•													
Suomi	fin																			
Meänkieli	fit																			
SUOMI	fkv																			
Ranska	fra														•					
Hotellit lähellä paikk	frp												•		•					
Suomi	frs							•												
Suomi	fur														•					
Galicjalainen	glg											•								
Heprea	heb				•									•						
Kroatia	hrv													•	•					•
Unkarilainen	hun													•						
Armenialainen	hye				•															•
Italialainen	ita													•						
Grönlanti	kal						•													
Karaim	kdr																			
Liettuan kieli	lit																			
Suomi	lld														•					
Makedonialainen	mkd													•						
Matala saksalainen	nds							•												
Oksitaani	oci											•	•		•					
Picard	pcd												•							
Puola	pol													•				•		•
Kreoli	rof												•							
Romanttinen	rom				•															•
Romania	ron																			•
Suomi	rue													•						•
Aromaattinen (Vlact	rup																			
Venäläinen	rus													•				•		
Slovakki	slk													•	•					•
Suomi	slv													•	•					•
Sami	sme																			
Albanialainen	sgl													•	•					
Sardinialainen	srđ														•					
Serbia	srp													•						•
Tahitier	tah												•							
Tatar	tat																			
Turkkilainen	tur				•						•									
Ukrainalainen	ukr													•						•
Sorbia	wen							•												
Jiddish	yid																			
Muu													•							•

Kuva 13 Kuva B9: Alueelliset kielet tai vähemmistökielet, jotka mainitaan nimenomaisesti ylemmän tason hallintoasiakirjoissa perusasteen ja toisen asteen koulutusta varten (ISCED 1–3), 2021/2022

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
Ei viitettä	•				•							•	•	•	•						•
Asturalainen ast																					
Valkovenäjä				•																	
Bosnialainen bos																•				•	
Suomi																					
Bulgarialainen bul						•														•	
Katalaani																					
Valencia cat																					
Suomi				•	•																•
Korsika cos																					
Kashubian				•																	
Tanskalainen dan																					
Saksa				•	•	•															
Kreikkalainen ell											•										
Baskimaa																					
Färsaaret fao																					
Suomi										•										•	
Meänkieli fit										•											
SUOMI																					
Ranska fra																					•
Hotellit lähellä paikkaa Francoprovençal																					
Suomi fry	•																				
Suomi																					
Galicialainen glg																					
Heprea				•	•																
Kroatia hrv			•			•										•					•
Unkarilainen hun			•			•	•	•													•
Armenialainen hye				•																	
Italialainen ita						•	•														
Grönlandi kat																					
Karaim				•																	
Liettuan kieli lit				•																	
Suomi																					
Makedonialainen mkd											•										•
Matala saksalainen																					
Oksitaani oci																					
Picard																					
Puola pol																					
Kreoli																					
Romanttinen rom			•	•	•	•	•	•									•		•		
Romania																					•
Suomi rue								•													•
Aromaattinen (Vlach)																	•		•		
Venäläinen rus				•				•													
Slovakki				•	•																•
Suomi slv			•																		•
Sami									•	•											•
Albanialainen sqi																•	•				•
Sardinialainen																					
Serbia srp						•										•	•				
Tahitier																					
Tatar tat				•																	
Turkkilainen																	•				
Ukrainalainen ukr				•	•	•															•
Sorbia																					
Jiddish yid				•						•											
Muu				•																	•

Lähde: Eurydice.

Kuva 14 Kuva B9: Alueelliset kielet tai vähemmistökielet, jotka mainitaan nimenomaisesti ylemmän tason hallintoasiakirjoissa perusasteen ja toisen asteen koulutusta varten (ISCED 1–3), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Kaaviossa esitetään alue- tai vähemmistökielet, jotka mainitaan korkeimpien (koulutus)viranomaisten opetussuunnitelmassa tai muissa ohjeasiakirjoissa. Koulutustasojen, koulutuspolkujen tai koulutyyppien välillä ei ole eroa. Joissakin maissa näitä kieliä voidaan tarjota vain kouluissa joillakin alueilla.

Kuvassa käytetty termi ”alueelliset kielet tai vähemmistökielet” sisältää termin ”ei-alueelliset kielet”.

Taulukossa olevat kielet on lueteltu aakkosjärjestyksessä ISO 639–3 -koodin mukaisesti (ks. <http://www.sil.org/iso639-3/>, jota viimeksi kutsutaan: Kesäkuuta 2022). Kielet, joilla ei ole ISO 639–3 -koodia ja kieliryhmiä, on merkitty ”muiksi” ja ne on merkitty maakohtaisiin muistioihin.

Sanastossa on määritelmät ”kansainvälinen koulutusluokitus (ISCED)”, ”muu kuin alueellinen kieli”, ”alueellinen kieli tai vähemmistökieli”, ”hallintoasiakirjat” ja ”yliopistoviranomainen”.

Maakohtaiset muistiot

Ranska: ”Muut” tarkoittaa Galloa, Kibushia, Shimaorea (Mayotte), melanesia, polynesian kieltä (wallisia ja Futunaa), läntistä flaamilaista kieltä sekä Alsace ja Mosellen alueellisia kieliä (tunnetaan nimellä Alsatian ja Moselle Franconian murteet).

Unkari: ”Muu” tarkoittaa Boyashia (romanssin murre).

Puola: ”Muu” tarkoittaa Lemkoa.

Slovakia: neljän muun kielen (bulgaria, tšekki, kroatia ja puola) koulutusstandardit hyväksyttiin syyskuussa 2022 eli lukuvuoden 2022/2023 alussa.

Serbia: ”Muu” tarkoittaa Bunjevacia.

Joissakin muissa maissa oikeudellinen kehys tunnustaa vain yhden virallisen (valtion) kielen (ks. kaavio A1), mutta ylimpien koulutusviranomaisten laatimat ohjeasiakirjat edistävät alueellisten tai vähemmistökielten tarjontaa. Näin on Bulgariassa, Kreikassa, Ranskassa, Liettuassa ja Albaniassa. Esimerkiksi Ranskassa ranska on ainoa virallinen kieli, mutta alueilla, joilla puhutaan alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä, oppilaiden olisi voitava opiskella niitä kaikilla koulutusasteilla, erityisesti valinnaisina oppiaineina toisen asteen koulutuksessa. Samoin Albanian alueilla, joilla asuu makedonialaisia ja kreikkalaisia vähemmistöjä, ala- ja keskiasteen oppilaiden olisi kyettävä opiskelemaan äidinkieltään albanian rinnalla. Kreikassa ohjeisiin sisältyy turkkilaista opetusta, joka tapahtuu joissakin vähemmistökouluissa. Bulgariassa vuonna 2017 ylimmät opetusviranomaiset hyväksyivät opetussuunnitelmat heprean, armenialaisen, romanssin ja turkin opiskeluun, jotka voivat opiskelijoiden niin halutessa opiskella 2 tuntia viikossa 7 vuoden ajan.

Vastakkainen ryhmä koostuu maista, jotka myöntävät virallisen aseman alueellisille kielille tai vähemmistökielille (ks. kaavio A1), mutta eivät viittaa näihin kielisiin koulutusviranomaisten antamissa ohjeasiakirjoissa. Tämä koskee Tšekkiä, Kyprosta, Latviaa, Portugalia ja Sveitsiä. Näihin kielisiin voidaan kuitenkin viitata laajemmin. Esimerkiksi Tšekin tasavallassa kansallisten vähemmistöjen jäsenillä on oikeus saada opetusta omalla kielellään.

Jotkin maat eivät tunnusta virallisesti alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä (ks. kaavio A1) ja viittaavat näihin kielisiin ylimpien koulutusviranomaisten (Belgia, Viro, Irlanti, Luxemburg, Malta, Bosnia ja Hertsegovina, Islanti, Liechtenstein ja Türkiye) ohjeasiakirjoissa.

KLASSISET KIELET OVAT PAKOLLISIA AINAKIN JOILLEKIN KESKIASTEEN OPPILAILLE LÄHES PUELESSA KAIKISTA EUROOPAN MAISTA.

Jotta saataisiin kattava kuva kielten oppimisesta eri puolilla Eurooppaa, on tärkeää ottaa huomioon klassisen kielen tarjonta. Kansallisissa opetussuunnitelmissa ei useinkaan oteta huomioon klassista kreikkaa ja latinaa ”vieraita kieliä”, minkä vuoksi kyseiset kielet eivät sisälly tämän jakson muihin indikaattoreihin. Aiemmin toimitettujen tietojen täydentämiseksi tässä indikaattorissa tarkastellaan klassisten kielten tarjontaa riippumatta siitä, miten ne luokitellaan opetussuunnitelmassa. Indikaattorissa keskitytään klassisten kielten tarjontaan alemman ja ylemmän keskiasteen koulutuksessa.

Kaaviossa B10 keskitytään kahdentyyppisiin klassisten kielten tarjontaa koskeviin sääntöihin. Ensimmäisen tyyppinen sääntely määrittelee klassiset kielet pakollisiksi aineiksi, mikä tarkoittaa, että opiskelijoiden on opiskeltava klassista kreikkaa ja/tai latinaa. Tällainen vaatimus voi koskea kaikkia oppilaita vähintään yhden

toisen asteen koulutuksen (esim. yhden lukuvuoden) aikana tai vain tiettyihin oppilasryhmiin. Toisen tyyppinen sääntely johtaa siihen, että (kaikki tai jotkut) opiskelijat opiskelevat klassista kreikkaa ja/tai latinaa, mikä tarkoittaa, että opiskelijat voivat päättää, oppivatko he näitä kieliä, kun taas koulutuksen tarjoajien on varmistettava, että kielihuolto vastaa opiskelijoiden valintoja. Kaikissa edellä mainituissa tapauksissa klassista kreikkaa ja/tai latinaa voidaan tutkia erillisinä aineina tai aihealueilla, jotka kattavat laajempia aloja (esim. ”klassiset tutkimukset”).

Kuten kuvioista B10 käy ilmi, lukion ohjausasiakirjat ovat harvoin ennakoedellytys sille, että kaikki opiskelijat voivat opiskella klassisia kieliä. Romania on ainoa maa, jossa kaikkien keskiasteen oppilaiden on opiskeltava latinaa, joka kuuluu seitsemännelle luokalle ”Latinalainen ja romaaninen kulttuuri”. Kreikka ja Kypros ovat ainoat maat, joissa kaikkien lukiolaisten on opittava klassista kreikkaa.

Muutamissa muissa maissa (tai koulutusjärjestelmissä) vaatimus klassisen kielen opiskelusta keskiasteen koulutuksessa koskee vain tietyillä poluilla olevia opiskelijoita (Belgian, Saksan, Kroatian, Alankomaiden, Sveitsin ja Liechtensteinin flaamilainen yhteisö). Esimerkiksi Saksassa klassinen kreikka ja latina ovat pakollisia opiskelijoille, jotka haluavat saada *yleisen korkeakoulututkinnon lukiossa*, jossa on erikoistuminen klassisiin kieliin. Liechtensteinissa *lukion* alavuosina kaikkien opiskelijoiden on opiskeltava latinaa. Belgian, Kroatian ja Sveitsin flaaminkielisessä yhteisössä keskiasteen opiskelijat voivat erikoistua klassisiin opintoihin ja tulla siksi kiinteäksi osaksi opetussuunnitelmaansa.

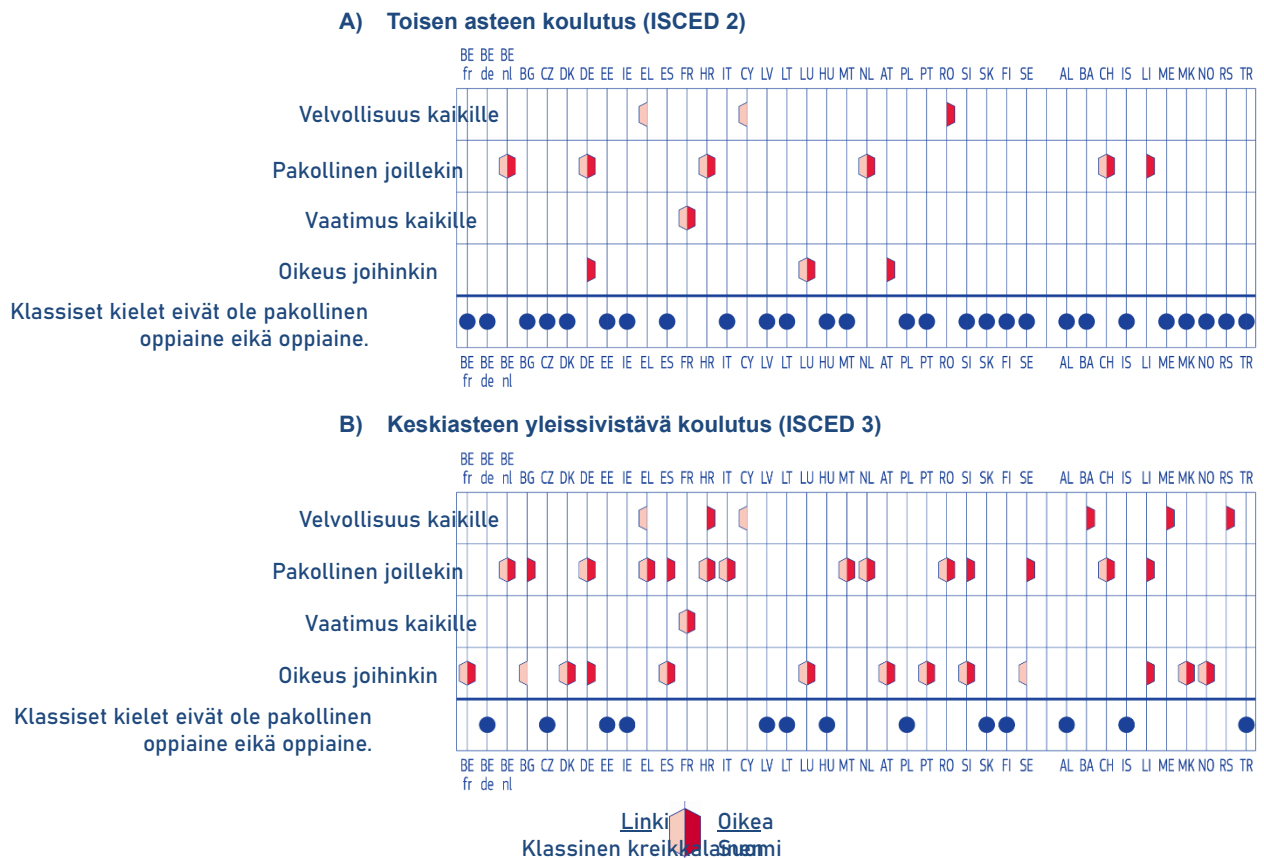
Neljässä maassa (Saksassa, Ranskassa, Luxemburgissa ja Itävallassa) lukion opiskelijat voivat valita klassisen kreikan ja/tai latinan valinnaisiksi aineiksi. Ranskassa tämä oikeus koskee kaikkia keskiasteen oppilaita, ja se kattaa sekä klassisen kreikan että latinan. Saksassa, Luxemburgissa ja Itävallassa oikeus koskee vain tietyillä poluilla olevia opiskelijoita. Esimerkiksi Luxemburgissa opiskelijat, jotka opiskelevat ”klassista reittiä”, voivat valita latinan, klassisen kielen (klassinen kreikka ja latina) tai kiinan. Saksassa *lukiolaisten* ensimmäisen vieraan kielen on oltava joko moderni vieras kieli tai latina.

Yleisesti ottaen niiden maiden määrä, joilla on vaatimus tai oikeus opiskella klassisia kieliä, on paljon suurempi kuin ylempään keskiasteen tasolla.

Kaikkien Kroatiassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Montenegrossa ja Serbiassa opiskelevien on opittava latinaa vähintään yhden lukuvuoden aikana. Kroatiassa, joka ylittää vähimmäisvaatimuksen, jonka mukaan kaikkien opiskelijoiden on opiskella latinaa yhden vuoden ajan, ”klassisen ohjelman” on opiskeltava latinaa (ja klassista kreikkaa) koko alemman ja toisen asteen koulutuksen ajan. Toisessa 13 koulutusjärjestelmässä latina on pakollinen vain opiskelijoille jollain tavalla. Kuten edellä oleva Kroatian esimerkki osoittaa, nämä polut alkavat joskus keskiasteen koulutuksessa.

Klassinen kreikka on pakollinen yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa vähemmän koulutusjärjestelmissä kuin latinassa. Kaikkien Kreikan ja Kyproksen opiskelijoiden on opiskeltava tätä kieltä toisen asteen koulutuksen alussa. Kreikassa toisen asteen opiskelijat voivat edelleen erikoistua klassisiin opintoihin, ja tällä polulla oleville opiskelijoille klassinen kreikka (sekä latina) on pakollista sen ajanjakson jälkeen, jona se on pakollinen kaikille opiskelijoille. Kahdeksassa lisäkoulutusjärjestelmässä klassinen kreikka on pakollinen vain tietyillä poluilla oleville opiskelijoille. Näille opiskelijoille klassinen kreikka on usein pakollista latinan ohella.

Ranskassa, kuten keskiasteen koulutuksessa, kaikilla opiskelijoilla on oikeus opiskella klassisia kieliä valinnaisina oppiaineina. Useissa muissa Euroopan maissa toisen asteen koulutuksen opiskelijoilla on oikeus opiskella klassisia kieliä, mutta vain joillakin tavoilla. Tarkemmin sanottuna 11 koulutusjärjestelmässä opiskelijat ovat oikeutettuja opiskelemaan latinaa jollakin tavalla, ja 11 järjestelmässä opiskelijat voivat halutessaan opiskella klassista kreikkaa jollakin tavalla. Nämä kaksi koulutusjärjestelmien ryhmää ovat laajalti päällekkäisiä, sillä sekä klassinen kreikka että latina ovat usein valinnaisten oppiaineiden joukossa. Esimerkiksi Portugalissa sekä klassinen kreikka että latina ovat valinnaisia aiheita opiskelijoille ”kielten ja humanististen tieteiden” polulla.

Lähde: Eurydice.

Kuva 15 Kuva B10: Klassisen kreikan ja latinan tutkimus yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa (ISCED 2–3), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Kaaviosta käy ilmi, ovatko klassiset kreikka ja latinat pakollisia (kaikille tai joillekin) opiskelijoille ja ovatko (kaikki tai jotkut) opiskelijat oikeutettuja opiskelemaan näitä kieliä. Tiedot perustuvat ylimpien (koulutus)viranomaisten opetussuunnitelmaan tai muihin ohjeasiakirjoihin.

Klassista kreikkaa ja/tai latinaa voidaan opiskella itsenäisinä aineina tai aihealueilla, jotka kattavat laajempia alueita (esim. "klassiset tutkimukset"). Kuviossa otetaan huomioon molemmat tilanteet.

Määritelmät 'klassinen kieli', 'vieras kieli', 'kansainvälinen koulutusluokitus' (ISCED), 'Kieli pakollisena aineena', 'Kieli vaatimuksena', 'direktiiviasiakirjat' ja 'University authority', ks. sanasto.

Maakohtainen muistio

Belgia (BE fr): meneillään olevan opetussuunnitelmaudistuksen jälkeen latinasta tulee pakollinen 2–3 ensimmäisen keskiasteen koulutuksen (ISCED 2) aikana vuodesta 2028 alkaen.

Yleisesti ottaen maat, joissa toisen asteen opiskelijat tarvitsevat tai ovat tukikelpoisia, ovat usein maita, joissa valtion kieli on peräisin suoraan klassisesta kreikasta tai latinasta ja/tai joissa keskiasteen koulutus koostuu erilaisista erikoistumisista, mukaan lukien hyvin akateemisesti suuntautuneet polut.

On myös huomionarvoista, että jos maiden lainsäädännössä ei aseteta vaatimusta tai oikeutta opiskella klassisia kieliä, koulut voivat edelleen tarjota näitä kieliä. Esimerkiksi Puolassa asetus, joka on ollut voimassa vuodesta 2021–2022, antaa lukion johtajille mahdollisuuden päättää, mitä valinnaisia oppiaineita he tarjoavat oppiaineiden luettelosta, mukaan lukien latinankielinen. Kuten muut valinnaiset aiheet, on valtion opetussuunnitelma latinana. Lisäksi Puolan lukiot tarjoavat joskus "latinalaista ja muinaista kulttuuria", jolle on myös opetussuunnitelma. Samoin Slovakiassa keskiasteen koulut voivat valita latinan kielen tarjonnan, ja jos he tekevät niin, ne käyttävät tämän aiheen valtion opetussuunnitelmaa. Belgian ja Slovenian

ranskankielisessä yhteisössä latinaa voidaan sisällyttää toisen asteen koulutuksen vapaaehtoiisiin oppiaineisiin ja Suomessa latinaa voidaan sisällyttää valinnaiseksi oppiaineeksi sekä keskiasteen että yleissivistävän keskiasteen koulutuksessa. Belgian ja Unkarin flaaminkielisessä yhteisössä koulujen itsehallinto koskee sekä klassista kreikkaa että latinaa, ja sitä sovelletaan sekä keskiasteen että toisen asteen koulutukseen. Tämä esimerkkivalikoima osoittaa, että toisen asteen koulutuksen opiskelijoilla voi olla mahdollisuus opiskella klassisia kieliä, vaikka ei ole olemassa yleisiä säännöksiä, jotka velvoittavat ja/tai oikeuttavat heidät tekemään niin.

MAAHANMUUTTAJATAUSTAISET OPISKELIJAT OVAT OIKEUTETTUJA HEIMSPRACHENUNTERRICHTIIN HYVIN HARVOISSA MAISSA.

Euroopassa kielten hoito opetussuunnitelmassa tapahtuu eri muodoissa. Koulukielen lisäksi opetussuunnitelmaan voi sisältyä vieraita ja vanhoja kieliä (ks. kuviot B8 ja B10). Monissa maissa kouluissa esiintyy myös alueellisia kieliä ja vähemmistökieliä, joita puhuvat valtion pienemmät kansalaisryhmät, jotka ovat asuneet kyseisessä valtiossa sukupolvia (ks. kuvio B9).

Kuvio B11 keskittyy kotimaiseen kieltenopetukseen. Tarkemmin sanottuna tutkitaan, onko maahanmuuttajataustaisilla oppilailta, jotka eivät puhu koulun kieltä kotona, oikeus kotikielen oppitunteihin korkeimmalla tasolla (ehdoin) ohjeasiakirjojen mukaisesti.

Maahanmuuttajaopiskelijoiden äidinkieliä ei pidä sekoittaa alueellisiin tai vähemmistökieliin. Toisin kuin ”alueelliset tai vähemmistökielet”, maahanmuuttajataustaiset puhujat eivät ole asuneet isäntämaassaan sukupolvien ajan. He eivät myöskään saa olla vastaanottavan maansa kansalaisia, etenkin vasta saapuneiden maahanmuuttajaoppilaiden osalta.

Kuten kuviosta B11 käy ilmi, maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla on oikeus kotikoulutukseen vain kuudessa maassa, jotka sijaitsevat pääasiassa Pohjois-Euroopassa. Tämä väite on olemassa vain olosuhteissa.

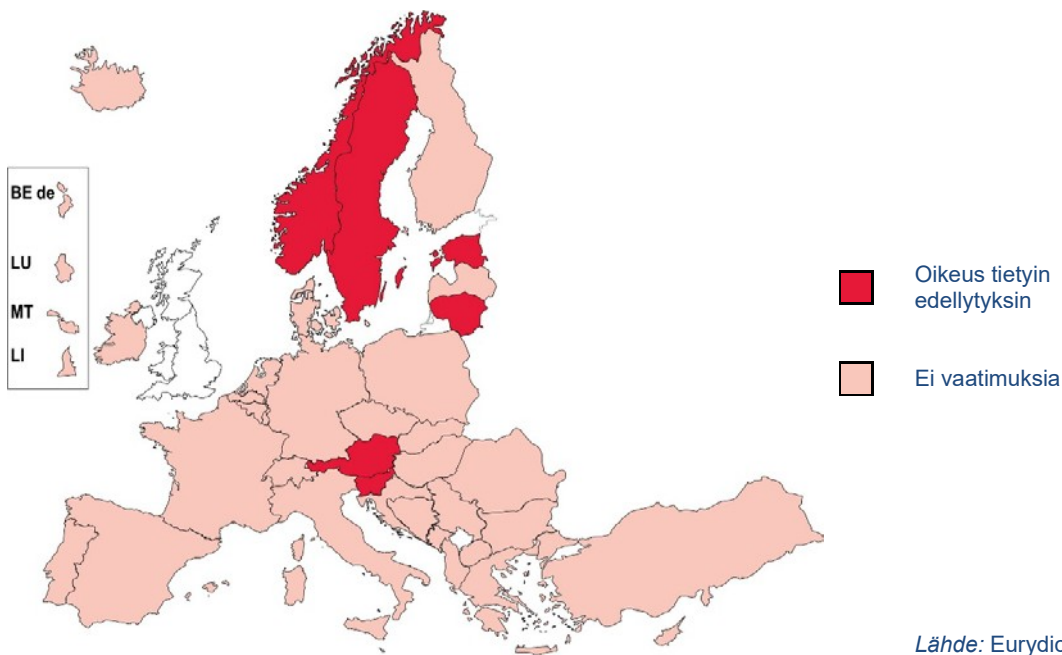
Kiinnostuneiden opiskelijoiden vähimmäismäärä on usein ennakkoedellytys kotikielen oppituntien järjestämiselle. Luku on 5 Ruotsissa ja Liettuassa, 10 Virossa ja 12 Itävallassa. Kiinnostuneet opiskelijat voivat tulla eri luokista ja/tai kouluista.

Opettajien saatavuus määrittää, voidaanko kotikielitunteja tarjota Liettuassa, Itävallassa, Ruotsissa ja Norjassa. Jos opettajaehdokkailla ei ole opettamiseen vaadittavaa muodollista pätevyyttä, rehtorit päättävät, onko heillä kotikielten opettamiseen tarvittavat taidot. Jos Norjassa ei ole sopivaa henkilökuntaa, kunnan on etsittävä vaihtoehtoisia vaihtoehtoja, kuten etäopiskelua.

Muut ehdot koskevat erityisesti opiskelijoita. Ruotsissa kyseisen kielen olisi oltava kieli, jota oppilaat käyttävät päivittäisessä viestinnässään kotona, mikä tarkoittaa, että opiskelijoilla olisi jo oltava jonkin verran kielitaitoa.

Slovenian koulut voivat hakea erityistä julkista rahoitusta vieraiden kielten opetuksen tukemiseksi. Koulujen ulkopuoliset sidosryhmät tarjoavat kotikielen opetusta edellyttäen, että kiinnostusta on riittävästi ja opettajia on saatavilla.

Neljä maata (Itävalta, Suomi, Ruotsi ja Norja) osoittavat myös opetusviranomaisten sitoutumista kotiopetukseen tarjoamalla erityisiä opetussuunnitelmia tai opetussuunnitelmia.

Kuva 16 Kuva B11: Oikeus kotikielen opetukseen maahanmuuttajaopiskelijoille perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Kaaviosta käy ilmi, onko maahanmuuttajataustaisilla opiskelijoilla, jotka eivät puhu koulun kieltä kotona, oikeus opettaa kotona korkeimmalla tasolla ohjeasiakirjojen mukaan.

Kuten kuviosta käy ilmi, väite viittaa poliittisiin olosuhteisiin/puitteisiin, jotka oikeuttavat maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden oikeuden äidinkielen oppitunteihinsa. "Lain" käsite tarkoittaa, että asianomaiset opiskelijat voivat järjestelmällisesti osallistua tai osallistua opetukseen omalla kielellään. Jos tähän oikeuteen sovelletaan tiettyjä ehtoja (asianomaisten opiskelijoiden vähimmäismäärä jne.), ne esitetään ohjeasiakirjoissa (ja esitetään kaavion B11 analyysissä). Kotimaan kielen opetusta voidaan antaa virallisten koulujen ja/tai kouluajkojen puitteissa tai niiden ulkopuolella.

Opiskelijoiden ja/tai kansalaisjärjestöjen alkuperämaan järjestämän tai taloudellisesti tukeman vieraan kielen opetuksen tarjoaminen ei kuulu numeron piiriin.

Koska erityisedellytysten on täyttyvä kaikissa maissa, joissa opiskelijoilla on oikeus opiskella kotona, numerossa on vain kaksi luokkaa: "Lupa tietyn edellytyksin" ja "ei vaatimuksia".

Määritelmät "kotikieli", "International Standard Classification of Education (ISCED)", "opiskelijat, joilla on muuttotausta" ja "Hallintoasiakirjat" löytyvät sanastosta.

Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat voivat käyttää joitakin kielipolitiikkaa tai -lainsäädäntöä tietyille kielille. Esimerkiksi Belgian ranskankielisessä yhteisössä kyseiset kielet (kiina, espanja, kreikka, italia, marokkolainen, turkki, tunisia, portugali ja romanian) ovat niiden yhdeksän maan kieliä, joiden kanssa Belgian ranskan yhteisö on liittynyt. Vanhempien on haettava koulua, jotta heidän lapsensa voivat osallistua kielikursseille. Irlannissa vuodesta 2017 voimassa olleen vieraan kielen strategian mukaan maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden (Puola, liettua ja portugali) useimmiten puhumat kielet voidaan sisällyttää opetussuunnitelmaan ja opiskella valtiontutkintoja varten. Näissä kahdessa koulutusjärjestelmässä edellä mainitut kielikurssit ovat kaikkien opiskelijoiden, ei pelkästään maahanmuuttajataustaisten, käytettävissä.

Siirtotyöläisten lasten kasvatuksesta vuonna 1977 annetun neuvoston direktiivin mukaisesti EU:n jäsenvaltioiden olisi toteutettava "asianmukaisia toimenpiteitä alkuperämaan äidinkielen ja kulttuurin opetuksen edistämiseksi" sellaisten lasten osalta, joiden koulunkäynti on pakollista vastaanottavan valtion lainsäädännön mukaan, ja "jotka ovat riippuvaisia kaikista työntekijöistä, jotka ovat toisen jäsenvaltion

kansalaisia” (37). Joissakin maissa, kuten Tanskassa, on lapsia, jotka ovat EU:n ulkopuolisten Euroopan talousalueen maiden eli Islannin, Liechtensteinin ja Norjan kansalaisia.

Muutamit maat (Saksa, Itävalta, Slovenia, Suomi ja Ruotsi) seuraavat kotiopetusta eli keräävät järjestelmällisesti tietoja tästä alasta ja analysoivat niitä päätöksenteon tueksi. Maahanmuuttoneuvoston vuonna 2012 perustaman muuttoliikettä ja syrjintää käsittelevän tiedotusfoorumin Media Service Integration - tutkimus osoittaa Saksassa, että 140 000 maahanmuuttajataustaista opiskelijaa opiskeli äidinkieltään vuosina 2021/2022.³⁸ Itävallassa virallinen raportti osoittaa, että vuosina 2018–2019 31 173 maahanmuuttajataustaiselle opiskelijalle opetettiin 26 kieltä kotikielenä.³⁹ Opetus-, tiede- ja urheiluministeriön mukaan Slovenian kieltenopetukseen osallistui 511 opiskelijaa vuosina 2020/2021⁴⁰. Suomessa oppivelvollisuuskoulutuksessa opiskeli 42 636 koulukieltä vuonna 2020. Kurssit järjestettiin⁴¹ 57 kielellä. Ruotsin viralliset tilastot osoittavat, että 187 000 opiskelijaa sai kielitunteja vuosina 2020/2021. Eniten opiskelleita kieliä olivat arabia (58 700 opiskelijaa) ja somalia (17 200 opiskelijaa).⁴²

VIERAIDEN KIELTEN LISÄKSI CLIL-KIELEN TOIMITTAMISEEN KÄYTETÄÄN USEIN ALUEELLISIA TAI VÄHEMMISTÖKIELIÄ.

CLIL tarkoittaa kaksikielistä tai upotuskoulutusta, jossa ainakin jotkut aiheet – kuten matematiikka, maantiede ja luonnontieteet – opetetaan muulla kuin koulukielellä. Tämän tyyppisen tarjouksen tavoitteena on parantaa oppilaiden kielitaitoa muilla kielillä kuin koulukielellä.

Kuvassa B12 tarkastellaan CLIL-ohjelmien olemassaoloa perus- ja keskiasteen koulutuksessa sekä CLIL-kielten asemaa. Numeroa on täydennetty liitteellä (liite 2), joka sisältää yksityiskohtaiset tiedot CLIL-tarjouksista yksittäisissä maissa (kieliä, joita käytetään CLIL:n tarjoamiseen ja katettu koulutustaso).

Kuten kaaviosta käy ilmi, CLIL-ohjelmia on lähes kaikissa Euroopan maissa. Vain Kreikka, Bosnia ja Hertsegovina, Islanti ja Türkiye eivät tarjoa CLIL-ohjelmia.

Yleisin CLIL-ohjelma, joka on käytössä 29 koulutusjärjestelmässä (35:stä CLIL-ohjelmista), on opettaa joitakin oppiaineita koulukielellä (kansallisella kielellä) ja muita aineita vieraalla kielellä. Useimmissa koulutusjärjestelmissä, joissa on tällainen CLIL-ohjelma, on enintään kolme erilaista kielyhdistelmää (esim. kansallinen kieli ja englanti, kansallinen kieli ja ranska sekä kansallinen kieli ja saksa). Joissakin koulutusjärjestelmissä kielyhdistelmien määrä on kuitenkin yli 10 (ks. Saksaa ja Ranskaa koskevat tiedot liitteessä 2). Kun otetaan huomioon tietyt vieraat kielet, joilla CLIL toimitetaan, englanti, ranska ja saksa sekä vähäisemmässä määrin espanja ja italia ovat yleisimmin käytettyjä kieliä.

Toiseksi yleisin CLIL-ohjelma, joka otettiin käyttöön 18 koulutusjärjestelmässä, on opettaa joitakin aineita kansallisella kielellä ja muita aiheita alueellisella tai vähemmistökielellä. Aivan kuten edellinen tyyppi, niiden kielyhdistelmien määrä, joista opiskelijat voivat valita, vaihtelee koulutusjärjestelmästä riippuen. Voit valita yhden kielivaihtoehdon (esim. kansallinen kieli ja puola Tšekissä) ja yli 10 vaihtoehtoa (Ranskassa, Unkarissa ja Romaniassa).

Toinen CLIL-ohjelmityyppi löytyy maista, joissa on useita kansallisia kieliä (ks. kaavio A1), joissa on usein ohjelmia, jotka tarjoavat eri aiheita kahdella kansallisella kielellä. Tällaisia CLIL-ohjelmia on saatavilla Belgiassa, Irlannissa, Luxemburgissa, Maltalla, Suomessa ja Sveitsissä.

37 Neuvoston direktiivi 77/486/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1977, siirtotyöläisten lasten kasvatuksesta.

38 https://mediendienst-integration.de/fileadmin/Dateien/Factsheet_Herkunftssprachlicher_Unterricht_2022.pdf

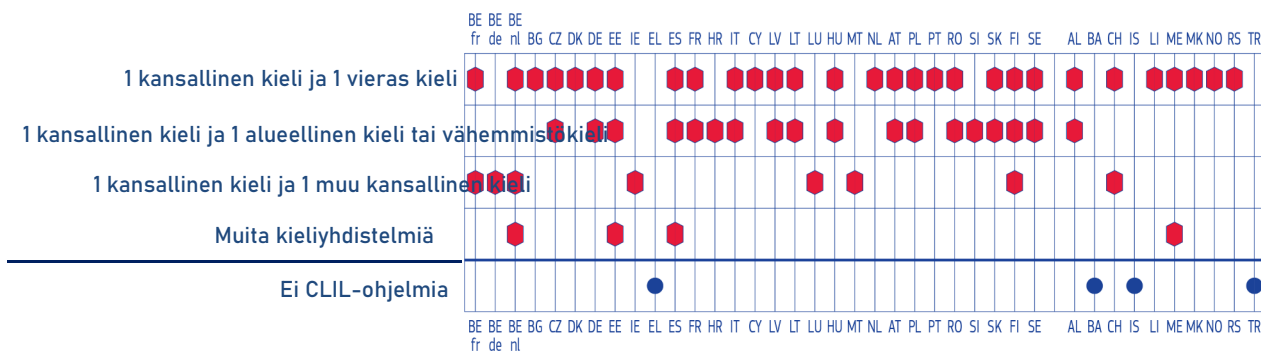
39 https://pubshop.bmbwf.gv.at/index.php?article_id=9&search%5Bcat%5D=4&pub=824

40 <https://www.gov.si/teme/jeziki-v-vzgoji-in-izobrazevanju/>

41 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Omana_äidinkielenä_opetetut_Kielet_yes_opetukseen_osallistuneiden_päivityksetvuonna_2020.pdf

42 <https://www.skolverket.se/download/18.7f8c152b177d982455e15bc/1616397146883/pdf7920.pdf>

Rajoitettu määrä maita tarjoaa CLIL-ohjelmia, jotka eivät kuulu edellä mainittuihin kategorioihin. Esimerkiksi Belgian flaaminkielisessä yhteisössä joitakin CLIL-ohjelmia opetetaan samanaikaisesti useammalla kuin kahdella kielellä, erityisesti kahdella tai kaikilla kolmella kansallisella kielellä (ks. kaavio A1) ja yhdellä vieraalla kielellä. Samoin Espanjassa on CLIL-ohjelmia, joissa on enemmän kuin kaksi kieltä, ja lisäksi ohjelmia, joissa joitakin oppiaineita opetetaan alueellisella kielellä ja osa opetetaan vieraalla kielellä (valtion kieli – espanja – käytetään näissä ohjelmissa vain Lengua Castellana y Literaturan yhteydessä). Tällainen CLIL-ohjelma löytyy myös Virosta ja Montenegrosta, joissa jotkut koulut tarjoavat ohjelmia, jotka tarjoavat joitakin aiheita vähemmistökielellä (venäjä Virossa ja albania Montenegrossa) ja toiset vieraalla kielellä (englanti molemmissa maissa).

Lähde: Eurydice.

Kuva 17 Kuva B12: CLIL-ohjelmien olemassaolo ja CLIL-kielten asema perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Kaaviossa esitetään kieliyhdistelmiä, joita käytetään ylimmän tason (koulutus) viranomaisten opetus suunnitelman tai muiden ohjeasiakirjojen mukaisesti (poikkeukset, joissa kieliä ei ole eritelty näissä asiakirjoissa, luetellaan liitteessä 2 olevissa maakohtaisissa huomautuksissa).

Mainittu säännös kattaa vähintään yhden koulutustason ISCED 1–3:ssä. Numero ei kerro tasoa. Nämä tiedot esitetään liitteessä 2.

Kuvassa käytetty termi ”alueellinen kieli tai vähemmistökieli” sisältää termin ”ei-alueelliset kielet”. Määrässä otetaan huomioon alueelliset tai vähemmistökielet, joilla on virallinen asema ja joilla ei ole virallista asemaa. Luku ei sisällä seuraavia:

- Opetusohjelmat äidinkielellä oppilaille, joiden koulukielen hallinta on riittämätöntä (ks. kaavio E9);
- Ohjelmat kansainvälisissä kouluissa.

Sisällön ja kielen integroidun oppimisen (CLIL), vieraan kielen, kansainvälisen koulutusluokituksen (ISCED), koulukielen, ei-alueellisen kielen, alueellisen tai vähemmistökielen, valtion kielen ja korkea-asteen viranomaisen määritelmät.

Maakohtaiset muistiot

Ks. maakohtaiset huomautukset liitteen 2 lopussa.

Vaikka yksikään tarkastelluista koulutusjärjestelmistä ei sisällä kaikkia (neljä) CLIL-ohjelmien tyyppiä kuviossa B12, neljällä on kolmentyyppisiä ohjelmia (Belgian, Viron, Espanjan ja Suomen Flanderin yhteisö). 16 koulutusjärjestelmässä on kahdenlaisia CLIL-ohjelmia. Useimmat koulutusjärjestelmät, joissa on kahdentyyppisiä CLIL-ohjelmia, tarjoavat ohjelmia kansallisella kielellä ja yhdellä vieraalla kielellä sekä kansallisella kielellä ja alueellisella tai vähemmistökielellä (Tšekki, Saksa, Ranska, Italia, Latvia, Liettua, Unkari, Itävalta, Puola, Romania, Slovakia, Ruotsi ja Albania). 15 koulutusjärjestelmässä on vain yksi CLIL-ohjelma. Tämä koskee useimmiten kansallista kieltä ja vierasta kieltä (Bulgaria, Tanska, Kypros, Alankomaat, Portugali, Liechtenstein, Pohjois-Makedonia, Norja ja Serbia). Muihin koulutusjärjestelmiin, joissa on eräänlainen CLIL-ohjelma, kuuluvat ohjelmat, joilla on kaksi kansallista kieltä (Belgian, Irlannin, Luxemburgin ja Maltan saksankielinen yhteisö) ja ohjelmat, joissa kansallinen kieli yhdistetään alueelliseen tai vähemmistökieleeseen (Kroatia ja Slovenia).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Ei ole näyttöä siitä, että CLIL-ohjelmissa keskityttäisiin tiettyyn koulutustasoon. Itse asiassa useimmissa Euroopan maissa on CLIL-ohjelmia kaikilla tarkastelluilla koulutusasteilla eli perus-, keski-, keskiasteen ja toisen asteen koulutuksessa. Maat tarjoavat kuitenkin usein erityisiä kielivaihtoehtoja vain tietyillä koulutusasteilla. Tämä tarkoittaa, että kaikki yhdessä maassa käytössä olevat CLIL-vaihtoehdot eivät ole saatavilla kaikilla koulutusasteilla (ks. liite 2).

CLUKU OSALLISTUMINEN

IJAKSO – OPISKELIJOIDEN OPPIMIEN VIERAIDEN KIELTEN MÄÄRÄ

Euroopan poliittinen tavoite on varmistaa, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus oppia vieraita kieliä. Vuonna 2002 päättäjät olivat Barcelonan Eurooppa-neuvostossa yhtä mieltä siitä, että on tärkeää opettaa ”vähintään kahta vierasta kieltä hyvin varhaisesta iästä lähtien⁴³”. Neuvoston vuonna 2019 antamassa suosituksessa kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen⁴⁴vahvistettiin tämä tavoite kehittämällä jäsenvaltioita auttamaan kaikkia nuoria hankkimaan taitoja kahdella muulla kielellä kuin koulukielellä toisen asteen koulutuksen loppuun mennessä. Nuorten olisi voitava käyttää jompaakumpaa näistä kielistä tehokkaasti sosiaaliin, oppimiseen ja ammatillisiin tarkoituksiin ja toinen olla vuorovaikutuksessa muiden kanssa tietyn kielitason kanssa.

Kun otetaan huomioon edellä mainittu tavoite antaa nuorille valmiudet kahdella vieraalla kielellä, tässä jaksossa esitetään tiedot opiskelijoiden oppimien vieraiden kielten määrästä koulutusasteen ja -reitien mukaan. Siinä keskitytään erityisesti niiden oppilaiden prosenttiosuuteen, jotka opiskelevat vieraita kieliä perusasteella (ks. kaavio C1) ja kaksi tai useampia vieraita kieliä lukiossa (ks. kaavio C3). Lisäksi keskustellaan näiden prosenttiosuuksien eroista vuosien 2013 ja⁴⁵2020 välillä (ks. kuviot C2 ja C4). Lisäksi tässä jaksossa tarkastellaan ja verrataan vieraiden kielten oppimisen eroja yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen oppilaiden ja toisen asteen koulutuksen opiskelijoiden välillä (ks. kaavio C5) vuonna 2020 (ks. kaavio C5) (ks. kaavio C6). Lisäksi siinä esitetään perus- ja keskiasteen oppilaiden oppimien vieraiden kielten keskimääräinen määrä (ks. kaavio C7).

Osassa käytetään Eurostatin/UOE:n tietoja opiskelijoiden oppimien kielten määrästä tiettyinä viitevuosina. Suurimmassa osassa toimitetuista tiedoista otetaan huomioon tietyn koulutustason oppilaat eli perusasteen, toisen asteen tai toisen asteen oppilaat (⁴⁶). Näin ollen tiedoista ei käy ilmi, mitä kieliä ja kieliä oppilaat oppivat kunkin lukuvuoden aikana kullakin koulutusasteella, vaan ne antavat yleiskuvan oppilaiden opettelemista kielistä (ja kuinka paljon he oppivat) kaikilla koulutusasteilla tiettyinä viitevuonna. Osassa oleva indikaattori (ks. kaavio C1b) antaa kuitenkin ikään liittyviä tietoja, joiden avulla voidaan paremmin ymmärtää tietyssä iässä opiskelevien kielten määrää.

Eurostatin ja UOE:n tiedonkeruu kattaa ainoastaan kielet, joita ylimpien koulutusviranomaisten laatimassa opetussuunnitelmassa pidetään vieraina kielinä. Alueelliset tai vähemmistökielet hyväksytään vain, jos opetussuunnitelmassa kuvataan ne vaihtoehtoina vieraille kielille. Perusopetussuunnitelman lisäksi tarjolla olevien kielten opiskelua ei ole mukana. Poissuljetaan myös tiedot ulkomaalaisista, jotka opiskelevat äidinkieltään erityisluokissa tai opiskelevat isäntämaansa koulun kieltä.

43 Puheenjohtajan päätelmät – Barcelonan Eurooppa-neuvosto 15.–16. maaliskuuta 2002, C/02/930.

44 Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2019, kattavasta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen (EUVL C 189, 5.6.2019, s. 17).

45 Viitevuodet ovat lukuvuodet 2012/2013 ja 2019/2020.

46 Luvun C perustana käytetyt Eurostatin tiedot viittaavat opiskelijoihin, jotka suorittavat virallisia koulutusohjelmia perus-, keski- ja keskiasteen koulutuksessa. Riippuen maasta ja hänen koulutusjärjestelmänsä organisaatiosta, opiskelijat (tai eivät) voidaan ilmoittautua näihin tasoihin liittyvän tyypillisen ikäryhmän ulkopuolelle. Esimerkiksi aikuiskoulutuksen ”toinen mahdollisuus” voidaan sisällyttää, jos se on osa virallista koulutusjärjestelmää näillä koulutusasteilla. Lisätietoja siitä, sisältyvätkö maakohtaiset tiedot aikuiskoulutusohjelmiin, ks. kansalliset laaturaportit, kohta 6.3.1. (ks. Eurostatin verkkosivusto (https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/educ_uae_enr_esms.htm)). Lisäksi Eurostatin tiedoilla tarkoitetaan kaikkia (ylempiä) ammatillisen koulutuksen ohjelmia, joita on olemassa yhdessä maassa, kun taas Eurydice-tiedoissa otetaan huomioon vain ohjelmat, joiden ISCED-koodi on 354 (ks. kuviot B5 ja B6). Näin ollen Eurostatin tiedot kattavat laajemman valikoiman ammatillisen koulutuksen ohjelmia (ylempänä) kuin Eurydice-tiedot.

Koska Eurostatin ja UOE:n tiedonkeruu ei kata kaikkia koulutusjärjestelmiä, joista Eurydice-tiedot ovat saatavilla, tästä osiosta puuttuu järjestelmällisesti tietoja Belgian, Albanian, Sveitsin, Montenegron ja Türkiyen saksankielisestä yhteisöstä.

EU:N TASOLLA 86 PROSENTTIA PERUSKOULUN OPPILAISTA OPPII VÄHINTÄÄN YHTÄ VIERASTA KIELTÄ.

Kaikissa maissa paitsi Irlannissa⁴⁷) opiskelijat oppivat vieraita kieliä pakollisena oppiaineena alemman perusasteen koulutuksessa. Tämä oppiminen alkaa yleensä 6–8 vuotta tai joskus aikaisemmin (ks. kuva B1). Kuten kuviosta C1a käy ilmi, 88,1 prosenttia alakoulun oppilaista EU:n tasolla oppii vähintään yhtä vierasta kieltä. Maatasolla vieraiden kielten oppimiseen osallistuvien osuus voi kuitenkin vaihdella huomattavasti sen mukaan, missä iässä vieraiden kielten opetus tulee pakolliseksi.

15 maassa vähintään 96 prosenttia peruskoulun oppilaista oppii yhtä tai useampaa vierasta⁴⁸kieltä. Kaikissa tapauksissa vieraan kielen oppiminen tulee pakolliseksi viimeistään ensimmäisen perusasteen koulutuksen ensimmäisenä vuonna, joka vastaa Maltan viiden vuoden ikää. Seitsemän vuotta Kroatiassa, Latviassa ja Puolassa; ja kuusi vuotta muissa 11 maassa.

EU:n tasolla 13,9 prosenttia ala-asteen oppilaista ei opi vierasta kieltä. Kolmessa koulutusjärjestelmässä vähintään puolet opiskelijoista ei. Joissakin osissa Belgian ranskankielistä yhteisöä ja Belgian flaaminkielisessä yhteisössä vieraan kielen oppivelvollisuusikä on 10 vuotta eli silloin, kun oppilaat ovat viidennellä (kuuden) perusasteen koulutuksen luokalla (ks. kuvio B1). Alankomaissa koulut voivat joustavasti päättää, milloin ala-asteen oppilaiden on aloitettava vieraan kielen oppiminen (ks. kaavio B1).

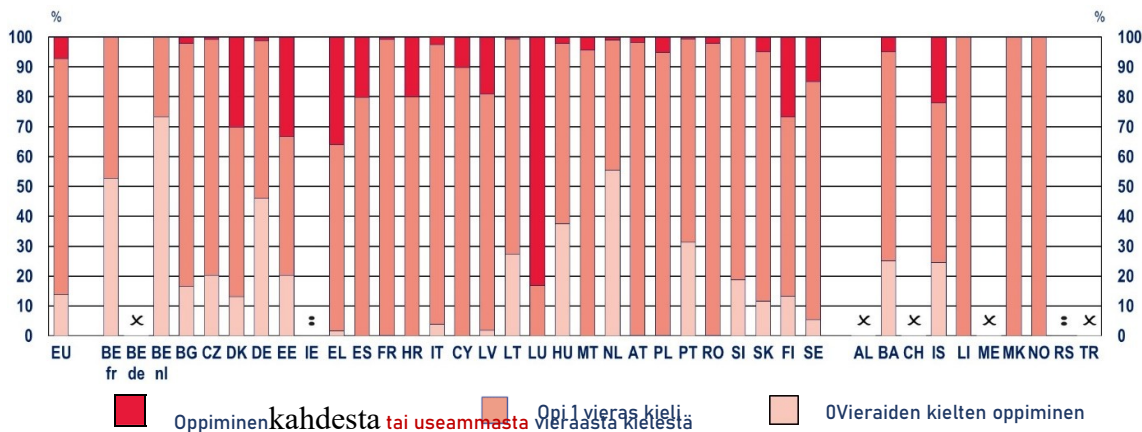
Toisen vieraan kielen oppiminen on usein pakollista keskiasteen koulutuksen alussa tai alemman perusasteen koulutuksen päättyessä (ks. kuvio B1). Kahta tai useampaa vierasta kieltä opiskelevien ala-asteen oppilaiden osuus on näin ollen melko pieni. EU:n tasolla se on 7,2 prosenttia. Kuitenkin noin 30 prosenttia peruskoulun oppilaista oppii kahta tai useampaa vierasta kieltä Tanskassa, Virossa ja Kreikassa, ja osuus on huomattavasti suurempi Luxemburgissa (83,2 prosenttia), jossa toisen kielen oppiminen tulee pakolliseksi kuusivuotiaana.

Kaaviossa C1b esitetään niiden oppilaiden prosenttiosuus, jotka opiskelevat vieraita kieliä alemman perusasteen koulutuksessa. Näitä tietoja ei kuitenkaan ole saatavilla kaikista kaaviossa C1a esitetyistä koulutusjärjestelmistä.

47 Irlannissa ei ole vieraiden kielten opetusta peruskoulutuksessa. Opiskelijan on opiskeltava kahta kansallista kieltä: Englanti ja irlantilainen. Yhtäkään niistä ei kuitenkaan pidetä opetussuunnitelmassa vieraana kielenä.

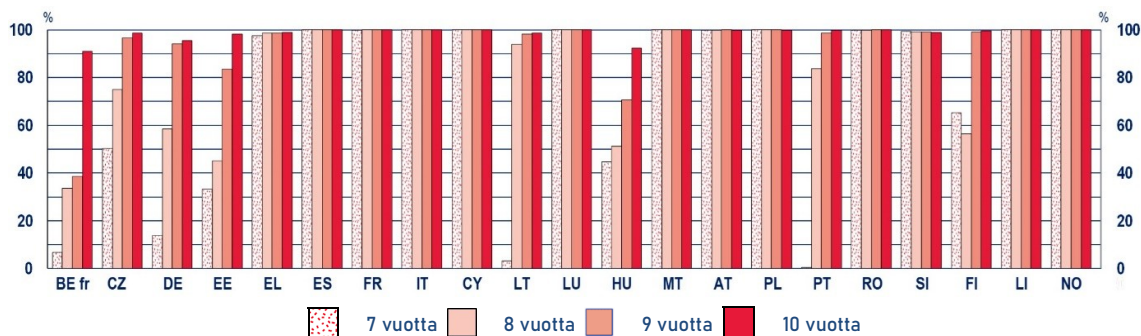
48 EI, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LU, MT, AT, PL, RO, LI, MK ja NO.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang02] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Kuva 18 Kuva C1a: Vieraita kieliä perusasteen koulutuksessa (ISCED 1) opiskelevien osuus kielimäärän mukaan, 2020

Lähde: Eurydice-laskelmat, jotka perustuvat julkaisemattomiin Eurostatin/UOE:n tietoihin (viimeksi päivitetty 29. syyskuuta 2022).

Kuva 19 Kuva C1b: Vähintään yhden vieraan kielen oppineiden osuus peruskoulussa (ISCED 1) iän mukaan 2020

Selittävät huomautukset

Vieraita kieliä 0, 1 tai 2 (tai enemmän) opiskelevien opiskelijoiden prosenttiosuus lasketaan kaikille oppilaille ISCED 1:n (kuva C1a) tai tietyn iän ISCED 1 (kuva C1b) aikana, vaikka vieraiden kielten oppiminen ei alkaisikaan tällä tasolla ensimmäisinä vuosina. Erityisesti vieraita kieliä 0, 1 tai 2 (tai enemmän) opiskelevien opiskelijoiden määrä jaetaan niiden opiskelijoiden summalla, jotka opiskelevat 0, 1 ja 2 (tai enemmän) vieraita kieliä kaikkina ISCED 1 -vuosina (kuva C1a) tai tietyn iän ISCED 1 (kuva C1b).

Ikätietojen keruuseen osallistuminen on vapaaehtoista. Näin ollen koulutusjärjestelmien määrä vähenee.

Tiedot esitetään liitteessä 1. Tietoja Eurostat/UOE-tietojen keruun laajuudesta on tämän luvun johdannossa.

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkkiye: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang02].

Belgia (BE nl): kuvion C1a tietojen viitevuosi on 2019 (vuoden 2020 tiedot eivät olleet saatavilla tietojen poimintapäivänä).

Viro: jos viroa opetetaan toisena kielenä, viro lasketaan tilastotarkoituksiin vieraaksi kieleksi.

Irlanti: kuvan C1a lähdetiedot on merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa).

Luxemburg: kuvan C1a lähdetiedoissa "0 kieltä" on merkintä "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa).

Serbia: tämä maa sisältyy UOE-tietojen keruuseen [educ_uae_lang02], mutta tietoja ei ole saatavilla.

Kuvassa C1b mainittu ikä vastaa oppilaiden todellista ikää eikä kuvitteellista ikää (ikä, joka opiskelijan oletetaan olevan tiettyssä luokassa). Tämä voi johtaa siihen, että vieraiden kielten oppimisen perusikä ja tosiasiallista osallistumista kieltenoppimiseen koskevilla säännöillä on eroja, koska jotkut opiskelijat eivät ehkä ole sillä luokalla, jossa heidän oletetaan olevan. Esimerkiksi Belgian ranskankielisessä yhteisössä kaikkien oppilaiden olisi pitänyt aloittaa vieraiden kielten oppiminen 10-vuotiaana (fiktivisessä iässä) (ks. kuvio B1), ts. perusasteen viidennellä luokalla. 10-vuotiaista oppilaista 9,1 prosenttia (todellinen ikä) ei kuitenkaan vielä opi vierasta kieltä. Se, että noin 10-vuotiaat opiskelijat eivät ehkä vielä ole perusasteen viidennellä luokalla, voi osittain selittää tämän. Kaaviosta C1b käy kuitenkin ilmi lähinnä vahvat suhteet vieraiden kielten oppimisen virallisen aloitustien (ks. kaavio B1) ja todellisen kieltenoppimiseen osallistumisen välillä.

13 21 koulutusjärjestelmästä lähes kaikki opiskelijat (vähintään 97 %) oppivat vieraita kieliä kaikissa ikäluokissa. Näistä 12:ssa vieraiden kielten oppiminen tulee pakolliseksi Sloveniassa ennen 7 vuoden ikää (ks. kuvio B1).

Useimmissa koulutusjärjestelmissä, joissa vieraan kielen opiskelun pakollinen ikä on myöhemmin, alkaa selvästi ikäluokka, joka vastaa pakollista maahantuloikää. Tämä alkaa 8-vuotiaana Tšekissä, Saksassa, Liettuassa ja Portugalissa. 9-vuotiaana Unkarissa; ja 10-vuotiaana Belgian ranskankielisessä yhteisössä. Tämä korreloi sen iän kanssa, jona vieraiden kielten oppiminen tulee pakolliseksi kaikille opiskelijoille asianomaisissa maissa 2021/2022 (ks. kaavio B1).

Vuonna 2020 (tietojen viitevuosi) koulut Virossa ja Suomessa voisivat asettaa perusiän ikäryhmässä (7–9 vuotta) ylimmän tason sääntöjen mukaisesti. Vieraita kieliä opiskelevien osuus kasvoi merkittävästi 9-vuotiaana molemmissa maissa. Vaikka tätä joustoa sovelletaan edelleen Virossa, se on poistettu Suomessa vuodesta 2021/2022 kiinteän perusiän (7 vuotta) vuoksi (ks. kuvio B2).

Kaaviosta C1b käy ilmi myös, että useiden maiden koulut ottavat opetussuunnitelmaan vieraita kieliä ennen pakollista ikää. Esimerkiksi Unkarissa, jossa kaikkien opiskelijoiden on aloitettava vieraiden kielten oppiminen 9-vuotiaana, vähintään 40 prosenttia heistä tekee niin 7 ja 8-vuotiaana. Vastaavasti Tšekissä 50 prosenttia opiskelijoista alkaa opiskella vieraita kieliä vuotta aikaisemmin kuin ikä, jolloin se tulee pakolliseksi. Tämä tarkoittaa sitä, että koulut tarjoavat kielipalveluja aikaisemmin kuin on tarpeen.

Lisäksi Belgian ranskankielisessä yhteisössä yli 30 prosenttia opiskelijoista oppii vieraita kieliä kaksi vuotta ennen kuin heistä tulee pakollinen kaikille 10-vuotiaille oppilaille. Tämä voi johtua lainsäädännön eroista eri puolilla aluetta: joissakin Belgian ranskankielisen yhteisön osissa oppilaat alkavat opiskella ensimmäistä vierasta kieltä pakollisena oppiaineena 8-vuotiaana (ks. kuvio B1).

VUOSINA 2013–2020 VIERAITA KIELIÄ OPISKELEVIEN ALA-ASTEEN OPPILAIDEN OSUUS KASVOI MERKITTÄVÄSTI KAHDEKSASSA MAASSA.

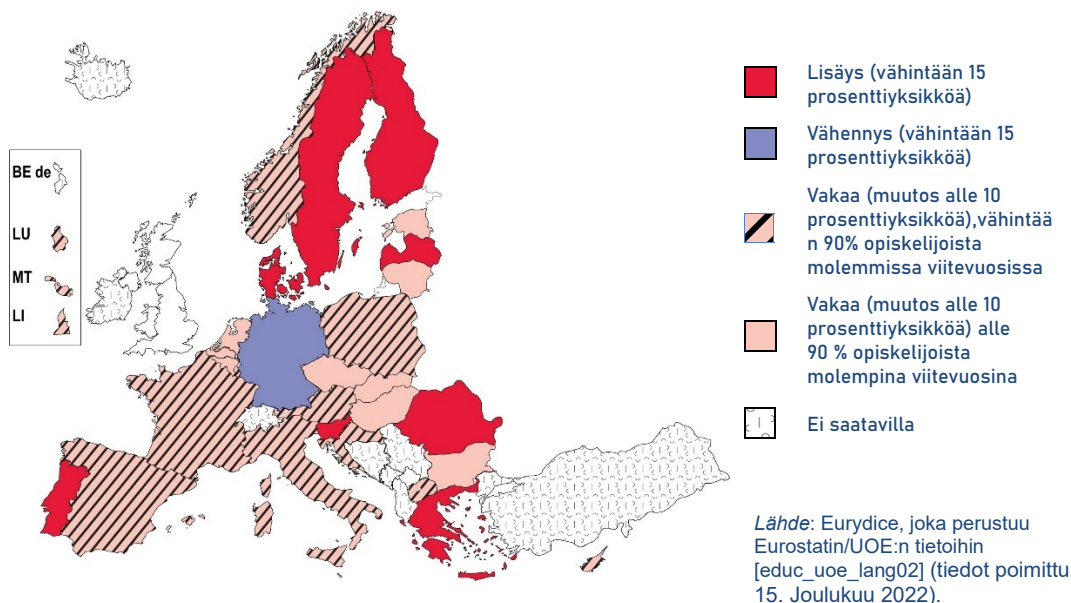
EU:n tasolla 85,1 prosenttia peruskoulun oppilaista opiskeli yhtä tai useampaa vierasta kieltä vuonna 2020, kun vastaava luku vuonna 2013 oli 79,4 prosenttia. Kuviossa C2 esitetään kolme eri suuntausta tänä aikana.

Suurimmassa koulutusjärjestelmien ryhmässä (21 koulutusjärjestelmää) tilanne pysyi suhteellisen vakaana (ero oli alle 10 prosenttiyksikköä). Yli 90 prosenttia peruskoulun oppilaista opiskeli molemmissa viitevuosisissa vähintään yhtä vierasta kieltä (Espanjassa, Ranskassa, Kroatiassa, Italiassa, Kyproksessa, Luxemburgissa, Maltassa, Itävallassa, Puolassa, Liechtensteinissa, Pohjois-Makedoniassa ja Norjassa). Yhdeksässä muussa koulutusjärjestelmässä tilanne pysyi suhteellisen vakaana, vaikkakin osallistumisaste oli alhaisempi (Ranskassa ja flaaminkielisessä yhteisössä Belgiassa, Bulgariassa, Tšekissä, Virossa, Liettuassa, Unkarissa, Alankomaissa ja Slovakiassa).

Vieraita kieliä opiskelevien ala-asteen oppilaiden osuus kasvoi kahdeksan maan toisessa ryhmässä vähintään 15 prosenttiyksikköä vuosina 2013–2020. Kasvu on 15–25 prosenttiyksikköä Kreikassa, Latviassa, Suomessa ja Ruotsissa ja vähintään 30 prosenttiyksikköä Tanskassa, Portugalissa, Romaniassa ja Sloveniassa. Monissa tapauksissa kasvu selittyy iän muutoksilla, joissa opiskelijoiden on aloitettava ensimmäisen pakollisen vieraan kielen oppiminen (ks. kaavio B2). Suomessa ja Ruotsissa, joissa kouluilla oli

joustovaraa päättää varhaisesta iästä vuosina 2013 ja 2020, kasvussa⁴⁹voitaisiin ottaa huomioon se, että ala-asteen koulut ottivat käyttöön vieraita kieliä jo vuonna 2020 kuin vuonna 2013.

Saksassa suuntaus on päinvastainen, sillä vähintään yhden vieraan kielen oppijoiden osuus pieneni 13,5 prosenttiyksikköä 67,9 prosentista vuonna 2013 54,4 prosenttiin vuonna 2020 (mutta kuten maakohtainen viittaus tähän lukuun viittaa, tämä saattaa liittyä osittain metodologisiin muutoksiin).

Kuva 20 Kuva C2: Suuntaukset vähintään yhden vieraan kielen oppivien opiskelijoiden osuudessa peruskoulussa (ISCED 1), 2013 ja 2020

Selittävät huomautukset

Vähintään yhden vieraan kielen oppineiden osuus lasketaan kaikille opiskelijoille ISCED 1:n kaikkien vuosien ajalta, vaikka vieraiden kielten oppiminen ei alkaisikaan tämän tason ensimmäisinä vuosina. Erityisesti 1 tai 2 (tai useampia) vieraita kieliä oppivien opiskelijoiden määrä jaetaan niiden opiskelijoiden summalla, jotka oppivat 0, 1 ja 2 (tai enemmän) vieraita kieliä kaikkina ISCED 1 -vuosina.

Maakohtaisissa huomautuksissa viitataan vain aikasarjojen keskeytyksiin, kun ne tapahtuvat vuosina 2013 tai 2020. Näiden kahden viitevuoden välisiä aikasarjojen keskeytyksiä, joita on saattanut esiintyä joissakin maissa, ei täsmennetä.

Tiedot esitetään liitteessä 1. Metodologinen huomautus tiedoista löytyy osoitteesta https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx.

Tietoja Eurostat/UOE-tietojen keruun laajuudesta on tämän luvun johdannossa.

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkije: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang02].

Belgia (BE nl): tietojen viitevuosi on vuosi 2020 eikä vuosi 2020 (vuoden 2020 tietojen poimintapäivänä ei ollut saatavilla tietoja).

Saksa: vuoden 2013 lähdetiedot oli merkitty "Määritelmäerot, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Viro: jos viroa opetetaan toisena kielenä, viro lasketaan tilastotarkoituksiin vieraaksi kieleksi.

Irlanti: vuosien 2013 ja 2020 lähdetiedot oli merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa).

Bosnia ja Hertsegovina: Vuoden 2013 tietoja ei ole saatavilla.

49 Näin on edelleen Ruotsissa, kun taas Suomessa se on lopettanut toimintansa vuodesta 2020 (ks. kuvio B2).

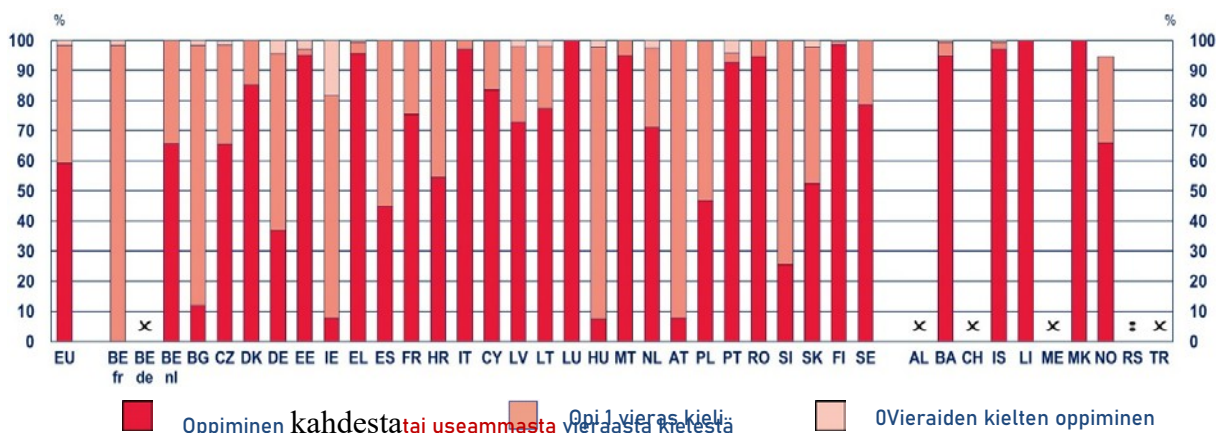
Serbia: maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang02], mutta tietoja ei ole saatavilla.

60 % OPISKELIJOISTA OPPII VÄHINTÄÄN KAHTA VIERASTA KIELTÄ KESKIASTEEN KOULUTUKSESSA.

Useimmissa maissa toisen kielen oppiminen tulee pakolliseksi viimeistään keskiasteen koulutuksen alussa (ks. kaavio B1).

EU:n tasolla 59,2 prosenttia lukion oppilaista oppii kahta tai useampaa vierasta kieltä. 12 koulutusjärjestelmässä yli 90 prosenttia opiskelijoista oppii kahta tai useampaa vierasta kieltä (Viro, Kreikka, Italia, Luxemburg, Malta, Portugali, Romania, Suomi, Bosnia ja Hertsegovina, Islanti, Liechtenstein ja Pohjois-Makedonia). Sitä vastoin viidessä koulutusjärjestelmässä alle 15 % opiskelijoista oppii kahta vierasta kieltä tai enemmän. Tämä koskee Belgian ranskankielistä yhteisöä, jossa ei ole tätä koulutustasoa koskevaa säännöstä toisen vieraan kielen oppimisesta Irlannissa, jossa toisen vieraan kielen oppiminen ei ole pakollista, ja Bulgariassa, Unkarissa ja Itävallassa, joissa toisen kielen oppiminen tulee pakolliseksi vain keskiasteen koulutuksessa. Kuusi muuta koulutusjärjestelmää, joissa vain yksi vieras kieli on pakollinen keskiasteen koulutuksen aikana, tarjoavat kaikille opiskelijoille mahdollisuuden käyttää vierasta kieltä tällä koulutustasolla (ks. kaavio B4). Näissä koulutusjärjestelmissä (Espanja, Kroatia, Slovenia, Slovakia, Ruotsi ja Norja) vähintään neljännes opiskelijoista on päättänyt opiskella kahta vierasta kieltä keskiasteen tasolla, ja osallistumisaste vaihtelee Slovenian 25,6 prosentista Ruotsin 78,6 prosenttiin.

Kaaviosta C3 käy ilmi myös, että 98,4 prosenttia EU:n lukion oppilaista oppii vähintään yhtä vierasta kieltä. Vain Irlannissa niiden opiskelijoiden osuus, jotka eivät opi vieraita kieliä keskiasteen koulutuksessa, on yli 5 prosenttia. Tässä maassa suhteellisen suuri osuus (16,1 %) selittyy osittain sillä, että vieraan kielen oppiminen kouluopetuksessa ei ole pakollista, mutta kaikki oppilaat oppivat englantia ja iriä, kahta virallista kieltä.

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang02] (tiedot poimittu 15. Joulukuu 2022).

Kuva 21 Kuva C3: Vieraita kieliä lukiossa (ISCED 2) opiskelevien osuus kielimäärän mukaan 2020

Selittävät huomautukset

Vieraita kieliä 0, 1 tai 2 (tai enemmän) opiskelevien osuus lasketaan kaikille oppilaille ISCED 2:n kaikkien vuosien aikana. Erityisesti vieraita kieliä 0, 1 tai 2 (tai enemmän) opiskelevien opiskelijoiden määrä jaetaan niiden opiskelijoiden summalla, jotka oppivat 0, 1 ja 2 (tai enemmän) vieraita kieliä kaikkina ISCED 2 -vuosina.

Tiedot esitetään liitteessä 1. Tietoja Eurostat/UOE-tietojen keruun laajuudesta on tämän luvun johdannossa.

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Türkiye: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang02].

Viro: jos viroa opetetaan toisena kielenä, viro lasketaan tilastotarkoituksiin vieraaksi kieleksi.

Luxemburg: kuvan C3 lähdetiedoissa "0 kieltä" ja "1 kielessä" on merkintä "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa).

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang02], mutta tietoja ei ole saatavilla.

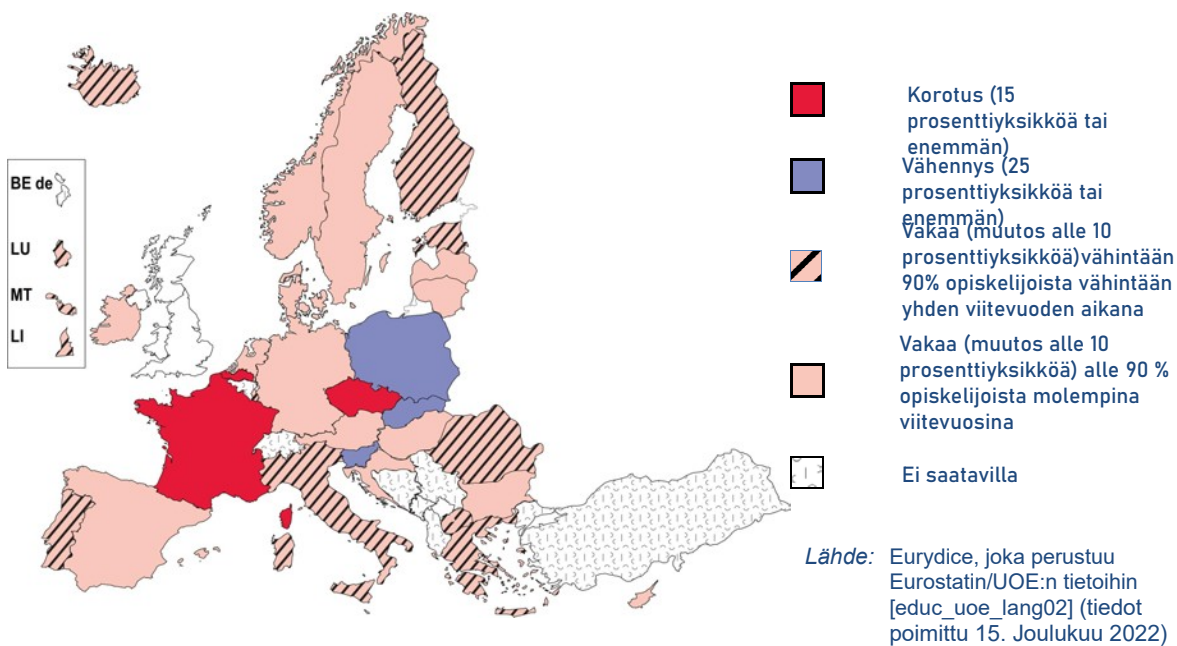
VUOSINA 2013–2020 KAHTA TAI USEAMPAA VIERASTA KIELTÄ OPISKELEVIEN ALEMMAN PERUSKOULUN OPPILAIDEN OSUUS PYSYI VAKAANA USEIMMISSA MAISSA.

EU:n tasolla lähes kaksi kolmasosaa lukion oppilaista opiskeli kahta tai useampaa vierasta kieltä vuosina 2013 ja 2020 (58,4 prosenttia vuonna 2013 verrattuna 59,2 prosenttiin vuonna 2020). Kuviossa C4 esitetään muutokset maatasolla kahden viitevuoden välillä.

Useimmissa koulutusjärjestelmissä, joissa tietoja on saatavilla (25:stä 31:stä), ero vuosien 2020 ja 2013 välillä on pieni (alle 10 prosenttiyksikköä). Näistä koulutusjärjestelmistä 11:ssä vähintään kahta vierasta kieltä opiskelevien lukiolaisten osuus oli yli 90 prosenttia vähintään yhden viitevuoden aikana (Viro, Kreikka, Italia, Luxemburg, Malta, Portugali, Romania, Suomi, Islanti, Liechtenstein ja Pohjois-Makedonia). 14 muussa koulutusjärjestelmässä alle 90 prosenttia opiskeli kahta kieltä molemmissa viitevuosissa (Bulgaria, Tanska, Saksa, Irlanti, Espanja, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Alankomaat, Itävalta, Ruotsi ja Norja).

Ero vuosien 2013 ja 2020 välillä kahta kieltä oppivien opiskelijoiden prosenttiosuudessa on merkittävämpi kuudessa koulutusjärjestelmässä. Niistä kolmessa toisen asteen oppilaiden osuus, jotka opiskelevat kahta tai useampaa vierasta kieltä, kasvoi vähintään 15 prosenttiyksikköä. Belgian flaaminkielisen yhteisön kasvu oli hieman yli 15 prosenttiyksikköä, kun taas Tšekissä ja Ranskassa se oli hieman yli 20 prosenttiyksikköä. Kolmessa muussa koulutusjärjestelmässä, joissa on merkittävä ero vuosien 2013 ja 2020 välillä (Puola, Slovenia ja Slovakia), kaksi tai useampia vieraita kieliä opiskelevien lukiolaisten osuus pieneni yli 25 prosenttiyksikköä. Näiden muutosten syitä voidaan yksilöidä eri tavoin. Esimerkiksi Slovakiassa väheneminen voi johtua siitä, että kunkin oppilaan on opittava kaksi vierasta kieltä keskiasteen koulutuksen aikana (ks. kuvio B3). Puolassa lasku johtuu koululuokkien uudelleenjärjestelystä koulutustasoa korkeammalle tasolle, mutta alkuvaihe ja toisen vieraan kielen pakollisen opiskeluvuoden määrä säilyvät muuttumattomina (-⁵⁰).

50 Vuodesta 2016 alkaen peruskoulusta on siirretty peruskoulusta lukioon toisen vieraan kielen opiskelua koskevat luokat 5 ja 6, joissa toisen vieraan kielen oppiminen ei ole pakollista. Sillä välin velvollisuus oppia toista vierasta kieltä alkaa seitsemännellä luokalla ja kestää saman verran vuosia. Lisätietoja Puolan koulutusjärjestelmän rakenteen muutoksista on saatavilla Euroopan komissiossa/EACEA/Eurydice (2017).

Kuva 22 Kuva C4: Kaksi tai useampia vieraita kieliä opiskelevien osuuden kehitys keskiasteen koulutuksessa (ISCED 2), 2013 ja 2020

Selittävät huomautukset

Niiden opiskelijoiden prosenttiosuus, jotka opiskelevat kahta (tai useampaa) vierasta kieltä, lasketaan kaikille oppilaille ISCED 2:n kaikkien vuosien aikana. Erityisesti kaksi (tai useampaa) vierasta kieltä oppivien oppilaiden määrä jaetaan niiden opiskelijoiden summalla, jotka oppivat 0, 1 ja 2 (tai enemmän) vieraita kieliä kaikkina ISCED 2 -vuosina.

Maakohtaisissa muistioissa viitataan vain aikasarjojen keskeytyksiin, kun ne tapahtuvat vuosina 2013 tai 2020. Näiden kahden viitevuoden välisiä aikasarjojen keskeytyksiä, joita on saattanut esiintyä joissakin maissa, ei täsmennetä.

Tiedot esitetään liitteessä 1. Metodologinen huomautus tiedoista löytyy osoitteesta https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx. Tietoja Eurostat/UEOE-tietojen keruun laajuudesta on tämän luvun johdannossa.

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr) ja Bosnia ja Hertsegovina: vuoden 2013 tietoja ei ole saatavilla.

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkia: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UEOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang02].

Saksa: vuoden 2013 lähdetiedot oli merkitty "Määritelmäerot, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Viro: jos viroa opetetaan toisena kielenä, viro lasketaan tilastotarkoituksiin vieraaksi kieleksi.

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UEOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang02], mutta tietoja ei ole saatavilla.

LUKIOLAISET OPPIVAT KIELIÄ USEAMMIN KUIN AMMATILLISISTA SYISTÄ.

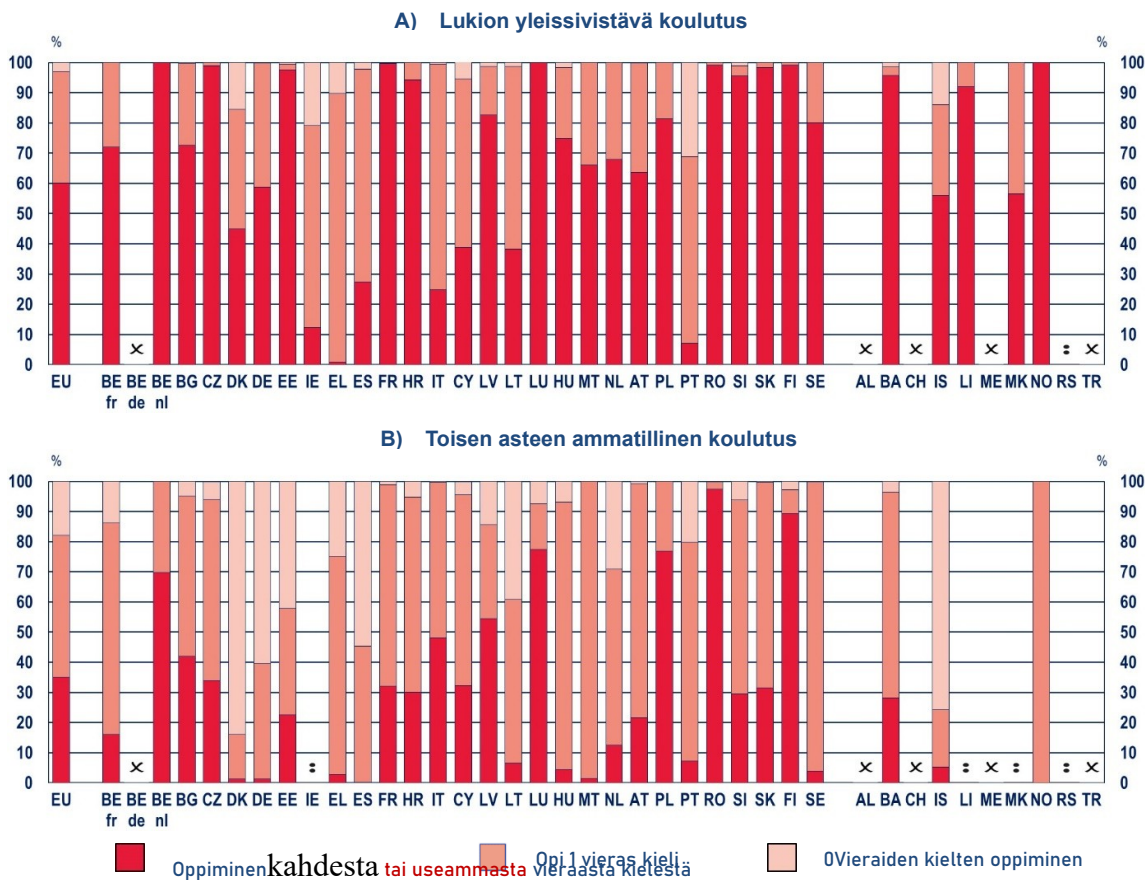
Toisen asteen koulutuksessa opiskelijat voivat joko opiskella yleissivistävää koulutusta, joka yleensä johtaa korkea-asteen koulutukseen, tai ammatilliseen koulutukseen, mikä johtaa enemmän työhön suuntautuviin opintoihin tai suoraan työmarkkinoille. Siihen liittyvät koulutusohjelmat ovat siis usein hyvin erilaisia keskiasteen tasolla. Näin ollen yleissivistävän ja ammatillisen keskiasteen koulutuksen tilanteet esitetään erikseen tästä ja seuraavasta indikaattorista. EU:n tasolla lähes puolet lukion oppilaista (48,7 %) on ammatillista⁵¹koulutusta. Ammatilliseen koulutusohjelmaan osallistuvien keskiasteen oppilaiden osuus

51 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDUC_UOE_ENRS05/default/table?lang=en&category=educ.educ_part.educ_uae_enr.educ_uae_enrs (14.9.2022). Tiedot ovat vuodelta

Keskeiset tiedot kielenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

(vähintään 65 prosenttia) on Tšekissä, Kroatiassa, Alankomaissa, Itävallassa, Sloveniassa, Slovakiassa, Suomessa, Liechtensteinissa, Montenegrossa ja Serbiassa. Sitä vastoin alle kolmannes lukion oppilaista on Irlannissa, Kreikassa, Kyproksella, Liettuassa, Maltalla ja Islannissa.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang02] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Kuva 23 Kuva C5: Vieraita kieliä opiskelevien osuus keskiasteen koulutuksessa (ISCED 3), kielten lukumäärän mukaan 2020

Selittävät huomautukset

Vieraita kieliä 0, 1 tai 2 (tai enemmän) opiskelevien opiskelijoiden prosenttiosuus lasketaan kaikille oppilaille ISCED 3:n (kuva C5a) tai ammatillisen ISCED 3:n (kuva C5b) kaikkien oppilaiden osalta, vaikka kieltenopetusta jatketaan vasta tason lopussa (ks. kuviot B2, B3, B5 ja B6). Erityisesti vieraita kieliä 0, 1 tai 2 (tai enemmän) opiskelevien opiskelijoiden määrä jaetaan niiden opiskelijoiden summalla, jotka opiskelevat 0, 1 ja 2 (tai enemmän) vieraita kieliä kaikilla yleisellä ISCED 3 -koulutusasteella (kaavio C5a) tai ammatillisessa ISCED 3 -koulutuksessa (kuva C5b).

EU:n ammatillinen ISCED 3 -aggregaatti on merkitty "määritelmä, ks. metatiedot".

Tiedot esitetään liitteessä 1. Metodologiset tiedot EU:n ja maakohtaisista aggregoiduista tiedoista ovat saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx. Tietoja Eurostat/UOE-tietojen keruun laajuudesta on tämän luvun johdannossa.

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkkiye: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang02].

Viro: jos viroa opetetaan toisena kielenä, viro lasketaan tilastotarkoituksiin vieraaksi kieleksi.

Unkari: yleisen ja ammattimaisen ISCED 3:n lähdetiedot on merkitty "aikasarjakatkoksi" ja "määritelmä eroaa, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Luxemburg: lähdetiedot 0 kielestä ja yhdestä kielestä on merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo; Tietoja ei voi olla olemassa).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Islanti: yleisten ja ammatillisten ISCED-3-tietojen viitevuosi on vuosi 2019 (tietoja ei ollut saatavilla vuoden 2020 tietojen poimintapäivänä).

Liechtenstein: ammattikäyttöön tarkoitetun ISCED 3 -standardin lähdetiedot on merkitty ”ei sovelleta” (eli ”puuttuva arvo”; Tietoja ei voi olla olemassa).

Pohjois-Makedonia: yleisen ISCED 3:n ja ISCED 3:n välillä ei ole eroja ammattien osalta. ISCED-3-tiedot, joita käytetään kaaviossa, viittaavat sekä yleissivistävään että ammatilliseen koulutukseen.

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang02], mutta tietoja ei ole saatavilla.

Numerot C5a ja C5b osoittavat, että monissa koulutusjärjestelmissä opiskelijoiden mahdollisuudet oppia vieraita kieliä riippuvat siitä, mitä polkua he seuraavat. Tämä kuvastaa kielten pakollista oppimista koskevien vaatimusten eroja yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen oppilaiden välillä. ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden vaatimukset ovat usein pienemmät (ks. kuviot B5 ja B6). Erityisesti useimmissa koulutusjärjestelmissä kahden vieraan kielen oppimiseen kuluneiden vuosien määrä on ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden osalta pienempi kuin heidän ikäisensä yleissivistävässä koulutuksessa.

EU:n tasolla vieraita kieliä opiskelemattomien opiskelijoiden osuus on kuusi kertaa suurempi kuin yleissivistävässä koulutuksessa (18,0 % ja 2,9 %). Kuten edellä mainittiin, niiden lukiolaisten prosenttiosuus, jotka eivät opi vierasta kieltä, lasketaan tämän tason opiskelijoiden kokonaisväestön perusteella. Keskiasteen koulutuksessa vain Portugalissa on yli 30 prosenttia opiskelijoista, jotka eivät opi vieraita kieliä viitevuoden aikana. Ammatillisessa keskiasteen koulutuksessa noin 30 prosenttia tai enemmän seitsemässä maassa (Tanska, Saksa, Viro, Espanja, Liettua, Alankomaat ja Islanti) ei kuitenkaan opi vieraita kieliä. Näistä prosentuaalinen osuus on suurin Tanskassa (84,0 %) ja Islannissa (75,8 %). Se, että Tanskassa, Saksassa, Virossa ja Espanjassa korkea-asteen koulutukseen osallistuvien opiskelijoiden ei kaikkien tarvitse oppia vähintään yhtä vierasta kieltä, voi osittain selittää tämän kiintiön (ks. kaavio B5).

Kahden tai useamman vieraan kielen oppimiseen liittyviä tietoja tarkasteltaessa on myös merkittäviä eroja toisen asteen koulutuksen välillä. EU:n tasolla 60,0 prosenttia opiskelijoista oppii vähintään kahta vierasta kieltä yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa, kun taas ammatillisessa keskiasteen koulutuksessa vastaava luku oli 35,1 prosenttia. 13 koulutusjärjestelmässä vähintään 90 prosenttia opiskelijoista oppii kahta tai useampaa vierasta kieltä ylemmän keskiasteen koulutuksessa. Vain Romaniassa on niin suuri osuus niistä oppilaista, jotka opiskelevat ammatillisessa keskiasteen koulutuksessa kahta kieltä. Sitä vastoin kahdessa yleissivistävän koulutuksen järjestelmässä (Kreikka ja Portugali) alle 10 prosenttia opiskelijoista, jotka opiskelevat kahta tai useampaa vierasta kieltä keskiasteen koulutuksessa, kun ammatillisessa koulutuksessa vastaava luku on 11.

VUOSINA 2013–2020 KAKSI TAI USEAMPIA KIELIÄ OPISKELEVIEN LUKIOLAISTEN OSUUS KASVOI HYVIN HARVOISSA MAISSA.

Luvut C6a ja C6b osoittavat vuosina 2013–2020 tapahtuneet muutokset niiden oppilaiden prosenttiosuudessa, jotka opiskelevat kahta tai useampaa vierasta kieltä yleissivistävässä ja ammatillisessa keskiasteen koulutuksessa.

Keskiasteen koulutuksessa 60,0 prosenttia oppilaista oppi kahta tai useampaa vierasta kieltä EU:n tasolla vuonna 2020, mikä on hyvin samankaltainen kuin vuonna 2013 (58,4 prosenttia). Kuten edellä mainittiin, oppilaiden prosenttiosuus lasketaan oppineiden kielten lukumäärän mukaan kaikkien tämän koulutustason kaikkien luokkien oppilaiden perusteella.

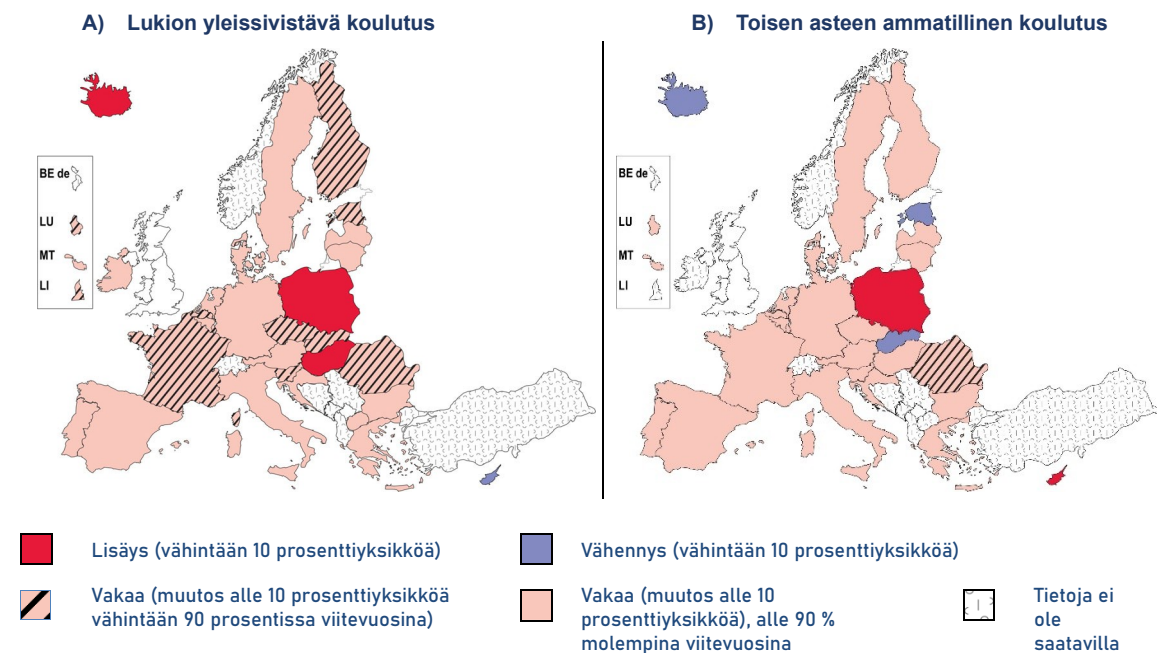
Lähes kaikissa koulutusjärjestelmissä, joissa tietoja on saatavilla (27 koulutusjärjestelmästä 31:stä), vähintään kahta vierasta kieltä opiskelevien yleissivistävän koulutuksen opiskelijoiden osuus pysyi vakaana vuosina 2013–2020 (eli alle 10 prosenttiyksikköä). Kymmenessä näistä koulutusjärjestelmistä kaksi tai useampia vieraita kieliä opiskelevien oppilaiden osuus on yli 90 prosenttia molempina viitevuosina. 17 muussa koulutusjärjestelmässä kaksi tai useampia vieraita kieliä opiskelevien oppilaiden osuus on alle 90 prosenttia molempina viitevuosina.

Toisin kuin vallitsevassa vakauskuvassa, kolmessa maassa ero oli vähintään 10 prosenttiyksikköä vuosina 2013–2020 niiden opiskelijoiden osuudessa, jotka oppivat vähintään kahta vierasta kieltä yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa. Tämä osuus pieneni 45 prosenttiyksikköä Kyproksessa ja kasvoi 12,2 prosenttiyksikköä Puolassa ja Islannissa (37,6 prosenttiyksikköä). Kyproksen osallistumisasteen muutos

selittyy uudistuksella, joka on vähentänyt ikää, jolloin toisen vieraan kielen oppiminen ei ole enää pakollista (ks. kaavio B3).

Ammatillisessa keskiasteen koulutuksessa hieman yli kolmannes opiskeli kaksi tai useampia vieraita kieliä vuosina 2013 ja 2020 (34,1 prosenttia vuonna 2013 verrattuna 35,1 prosenttiin vuonna 2020). Kuten yleissivistävässä koulutuksessa, useimmissa koulutusjärjestelmissä, joissa tietoja on saatavilla (23:ssa 28:sta), niiden opiskelijoiden osuus, jotka opiskelivat ammatillisessa koulutuksessa vähintään kahta vierasta kieltä vuosina 2013 ja 2020 (eli alle 10 prosenttiyksikköä). Romaniaa lukuun ottamatta nämä osuudet olivat molempien viitevuosien aikana alle 90 prosenttia.

Vuosien 2013 ja 2020 välillä oli kuitenkin merkittävä ero (vähintään 10 prosenttiyksikköä) viidessä maassa niiden ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden osuudessa, jotka oppivat vähintään kahta vierasta kieltä. Osuus kasvoi Kyproksessa ja Puolassa; Virossa se laski 39,7 prosenttiyksikköä, Slovakiassa 35,0 prosenttiyksikköä ja Islannissa 10,6 prosenttiyksikköä.

Kuva 24 Kuva C6: Kaksi tai useampia vieraita kieliä opiskelevien määrän kehitys keskiasteen koulutuksessa (ISCED 3), 2013 ja 2020

Selittävät huomautukset

Kaksi tai useampia vieraita kieliä opiskelevien osuus lasketaan kaikille oppilaille ISCED 3:n (kuva C6a) tai ammatillisen ISCED 3:n (kuva C6b) kaikkien vuosien aikana, vaikka oppimista jatketaan vasta tämän tason lopussa. Erityisesti kaksi tai useampia vieraita kieliä opiskelevien oppilaiden määrä jaetaan niiden opiskelijoiden summalla, jotka oppivat 0, 1 ja 2 (tai enemmän) vieraita kieliä kaikkina ISCED 3 -vuosina (kaavio C6a) tai ammatillisessa ISCED 3 -koulutuksessa (kaavio C6b).

Maakohtaisissa muistioissa viitataan vain aikasarjojen keskeytyksiin, kun ne tapahtuvat vuosina 2013 tai 2020. Näiden kahden viitevuoden välisiä aikasarjojen keskeytyksiä, joita on saattanut esiintyä joissakin maissa, ei täsmennetä.

Tiedot esitetään liitteessä 1. Tietoja koskevat metodologiset tiedot ovat https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) ja https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educuae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Tietoja Eurostat/UOE-tietojen keruun laajuudesta on tämän luvun johdannossa.

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkkiye: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang02].

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Viro: jos viroa opetetaan toisena kielenä, viro lasketaan tilastotarkoituksiin vieraaksi kieleksi.

Irlanti: vuoden 2013 ammattikäyttöön tarkoitetun ISCED 3:n lähdetiedot on merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa).

Unkari: yleisen ja ammattimaisen ISCED 3:n vuoden 2020 lähdetiedot oli merkitty "aikasarjakatkoksi" ja "määritelmä eroaa, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Bosnia ja Hertsegovina: Vuoden 2013 tietoja ei ole saatavilla.

Islanti: Yleisten ISCED-3-tietojen viitevuosi on vuosi 2020 eikä vuotta 2020 (vuoden 2020 tiedot eivät ole saatavilla).

Liechtenstein: ammattikäyttöön tarkoitetun ISCED 3:n lähdetiedoissa 2013 ja 2020 on merkintä "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa).

Pohjois-Makedonia: yleiselle ja ammatilliselle ISCED 3:lle ei ole saatavilla erittelyä. ISCED-3-tiedot, joita käytetään kaaviossa, viittaavat sekä yleissivistävään että ammatilliseen koulutukseen.

Norja: yleissivistävän ja ammatillisen ISCED 3:n vuoden 2013 lähdetiedot on merkitty "ei sovelleta" (eli "puutteellisia arvotietoja ei voi olla olemassa").

Serbia: tämä maa sisältyy UOE-tietojen keruuseen [educ_uae_lang02], mutta tietoja ei ole saatavilla.

Useimmissa koulutusjärjestelmissä yleissivistävän ja ammatillisen keskiasteen koulutuksen suuntaus on sama. Kahta tai useampaa vierasta kieltä opiskelevien lukiolaisten osuus pysyi samana vuosina 2013–2020 21 koulutusjärjestelmässä (eli alle 10 prosenttiyksikköä⁵²). Se kasvoi vähintään 10 prosenttiyksikköä molemmissa koulutustyypeissä Puolassa.

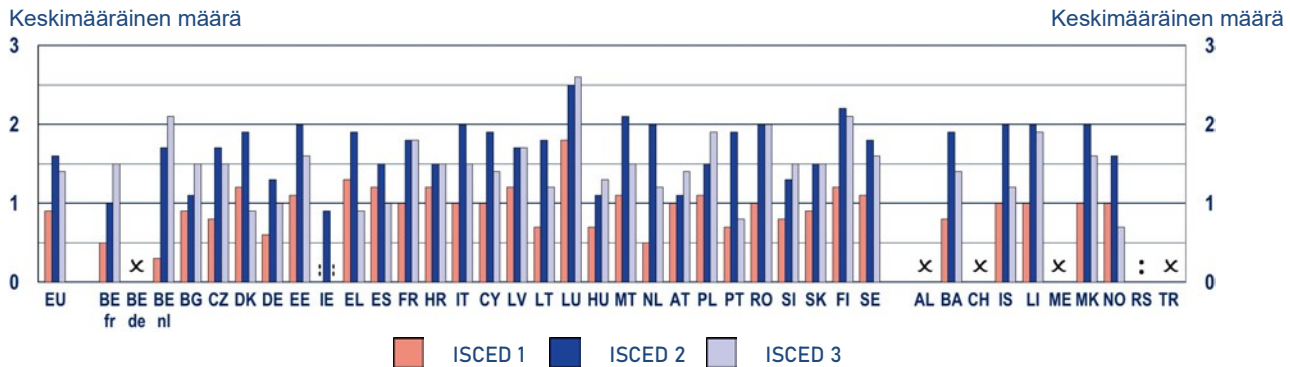
Vain muutamassa tapauksessa niiden opiskelijoiden osallistumisasteessa, jotka opiskelevat vähintään kahta vierasta kieltä, on eroja heidän koulutusohjelmansa (eli toisen asteen koulutuksen tai ammatillisen koulutuksen) mukaan. Kahdessa maassa (Virossa ja Slovakiassa) kahta tai useampaa vierasta kieltä opiskelevien ammatillisen koulutuksen oppilaiden osuus pieneni yli 10 prosenttiyksikköä, kun taas yleissivistävän koulutuksen tilanne pysyi vakaana. Islannissa tämä osuus yleissivistävästä koulutuksesta kasvoi mutta pieneni ammatillisen koulutuksen ohjelmissa. tilanne on päinvastainen Kyproksella, jossa se on vähentynyt yleissivistävässä koulutuksessa ja lisääntynyt ammatillisen koulutuksen ohjelmissa.

OPPILAIEN OPPIMIA VIERAITA KIELIÄ ON KESKIMÄÄRIN KAKSI ENEMMÄN KUIN KESKIASTEEN KOULUTUKSESSA.

Koko kouluväestön tietyllä koulutustasolla oppimien vieraiden kielten keskimääräisen määrän laskeminen mahdollistaa selkeän vertailun maiden välillä. Nämä tiedot esitetään kaaviossa C7 esitetyn koulutustason perusteella ottaen huomioon toisen asteen koulutus, mukaan lukien oppilaat, sekä koulutuksessa että koulutuksessa.

52 BE nl, BG, CZ, DK, DE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LT, LU, MT, NL, AT, PT, SI, FI ja SE.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang03] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Kuva 25 Kuva C7: Vieraiden kielten keskimääräinen määrä oppilasta kohti perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020

Selittävät huomautukset

Oppineiden vieraiden kielten keskimääräinen määrä lasketaan kaikille opiskelijoille kunkin koulutustason kaikkina vuosina riippumatta siitä, oppivatko he yhtä tai useampaa vierasta kieltä kaikilla luokilla.

ISCED 3:n osalta EU:n vuoden 2020 aggregaatti on "Määritelmä, ks. metatiedot".

Tiedot esitetään liitteessä 1. Aineiston metodologiset tiedot löytyvät osoitteesta https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Tietoja Eurostat/UOE-tietojen keruun laajuudesta on tämän luvun johdannossa.

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkkiye: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang03].

Belgia (BE nl): ISCED 1:n viitevuosi on 2019 (vuoden 2020 tiedot ISCED 1:stä eivät ole saatavilla).

Saksa: ISCED 2:n lähdetiedoilla oli merkintä "Määritelmäerot, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Kreikka: ISCED 3:n lähdetiedoilla oli merkintä "Määritelmäerot, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Viro: jos viroa opetetaan toisena kielenä, viro lasketaan tilastotarkoituksiin vieraaksi kieleksi.

Irlanti: ISCED 1:n lähdetiedot on merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa).

Unkari: ISCED 3:n lähdetiedot merkittiin "Break in time series" ja "Määritelmä eroaa, katso metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Islanti: ISCED 3:n viitevuosi on 2019 (vuoden 2020 tiedot ISCED 3:sta eivät ole saatavilla).

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang03], mutta tietoja ei ole saatavilla.

Toisen kielen oppitunnit alkavat usein perusasteen koulutuksen lopussa tai toisen asteen koulutuksen alussa (ks. kuvio B1). Tämä selittää sen, miksi eurooppalaisissa koulutusjärjestelmissä opittujen vieraiden kielten määrä on systemaattisesti alle 2,0 perusasteen koulutuksessa, vaikka se on yleensä 0,5–2,2. Keskiarvo on korkein Luxemburgissa (1,8), jossa lapset alkavat oppia toista vierasta kieltä (6-vuotiaana). Sitä vastoin ala-asteen koulutuksessa opittujen vieraiden kielten määrä on pienin Belgian flaaminkielisessä yhteisössä (0,3), jossa ensimmäisen vieraan kielen oppiminen 10-vuotiaana tulee pakolliseksi.

Sekä lukiossa että lukiossa vieraiden kielten määrä on keskimäärin 1,0–1,9 useimmissa koulutusjärjestelmissä. Lisäksi tämä luku on vähintään 2,0 keskiasteen ja toisen asteen koulutuksessa vain kolmessa koulutusjärjestelmässä (Luxemburg, Romania ja Suomi). Kahdeksassa muussa koulutusjärjestelmässä se saavuttaa 2,0 tai enemmän jommankumman koulutustason osalta. Seitsemässä näistä koulutusjärjestelmistä keskiarvo on 2,0 ainoastaan keskiasteen koulutuksessa (Viro, Italia, Malta,

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Alankomaat, Islanti, Liechtenstein ja Pohjois-Makedonia). Sitä vastoin Belgian flaaminkielisen yhteisön keskiarvo on keskiasteen koulutuksessa vain 2,0. Alin keskiarvo (alle 1,0) on kirjattu keskiasteen koulutukseen Tanskassa, Kreikassa, Portugalissa ja Norjassa sekä keskiasteen koulutuksessa Irlannissa.

IJAKSO – OPISKELIJOIDEN OPPIMAT VIERAAT KIELET

Kielellisen monimuotoisuuden arviointi on yksi EU:n peruserätyksistä. On 24 virallista kieltä 27 jäsenvaltion kanssa. Kun tarkastellaan kaikkia tämän kertomuksen kattamia maita eli 37:ää Euroopan maata, otetaan käyttöön uusia kieliä⁵³. Lisäksi useimmat Euroopan maat tunnustavat virallisesti alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä rajojensa sisällä oikeudellisia tai hallinnollisia tarkoituksia varten (ks. kaavio A1).

Tässä osiossa tarkastellaan Euroopan kielellisen monimuotoisuuden huomioon ottaen sitä, mitä vieraiden kielten opiskelijat oppivat ylempään perusasteen ja (ala- ja keskiasteen) keskiasteen koulutuksessa (ks. kuviot C8-C11). Lisäksi jaksossa käsitellään englantia, ranskaa, saksaa ja espanjaa oppivien oppilaiden prosentiosuuksien muutoksia vuosina 2013–2020 (ks. kaavio C12-C15) sekä vieraiden kielten oppimisen eroja lukiolaisten ja keskiasteen ammatillisten oppilaiden välillä (ks. kuvio C16).

Tietolähde on Eurostat/UOE-tietojen kerääminen, mikä tarkoittaa, että tämän luvun ensimmäisessä jaksossa esitetty johdanto tähän tiedonkeruuseen koskee myös tätä jaksoa.

ENGLANTI ON EUROOPAN OPPINEIN VIERAS KIELI

Kuvio C8 osoittaa, että englantia on epäilemättä Euroopan oppinein vieras kieli. Lähes kaikissa Euroopan maissa englantia on kieli, jota useimmat oppilaat oppivat perus- ja keskiasteen koulutuksen aikana. Tämä kuvastaa B luvussa analysoituja sääntelykehyksiä, joiden mukaan englantia on monissa maissa pakollinen oppiaine (ks. kaavio B7) ja/tai oppiaine, joka kaikkien koulujen on sisällytettävä oppimismahdollisuuksiinsa (ks. kaavio B8a).

On hyvin harvoja maita, joissa suurin osa opiskelijoista oppii muuta vierasta kieltä kuin englantia. Englantia puhuvana maana Irlanti on yksi niistä, ja ranska on oppinein vieras kieli. Luxemburgissa saksa on oppinein vieras kieli perus- ja keskiasteen koulutuksessa (lähes ranskaa), kun taas keskiasteen koulutuksessa kaikki opiskelijat oppivat sekä saksaa että ranskaa. Liechtensteinissä kaikki keskiasteen opiskelijat oppivat ranskaa ja englantia (perus- ja keskiasteen koulutuksessa englantia on hallitseva kieli). Belgiassa opiskelijat oppivat usein muiden yhteisöjen kieliä. Erityisesti Belgian flaaminkielisessä yhteisössä ranska on kaikkein oppinein kieli kaikilla koulutusasteilla. Belgian ranskankielisessä yhteisössä hollanti hallitsee alemman perusasteen koulutusta (keskiasteen koulutuksessa, hallitsee englantia⁵⁴).

Yleisimmin käytettyä vierasta kieltä opiskelevien osuus vaihtelee maittain ja koulutusasteittain (ks. tiedot liitteessä 1). Nämä poikkeamat selittyvät osittain vieraiden kielten pakollisen oppimisen eri kestoilla (ks. B luvun I jakso).

Alemman perusasteen koulutuksessa Espanjassa, Kyproksessa, Luxemburgissa, Maltalla, Itävallassa, Liechtensteinissä, Pohjois-Makedoniassa ja Norjassa kaikki tai lähes kaikki oppilaat (99–100 %) oppivat hallitsevan vieraan kielen. Sitä vastoin Belgian flaaminkielisessä yhteisössä, jossa ranska on kaikkein oppinein kieli, vain 26,1 prosenttia ala-asteen oppilaista pitää sitä aiheena. Vastaava osuus on Belgian ranskankielisessä yhteisössä, jossa 33,1 prosenttia peruskoulun oppilaista oppii yleisimmän kielen eli hollannin. Osuus on suhteellisen alhainen myös Alankomaissa ja Unkarissa, joissa alle puolet kaikista peruskoulun oppilaista (44,6 prosenttia ja 45,9 prosenttia) opiskelevat yleisimpiä vieraita kieliä (englantia). Kaikissa koulutusjärjestelmissä, joissa alemman perusasteen oppilaiden osuus oppii eniten vierasta kieltä, vieraiden kielten oppiminen tulee suhteellisen myöhään (ks. kaaviot B1 ja B2 varhaisiästä).

Toisen asteen koulutuksessa valtaosa opiskelijoista – yli 90 prosenttia – oppii hallitsevan vieraan kielen lähes kaikissa eurooppalaisissa koulutusjärjestelmissä. On vähän koulutusjärjestelmiä, joissa on pienempi osuus opiskelijoista, jotka oppivat hallitsevan kielen. Yksi niistä on Irlanti, jossa ei vaadita vierasta kieltä (ks. kuviot B1 ja B2), jossa 49,2 prosenttia lukion oppilaista oppii ranskaa. Belgian ranskankielisessä yhteisössä 49,7 prosenttia lukion oppilaista opiskelee englantia, joka on hallitseva tässä koulutusasteessa (englantia seuraa tiiviisti hollanti, jota opettaa 47,3 prosenttia oppilaista). Eniten vierasta kieltä oppivien keskiasteen

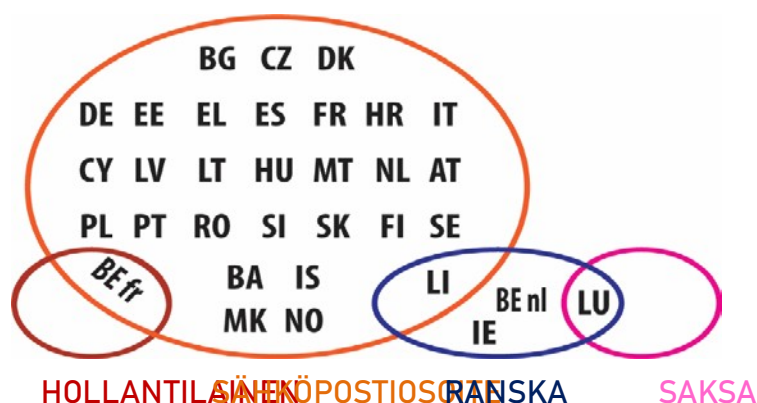
53 Yksityiskohtaiset tiedot tämän raportin maaraportoinnista löytyvät raportin johdannosta.

54 Eurostat/UOE-tietokanta ei sisällä Belgian saksankielisen yhteisön tietoja. Yksityiskohtaiset säännöt esitetään B luvussa, kaaviossa B7 ja siihen liittyvissä maakohtaisissa muistioissa.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

opiskelijoiden osuus on myös pienempi (alle 90 prosenttia) Unkarissa, jossa 74,6 prosenttia opiskelijoista opiskelee englantia.

Niiden oppilaiden osuus, jotka opiskelevat hallitsevaa kieltä, on keskiasteen koulutuksessa pienempi kuin keskiasteen koulutuksessa (ks. liitteessä 1 oleva EU:n keskiarvo). Tämä johtuu osittain siitä, että osa opiskelijoista, erityisesti ammatillisten polkujen kautta, ei opi vieraita kieliä (ks. kuvio C5) ja osittain siksi, että opiskeluun on tarjolla useampia vieraita kieliä (ks. kuvio B8). Kuitenkin noin puolessa kaikista Euroopan maista yli 90 prosenttia lukion oppilaista oppii hallitsevan vieraan kielen. Pienin osuus on kolmessa Pohjoismaassa eli Tanskassa, Islannissa ja Norjassa, joissa vain 40–60 prosenttia lukion oppilaista oppii hallitsevan vieraan kielen (englanti), ja Irlannissa, jossa 50,8 prosenttia lukion oppilaista oppii hallitsevan vieraan kielen (ranska).

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang01] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Kuva 26 Kuva C8: Oppinein vieras kieli perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020

Selittävät huomautukset

Maat, joissa suurin osa oppilaista oppii samaa kieltä kaikilla koulutusasteilla, esitetään munasoluissa vastaavan kielen pääalueella. Maat, joissa useimpien oppilaiden oppima vieras kieli vaihtelee koulutustason mukaan, esitetään vastaavien soikeiden risteyksessä. Jälkimmäistä lähestymistapaa käytetään myös silloin, kun samat prosenttiosuudet samantasoisista opiskelijoista oppivat kahta eri kieltä.

ISCED-tason tiedot esitetään liitteessä 1. Tietoja Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun laajuudesta on C luvun johdanto-osassa (I jakso).

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia: viralliset kielet ovat hollanti, ranska ja saksa (ks. kuvio A1). Näitä kieliä käytetään kuitenkin rajatuilla kielillä, eikä niitä tunnusteta hallinnollisiksi kieliksi koko maan alueella. Erityisesti ranska on vieras kieli Belgian flaaminkielisessä yhteisössä ja flaamilainen kieli (hollanti) Belgian ranskankielisessä yhteisössä.

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkia: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang01] (eikä näin ollen esitetty kuvassa).

Belgia (BE nl): ISCED-1-tietojen viitevuosi on vuosi 2019 (vuoden 2020 tiedot ISCED 1:stä eivät ole saatavilla).

Irlanti: ISCED 1:n (kaikki tarkastellut kielet) lähdetiedot on merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa). Sen vuoksi numerossa ei oteta huomioon ISCED 1:tä. Lisäksi ISCED 3 ottaa huomioon vain yleissivistävän koulutuksen. Tämä johtuu siitä, että (yleisestä ja ammatillisesta) ISCED 3:sta ei ole yhdistettyjä tietoja.

Luxemburg: vaikka viralliset kansalliset kielet ovat ranska, saksa ja luxemburgi (ks. kaavio A1), opetustilastoissa otetaan huomioon ranska ja saksa vieraina kielinä.

Malta: Englanti on virallinen kieli maltan rinnalla (ks. kuvio A1), mutta koulutustilastoissa se lasketaan vieraaksi kieleksi.

Islanti: ISCED-3-tietojen viitevuosi on 2019 (vuoden 2020 tiedot ISCED 3:sta eivät ole saatavilla).

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang01], mutta tietoja ei ole saatavilla (ja näin ollen niitä ei ole esitetty kuvassa).

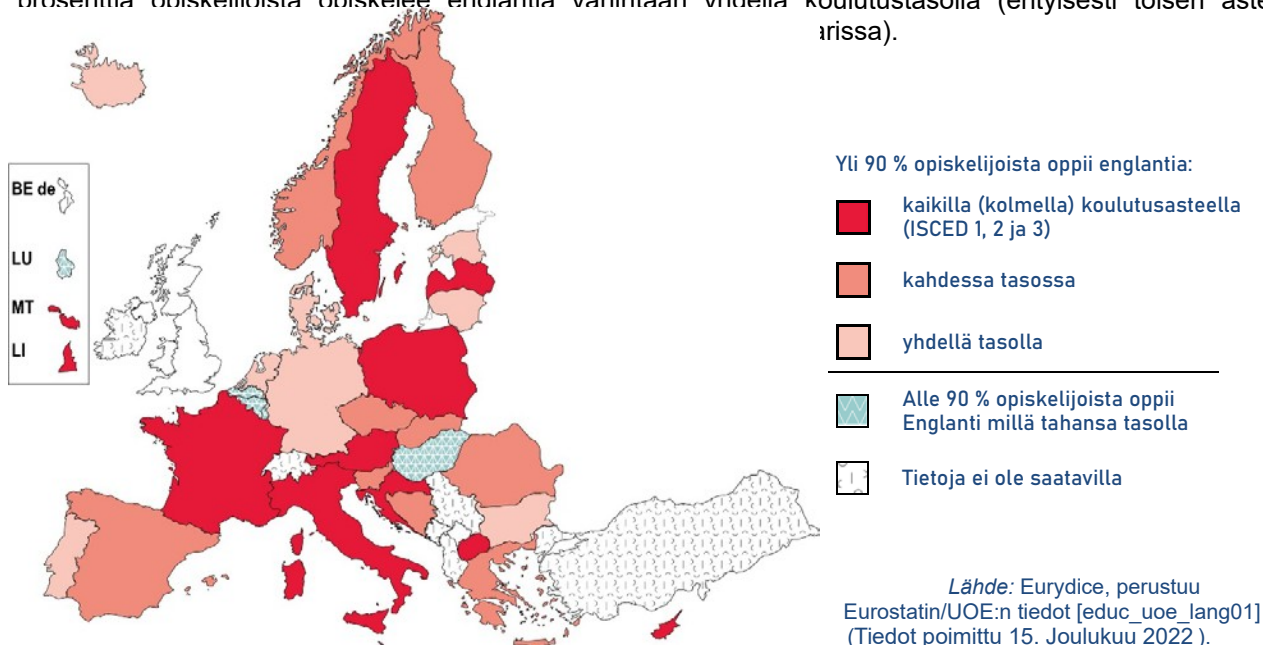
YLI 90 % OPISKELIJOISTA OPISKELEE ENGLANTIA VÄHINTÄÄN YHDELLÄ KOULUTUSTASOLLA LÄHES KAIKISSA EUROOPAN MAISSA.

Kuten edellisestä kuviosta käy ilmi, englantia käytetään laajalti Euroopassa. EU:n tasolla 84,1 prosenttia peruskoulun oppilaista oppii englantia. Osuus on vielä korkeampi keskiasteen koulutuksessa, jossa lähes kaikki opiskelijat (98,3 %) oppivat englantia. Toisen asteen koulutuksen osuus EU:n tasolla vähenee noin 10 prosenttiyksikköä 88,1 prosenttiin. Tämä selittyy sillä, että vieraita kieliä opiskelevien ammatillisen koulutuksen oppilaiden osuus on pienempi (ks. kaavio C5) ja vieraiden kielten moninaisuus toisen asteen koulutuksen kautta (ks. kaavio B8).

Kaaviossa C9 esitetään maat, joissa suuri osa oppilaista (yli 90 prosenttia) oppii englantia, ja niiden koulutusasteiden määrä, joiden osuus on niin suuri. Luku osoittaa myös maat, joissa englantia oppivien oppilaiden osuus ei ole 90 prosenttia millään huomioon otetulla koulutustasolla.

11 maassa (Ranska, Kroatia, Italia, Kypros, Latvia, Malta, Itävalta, Puola, Ruotsi, Liechtenstein ja Pohjois-Makedonia) yli 90 prosenttia oppilaista oppii englantia kaikilla tarkastelluilla tasoilla eli kouluopetuksen alusta toisen asteen koulutukseen. Kahdessa näistä maista (Malta ja Liechtenstein) kaikki opiskelijat (100 %) oppivat englantia koko koulukauden ajan. Muissa yhdeksässä maassa (Tšekki, Kreikka, Espanja, Romania, Slovenia, Slovakia, Suomi, Bosnia ja Hertsegovina ja Norja) yli 90 prosenttia opiskelijoista opiskelee englantia kahdella koulutusasteella ja kahdeksassa maassa (Bulgaria, Tanska, Saksa, Viro, Liettua, Alankomaat, Portugali ja Islanti). Jos yli 90 prosenttia oppilaista opiskelee englantia vain yhdellä koulutusasteella, se on aina keskiasteen tasolla (ks. tarkemmat tiedot liitteestä 1).

Sitä vastoin niiden oppilaiden osuus, jotka opiskelevat englantia kolmessa Euroopan maassa eli Belgiassa, Luxemburgissa ja Unkarissa, ei ylitä 90:tä prosenttia tarkastellulla koulutustasolla. Kuten edellä on selitetty, Belgiassa ja Luxemburgissa opiskelijat oppivat usein eri kansallisia kieliä (ks. kuviot A1 ja C8), mikä selittää sitä, että englantia opiskelevien osuus on pienempi. Kuitenkin kolmessa edellä mainitussa maassa yli 70 prosenttia opiskelijoista opiskelee englantia vähintään yhdellä koulutustasolla (erityisesti toisen asteen tasolla).

Kuva 27 Kuva C9: Maat, joissa suuri osuus oppilaista (yli 90 prosenttia) opiskelee englantia perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020

Selittävät huomautukset

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

ISCED-tason tiedot esitetään liitteessä 1. Aineiston metodologiset tiedot löytyvät osoitteesta https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx. Tietoja Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun laajuudesta on C luvun johdanto-osassa (I jakso).

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkiye: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang01].

Belgia (BE nl): ISCED-1-tietojen viitevuosi on vuosi 2019 (vuoden 2020 tiedot ISCED 1:stä eivät ole saatavilla). Lisäksi ISCED 2:n lähdetiedoilla oli merkintä "Määritelmä eri, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Saksa: ISCED 2:n lähdetiedoilla oli merkintä "Määritelmäerot, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Irlanti: lähdetiedot on merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa).

Kreikka: yleisen ISCED 3 -standardin lähdetiedot oli merkitty "Määritelmäerot, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Unkari: ISCED 3:n lähdetiedot merkittiin "Break in time series" ja "Määritelmä eroaa, katso metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Malta: Englanti on virallinen kieli maltan rinnalla (ks. kuvio A1), mutta koulutustilastoissa se lasketaan vieraaksi kieleksi.

Islanti: ISCED-3-tietojen viitevuosi on 2019 (vuoden 2020 tiedot ISCED 3:sta eivät ole saatavilla).

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang01], mutta tietoja ei ole saatavilla.

EU:N TASOLLA RANSKA JA SAKSA OVAT SUOSITUIMPIA VIERAITA KIELIÄ ENGLANNIN JÄLKEEN.

Kuvio C8 osoittaa, että lähes kaikissa Euroopan maissa englantia on oppinein vieras kieli perus- ja keskiasteen koulutuksessa. Kaaviosta C9 käy ilmi, että lähes kaikissa tämän kertomuksen kattamissa maissa yli 90 prosenttia opiskelijoista oppii englantia vähintään yhdellä koulutusasteella. Kahden edellisen luvun perusteella kuviossa C10 esitetään, mikä kieli on toiseksi yleisin vieras kieli Euroopan maissa.

EU:n tasolla ranska on toiseksi yleisin vieras kieli perus- ja keskiasteen koulutuksessa. Se on opittu 5,5 % ja 30,6 % opiskelijoista näillä kahdella tasolla. Se on myös suosittu oppiaine keskiasteen koulutuksessa (18,9 % opiskelijoista EU:n tasolla) pian saksan jälkeen. Ranska on erityisen suosittu monissa Keski- ja Etelä-Euroopan maissa. Se on toiseksi yleisin vieras kieli Saksassa, Kreikassa, Espanjassa, Italiassa, Kyproksessa, Luxemburgissa, Alankomaissa, Itävallassa, Portugalissa, Romaniassa ja Liechtensteinissä vähintään yhdellä koulutusasteella (vähintään 10 prosenttia opiskelijoista). Ranskan oppiminen on harvinaisempaa Itä-Euroopan maissa (lukuun ottamatta Romaniaa) ja Pohjoismaissa (ks. liite 1).

Saksa on EU:n toiseksi yleisin vieras kieli keskiasteen koulutuksessa, ja sen oppilaista 20,0 prosenttia on EU:n kansalaisia. Tätä kieltä käytetään laajalti Keski- ja Kaakkois-Euroopan maissa (Bulgaria, Tšekki, Kroatia, Unkari, Puola, Slovenia, Slovakia, Bosnia ja Hertsegovina ja Pohjois-Makedonia) sekä Tanskassa, Irlannissa, Luxemburgissa ja Alankomaissa. Saksa on vähemmän suosittu Etelä-Euroopan maissa (Espanja, Italia, Kypros ja Portugali) sekä Belgian ja Suomen ranskankielisessä yhteisössä, jossa alle 10 prosenttia opiskelijoista oppii sitä millä tahansa koulutusasteella.

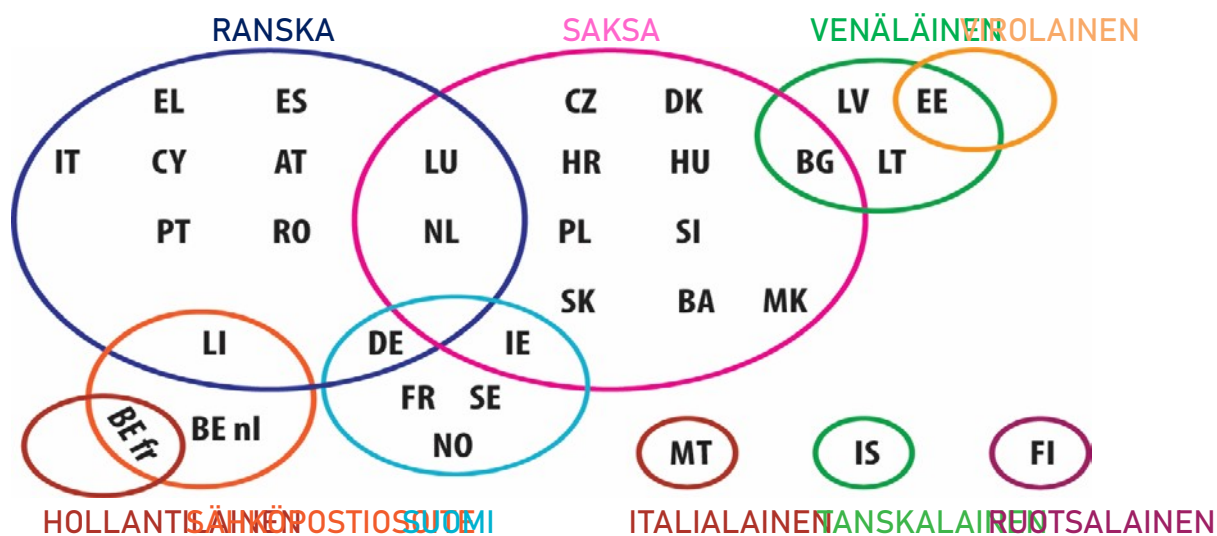
EU:n tasolla espanjaa oppii 17,7 prosenttia lukion oppilaista ja 18,0 prosenttia lukion oppilaista. Se on toiseksi yleisin vieras kieli (vähintään 10 prosenttia oppilaista) Irlannissa, toisen asteen koulutuksessa Saksassa ja sekä keskiasteen että keskiasteen koulutuksessa Ranskassa, Ruotsissa ja Norjassa.

Edellä mainittuihin kieliin verrattuna venäjää opitaan harvemmin koko EU:ta tarkasteltaessa: vain 2,2 prosenttia lukion oppilaista ja 2,7 prosenttia lukion oppilaista oppii sitä. Bulgariassa, Virossa, Latviassa ja Liettuaassa venäjä on kuitenkin edelleen toiseksi yleisin vieras kieli ainakin yhdellä koulutusasteella. Virossa, Latviassa ja Liettuaassa noin 60 prosenttia lukion oppilaista oppii venäjää.

Yleisesti ottaen englantia on koulutusjärjestelmien toiseksi yleisin kieli, jossa se ei ole ensimmäinen vieras kieli (ks. kuvio C8), nimittäin Belgian ranskankielisessä yhteisössä (ensisijainen) ja Belgian flaaminkielisessä yhteisössä (toissijainen taso). Liechtensteinissä kaikki keskiasteen opiskelijat oppivat sekä englantia että

ranskaa (ja siksi nämä kielet esitetään sekä kuvioissa C8 että C10). Luxemburgissa englanti on kolmas vieras kieli saksan ja ranskan jälkeen (eikä näin ollen esitetty kuvassa C10).

Joissakin maissa opitaan useita vähemmän käytettyjä kieliä joko historiallisista syistä tai maantieteellisen läheisyyden vuoksi. Esimerkiksi Suomessa, jossa toinen kansallinen kieli (ruotsi tai suomi koulun pääkielestä riippuen) on pakollinen (ks. kuvio B7), ruotsi on toiseksi yleisin vieras kieli kaikilla koulutusasteilla. Islannissa tanska on toiseksi yleisin vieras kieli, mikä selittyy sillä, että Islannissa englannin ohella tanska on pakollinen (ks. kuvio B7). Belgian ranskankielisessä yhteisössä hollanti, joka on yksi Belgian kolmesta kansallisesta kielestä, on toisen asteen koulutuksen toiseksi yleisin kieli. Maltalla italia on suosittu vieras kieli, joka tulee Englanti: Lukiosta 55,1 prosenttia ja lukion oppilaista 25,4 prosenttia opiskelee sitä. Suuren venäjänkielisen väestön vuoksi 20,7 prosenttia oppilaista oppii viroa vieraana kielenä peruskoulussa, mikä tekee siitä toiseksi yleisimmän vieraan kielen tällä koulutustasolla.

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang01] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Kuva 28 Kuva C10: Toiseksi yleisin vieras kieli perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020

Selittävät huomautukset

Määrässä otetaan huomioon vain yli 10 prosentin oppilaista oppimat kielet (ja vastaava koulutustaso).

Maat, joissa toiseksi yleisimmän opittu vieras kieli (yli 10 prosenttia oppilaista) on sama kaikilla koulutusasteilla, esitetään asianomaisen soikean pääalueella. Maat, joissa toiseksi yleisimmän opittu vieras kieli vaihtelee koulutustason mukaan, esitetään vastaavien soikeiden risteyksessä.

ISCED-tason tiedot esitetään liitteessä 1. Tietoja Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun laajuudesta on C luvun johdanto-osassa (I jakso).

Määritelmä ”International Standard Classification of Education (ISCED)” löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia: viralliset kielet ovat hollanti, ranska ja saksa (ks. kuvio A1). Näitä kieliä käytetään kuitenkin rajatuilla kielillä, eikä niitä tunnusteta hallinnollisiksi kieliksi koko maan alueella. Erityisesti ranska on Belgian flaaminkielisessä yhteisössä vieras kieli, ja flaamilaista (hollanti) pidetään vieraana kielenä Belgian ranskankielisessä yhteisössä.

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkki: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang01] (ei esitetty kuvassa).

Belgia (BE nl): ISCED-1-tietojen viitevuosi on vuosi 2019 (vuoden 2020 tiedot ISCED 1:stä eivät ole saatavilla).

Tanska: ISCED 1:n (kaikki haastateltavat kielet lukuun ottamatta englantia, jotka esitetään kuvassa C8 ja ”tuntematon”) lähdetiedoissa oli merkintä ”not applicable” (eli ”puuttuva arvo; Tietoja ei voi olla olemassa). Sen vuoksi numerossa ei oteta huomioon ISCED 1:tä.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Viro: jos viroa opetetaan toisena kielenä, viro lasketaan tilastotarkoituksiin vieraaksi kieleksi.

Irlanti: ISCED 1:n (kaikki tarkastellut kielet) lähdetiedot on merkitty ”ei sovelleta” (eli ”puuttuva arvo”; Tietoja ei voi olla olemassa). Sen vuoksi numerossa ei oteta huomioon ISCED 1:tä. Lisäksi ISCED 3 ottaa huomioon vain yleissivistävän koulutuksen. Tämä johtuu siitä, että (yleisestä ja ammatillisesta) ISCED 3:sta ei ole yhdistettyjä tietoja.

Luxemburg: vaikka viralliset kansalliset kielet ovat ranska, saksa ja luxemburgi (ks. kaavio A1), opetustilastoissa otetaan huomioon ranska ja saksa vieraina kielinä.

Suomi: Ruotsi on suomen ohella virallinen kieli (ks. kuvio A1), mutta koulutustilastoissa se lasketaan vieraaksi kieleksi.

Islanti: ISCED-3-tietojen viitevuosi on 2019 (vuoden 2020 tiedot ISCED 3:sta eivät ole saatavilla).

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang01], mutta tietoja ei ole saatavilla (ja näin ollen niitä ei ole esitetty kuvassa).

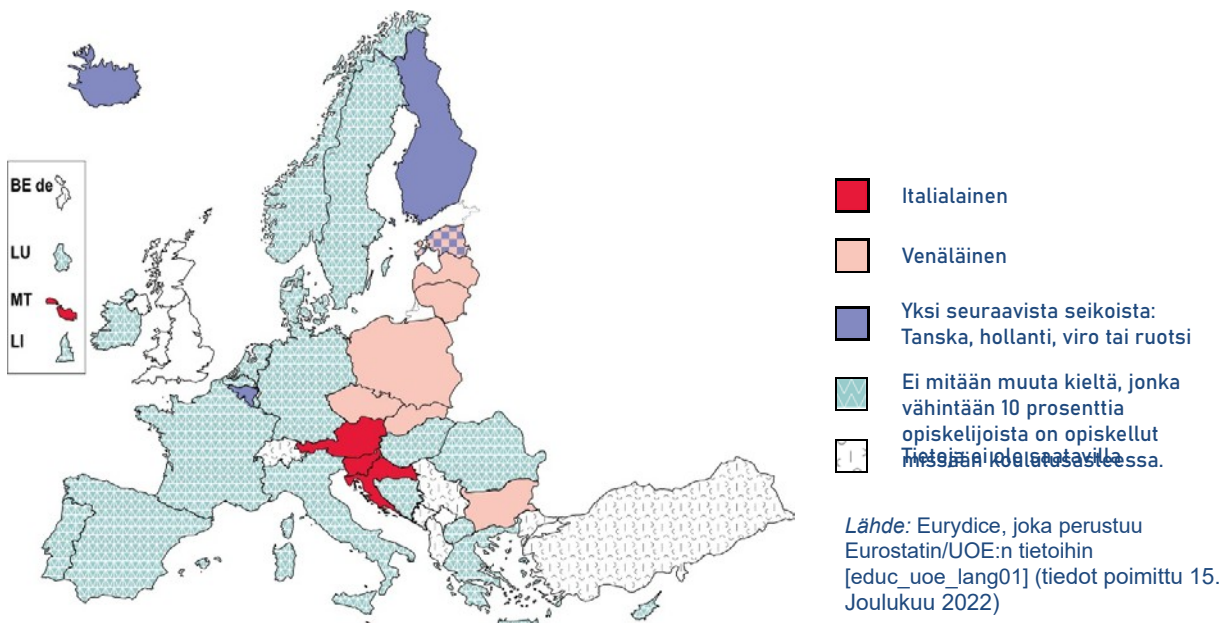
MUITA VIERAITA KIELIÄ KUIN ENGLANTIA, RANSKAA, SAKSAA JA ESPANJAA TUTKITAAN HARVOIN.

Kaaviossa C11 esitetään maat, joissa vähintään 10 prosenttia perus- tai keskiasteen opiskelijoista opettaa vieraita kieliä lukuun ottamatta englantia, ranskaa, saksaa ja espanjaa. Toisen asteen koulutuksen osalta luku keskittyy yleissivistävään koulutukseen edustamaan suurinta moninaisuutta. Tämä johtuu siitä, että ammatillisen koulutuksen opiskelijat oppivat yleensä vähemmän vieraita kieliä (ks. kuvio C5).

Vain kuusi muuta kieltä kuin englanti, ranska, saksa ja espanja oppivat vieraina kielinä vähintään 10 prosenttia vähintään yhdestä koulutusjärjestelmästä ja koulutustasosta. Nämä ovat tanskalaisia, hollantilaisia, virolaisia, italialaisia, venäläisiä ja ruotsalaisia.

EU:n tasolla 3,4 prosenttia lukion oppilaista opiskelee italiaa (prosentit ovat alemmat perus- ja keskiasteen koulutuksessa). Yli 10 prosenttia oppilaista opiskelee italiaa keskiasteen ja/tai toisen asteen koulutuksessa Kroatiassa, Maltalla, Itävallassa ja Sloveniassa. Italia on erityisen suosittu Maltalla, jossa 55,1 prosenttia lukion oppilaista ja 34,6 prosenttia lukion oppilaista oppii sitä.

Venäjää opitaan EU:n tasolla 3,0 prosentilta ylemmän keskiasteen koulutuksen oppilaista (prosentit ovat alemmat perus- ja keskiasteen koulutuksessa). Tätä kieltä opettaa yli 10 % vähintään yhden koulutustason opiskelijoista Bulgariassa, Tšekissä, Virossa, Latviassa, Liettuassa, Puolassa ja Slovakiassa. Venäjä on melko yleinen valinta Baltian maissa, joissa noin 60 % lukion oppilaista oppii sen.

Kuva 29 Kuva C11: Vieraat kielet, lukuun ottamatta englantia, ranskaa, saksaa ja espanjaa, oppivat vähintään 10 prosenttia peruskoulun ja lukion oppilaista (ISCED 1–3), 2020

Selittävät huomautukset

Määrässä otetaan huomioon vain muut kielet kuin englanti, ranska, saksa ja espanja, jotka oppivat vähintään 10 prosenttia opiskelijoista.

ISCED-tason tiedot esitetään liitteessä 1. Tietoja Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun laajuudesta on C luvun johdanto-osassa (I jakso).

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia: viralliset kielet ovat hollanti, ranska ja saksa (ks. kuvio A1). Näitä kieliä käytetään kuitenkin rajatuilla kielillä, eikä niitä tunnusteta hallinnollisiksi kieliksi koko maan alueella. Näin ollen flaamilainen (hollantilainen) on Belgian ranskankielisessä yhteisössä vieras kieli.

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkkiye: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang01].

Viro: jos viroa opetetaan toisena kielenä, viro lasketaan tilastotarkoituksiin vieraaksi kieleksi.

Suomi: Ruotsi on suomen ohella virallinen kieli (ks. kuvio A1), mutta koulutustilastoissa se lasketaan vieraaksi kieleksi.

Islanti: ISCED-3-tietojen viitevuosi on 2019 (vuoden 2020 tiedot ISCED 3:sta eivät ole saatavilla).

Pohjois-Makedonia: yleisen ISCED 3:n ja ISCED 3:n välillä ei ole eroja ammattien osalta. ISCED-3-tiedot, joita käytetään kaaviossa, viittaavat sekä yleissivistävään että ammatilliseen koulutukseen.

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang01], mutta tietoja ei ole saatavilla.

Joitakin kieliä opetetaan usein vain yhdessä koulutusjärjestelmässä. Erityisesti hollantia käytetään laajalti Belgian ranskankielisessä yhteisössä, ruotsia opettavat monet opiskelijat Suomessa ja tanskaa käytetään laajalti Islannissa (ks. myös kuviot C8 ja C10). Suuren venäjänkielisen väestön vuoksi Virossa noin viidesosa opiskelijoista opiskelee viroa vieraana kielenä millä tahansa koulutusasteella.

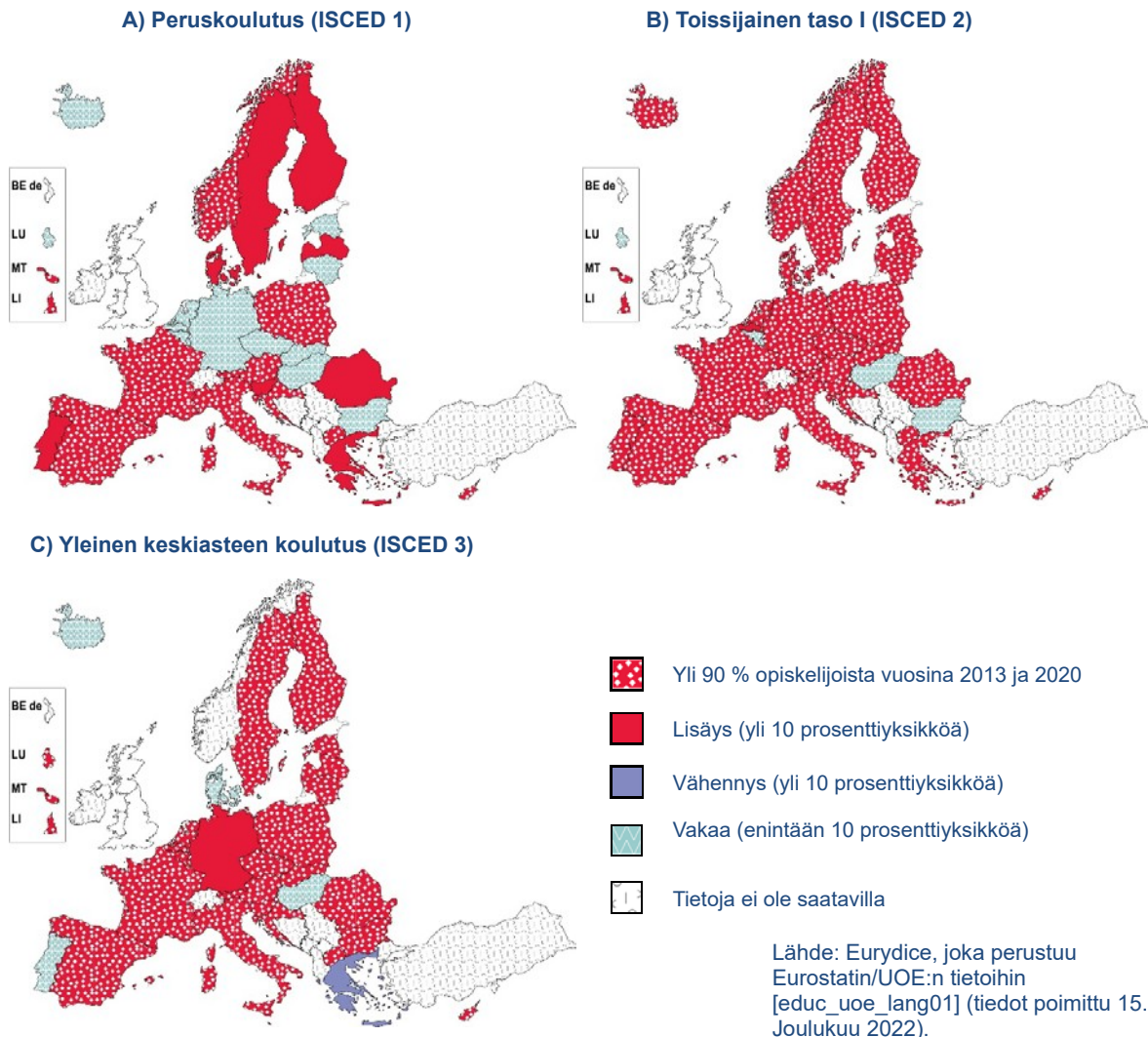
YHÄ USEAMMAT OPISKELIJAT OPPIVAT ENGLANTIA, ERITYISESTI PERUSKOULUTUKSESSA

Lähes kaikissa Euroopan maissa englanti on hallitseva vieras kieli perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ks. kuvio C8). Tämä kuvastaa B luvussa analysoituja sääntelykehyksiä, joiden mukaan englanti on monissa maissa pakollinen oppiaine (ks. kaavio B7) ja/tai oppiaine, joka kaikkien koulujen on sisällytettävä oppimismahdollisuuksiinsa (ks. kaavio B8a).

EU:n tasolla englantia opiskelevien oppilaiden osuus kasvoi 6,9 prosenttiyksikköä vuosien 2013 ja 2020 välillä 77,2 prosentista 88,1 prosenttiin. Kasvu oli vähäisempää keskiasteen koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa: 1,6 ja 1,9 prosenttiyksikköä (ks. liite 1).

Kuviossa C12a esitetään muutokset maatasolla niiden oppilaiden osuudessa, jotka opiskelevat englantia alemman perusasteen koulutuksessa. Muutos oli erityisen voimakas Romaniassa, jossa alle puolet peruskoulun oppilaista (45,3 prosenttia) oppi englantia vuonna 2013, kun se vuonna 2020 oli 88,2 prosenttia (kasvua 42,9 prosenttiyksikköä). Tanskassa, Kreikassa, Latviassa, Portugalissa ja Sloveniassa 23–34 prosenttiyksikköä sekä Suomessa ja Ruotsissa, joissa prosenttiosuudet kasvoivat 16,7 prosenttiyksikköä, myös englantia opiskelevien ala-asteen oppilaiden osuus kasvoi merkittävästi. Edellä mainittujen maiden kasvu selittyy sillä, että niiden ala-asteen oppilaiden osuus, jotka opiskelevat vähintään yhtä vierasta kieltä (ks. kaavio C2), ja se, että ensimmäinen vieras kieli on usein englanti, voidaan selittää (ks. kaavio C8).

Kuviosta C12a käy myös ilmi, että 11:ssä Euroopan maassa – Espanjassa, Ranskassa, Kroatiaassa, Italiassa, Kyproksessa, Maltassa, Itävallassa, Puolassa, Liechtensteinissa, Pohjois-Makedoniassa ja Norjassa – oli jo hyvin suuri osuus peruskoulun oppilaista (yli 90 prosenttia). Sitä vastoin Belgian ja Luxemburgin flaaminkielisen yhteisön opiskelijat eivät yleensä opi englantia alemman perusasteen koulutuksessa (he oppivat muita kuviossa C8) esitettyjä kieliä, ja tämä malli pysyy ajan mittaan vakaana (ks. liite 1).

Kuva 30 Kuva C12: Englantia perus- ja keskiasteen koulutuksessa opiskelevien prosenttiosuuden kehitys (ISCED 1–3), 2013 ja 2020

Selittävät huomautukset

Maakohtaisissa muistioissa viitataan vain aikasarjojen keskeytyksiin, kun ne tapahtuvat vuosina 2013 tai 2020. Näiden kahden viitevuoden välisiä aikasarjojen keskeytyksiä, joita on saattanut esiintyä joissakin maissa, ei täsmennetä.

ISCED-tason tiedot esitetään liitteessä 1. Tietoja koskevat metodologiset tiedot ovat https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) ja https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Tietoja Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun laajuudesta on C luvun johdanto-osassa (I jakso).

Määritelmä ”International Standard Classification of Education (ISCED)” löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkki: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang01].

Belgia (BE nl): ISCED-1-tietojen viitevuosi on vuosi 2020 eikä vuosi 2020 (vuoden 2020 tiedot ISCED 1:stä eivät ole saatavilla). Lisäksi ISCED 2:n vuoden 2020 lähdetiedoissa oli merkintä ”Määritelmä eri, ks. metatiedot”. Ks. selitysten linkki.

Saksa: vuoden 2013 lähdetiedot (kaikki luvun kattamat tasot) ja vuoden 2020 lähdetiedot (ISCED 2) merkittiin ”eri määritelmäksi, ks. metatiedot”. Huomioithan selityksissä olevat linkit.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Irlanti: lähdetiedot (kaikki kirjatut tasot ja molemmat viitevuodet) merkittiin "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"). Tietoja ei voi olla olemassa).

Kreikka: yleisen ISCED 3:n vuoden 2020 lähdetiedoilla oli merkintä "Määritelmä eri, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Unkari: yleisen ISCED 3:n vuoden 2020 lähdetiedot oli merkitty "Break in time series" ja "Määritelmä eroaa, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Malta: Englanti on virallinen kieli maltan rinnalla (ks. kuvio A1), mutta koulutustilastoissa se lasketaan vieraaksi kieleksi.

Islanti: ISCED 3:n tietojen viitevuosi on vuosi 2020 eikä vuosi 2020 (vuoden 2020 tiedot ISCED 3:sta eivät ole saatavilla).

Bosnia ja Hertsegovina: Tietoja ei ole saatavilla vuodelta 2013.

Pohjois-Makedonia: yleisen ISCED 3:n ja ISCED 3:n välillä ei ole eroja ammattien osalta. ISCED-3-tiedot, joita käytetään kaaviossa, viittaavat sekä yleissivistävään että ammatilliseen koulutukseen.

Norja: yleisen ISCED 3 -standardin (2013 ja 2020) lähdetiedoissa on merkintä "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"). Tietoja ei voi olla olemassa).

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang01], mutta tietoja ei ole saatavilla.

Luvut C12b ja C12c kuvaavat englannin kielen oppimisen suuntauksia keskiasteen koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa.

Toisen asteen koulutuksessa tapahtui vain vähän muutoksia vuosien 2013 ja 2020 välillä. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että lähes kaikissa Euroopan maissa yli 90 prosenttia opiskelijoista oppii englantia jo vuonna 2013. Belgian flaaminkielisen yhteisön ainoa koulutusjärjestelmä on merkittävä muutos – 16,4 prosenttiyksikköä – kahden viitevuoden välillä. Tämä kasvu selittyy osittain sääntelyn muutoksella, joka on tehostanut toisen vieraan kielen oppimista (ks. kaaviossa B3 yksityiskohtaiset tiedot sääntöjen kehityksestä ja kaavio C10, jossa on tietoja toiseksi yleisimmin opitusta vieraasta kielestä).

Kuten ylemmän keskiasteen koulutuksessa (yleinen keskiasteen koulutus) useimmissa maissa, joissa tietoja on saatavilla, yli 90 prosenttia oppilaista oppi englantia jo vuonna 2013. Saksa on ainoa maa, jossa toisen asteen koulutuksen oppilaiden osuus kasvoi merkittävästi eli 10,2 prosenttiyksikköä näiden kahden viitevuoden välillä. Sen sijaan Kreikka laski merkittävästi 12,9 prosenttiyksikköä vuosien 2013 ja 2020 välillä (kuten lukua koskevassa maakohtaisessa muistiossa ehdotetaan, mutta tämä saattaa liittyä osittain metodologisiin muutoksiin).

VUOSINA 2013–2020 RANSKAA OPISKELEVIEN OSUUS LASKI HIEMAN USEISSA MAISSA.

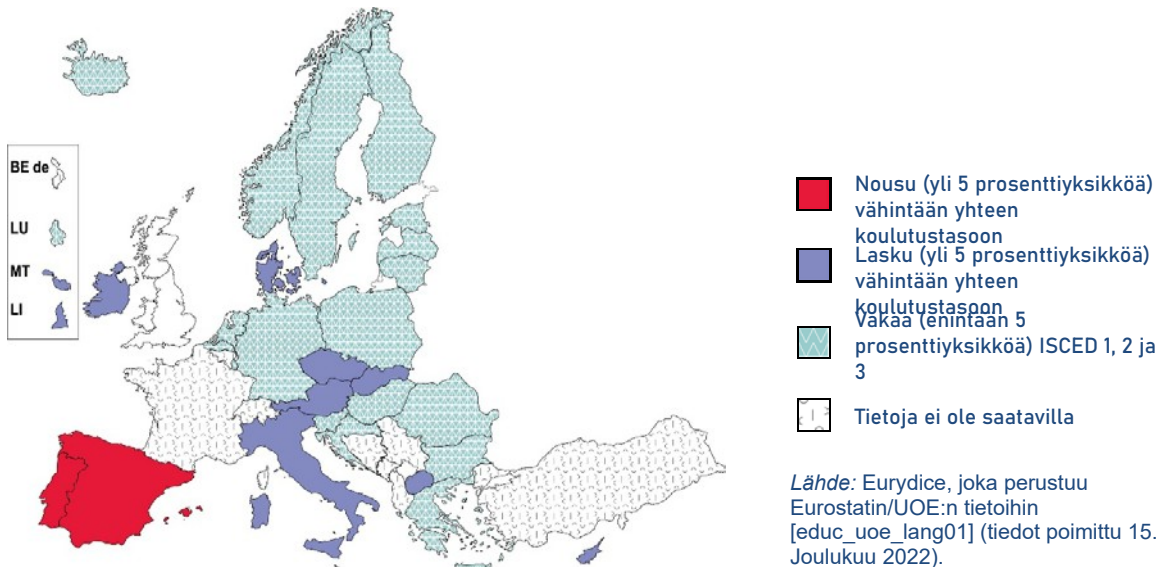
EU:n tasolla ranska on toiseksi yleisin vieras kieli perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ks. liitteessä 1 olevan kaavion C10 tiedot). Noin kolmanneksessa Euroopan maista säännöissä määrätään, että kaikkien koulujen on tarjottava ranskaa vähintään yhden koulutustason (ks. kaavio B8a) ja muutamissa maissa kaikkien oppilaiden on kouluvuoden aikana opittava ranskaa (ks. kaavio B7).

Kaaviossa C13 esitetään ranskaa opiskelevien oppilaiden maakohtaiset muutokset (yli 5 prosenttiyksikköä) perusasteen, toisen asteen ja toisen asteen koulutuksessa vuosina 2013–2020. Muutokset näkyvät, jos ne ovat tapahtuneet vähintään yhdellä tarkastelluista koulutustasoista.

Tarkastelujakson aikana kymmenessä Euroopan maassa (Tšekki, Tanska, Irlanti, Italia, Kypros, Malta, Itävalta, Slovakia, Liechtenstein ja Pohjois-Makedonia) ranskaa opiskelevien osuus väheni yli 5 prosenttiyksikköä. Irlannissa ja Kyproksessa kahden koulutustason lasku väheni: Keskiasteen ja toisen asteen. Muissa maissa, joissa vähennys oli yli 5 prosenttiyksikköä, vaikutukset kohdistuivat vain yhteen tasoon: Keskiasteen koulutus Italiassa, Maltassa ja Pohjois-Makedoniassa sekä yleinen keskiasteen koulutus Tšekissä, Tanskassa, Itävallassa, Slovakiassa ja Liechtensteinissa. Useimmissa edellä mainituissa maissa lasku oli melko vähäistä, 5–10 prosenttiyksikköä. Ainoastaan Irlannissa ja Pohjois-Makedoniassa lasku oli selkeämpää: 12,4 ja 11,7 prosenttiyksikköä (molemmat toisen asteen koulutuksessa).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Vuosina 2013–2020 kaksi Euroopan maata (Espanja ja Portugali) kasvoi yli 5 prosenttiyksikköä ranskaa opiskelevien opiskelijoiden osuudessa. Espanjassa perusasteen koulutuksen kasvu (13,7 prosenttiyksikköä) ja Portugalissa toisen asteen koulutuksen kasvu kasvoi (7,9 prosenttiyksikköä).

Kuva 31 Kuva C13: Ranskaa perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2013 ja 2020 opiskelevien prosenttiosuuden kehityssuuntaukset

Selittävät huomautukset

Kuvassa näkyy koulutustason muutos (ISCED 1, ISCED 2 ja/tai yleinen ISCED 3).

Maakohtaisissa muistioissa viitataan vain aikasarjojen keskeytyksiin, kun ne tapahtuvat vuosina 2013 tai 2020. Näiden kahden viitevuoden välisiä aikasarjojen keskeytyksiä, joita on saattanut esiintyä joissakin maissa, ei täsmennetä.

ISCED-tason tiedot esitetään liitteessä 1. Tietoja koskevat metodologiset tiedot ovat https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) ja https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Tietoja Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun laajuudesta on C luvun johdanto-osassa (I jakso).

Määritelmä ”International Standard Classification of Education (ISCED)” löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia: viralliset kielet ovat hollanti, ranska ja saksa (ks. kuvio A1). Näitä kieliä käytetään kuitenkin rajatuilla kielillä, eikä niitä tunnusteta hallinnollisiksi kieliksi koko maan alueella. Näin ollen ranskaa pidetään Belgian flaaminkielisessä yhteisössä vieraana kielenä.

Belgia (BE fr) ja Ranska: lähdetiedot (kaikki kirjatut tasot ja molemmat viitevuodet) merkittiin ”ei sovelleta” (eli ”puuttuva arvo”). Tietoja ei voi olla olemassa).

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkkiye: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang01].

Belgia (BE nl): ISCED-1-tietojen viitevuosi on vuosi 2020 eikä vuosi 2020 (vuoden 2020 tiedot ISCED 1:stä eivät ole saatavilla).

Tanska ja Irlanti: ISCED 1:n (2013 ja 2020) lähdetiedoissa on merkintä ”ei sovelleta” (eli ”puuttuva arvo”; Tietoja ei voi olla olemassa). Sen vuoksi numerossa ei oteta huomioon ISCED 1:tä.

Saksa: vuoden 2013 lähdetiedot (kaikki luvun kattamat tasot) ja vuoden 2020 lähdetiedot (ISCED 2) merkittiin ”eri määritelmäksi, ks. metatiedot”. Huomioithan selityksissä olevat linkit.

Kreikka: yleisen ISCED 3:n vuoden 2020 lähdetiedoilla oli merkintä ”Määritelmä eri, ks. metatiedot”. Ks. selitysten linkki.

Luxemburg: vaikka viralliset kansalliset kielet ovat ranska, saksa ja luxemburgi (ks. kaavio A1), opetustilastoissa otetaan huomioon ranska ja saksa vieraina kielinä.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Unkari: yleisen ISCED 3:n vuoden 2020 lähdetiedot oli merkitty "Break in time series" ja "Määritelmä eroaa, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Alankomaat: ISCED 1:n vuoden 2013 lähdetiedot merkittiin "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa).

Sen vuoksi numerossa ei oteta huomioon ISCED 1:tä.

Bosnia ja Hertsegovina: Tietoja ei ole saatavilla vuodelta 2013.

Islanti: ISCED 3:n tietojen viitevuosi on vuosi 2020 eikä vuosi 2020 (vuoden 2020 tiedot ISCED 3:sta eivät ole saatavilla).

Pohjois-Makedonia: yleisen ISCED 3:n ja ISCED 3:n välillä ei ole eroja ammattien osalta. Kuvioon syötetyt ISCED-3-tiedot liittyvät sekä yleissivistävään että ammatilliseen koulutukseen.

Norja: yleisen ISCED 3 -standardin vuoden 2013 lähdetiedot on merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa). Sen vuoksi numerossa ei oteta huomioon yleistä ISCED 3:ta.

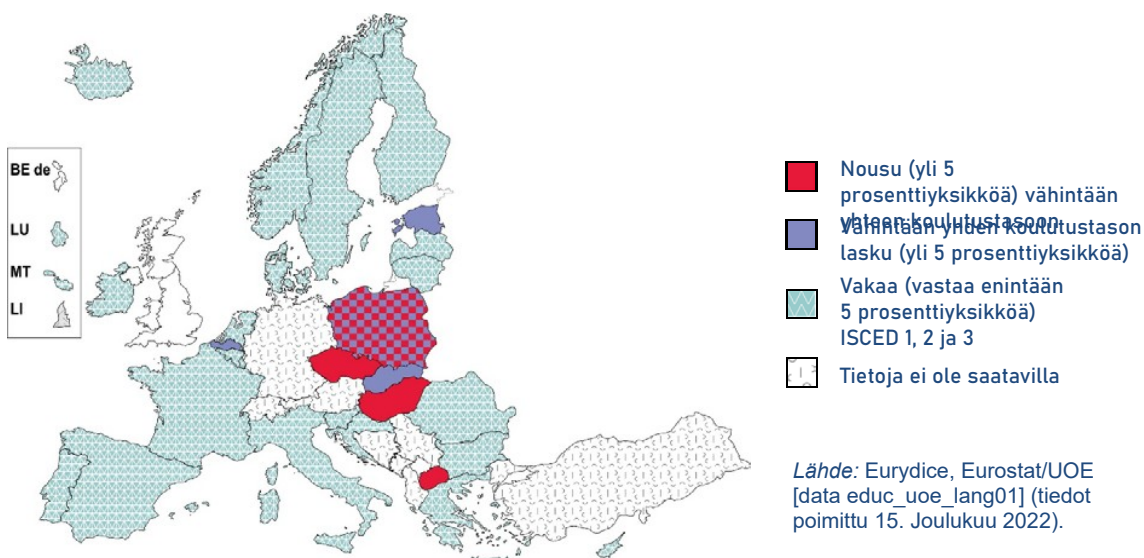
Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang01], mutta tietoja ei ole saatavilla.

AJAN MITTAAN SAKSAA OPPIVIEN OPISKELIJOIDEN OSUUS ON EDELLEEN SAMANLAINEN SUURIMMASSA OSASSA MAITA.

Saksa on toinen suosittu vieras kieli kaikissa Euroopan maissa. EU:n tasolla se on toisen asteen koulutuksen toiseksi yleisin vieras kieli (ks. liitteessä 1 olevaa kaaviota C10 koskevat tiedot). Useissa maissa, vähintään yhdellä koulutustasolla, kaikkien koulujen on tarjottava opiskelijoille mahdollisuus oppia saksaa (ks. kaavio B8a).

Kaaviossa C14 esitetään saksaa opiskelevien oppilaiden maakohtaiset muutokset (yli 5 prosenttiyksikköä) perusasteen, toisen asteen ja toisen asteen koulutuksessa vuosina 2013–2020. Muutokset näkyvät, jos ne ovat tapahtuneet vähintään yhdellä kirjatuista koulutustasoista.

Vertailujakson aikana yksikään Euroopan maa ei havainnut merkittävää muutosta saksaa perusasteen koulutuksessa opiskelevien oppilaiden prosentiosuudessa. Seitsemässä koulutusjärjestelmässä muutokset olivat yli 5 prosenttiyksikköä keskiasteen ja/tai toisen asteen koulutuksessa.

Kuva 32 Kuva C14: Saksaa perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3) opiskelevien osuuden kehittäminen, 2013 ja 2020

Selittävät huomautukset

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Kuvassa näkyy koulutustason muutos (ISCED 1, ISCED 2 ja/tai yleinen ISCED 3).

Maakohtaisissa muistioissa viitataan vain aikasarjojen keskeytyksiin, kun ne tapahtuvat vuosina 2013 tai 2020. Näiden kahden viitevuoden välisiä aikasarjojen keskeytyksiä, joita on saattanut esiintyä joissakin maissa, ei täsmennetä.

ISCED-tason tiedot esitetään liitteessä 1. Tietoja koskevat metodologiset tiedot ovat https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) ja https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Tietoja Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun laajuudesta on C luvun johdanto-osassa (I jakso).

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkkiye: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang01].

Belgia (BE nl): ISCED-1-tietojen viitevuosi on vuosi 2020 eikä vuosi 2020 (vuoden 2020 tiedot ISCED 1:stä eivät ole saatavilla).

Tanska ja Irlanti: ISCED 1:n (2013 ja 2020) lähdetiedoissa on merkintä "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa). Sen vuoksi numerossa ei oteta huomioon ISCED 1:tä.

Saksa ja Itävalta: lähdetiedot (kaikki kirjatut tasot ja molemmat viitevuodet) merkittiin "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"). Tietoja ei voi olla olemassa).

Kreikka: yleisen ISCED 3:n vuoden 2020 lähdetiedoilla oli merkintä "Määritelmä eri, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Luxemburg: vaikka viralliset kansalliset kielet ovat ranska, saksa ja luxemburgi (ks. kaavio A1), opetustilastoissa otetaan huomioon ranska ja saksa vieraina kielinä.

Unkari: yleisen ISCED 3:n vuoden 2020 lähdetiedot oli merkitty "Break in time series" ja "Määritelmä eroaa, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Alankomaat: ISCED 1:n vuoden 2013 lähdetiedot merkittiin "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa). Sen vuoksi numerossa ei oteta huomioon ISCED 1:tä.

Islanti: ISCED 3:n tietojen viitevuosi on vuosi 2020 eikä vuosi 2020 (vuoden 2020 tiedot ISCED 3:sta eivät ole saatavilla).

Bosnia ja Hertsegovina: Tietoja ei ole saatavilla vuodelta 2013.

Pohjois-Makedonia: yleisen ISCED 3:n ja ISCED 3:n välillä ei ole eroja ammattien osalta. ISCED-3-tiedot, joita käytetään kaaviossa, viittaavat sekä yleissivistävään että ammatilliseen koulutukseen.

Norja: yleisen ISCED 3 -standardin vuoden 2013 lähdetiedot on merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa). Sen vuoksi numerossa ei oteta huomioon yleistä ISCED 3:ta.

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang01], mutta tietoja ei ole saatavilla.

Tšekissä ja Pohjois-Makedoniassa saksaa opiskelevien osuus kasvoi sekä keskiasteen että ylempään keskiasteen koulutuksessa. Näissä maissa kasvu oli voimakkaampaa keskiasteen koulutuksessa, ja osuus kasvoi noin 15 prosenttiyksikköä (ks. tarkemmat tiedot liitteestä 1). Toisen asteen yleissivistävä koulutus lisääntyi Unkarissa (10 prosenttiyksikköä) ja Puolassa 6,9 prosenttiyksikköä.

Eniten saksaa opiskelevien oppilaiden osuus väheni Puolassa ja Slovakiassa toisen asteen koulutuksessa: 28,4 prosenttiyksikköä ja 25,4 prosenttiyksikköä. Puolassa lasku selittyi koulutustasoa korkeampien koululuokkien uudelleenjärjestelyllä, jossa keskiasteen koulutus koostuu nyt neljästä luokasta, joista kahteen ei sisälly pakollista toisen kielen oppimista (ks. yksityiskohtaisia tietoja kaaviosta C4). Tästä heikkenemisestä huolimatta saksa on tällä koulutustasolla toiseksi yleisin vieras kieli Puolassa ja Slovakiassa (ks. liitteessä 1 olevaa kaaviota C10 koskevat tiedot). Belgian flaaminkielisessä yhteisössä ja Virossa saksankielisten oppilaiden osuus laski myös keskiasteen yleissivistävässä koulutuksessa (8,9 prosenttiyksikköä) ja Virossa 10,2 prosenttiyksikköä.

VUOSINA 2013–2020 ESPANJAA OPISKELEVIEN OSUUS KASVOI KUUESSA MAASSA JA LASKI VAIN KAHDESSA MAASSA.

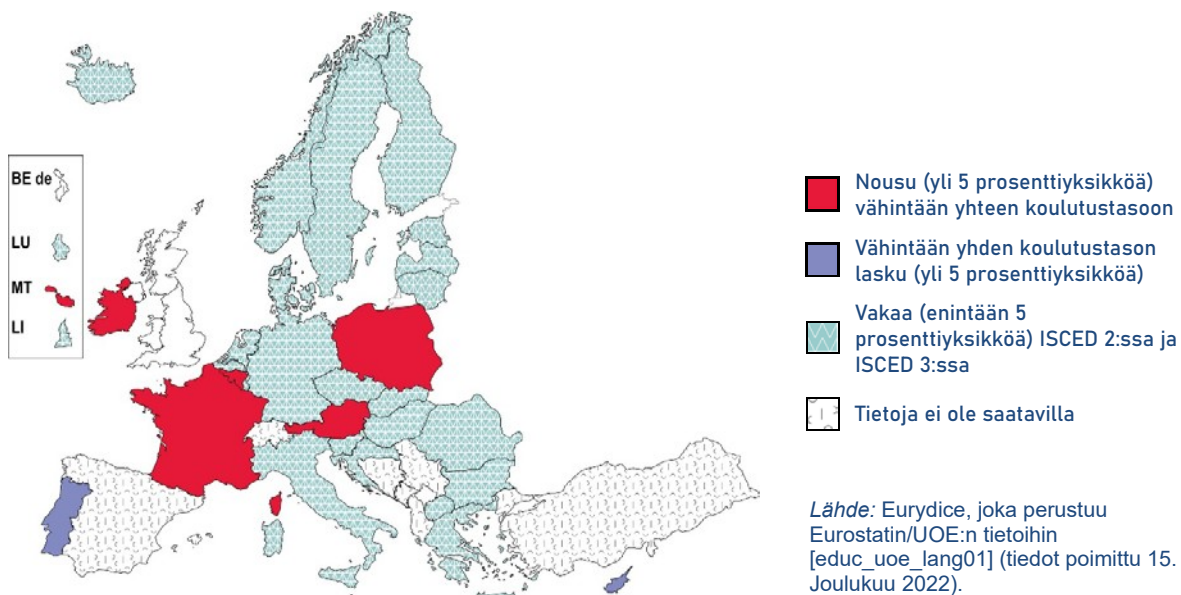
Useimmissa Euroopan maissa opetusviranomaiset painottavat espanjaa vähemmän kuin englantia, ranskaa tai saksaa. Yksikään Euroopan maa ei määrittele espanjaa pakolliseksi vieraaksi kieleksi kaikille oppilaille vähintään yhden lukuvuoden aikana (ks. kaavio B7), ja vain kahdessa maassa (Ruotsi ja Norja) edellytetään, että kaikki tietyn koulutustason koulut tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden opiskella espanjaa (ks. kaavio B8a).

Kuten tässä jaksossa on jo esitetty, espanja ei ole missään Euroopan maassa oppinein vieras kieli (ks. kuvio C8) ja se on toiseksi yleisin vieras kieli vähintään yhdellä koulutustasolla (jossa vähintään 10 prosenttia opiskelijoista) vain viidessä maassa (Saksassa, Irlannissa, Ranskassa, Ruotsissa ja Norjassa).

Kuviossa C15 tarkastellaan espanjaa opiskelevien keskiasteen ja lukion opiskelijoiden osuuden muutoksia (yli 5 prosenttiyksikköä) vuosina 2013–2020. Muutokset näkyvät, jos ne ovat tapahtuneet vähintään toisella huomioon otetusta koulutustasosta.

Kuten kaaviosta käy ilmi, kuusi eurooppalaista koulutusjärjestelmää kasvoi tarkastelujaksolla yli 5 prosenttiyksikköä espanjaa opiskelevien keskiasteen oppilaiden osuudessa. Keskiasteen koulutuksen kasvu oli suurinta Ranskassa: 17,6 prosenttiyksikköä. Puolassa yleissivistävän keskiasteen koulutuksen kasvu oli toiseksi suurinta, 11,9 prosenttiyksikköä. Muut neljä koulutusjärjestelmää (Belgian, Irlannin, Maltan ja Itävallan ranskalainen yhteisö) vaihtelivat 5–7 prosenttiyksikköä.

Kahdessa maassa (Kypros ja Portugali) espanjaa opiskelevien keskiasteen oppilaiden osuus laski yli 5 prosenttiyksikköä vuosina 2013–2020. Kyproksessa keskiasteen koulutus väheni (14,7 prosenttiyksikköä) ja Portugalissa toisen asteen koulutus (5,3 prosenttiyksikköä).

Kuva 33 Kuva C15: Espanjaa keskiasteen koulutuksessa opiskelevien prosenttiosuuden kehitys (ISCED 2–3), 2013 ja 2020

Selittävät huomautukset

Kuvassa näkyy koulutustason muutos (ISCED 2 tai yleinen ISCED 3). Perusasteen koulutusta (ISCED 1) ei oteta huomioon, koska espanjaa opetetaan harvoin tällä tasolla.

Maakohtaisissa muistioissa viitataan vain aikasarjojen keskeytyksiin, kun ne tapahtuvat vuosina 2013 tai 2020. Näiden kahden viitevuoden välisiä aikasarjojen keskeytyksiä, joita on saattanut esiintyä joissakin maissa, ei täsmennetä.

ISCED-tasotiedot (ISCED 2 ja ISCED 3) esitetään liitteessä 1. Tietoja koskevat metodologiset tiedot ovat https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) ja https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Tietoja Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun laajuudesta on C luvun johdanto-osassa (I jakso).

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr) ja Tanska: ISCED 2:n (2013 ja 2020) lähdetiedoissa on merkintä "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa). Näin ollen ISCED 2:ta ei oteta huomioon.

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkkiye: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang01].

Saksa: vuoden 2013 lähdetiedot (sekä luvun kattamat tasot) että vuoden 2020 lähdetiedot (ISCED 2) merkittiin "Määritelmä eri, ks. metatiedot". Huomioithan selityksissä olevat linkit.

Espanja: lähdetiedot (sekä kirjatut tasot että molemmat viitevuodet) merkittiin "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"). Tietoja ei voi olla olemassa).

Kreikka: yleisen ISCED 3:n vuoden 2020 lähdetiedoilla oli merkintä "Määritelmä eri, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Unkari: yleisen ISCED 3:n vuoden 2020 lähdetiedot oli merkitty "Break in time series" ja "Määritelmä eroaa, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Islanti: ISCED 3:n tietojen viitevuosi on vuosi 2020 eikä vuosi 2020 (vuoden 2020 tiedot ISCED 3:sta eivät ole saatavilla).

Bosnia ja Hertsegovina: tietoja ei ole saatavilla vuodelta 2013.

Pohjois-Makedonia: yleisen ISCED 3:n ja ISCED 3:n välillä ei ole eroja ammattien osalta. ISCED-3-tiedot, joita käytetään kaaviossa, viittaavat sekä yleissivistävään että ammatilliseen koulutukseen.

Norja: yleisen ISCED 3 -standardin vuoden 2013 lähdetiedot on merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa). Sen vuoksi numerossa ei oteta huomioon yleistä ISCED 3:ta.

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang01], mutta tietoja ei ole saatavilla.

NIIDEN OPISKELIJOIDEN OSUUS, JOTKA OPISKELEVAT ENGLANTIA, ON YLEENSÄ KORKEAMPI YLEISSIVISTÄVÄSSÄ KOULUTUKSESSA KUIN AMMATILISESSA URASSA.

Toisen asteen koulutuksessa on erotettu toisistaan kaksi päätyyppiä: yleinen ja ammattimainen. Kuten jo mainittiin (ks. kaavio C5 ja siihen liittyvä analyysi), lähes puolet lukion oppilaista osallistuu ammatilliseen ohjelmaan. Opiskelijat yleensä ja ammatilliset ohjelmat noudattavat yleensä melko erilaisia opetussuunnitelmia. Siksi on syytä analysoida, onko opituissa vieraisissa kielissä eroja.

Lähes kaikissa tämän kertomuksen kattamissa maissa englantia on keskiasteen koulutuksen oppinein vieras kieli (ks. kaavio C8 liitteessä 1). Tämä koskee sekä keskiasteen yleissivistävää että ammatillista keskiasteen koulutusta (II⁵⁵).

Koska englantia on oppinein vieras kieli lähes kaikissa Euroopan maissa, kaaviossa C16 keskitytään niiden oppilaiden prosentiosuuteen, jotka opiskelevat englantia keskiasteen ja ammatillisen keskiasteen koulutuksessa.

EU:n tasolla 95,7 prosenttia lukion opiskelijoista ja 79,2 prosenttia opiskelijoista opiskelee englantia ammatillisesti (ks. liite 1).

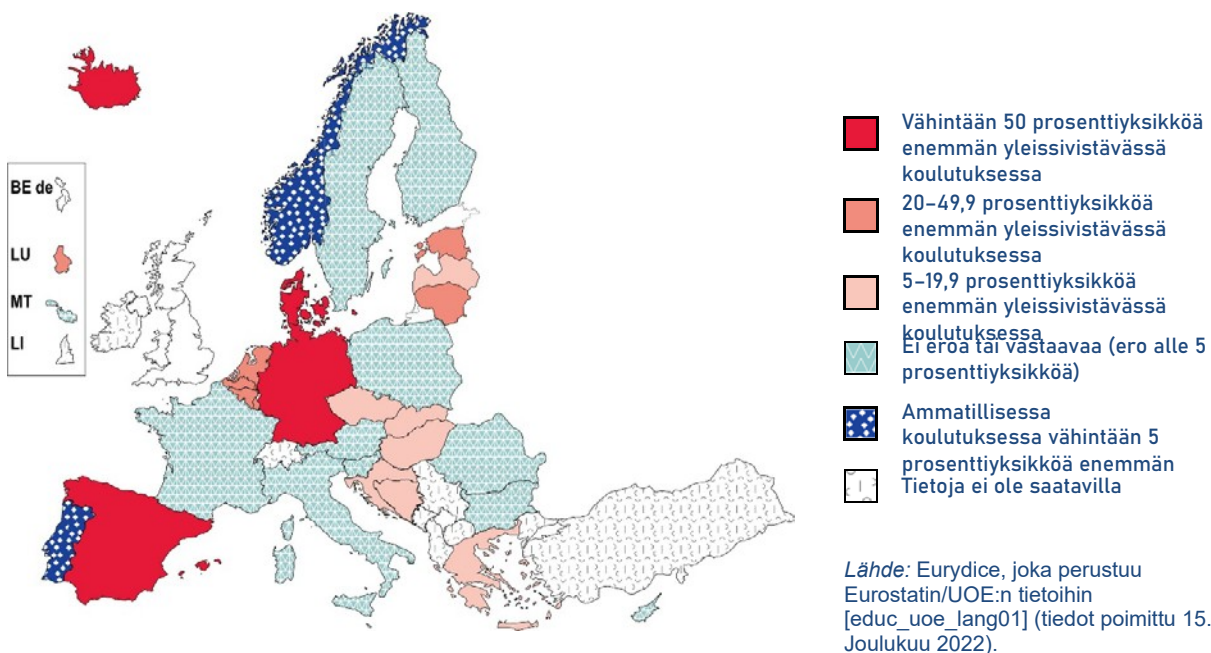
Useissa Euroopan maissa on huomattavasti enemmän oppilaita, jotka opiskelevat englantia ylempään keskiasteen koulutuksessa kuin ammatillisesti. Ero on erityisen merkittävä Tanskassa, Saksassa, Espanjassa ja Islannissa – vähintään 50 prosenttiyksikköä enemmän yleissivistävissä koulutuksissa. Näistä maista Tanskalla on suurin ero opiskelijoiden välillä eri tavoin: Lukion oppilaista 78,0 prosenttia opiskelee englantia, mutta vain 15,4 prosenttia opiskelijoista (ero 62,6 prosenttiyksikköä). Lisäkoulutusjärjestelmiä, joissa koulutuksen ja koulutuksen välillä on huomattavia eroja (20–43 prosenttiyksikköä), ovat Belgian, Viron, Liettuan, Luxemburgin ja Alankomaiden ranskalaiset ja flaamilaiset yhteisöt. Useimmissa näistä

55 Kaavio C8, joka kuvaa opiskelijoiden eniten oppimia vieraita kieliä, viittaa perus-, keski- ja keskiasteen koulutukseen (yhteenlasketut tiedot). Toisen asteen koulutusta ja ammattia koskevat erilliset tiedot julkaistaan Eurostatin verkkosivustolla (tietokoodi: [educ_uae_lang01]).

koulutusjärjestelmistä ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden on opittava vieraita kieliä muutaman vuoden ajan kuin yleissivistävän koulutuksen opiskelijat (ks. kaavio B5).

Sitä vastoin Bulgaria, Ranska, Italia, Kypros, Malta, Itävalta, Puola, Romania, Slovenia, Suomi ja Ruotsi oppivat saman tai samankaltaisen osuuden opiskelijoista Bulgariassa, Ranskassa, Italiassa, Kyproksessa, Maltassa, Itävallassa, Puolassa, Romaniassa, Sloveniassa, Suomessa ja Ruotsissa (ei eroa tai eroa on alle 5 prosenttiyksikköä).

Englantia opiskelevien ammatillisten opiskelijoiden osuus on vähintään 5 prosenttiyksikköä suurempi vain kahdessa maassa kuin yleissivistävässä koulutuksessa: Portugalissa ja Norjassa (11,3 prosenttiyksikköä ja 7,3 prosenttiyksikköä).

Kuva 34 Kuva C16: Englantia yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa (ISCED 3) opiskelevien prosentiosuuksien erot, 2020

Selittävät huomautukset

Kaaviosta käy ilmi niiden oppilaiden prosentiosuuksien välinen ero, jotka opiskelevat englantia ylempään keskiasteen koulutuksessa ja ammatillisessa keskiasteen koulutuksessa (ISCED 3).

Tiedot esitetään liitteessä 1. Aineiston metodologiset tiedot löytyvät osoitteesta https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Tietoja Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun laajuudesta on C luvun johdanto-osassa (I jakso).

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE de), Albania, Sveitsi, Montenegro ja Turkia: nämä maat eivät kuulu Eurostatin/UOE:n tiedonkeruun piiriin [educ_uae_lang01].

Irlanti: lähdetiedot on merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa).

Kreikka: yleisen ISCED 3 -standardin lähdetiedot oli merkitty "Määritelmäerot, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Unkari: yleisen ja ammattimaisen ISCED 3:n lähdetiedot on merkitty "aikasarjakatkoksiksi" ja "määritelmä eroaa, ks. metatiedot". Ks. selitysten linkki.

Malta: Englanti on virallinen kieli maltan ohella, mutta koulutustilastoissa se lasketaan vieraaksi kieleksi.

Islanti: tietojen viitevuosi on vuosi 2019 (vuoden 2020 tiedot eivät ole saatavilla).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Liechtenstein: ammattikäyttöön tarkoitettun ISCED 3 -standardin lähdetiedot on merkitty "ei sovelleta" (eli "puuttuva arvo"; Tietoja ei voi olla olemassa).

Pohjois-Makedonia: yleisen ISCED 3:n ja ISCED 3:n välillä ei ole eroja ammattien osalta.

Serbia: tämä maa sisältyy Eurostatin/UOE:n tiedonkeruuseen [educ_uae_lang01], mutta tietoja ei ole saatavilla.

DLUKU OPETTAJAT

IJAKSO – PÄTEVYYS JA KOULUTUS

Opettajilla on keskeinen rooli opiskelijoiden vieraiden kielten taitojen kehittämisessä. Siksi on tärkeää tarkastella heidän pätevyyttään, erikoistumista ja koulutusmahdollisuuksia.

Tämän jakson ensimmäisessä indikaattorissa tarkastellaan vieraiden kielten opetuksen erikoistumisastetta yleiskouluissa (ks. kaavio D1). Toinen indikaattori keskittyy erityisesti opettajiin, jotka tarjoavat CLIL-palvelua ja tutkivat heidän pätevyyttään (ks. kuvio D2). Kolmannessa indikaattorissa kuvataan opettajien koulutusta monikielisissä tilanteissa (ks. kaavio D3). Neljännessä ja viimeisessä indikaattorissa tarkastellaan termiin ”kielitietoisuus kouluissa” liittyvän täydennyskoulutuksen läsnäoloa (ks. kaavio D4).

Useimmat tämän jakson indikaattorit perustuvat Eurydice-verkoston kautta kerättyihin tietoihin, jotka kattavat 39 koulutusjärjestelmää 37 maassa ⁽⁵⁶⁾. Kolmannessa indikaattorissa käytetään toista tietolähdettä, nimittäin kansainvälisen opetuksen ja oppimisen tutkimuksen (TALIS) 2018 tietoja. Tämä indikaattori kattaa vähemmän maita kuin Eurydice-tietoihin perustuvat indikaattorit ⁽⁵⁷⁾.

YLEISLÄÄKÄRIT JA OPETTAJAT JAKAVAT VASTUUN VIERAIDEN KIELTEN OPETTAMISESTA PERUSKOULUTUKSESSA KAIKKIALLA EUROOPASSA.

Opettajilla, jotka tarjoavat vieraiden kielten opetusta, voi olla erilaisia profiileja erikoisalojensa suhteen. He voivat olla päteviä opettamaan kaikkia (tai lähes kaikkia) oppiaineita opetussuunnitelmassa, tai he voivat erikoistua opettamaan rajoitettua määrää aiheita (yleensä enintään kolme ainetta). Ensimmäisen luokan opettajia kutsutaan tässä raportissa yleisopettajiksi, kun taas toisen luokan opettajia pidetään ”asiantuntijaopettajina”. Yleisopettajia voidaan kutsua myös ”luokan opettajiksi”, koska he ovat vastuussa tietystä koululaisten ryhmästä.

Ylimpien (koulutus)viranomaisten suositusten perusteella kaaviossa D1 tarkastellaan vieraiden kielten opettajien erikoistumisastetta alemman perusasteen koulutuksessa.

Luku nostaa esiin kolme lähestymistapaa, joista kukin löytyy noin kolmasosasta koulutusjärjestelmistä ja jossa annetaan korkeimmalla tasolla suosituksia vieraiden kielten opettajien erikoistumisasteesta. 14 koulutusjärjestelmässä vastuu vieraiden kielten opettamisesta perusopetuksessa (vain) siirtyy erityisopettajille. 11 koulutusjärjestelmässä käyttöön otettu vastakkainen lähestymistapa edellyttää tämän vastuun osoittamista yleisopettajille. Muissa koulutusjärjestelmissä, joissa on asiaa koskevia ylimmän tason suosituksia (10 koulutusjärjestelmää), sekä erityisopettajat että yleisopettajat voivat opettaa vieraita kieliä alemman perusasteen koulutuksessa.

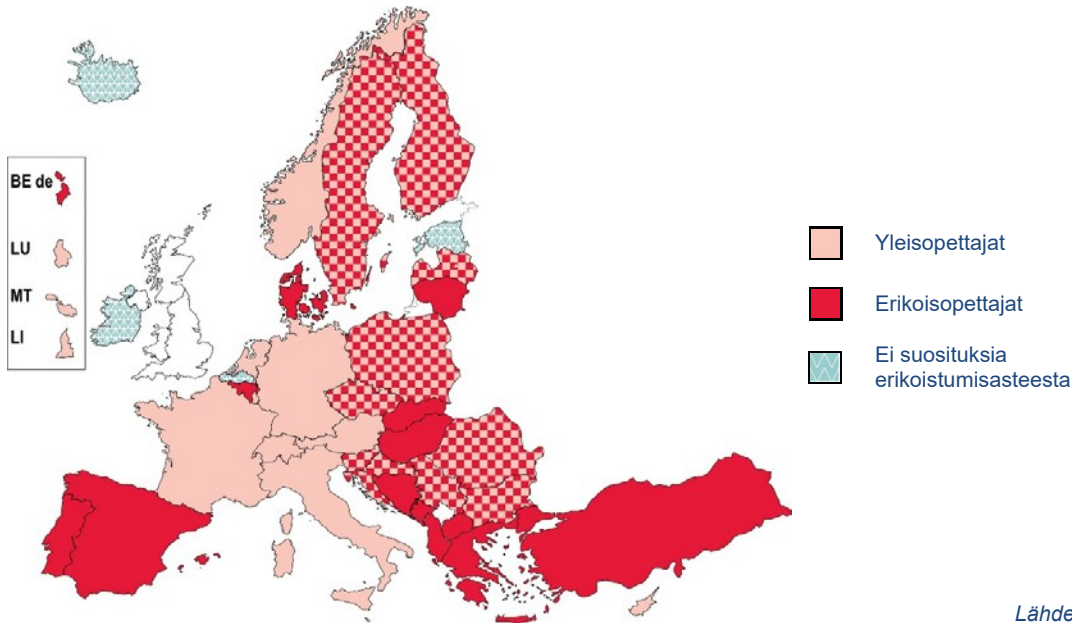
Kun korkeimman tason suosituksissa viitataan sekä yleisopettajiin että erikoistuneisiin opettajiin, niissä ei joskus ole muita spesifikaatioita. Tämä tarkoittaa, että yleisopettajat ja erikoisasiantuntijat voivat opettaa vieraita kieliä keskenään, esimerkiksi riippuen yksittäisten yleisopettajien vieraiden kielten taidoista. Joissakin maissa viralliset asiakirjat sisältävät kuitenkin lisäohjeita tai -vaatimuksia. Esimerkiksi Puolassa sekä yleisopettajat että erikoisopettajat voivat opettaa vieraita kieliä kolmen ensimmäisen perusasteen koulutuksen aikana, mutta neljännessä vuodesta lähtien vastuu siirtyy asiantuntijoille. Ruotsissa yleislääkärien odotetaan opettavan aihetta ”englanti”, kun taas erikoisopettajat opettavat aihetta ”Moderni kieli”, joka sisältää muita vieraita kieliä kuin englantia. Muissa eritelmissä viitataan koulutukseen, joka yleisopettajien olisi suoritettava vieraiden kielten opettamiseksi. Esimerkiksi Bulgariassa ja Sloveniassa yleisopettajat voivat opettaa vieraita kieliä peruskoulutuksessa asiantuntijoiden rinnalla, mutta heidän on suoritettava lisää kielipintoja.

56 Yksityiskohtaiset tiedot tämän raportin maaraportoinnista löytyvät raportin johdannosta.

57 Tarkempia tietoja TALISista ja sen maakohtaisesta kattavuudesta on kohdassa ”Tilastot tietokannat ja terminologia”.

Maissa, joissa erikoisopettajat opettavat vieraita kieliä peruskoulutuksessa, muita opetusaloja opettavat usein erikoisasiantuntijat. Tyypillisimpiä alueita – vieraita kieliä lukuun ottamatta – ovat liikuntakasvatus, musiikki ja taide (sekä uskonto, etiikka ja tieto- ja viestintäteknikka, kun perusopetuksen opetussuunnitelma kattaa nämä aiheet). Poikkeuksia tässä yhteydessä ovat Portugali, Bosnia ja Hertsegovina sekä Serbia, joissa vieraita kieliä ovat ainoa ala, jota opettavat erikoisopettajat.

Korkeimmalla tasolla ei ole annettu suosituksia vieraiden kielten opettajien erikoistumisasteesta alemman perusasteen koulutukseen vain neljässä koulutusjärjestelmässä: Belgian, Viron, Irlannin ja Islannin flaaminkieliset yhteisöt. Belgian ja Islannin flaaminkielisessä yhteisössä yleisopettajat opettavat usein vieraita kieliä tällä koulutustasolla.

Lähde: Eurydice.

Kuva 35 Kuva D1: Vieraan kielen opettajien erikoistuminen perusopetukseen (ISCED 1), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Kaaviossa esitetään vieraiden kielten opettajien erikoistumisaste alemman perusasteen koulutuksessa, kuten ylimmän tason (koulutus)viranomaisten suosituksissa esitetään.

Luku kattaa vain yleissivistävän koulutuksen (eli erityisluokkia, joilla on vieraiden kielten korkeatasoista opetusta, ei oteta huomioon).

”Ulkomaan kielen”, ”yleisen opettajan”, ”International Standard Classification of Education (ISCED)”, ”Fachlehrer” ja ”Hochschulbehörde” määritelmät ks. sanasto.

Maakohtainen muistio

Tanska: Opettajat, jotka ovat päteviä opettamaan jäsennellyissä peruskouluissa (Folkeskolen; ISCED 1 ja 2) pitäisi pystyä esittämään mikä tahansa aihe. Yleisen profiilinsa lisäksi mahdollisten Folkeskolen-opettajien on kuitenkin erikoistua rajalliseen määrään aiheita (yleensä kaksi tai kolme aiheita). Folkeskole-laissa säädetään, että opettajien tulisi periaatteessa opettaa oppiaineita, joihin he ovat erikoistuneet. Siksi numero viittaa ”asiantuntijoihin”.

Kun opiskelijat etenevät kohti korkeampia arvosanoja, kuva muuttuu kuviossa D1. Toisen asteen koulutuksessa tulisi opettaa vain vieraita erikoiskieliä lähes kaikissa maissa, joissa on korkean tason suosituksia vieraiden kielten opettajien erikoistumisasteesta. Poikkeuksia ovat Kroatia ja Latvia, joihin voi osallistua sekä yleisopettajia että erikoisopettajia. ja Norjassa, jossa vastuu siirtyy yleisopettajille. Keskiasteen koulutuksessa vain erikoisopettajat opettavat vieraita kieliä kaikkialla Euroopassa.

OPETTAJAT, JOTKA TARJOAVAT CLIL YLEENSÄ TODISTAA VIERAIDEN KIELTEN TAITONSA

Useimmissa maissa on kaksikielinen tai uppoaminen koulutus, jossa ainakin joitakin aiheita – kuten matematiikka, maantiede ja luonnontieteet – opetetaan vieraalla kielellä (ks. kuvio B12). Tässä kertomuksessa tämälntyyppisestä säännöksestä käytetään nimitystä ”CLIL Type A” (ks. sanasto).

Ihannetapauksessa, jotta oppiainetta voidaan opettaa vieraalla kielellä, opettajilla on oltava erittäin hyvä tuntemus sekä aiheesta että kielestä, jolla sitä opetetaan. Lisäksi niiden olisi tunnettava CLIL-menetelmän vaatimukset.

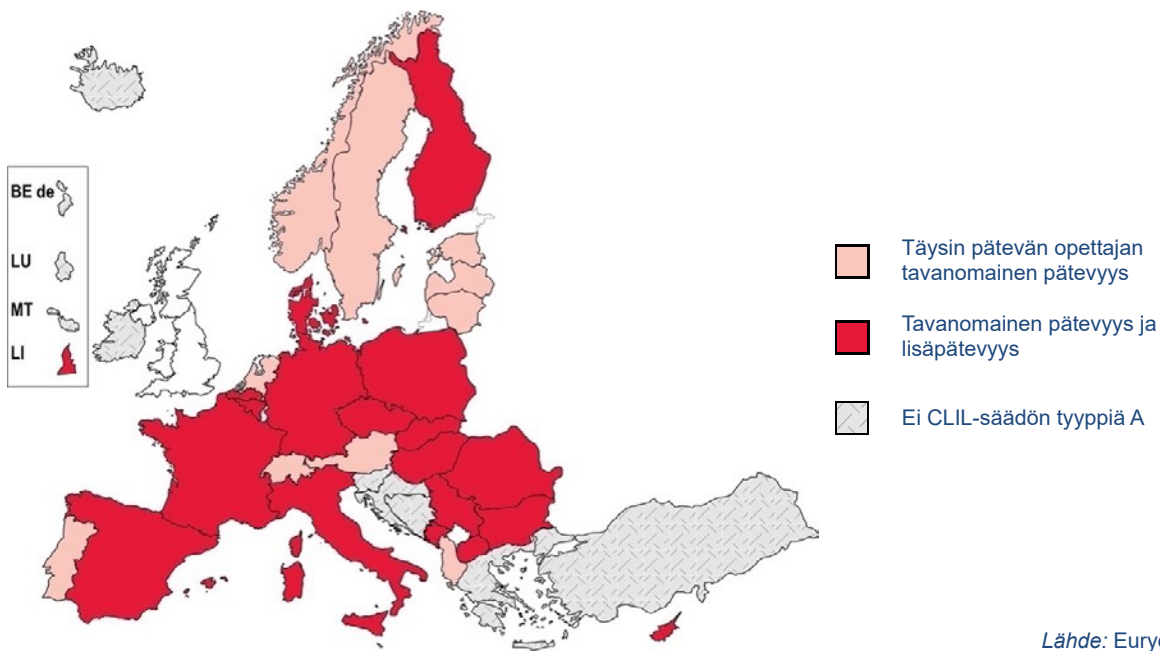
Kaaviossa D2 esitetään yhteenveto luokan A CLIL-ohjelmia toteuttavien opettajien (koulutus)viranomaisten vaatimuksista. Noin kahdessa kolmasosassa koulutusjärjestelmistä, joissa on A-tyyppin CLIL (19:stä 29:stä), asetuksissa viitataan erityisiin (lisä)pätevyysiin. Noin kolmanneksessa A-tyyppin CLIL-järjestelmistä (10 koulutusjärjestelmää) ei ole erityisiä ylimmän tason vaatimuksia opettajille, jotka ylittäisivät tavanomaiset opetustutkinnot.

Useimmissa koulutusjärjestelmissä, joissa on erityispätevyyttä koskevia sääntöjä CLIL:n tarjoamiseksi, vaatimuksia sovelletaan opettajiin, joilla ei ole akateemista tutkintoa kohdekielellä. Näiden opettajien on pääsääntöisesti osoitettava, että heillä on riittävä kielitaito. Vieraiden kielten vähimmäistaito vastaa yleensä joko kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehysten (CEFR⁵⁸) tasoa B2 tai C1. Maasta riippuen erityyppiset todistukset tai tutkintotodistukset hyväksytään todisteeksi vieraiden kielten taitosta (esim. Cambridge Englanti -todistus Tanskassa tai valtion kielikoe Slovakiassa).

Joissakin maissa vaatimukset ylittävät kohdekielen tuntemuksen. Esimerkiksi Ranskassa mahdolliset CLIL-opettajat tarvitsevat pätevyyden, joka osoittaa sekä kykynsä käyttää kohdekieltä että ymmärrystä CLIL-opetuksen erityispiirteistä. Espanjassa joidenkin itsehallintoalueiden opettajien on osallistuttava CLIL-metodologiakoulutukseen. Vastaava vaatimus on Italiassa, jossa CLIL-menetelmäkoulutus voidaan suorittaa joko osana opettajan peruskoulutusta (ITE) (60 opintopistettä) tai CPD:ssä (20 op).

On myös huomionarvoista, että jos korkeimman tason säännöissä ei aseteta lisävaatimuksia CLIL-järjestelmän tarjoamiselle, opettajat saattavat silti joutua osoittamaan taitonsa ja pätevyytensä tällä alalla. Opettajien palvelukseen ottamista koskevan osaamisen jakautumisesta riippuen erityisvaatimuksia voidaan asettaa korkeimman päätöksentekotason alapuolelle esimerkiksi alueellisissa viranomaisissa tai kouluissa.

58 CEFR:n tiedot ovat saatavilla Euroopan neuvoston verkkosivustolla (<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>).

Lähde: Eurydice.

Kuva 36 Kuva D2: Perusasteen ja ylemmän perusasteen (ISCED 1–3) luokan A CLIL-kouluissa työskentelyyn vaadittavat tutkinnot, 2021/2022

Vaadittavien lisäpätevyksien tyyppi

Ole varten	— Kohdekielellä hankittu pätevyys; tai — Todistus (kokeen perusteella annettu), joka osoittaa kohdekielen perusteellisen tuntemuksen.
NL nl	Kohdekielen taitotodistus CEFR:n vähimmäistasolla C1.
BG	Kohdekielen taitotodistus CEFR:n vähimmäistasolla B2 (ainoastaan opettajille, joilla ei ole akateemista tutkintoa kohdekielellä).
SUOMI	Kohdekielen taito CEFR:n vähimmäistasolla C1 (ainoastaan opettajille, joilla ei ole akateemista tutkintoa kohdekielellä). — Kandidaatin tutkinto kohdekielellä; tai
SUOMI	Cambridge Englanti todistus; tai — Todiste kirjallisesta ja suullisesta pätevyydestä kohdekielessä (esim. muiden kuin kielten opintojen suorittaminen brittiläisessä tai amerikkalaisessa yliopistossa).
DE	Näyttö kohdekielen pätevyydestä yleensä CEFR:n vähimmäistasolla C1 (ainoastaan opettajille, joilla ei ole akateemista tutkintoa kohdekielellä).
SE ON	Todistus ja/tai tutkinto kohdekielen perusteellisen tuntemuksen osoittamiseksi (edellytetään useimmissa itsehallintoalueilla). Vaadittu vähimmäistaso on yleensä CEFR B2, mutta itsehallintoalueiden välillä on joitakin eroja (esim. Aragón, Navarra, Madrid ja Valencia edellyttävät CEFR-tasoa C1). Lisäksi jotkin itsehallintoalueet (esim. Navarra ja Madrid) tarvitsevat virallisten kielikoulujen (Escuelas Oficiales de Idiomas) tai muiden virallisten laitosten myöntämän kielitaitotodistuksen (Acreditación/habilitación en lenguas extranjeras). Jotkin muut itsehallintoalueet (esim. Katalonia ja Extremadura) edellyttävät CLIL-menetelmän erityiskoulutusta.

Seuraavassa on esimerkkejä vaatimuksista kahdessa itsehallintoalueella.

Katalonia: opettajien on täytynyt hallita kohdekieli vähintään CEFR:n B2-tasolla ja kouluttaa CLIL-

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

	menetelmää 90 tuntia.
	— Extremadura: opettajien on saatava erityisakkreditointi CLIL-koulutuksessa, johon sisältyy kohdekielen taito vähintään CEFR:n B2-tasolla, ja joko vähintään yhden vuoden kokemus CLIL-koulutuksesta tai vähintään 50 tuntia CLIL-menetelmän erityiskoulutusta virallisessa opettajankoulutuskeskuksessa.
F.F.	— Pätevyys osoittaa opettajien kykyä käyttää kohdekieltä opetettavan aiheen yhteydessä (tietämys vähintään B2:n CEFR:n tasolla) ja heidän ymmärryksensä CLIL-opetuksen erityispiirteistä.
	— Kansainvälisissä jaostoissa opettajien on myös puhuttava jaoston kahta kieltä syntyperäisinä puhujina.
	— Todistus kohdekielen taitotasosta vähintään CEFR-tasolla C1; ja
TÄMÄ ON	— Yhden vuoden yliopistokurssi CLIL-menetelmässä (60 op), joka voidaan suorittaa ITE:n puitteissa; tai
	— CLIL-metodologian kurssin suorittaminen (20 op), joka voidaan suorittaa osana osa-aikaista opettajankoulutusta.
CY	Intensiivisen osa-aikaisen kurssin suorittaminen keskittyen CLIL-menetelmiin.
ALENNUKSE T	Kohdekielen taitotodistus CEFR:n vähimmäistasolla C1 (koskee vain opettajia, joilla ei ole akateemista tutkintoa kohdekielellä).
	— Korkeakoulututkinto maassa, jossa kohdekieli on virallinen kieli; tai
P.S.	— Todistus kohdekielen osaamisesta CEFR:n vähimmäistasolla B2; tai
	— Todistus kohdekielen taitotasosta CEFR:n tasoa B2 vastaavalla tasolla (koskee vain opettajia, joilla ei ole akateemista tutkintoa kohdekielellä).
RO	Kohdekielen taitotodistus CEFR:n vähimmäistasolla B2.
SUOMI	Valtion kielikokeen suorittaminen kohdekielellä (ainoastaan opettajille, joilla ei ole akateemista tutkintoa kohdekielellä).
	— Virallinen kielitaito; tai
FI	— Yliopisto-opintojen suorittaminen kohdekielellä; tai
	— ITE:n loppuunsaattaminen maassa, jossa kohdekieli on virallinen kieli.
LI	CEFR:n vähimmäistason C1 taitotodistus (koskee vain opettajia, joilla ei ole akateemista tutkintoa kohdekielellä).
MINÄ OLEN	— Englannin kielen taito vähintään B2-tason GER-tasolla; ja
	— CLIL-koulutus (ensimmäiset 20 moduulia; pienennetään 10 moduuliin).
MK PINNOITE	Kielitaitoinen todistus kohdekielestä (koskee CLIL-todistusta vain ranskaksi).
RS JÄÄHDYTIN	— Kohdekielen taitotodistus vähintään CEFR-tasolla B2 ja vaatimus saavuttaa CEFR-taso C1 viiden vuoden kuluessa CPD:n kautta; tai

Muut todistukset tai tutkintotodistukset, joilla on kielitaito (alhaisin mahdollinen todistustaso toisen asteen koulutuksesta); tai

— Todistus CEFR:n vähimmäistasosta B1 niille, jotka opettavat pätevän vieraan kielen opettajan lisäksi (koskee vain opettajia, joilla ei ole akateemista tutkintoa kohdekielellä).

Selittävät huomautukset

Kaaviossa esitetään pätevyyskriteerejä, joita ylimmät (koulutus)viranomaiset tarvitsevat työskenneläkseen kouluissa, joissa on CLIL-tyypin A oppitunteja. Ilmoitetut vaatimukset kattavat vähintään yhden koulutustason ISCED 1–3:ssä.

Kuvassa 'lisäpätevyysillä' tarkoitetaan tutkintoja/todistuksia, jotka opettajien olisi hankittava kotimaassaan hankittujen täydellisten opetuspätevyyskriteerien lisäksi. Kohdemaassa suoritettua korkeaa-asteen tutkintoa mainitaan, kun virallisissa asiakirjoissa luetaan ne mahdollisena todisteena pätevyydestä.

Määritelmät "CLIL-tyyppi A", "CLIL-tyyppi B", "Yhteinen eurooppalainen viitekehys kielille (GER)", "ulkomainen kieli", "International Standard Classification of Education (ISCED)" ja "Top Level (Education) Authority" ks. sanasto.

Maakohtaiset muistiot

Sveitsi: keskeisissä säännöissä määrätään, että kantonien on varmistettava riittävä pätevyys vierailta kielillä ja CLIL-menetelmä.

Montenegro: tiedot viittaavat CLIL-pilottihankkeeseen, jossa Englanti on mukana.

MONIKIELISTEN OPPITUNTIEN OPETUSKOULUTUS EI OLE YLEISTÄ OPETTAJIEN KESKUUDESSA EUROOPASSA.

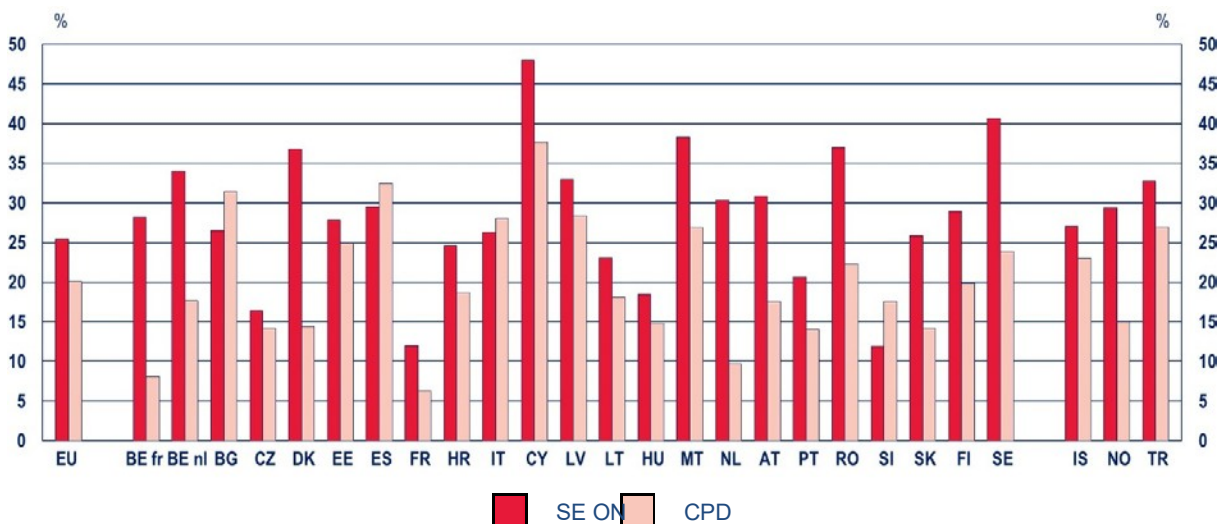
Euroopassa monet opettajat työskentelevät epäyhtenäisissä kieli- ja kulttuuriympäristöissä, joille on ominaista maakohtaiset kielelliset ja kulttuuriset kontekstit ja/tai maahanmuuttajien läsnäolo (ks. luku A). Eri kielten rinnakkaiselo kouluissa on varmasti etu⁵⁹. Se vaatii kuitenkin myös opettajia arvostamaan oppilaidensa rikasta kielivalikoimaa. ITE:n ja CPD:n opettajankoulutus on tärkeässä asemassa, kun kaikilla opettajilla on taidot, joita he tarvitsevat kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden huomioon ottamiseksi luokkahuoneissaan.

Kaaviossa D3 esitetään niiden toisen asteen opettajien prosentiosuus, jotka ovat suorittaneet monikielisten ja monikulttuuristen luokkien johtamiskoulutuksen OECD TALIS 2018 -julkaisussa ilmoitetun mukaisesti. Tämä luku vaikuttaa kaikkien oppiaineiden opettajiin ja osoittaa tietoja ITE:n ja CPD:n koulutukseen.

Kuvassa D3 esitetyt tiedot perustuvat vain kahteen⁶⁰ OECD:n TALIS 2018 -ohjelmaan sisältyvistä ITE- ja CPD-aiheista. Opettajien vastaukset osoittavat, että "monikulttuuristen ja monikielisten luokkahuoneiden opetus" oli yksi heidän ITE- ja CPD-toimiensa vähiten käsittelemistä aiheista. Sitä vastoin yleisimpiä olivat opettajien aiheisiin liittyvät ITE- ja CPD-toimet. Esimerkiksi ITE:n osalta "joidenkin tai kaikkien opettamieni oppiaineiden sisältö", "joidenkin tai kaikkien opettamieni aineiden pedagogiikka" ja "luokkakäytäntö joissakin tai kaikissa opettamissani aineissa" olivat useimmin toistuvia vastauksia (OECD, 2019a, s. 129).

59 Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2019, kattavasta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen (EUVL C 189, 5.6.2019).

60 Esimerkiksi ITE:n sisällön osalta muut TALIS 2018 -asiakirjassa käsitellyt seikat olivat seuraavat: Joidenkin tai kaikkien opettamieni oppiaineiden sisältö; Joidenkin tai kaikkien opettamieni oppiaineiden pedagogiikka; "Yleinen pedagogiikka"; Luokkahuoneen harjoittelu joillakin tai kaikilla opettamillani aineilla; "Sekatilojen opettaminen"; "Tieteidenvälisten taitojen (esim. luovuus, kriittinen ajattelu, ongelmanratkaisu) opettaminen"; "Tieto- ja viestintätekniikan (tieto- ja viestintätekniikan) käyttö opetustarkoituksiin"; "Opiskelukäyttäytymisen ja opetuksen johtaminen"; "Opiskelijoiden kehityksen ja oppimisen seuranta"; "Helpotetaan siirtymistä ISCED 2011 -tasolta ISCED 2011 -tasolle 1"; ja "Facilitating Play".

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018.

Kuva 37 Kuva D3: Niiden lukion (ISCED 2) opettajien osuus, jotka ovat suorittaneet oppisopimuskoulutuksen monikielissä tai monikulttuurisissa ympäristöissä, 2018

Selittävät huomautukset

Luku perustuu opettajien vastauksiin TALIS 2018:n kysymyksiin 6 ja 23: "Ovatko seuraavat tekijät mukana virallisessa [koulutuksessa tai koulutuksessa]?" ja "Onko jokin alla luetelluista aiheista viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?" Palkkien pituus osoittaa niiden opettajien prosenttiosuuden, jotka vastasivat "kyllä" "opetukseen monikulttuurisessa tai monikielisessä ympäristössä", vaihtoehdossa f) kysymyksessä 6 (kuvion luokka "ITE") ja kysymyksessä 23 (luokka "CPD" kuvassa).

On mukana osallistujia kaikista tällä hetkellä asuvista maista, jotka osallistuivat TALIS-ohjelmaan vuonna 2018.

Lisätietoja TALISista on kohdassa "Tilastiset tietokannat ja terminologia".

Määritelmät "Continuing Professional Development" (CPD), "Ensimmäinen opettajankoulutus (ITE) ja kansainvälinen koulutusluokitus (ISCED)" löytyvät sanastosta.

Kuten kaaviosta käy ilmi, noin neljäsosa EU-maiden opettajista (25,4 prosenttia) koulutettiin ITE:n aikana monikielillä kursseilla. Useimmissa maissa osuus on kuitenkin huomattavasti suurempi kuin EU:n tasolla. Se on korkein Kyproksessa (48,0 %), jossa lähes joka toinen opettaja on koulutettu selviytymään luokkahuoneidensa kielellisestä monimuotoisuudesta. Sitä vastoin Tšekissä, Ranskassa, Liettuassa, Unkarissa, Portugalissa ja Sloveniassa tällä alalla koulutettujen opettajien osuus on alle sovellettavan prosenttiosuuden. Kaksi alhaisinta prosenttiosuutta (noin 10 prosenttia) raportoivat opettajat Ranskassa ja Sloveniassa.

Kaikissa koulutusjärjestelmissä, joissa on suhteellisen suuri osuus 15-vuotiaista oppilaista, jotka puhuvat pääasiassa muuta kieltä kuin koulukieltä kotona (vähintään 15 prosenttia; katso kuva A2): Opettajien osallistuminen ITE-koulutukseen monikielissä ympäristöissä on yleensä EU:n tason yläpuolella. Tämä koskee Belgian, Kyproksen, Espanjan, Maltan, Itävallan ja Ruotsin ranskalaisia ja flaamilaisia yhteisöjä.

Useimmissa maissa nuoret opettajat ovat todennäköisemmin suorittaneet ITE-kurssin, joka käsitteli opetusta monikulttuurisessa tai monikielisessä ympäristössä. Tämä myönteinen suuntaus johtuu siitä, että nuorten opettajien (yli 35-vuotiaiden) prosenttiosuutta verrataan niiden vanhempien (35-vuotiaiden) opettajien prosenttiosuuteen, jotka ovat suorittaneet tällaisen kurssin: EU:n tasolla 35,3 prosenttia, kun jälkimmäisen osuus oli 23,4 prosenttia (ks. liite 1). Ero on näin ollen 11,9 prosenttiyksikköä nuoremman sukupolven eduksi. Ero on suurin Norjassa, 32,6 prosenttiyksikköä nuoremman sukupolven hyväksi.

Siirtyminen ITE:stä CPD:ään osoittaa, että viidesosa opettajista (20,1 prosenttia) osallistui CPD-toimintaan monikulttuurisessa tai monikielisessä ympäristössä tutkimusta edeltäneiden 12 kuukauden aikana. Suurin prosenttiosuus opettajista, jotka suorittivat CPD-toimintaa tällä alalla, oli Kyproksessa ITE:n tavoin 37,7 prosenttia opettajista. Sitä vastoin enintään 10 prosenttia keskiasteen opettajista on suorittanut opinto-opintoja Belgian, Ranskan ja Alankomaiden ranskankielisessä yhteisössä.

JOISSAKIN EUROOPAN MAISSA OPETTAJAT VOIVAT SUORITTA AOSA-AIKAISTA KIELITIETOISTA KOULUTUSTA KOULUISSA.

Vaikka painopisteenä on nykykielten opetuksen parantaminen kouluissa, vuonna 2019 annetulla neuvoston suosituksella kieltenopetukseen ja oppimiseen sovellettavasta kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta pyritään myös parantamaan opiskelijoiden yleistä kielitaitoa. Tähän yleiseen kielitaitoon kuuluu eri kielten taito, mukaan lukien koulun kieli ja kieliä, joita monikieliset taustat omaavat lapset puhuvat kotona. Tämän saavuttamiseksi neuvoston suosituksessa kehoitetaan EU:n jäsenvaltioita omaksuma laajempi lähestymistapa kieltenopetukseen ja oppimiseen erityisesti edistämällä kielitietoisuuden kehittämistä kouluissa⁽⁶¹⁾.

Kielitietoisuus kouluissa on termi, joka viittaa monikieliseen ja täysi-ikäiseen lähestymistapaan, johon sisältyy kattava kielistrategia, jossa otetaan jatkuvasti huomioon kielellinen ulottuvuus kaikilla kouluelämän osa-alueilla. se sisältää myös kattavan lähestymistavan kaikkien kielten opettamiseen kouluissa (koulukielten, kotikielten, vieraiden kielten, kuolleiden kielten jne.). Erityisesti kielitietoiset koulut arvostavat oppijoidensa kielellistä monimuotoisuutta, tunnistavat heidän alustavat kielitaitonsa ja käyttävät niitä oppimisresurssina. Kielikoulut auttavat kaikkia opettajia puuttumaan sisältökohtaisen kielen käyttöön omilla aloillaan, muun muassa lisäämällä tietoisuutta eri kielirekistereistä ja sanastosta (Euroopan komissio, 2018).

Kyselyyn, jota käytettiin Eurydice-tietojen keräämiseen tätä raporttia varten, sisältyi useita kysymyksiä, jotka koskivat kielitietoisuutta kouluissa opettajille tai rehtorille perus- ja keskiasteen koulutuksessa. CPD tarkoittaa muodollista koulutusta, jonka avulla työntekijät voivat laajentaa, kehittää ja päivittää tietojään, taitojään ja asenteitaan koko uransa ajan. CPD-toimintaa voidaan tarjota eri muodoissa, kuten kursseja, seminaareja, vertaisseurainta ja ammattilaisten verkostojen tukea. CPD on ammatillinen tehtävä lähes kaikissa maissa (Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2021c). CPD-toiminta on siis hyvä tapa tavoittaa kaikki palveluksessa olevat työntekijät ja auttaa heitä tutustumaan uusiin opetuskäytäntöihin.

Tutkimuksen tavoitteena oli kerätä tietoa siitä, missä määrin suhteellisen uusi opetustapa koulujen kielitietoisuuden edistämiseksi siirretään koulun henkilöstölle CPD-toiminnan kautta. Tarkastellun 39 koulutusjärjestelmän tiedontarjoajilla oli mahdollisuus antaa jopa kolme esimerkkiä koulujen kielitietoisuuteen liittyvistä CPD-toimista. Kerätyt tiedot sisältävät ainoastaan korkean tason koulutusviranomaisten (yksin tai yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa) akkreditoimia, taloudellisesti tukemia tai järjestämiä CPD-⁶² toimia.

61 Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2019, kattavasta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen (EUVL C 189, 5.6.2019).

62 Kyselyyn sisältyi edellä mainittu ”kielitietoisuus kouluissa” -määritelmä, ja siinä käytettiin puolistrukturoituja avoimia kenttiä koskevia kysymyksiä, joiden avulla tietojen tarjoajat voivat kuvata CPD-toimintaa. Lisäksi siinä esitettiin seuraavat esimerkit koulujen kielitietoisuuteen liittyvien CPD-toimien erityisistä oppimistavoitteista:

miten toteutetaan kattava kielistrategia kouluissa (eli kokonaisvaltainen lähestymistapa kaikkien kielten opettamiseen kouluissa ja kielellisen ulottuvuuden ulkopuolella, joka heijastaa kaikkia kouluelämän näkökohtia);

— miten kielellistä monimuotoisuutta voidaan arvostaa kouluissa

— miten opiskelijoiden kielivalikoimaa voidaan arvioida;

miten arvioida opiskelijoiden taitoja eri kielillä;

— miten opiskelijoiden taitoja voidaan käyttää oppimisresurssina;

— miten opettaa monikielisissä luokkahuoneissa;

CPD-toiminnan esimerkkien sisällönanalyyseissä (lyhyt kuvaukset) tuodaan esiin joitakin tärkeitä aihealueita, jotka liittyvät kielitietoisuuden käsitteeseen kouluissa. Nämä aiheet voidaan tiivistää kolmeen ryhmään, joista osa on päällekkäisiä: (1) Kieliherkän opetuksen edistäminen⁽⁶³⁾, 2) kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden edistäminen monikielissä luokkahuoneissa ja 3) koulukielen opettaminen monikielissä luokkahuoneissa.

Ensimmäinen aihe – kielisen opetuksen edistäminen – voidaan havainnollistaa CPD-toiminnalla Saksassa, Ranskassa, Itävallassa ja Suomessa. Saksassa opetustoiminta keskittyi matematiikan opettajiin, joiden tarkoituksena oli auttaa opettajia suunnittelemaan oppitunteja, joissa matemaattista ja kielellistä tietoa rakennettiin yhdessä. Tämä voitaisiin saavuttaa esimerkiksi sisältökeskusteluilla, joissa opiskelijat oppivat muotoilemaan selkeästi matemaattisia ongelmia ja ideoita oikeilla teknisillä termeillä jäsennellyssä ja ymmärrettävässä puheessa⁽⁶⁴⁾. Ranskassa opetus-, nuoriso- ja urheiluministeriö tarjoaa opettajille, rehtoreille ja tarkastajille koulutusmahdollisuuksia, joiden avulla he voivat ymmärtää opetuksen ja oppimisen kielellistä ulottuvuutta ja yleisemmin⁶⁵kouluelämää. Itävallassa kielitietoinen opetus oli yksi ITE- ja CPD-toiminnan yhteydessä saatavilla olevan koulutusmoduulin aiheista⁶⁶. Muita aiheita olivat kielen oppiminen, diagnostiset kielianalyytit, kielet ja identiteetti. Muita innostavia esimerkkejä kielellisesti arkaluonteiseen opetukseen liittyvästä CPD-toiminnasta löytyy Suomesta. Esimerkiksi osa-aikainen opettajankoulutus, joka on suunnattu pääasiassa lukion opettajille, pystyy kehittämään ja toteuttamaan kattavan hankkeen, joka koskee kielten huomioon ottavaa opetusta kouluissa⁽⁶⁷⁾.

Toinen aihe – monikielisten luokkahuoneiden kielellinen ja kulttuurinen monimuotoisuus – viittaa siihen, että monikieliset luokkahuoneet ovat todellisuutta merkittäväälle määrälle opiskelijoita (ks. kaavio A4). Sen vuoksi on tärkeää auttaa opettajia vastaanottamaan monikielisyttä ja tukea monikielisiä oppilaita erityisesti auttamalla heitä saavuttamaan korkeatasoinen kielitaito koulukielessä. Esimerkiksi Luxemburgissa on kolme virallista kieltä ja huomattava osa oppilaita, jotka eivät osaa koulukieltä (ks. kuviot A1 ja A2). Tässä yhteydessä kaikilla koulutustasoilla opettajille suunnattu CPD-toimi antaa osallistujille paremman käsityksen siitä, mitä monikielisyys ja monikielisten⁶⁸oppilaiden opettaminen tarkoittaa. Sveitsissä on myös erityisen monipuolinen kielimaisema (ks. kuvio A1). Erityisesti CPD-toiminnan tavoitteena on opettaa osallistujia monikielissä luokkahuoneissa ja käsitellä koulun kieleen liittyviä erityiskysymyksiä. Lisäksi tämä toiminta kouluttaa erityisesti opettajia tukemaan allofoniopiskelijoita käyttämällä oppilaiden omia (oppimis- tai kielellisiä)⁶⁹resursseja.

— miten oppilaita voidaan auttaa kehittämään akateemisia kielitaitoja (ts. edistyneet taidot koulukielessä verrattuna arkipäivän kielitaitoihin, joita käytetään ihmissuhdeviestinnässä).

Kaavio D4 ja siihen liittyvä teksti perustuvat pääasiassa rakennustuotedirektiivin toimien kuvauksiin, jotka esitetään avoimissa kysymyksissä.

63 Kielellisesti herkkä opetus on yleinen termi, joka viittaa sekä käsitteeseen että opetuskäytäntöihin. Siinä tunnustetaan koulutuksen kielellinen ulottuvuus ja kielten rooli oppimisessa, identiteetin kasvussa ja hyvinvoinnissa yksilöllisellä ja kollektiivisella tasolla (Bergroth ym., 2022, s. 13). Koska kieliherkkä opetus vaikuttaa kaikkiin koulussa opetettaviin ja oppilaiden puhumiin kieliin, se johtaa monikielisyyden arvostukseen. Kieliherkkä opetus on näin ollen hyvin lähellä koulujen kielitietoisuuden käsitettä, jota kannatettiin vuonna 2019 annetussa neuvoston suosituksessa kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen.

64 <https://www.akademie.rub.de/zertifikatskurse/mathematikunterricht-sprachsensibel-gestalten/#tab-19c35bca6dd135c9ea5>

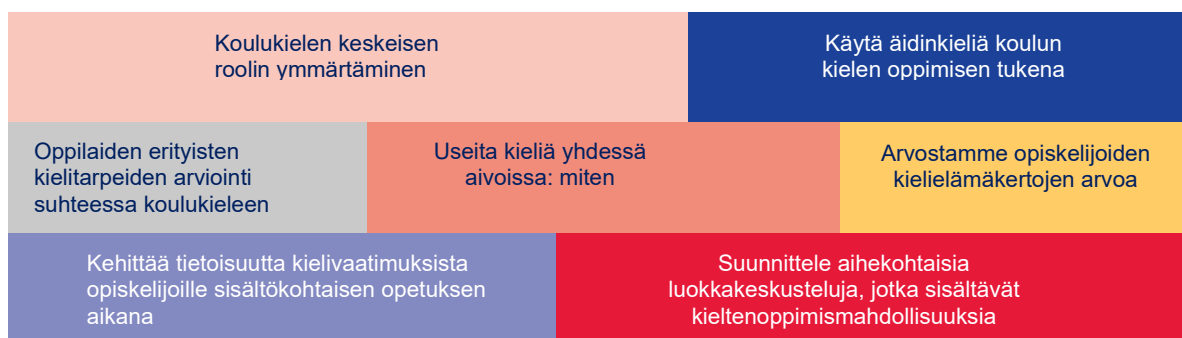
65 https://magistere.education.fr/local/magistere_offers/index.php?v=formation

66 http://oesz.at/OESZNEU/UPLOAD/016/Basiskompetenzen_sprachliche_Bildung_FINAL.pdf

67 <https://www.laurea.fi/koulutus/taydennyskoulutukset/kielitietoinen-opetus-toisella-asteella/>

68 <https://ssl.education.lu/ifen/liste-formationen?dispDomaine=101&idSsDomaine=1622>

69 <https://www.hep-bejune.ch/fr/Formations-continues/Formations-postgrades/CAS/education-Plurilinguisme-Bildung-Mehrsprachigkeit/CAS-education-Plurilinguisme-Bildung-Mehrsprachigkeit.html>

Kuva 38 Kuva D4: Esimerkkejä keskeisistä käsitteistä, jotka kuvaavat CPD:n toimia, jotka liittyvät "Kielitietoisuus kouluissa", 2021/2022

Selittävät huomautukset

Tämä luku sisältää esimerkkejä keskeisistä käsitteistä, joita käytetään kuvaamaan CPD-toimintaa, joka liittyy kielikäsitykseen kouluissa, jotka ovat akkreditoituja, taloudellisesti tukemia tai järjestämiä (yksin tai yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa), keskittyen opettajiin tai koulujen johtajiin perus- ja keskiasteen koulutuksessa. Nämä esimerkit ovat peräisin rakennustuotedirektiivin toimista, jotka on ilmoitettu kuvioon liitettyssä tekstissä.

Käsitteiden "kehittynyt ammatillinen kehitys" ja "Kielitietoisuus kouluissa" määritelmät löytyvät sanastosta.

Kolmannessa ja viimeisessä aiheessa, joka on koulun kielen opettaminen monikielisissä luokahuoneissa, keskitytään edelleen monikielisyyteen, mutta siinä keskitytään erityisesti koulun kieleen ja sen keskeiseen rooliin oppimisessa. Esimerkiksi Irlannissa opettajille, jotka tukevat oppilaita, jotka eivät hallitse koulun kieltä, tarjotaan koulutusta opiskelijoiden englannin tasojen arvioinnissa ja opiskelijoiden äidinkielen käytössä englannin kehittämisen tueksi.

IJAKSO – VALTIOIDEN RAJAT YLITTÄVÄ LIIKKUVUUS

Opettajien kansainvälisen liikkuvuuden kehittäminen heidän opintojensa tai uransa aikana on jo pitkään ollut EU:n ensisijainen tavoite. Vuonna 2009 annetuissa EU:n neuvoston päätelmissä opettajien ja koulujen johtajien ammatillisesta kehityksestä korostettiin tarvetta kehittää asteittain kansainvälistä liikkuvuutta erityisesti opettajien osalta, jotta⁷⁰päästäisiin ”poikkeuksen sijasta” -sääntöön. Äskettäin toukokuussa 2022 annetuissa neuvoston päätelmissä opettajien ja kouluttajien liikkuvuuden parantamisesta⁷¹kehotetaan toteuttamaan useita toimia, joilla edistetään opettajien liikkuvuutta Euroopassa heidän koulutuksessaan.

Edellä mainitun painopisteen vuoksi tässä osiossa keskitytään vieraiden kielten opettajien kansainväliseen liikkuvuuteen opettajina tai ammatinharjoittajina. Ensinnäkin tutkitaan, suosittelevatko ylimmän tason koulutusviranomaiset, että mahdolliset vieraiden kielten opettajat viettävät jonkin aikaa kohdekielimaassa peruskoulutuksensa aikana (ks. kaavio D5). Sitten on niiden vieraiden kielten opettajien prosentiosuus, jotka lähtevät ulkomaille ammatillisiin tarkoituksiin ja vertaavat näitä tietoja ajan mittaan (ks. kaavio D6). Tässä jaksossa esitetään myös tärkeimmät rahoitusohjelmat, joilla tuetaan vieraiden kielten opettajien kansainvälistä liikkuvuutta (ks. kaavio D7). Lisäksi siinä verrataan vieraiden kielten opettajien prosentiosuuksia EU:n ohjelmien tukemiseksi kansallisissa/alueellisissa ohjelmissa (ks. kaavio D8). Lopuksi tässä osiossa tuodaan esiin tärkeimmät syyt siihen, miksi vieraiden kielten opettajat lähtevät ulkomaille, sekä aika, jonka he viettävät ammattimatkoihinsa muihin maihin (ks. kuviot D9 ja D10).

Koska tässä jaksossa esitetyt suuntaukset liittyvät kauteen 2013–2018, olisi pidettävä mielessä, että covid-19-pandemia on saattanut vaikuttaa niihin tilapäisesti.

Tässä jaksossa neljä indikaattoria perustuu TALISin tietoihin (⁷²). Ne koskevat 22:ta Euroopan maata (EU:n jäsenvaltiota ja EU:n ulkopuolisia maita). Loput kaksi indikaattoria sisältävät Eurydice-verkoston tietoihin perustuvia tietoja, joihin kuuluu 37 maata.

HUIPPUTASON SUOSITUKSISSA VIITATAAN HARVOIN NIMENOMAAN VIERAIDEN KIELTENOPETTAJIEN RAJATYLIITTÄVÄÄN LIIKKUVUUTEEN.

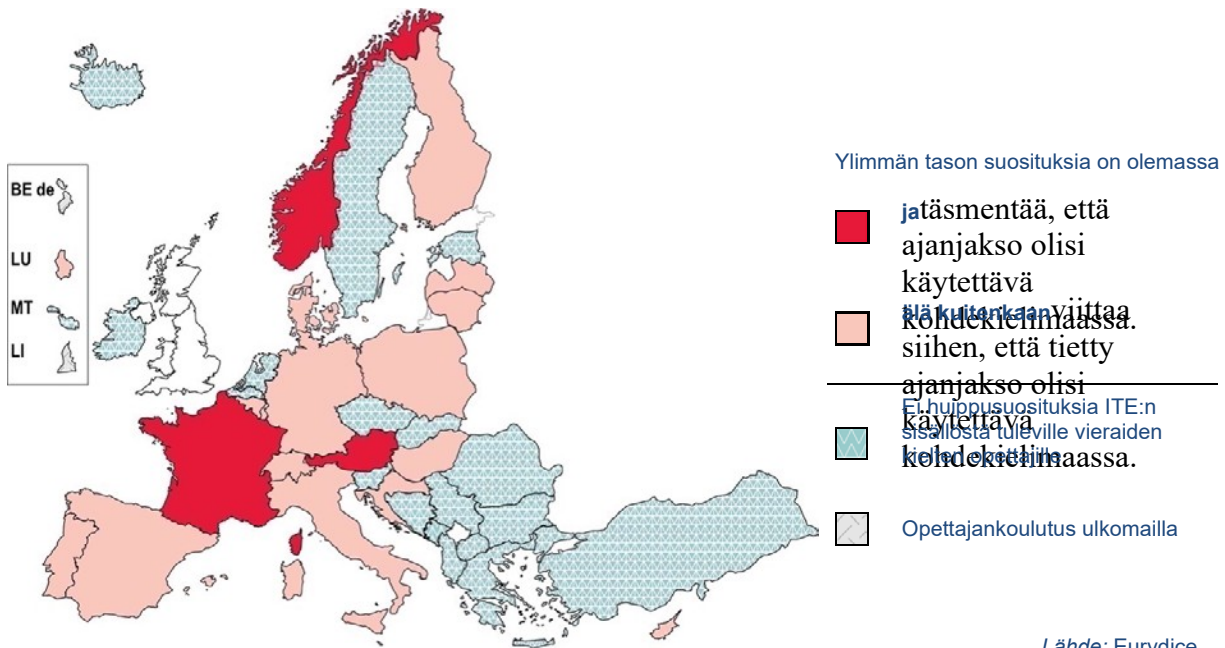
Kohdekielimaassa pysyminen ITE:n aikana on erityisen tärkeää tuleville vieraiden kielten opettajille. Tämä voi parantaa huomattavasti heidän opettamansa kielen tuntemusta. Se voi myös antaa heille ensikäden kokemusta kohdekielimaan kulttuurista.

Kaaviosta D5 käy ilmi, että huipputason (koulutus)viranomaiset ovat antaneet suosituksia ITE:n sisällöstä vieraiden kielten opettajille, ja jos tällaisia suosituksia on, annetaan tietoa kohdekielimaassa oleskelua koskevista suuntaviivoista.

70 Neuvoston päätelmä, annettu 12 päivänä toukokuuta 2009, eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista (ET2020), EUVL C 119, 28.5.2009, s. 3.

71 Neuvoston päätelmät, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2022, opettajien ja kouluttajien liikkuvuuden ja erityisesti eurooppalaisen liikkuvuuden parantamisesta koulutuksen aikana, EUVL C 167, 21.4.2022.

72 Lisätietoja TALISista on kohdassa ”Tilastotietokannat ja terminologia”.

Lähde: Eurydice.

Kuva 39 Kuva D5: Korkean tason suosituksia ITE:n sisällöstä tuleville vieraiden kielten opettajille ja kohdekielimaassa käytettävälle ajanjaksolle 2021/2022

Selittävät huomautukset

Jos ITE:n sisällöstä annetaan korkeimmalla tasolla suosituksia vähintään yhdelle vieraiden kielten opettajatyypille (eli yleis- tai erikoisopettajalle); katso yksityiskohtaiset tiedot kaaviosta D1 tai koulutustaso (ISCED 1–3), joka luokitellaan tilanteesta riippuen jompaankumpaan kahdesta pääluokasta (tumma punainen tai vaaleanpunainen).

Jos vieraiden kielten opettajat viettävät jonkin aikaa maassa tai alueella, jossa opetettavaa kieltä (kohdekieltä) puhutaan, tähän voi sisältyä myös aika, joka vietetään koulussa (avustajana), yliopistossa (vierailukursseilla) tai harjoittelujaksolla. Tavoitteena on tarjota tuleville opettajille suora yhteys heidän opettamaansa kieleen ja kyseisen maan kulttuuriin.

Määritelmät "ulkomaan kieli", "opettajan peruskoulutus (ITE)", "International Standard Classification of Education (ISCED)" ja "Top-level (koulutus) viranomainen" on sanastossa.

Kuten kaaviosta käy ilmi, korkeimmat koulutusviranomaiset noin puolessa tutkimuksen kohteena olleista maista eivät anna suosituksia ITE:stä mahdollisille vieraiden kielten opettajille. Jos tällaisia suosituksia on annettu, niissä käsitellään ITE:n eri näkökohtia, kuten teoreettisten kurssien järjestämistä, vieraiden kielten opetuspaikkoja kouluissa ja/tai oleskelua kohdemaassa.

Niistä maista, jotka antavat joitakin suosituksia ITE:n sisällöstä, vain kolme suosittelee, että mahdolliset vieraiden kielten opettajat viettävät tietyn ajan kohdekielimaassa ennen opetustutkinnon suorittamista. Itävallassa suositellaan yhtä lukukautta ulkomailla. Ranskassa suositellaan, että vieraiden kielten erikoisopettajat viettävät jonkin aikaa kohdekielimaassa, mutta kesto ei ole määritelty. Vastaava yleinen suositus annetaan myös Norjassa, jossa opettajien perus- ja keskiasteen koulutusta koskevat kansalliset suuntaviivat osoittavat, että yleisopettajien, koska he opettavat vieraita kieliä, olisi lähdettävä ulkomailla opintojensa aikana. Asuinmaata ei täsmennetä, mutta englantia on pakollinen oppiaine perus- ja keskiasteen oppilaille (ks. kaavio B7) ja yleisopettajien odotetaan opettavan sitä (ks. kaavio D1).

Tarkasteltujen suositusten osalta Irlanti on konkreettinen tapaus. Tässä maassa oppilaitokset voivat vapaasti päättää vieraiden kielten opettajille tarjoamansa ITE:n sisällöstä (eli luvussa ei esitetä korkean tason suosituksia). Voidakseen palkata opettajat on kuitenkin rekisteröitävä opetuslautakuntaan (joka antaa yksityishenkilöille mahdollisuuden opettaa valtion rahoittamissa kouluissa). Voidakseen rekisteröityä toisen asteen ja toisen asteen koulutuksen mahdollisille vieraiden kielten opettajille on täytynyt olla vähintään kuusi kuukautta kohdekielimaassa (vuodesta 2023 ajanjaksoa on lyhennetty kolmeen kuukauteen).

Vaikka niiden maiden määrä, joilla on vastaavat suositukset, on edelleen rajallinen, on otettava huomioon kaksi lisänäkökohtaa, jotka liittyvät opettajien rajatylittävään liikkuvuuteen. Ensinnäkin yksittäiset

korkeakoulut maissa, joissa ei ole erityisiä suosituksia korkeimmalla tasolla, voivat edelleen määrittää, että mahdollisten vieraiden kielten opettajien on suoritettava osa opinnoistaan kohdekielimaassa. Toiseksi maan korkeimmissa suosituksissa todetaan yleisesti, että kaikilla opiskelijoilla, ei pelkästään vieraan kielen opettajilla, olisi oltava mahdollisuus suorittaa osa opinnoistaan ulkomailla. Sen vuoksi mahdollisten vieraiden kielten opettajien rajatylittävää liikkuvuutta voidaan edistää suosituksilla, jotka ylittävät kaaviossa D5 esitetyt suositukset.

VIERAIDEN KIELTEN OPETTAJIEN KANSAINVÄLINEN LIKKUVUUS ON LISÄÄNTYNYT AJAN MITTAAN

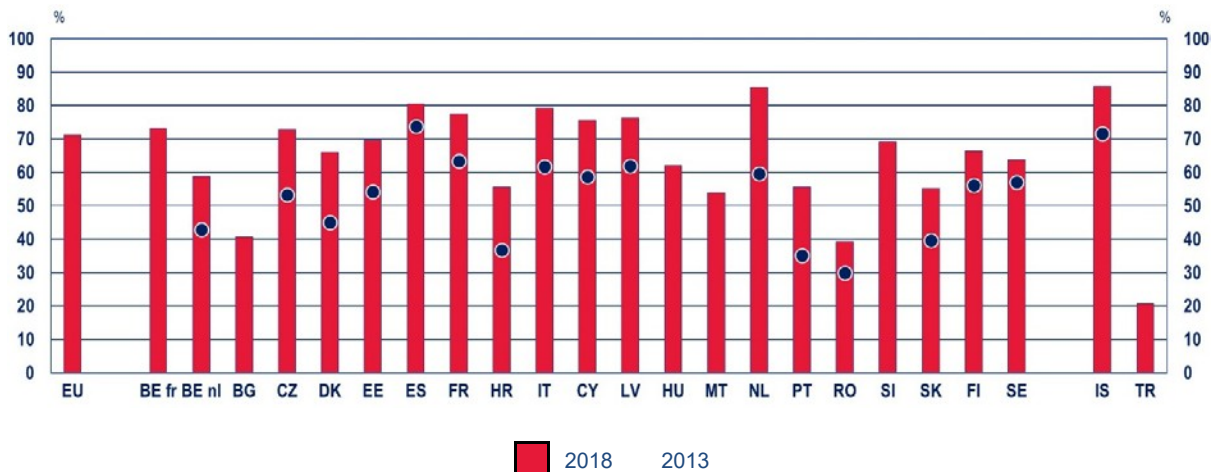
Kaaviossa D5 tarkasteltiin ITE:tä koskevia huipputason suosituksia, jotka koskevat vieraiden kielten opettajien kansainvälistä liikkuvuutta. Se osoittaa, että harvat maat ovat antaneet suosituksia tällä alalla. Kaaviossa D6 esitetään myös vieraiden kielten opettajien kansainvälinen liikkuvuus, mutta eri näkökulmasta. Siinä tarkastellaan todellisia kansainvälisiä liikkuvuuskäytäntöjä, joista opettajat raportoivat TALIS 2018 - julkaisussa. Tietoja annetaan erityisesti niiden toisen asteen koulutuksen vieraiden kielten opettajien prosenttiosuudesta, jotka ilmoittivat lähteneensä ulkomaille opintojensa tai uransa aikana. Siinä vertaillaan myös vieraiden kielten opettajien kansainvälisiä liikkuvuuskäytäntöjä vuosina 2018 ja 2013.

Kaaviosta D6 käy ilmi, että vuonna 2018 noin 70 prosenttia vieraiden kielten opettajista lähti ulkomaille vähintään kerran, opiskelijana, opettajana tai molempina. Espanjassa, Alankomaissa ja Islannissa on eniten liikkuvia vieraiden kielten opettajia, joista yli 80 prosenttia ilmoittaa rajatylittävästä liikkuvuudesta.

Vertailun vuoksi muiden oppiaineiden opettajat ovat paljon vähemmän liikkuvia: EU:n tasolla vain 36,0 prosenttia opiskeli ulkomailla opettajankoulutuksen tai opettajanuran aikana (ks. liite 1). Kyproksessa ja Islannissa on eniten opettajia muista liikkuvista aineista (63,5 prosenttia ja Islannissa 80,1 prosenttia).

Vieraiden kielten opettajien on tietenkin koulutettava ja harjoitettava opettamaansa kieltä. Heillä on myös oltava läheiset yhteydet yhteen niistä maista, joissa heidän opettamaansa kieltä puhutaan, jotta he saisivat syvemmän kulttuurisen käsityksen jakaakseen oppilaidensa kanssa. Siksi vieraiden kieltenopettajien kansainvälinen liikkuvuus näyttää olevan enemmän ammatillista kuin muiden oppiaineiden tarvetta. Lähes 30 prosenttia haastatelluista vieraiden kielten nykyopettajista ei kuitenkaan ole koskaan käynyt ulkomailla ammatillisiin tarkoituksiin, mikä voisi vaikuttaa vieraiden kielten opetuksen laatuun. Bulgariassa, Romaniassa ja Türkiyessä vain vähemmistö vieraiden kielten opettajista oli liikkeellä. Tämä osuus on alhaisin Türkiyessä, jossa vain 20,7 prosenttia vieraiden kielten opettajista oli ulkomailla opettajana tai hänen ITE: n aikana.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018 ja 2013.

Kuva 40 Kuva D6: Niiden toisen asteen (ISCED 2) vieraiden kielten opettajien osuus, jotka olivat ulkomailla ammatillisia tarkoituksia varten, 2013 ja 2018

Selittävät huomautukset

Luku perustuu opettajien vastauksiin vuoden 2018 TALISin kysymyksiin 15 ja 56 sekä vuoden 2013 TALIS-ohjelman kysymyksiin 15 ja 48: "Opetatko kuluvan lukuvuoden aikana seuraavia aihealuokkia?" ja "Oletko koskaan viettänyt ammatillisia tarkoituksia ulkomailla opettajakoulutuksen/opettajakoulutuksen aikana?"

Palkkien pituus ja sinisen ympyrän sijainti osoittavat niiden opettajien prosentiosuuden, jotka ovat valinneet vaihtoehdon e kysymykseen 15 ja vastanneet ainakin yhteen liikkuvuustilanteista "kyllä" (vaihtoehdot a-e vuonna 2018 ja vaihtoehdot b-f) vuonna 2013).

On mukana vastaajia kaikista EU:n maista, jotka vastasivat TALIS-ohjelman liikkuvuus-kysymyksiin vuonna 2018.

Lisätietoja TALISista on kohdassa "Tilastiset tietokannat ja terminologia".

Määritelmä "International Standard Classification of Education (ISCED)" löytyy sanastosta.

Suuntauksia voidaan havaita ajan mittaan 17 eurooppalaisen koulutusjärjestelmän pohjalta,⁷³ jotka vastasivat kansainväliseen liikkuvuuteen liittyviin kysymyksiin TALIS-ohjelman molemmilla kierroksilla. TALIS 2013 ja 2018 -tietojen vertailu osoittaa, että näissä koulutusjärjestelmissä oli vuonna⁷⁴2018 enemmän vieraiden kielten opettajia ulkomailla ammatillisiin tarkoituksiin. Vieraiden kielten opettajien osuus vuonna 2018 oli 14,6 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuonna 2013, ja se kasvoi 57,6 prosentista 72,2 prosenttiin (ks. liite 1). Vieraiden kielten opettajien liikkuvuus lisääntyi kaikissa 17 koulutusjärjestelmässä, jotka vastasivat liikkuvuuteen liittyviin kysymyksiin vuosina 2013 ja 2018. Eniten kasvua kirjattiin Alankomaissa, jossa kasvua oli 26,0 prosenttiyksikköä. Pienin kasvu Ruotsissa oli vuonna 2018 vain 6,7 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2013.

Vieraiden kielten opettajien rajatylittävän liikkuvuudenlisääntyminen ei ole yksittäinen ilmiö. Vuosina 2013–2018 myös niiden muiden oppiaineiden opettajien osuus, jotka viettivät aikaa ammatillisiin tarkoituksiin toisessa maassa, kasvoi 20,0 prosentista 36,3 prosenttiin (ks. liite 1).

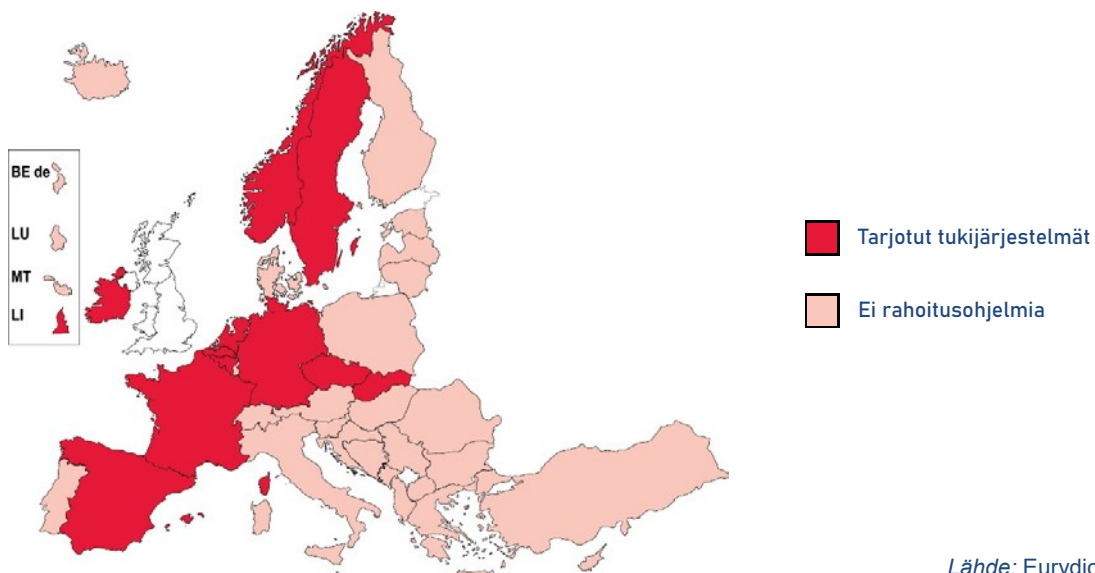
73 BE nl, CZ, DK, EE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, NL, PT, RO, SK, FI, SE ja IS.

74 Vertailun pätevyyden osalta lukijoiden olisi tiedettävä, että liikkuvuus-kysymykset olivat jonkin verran erilaisia vuoden 2013 kyselyn ja vuoden 2018 tutkimuksen välillä. Liikkuvuutta koskevat kysymykset esitettiin vuonna 2013 suodatinkysymyksen avulla ("oletko ollut ulkomailla opettajan uralla tai opettajan/opettajakoulutuksen aikana" ammatillisiin tarkoituksiin: kyllä/ei?), kun taas vuonna 2018 ei ollut suodatinkysymystä. Vaikka liikkuvuus-kysymyksissä on eroja vuosien 2013 ja 2018 välillä, ja vaikka eron vaikutusta ei tiedetäkään, voidaan silti olettaa, että lisäys ei johdu pelkästään kyselylomakkeen muutoksista.

VIERAIDEN KIELTEN OPETTAJIEN KANSAINVÄLISTÄ LIKKUVUUTTA KOSKEVAT KANSALLISET TUKIOHJELMAT OVAT PÄÄASIASSA LÄNSI-EUROOPAN MAISSA.

Joillakin mailla on korkean tason tukiohjelmia, joilla tuetaan vieraiden kielten opettajien kansainvälistä liikkuvuutta. Näiden tukiohjelmien tavoitteena on tukea opettajia, jotka haluavat viettää tietyn määrän aikaa ulkomailla ammatillisiin tarkoituksiin. Kaaviossa D7 keskitytään ohjelmiin, joilla tuetaan opettajien kansainvälistä liikkuvuutta vuosina 2021/2022, vaikka käytännössä vähemmän opettajia hyötyi niistä kuin ennen pandemiaa covid-19-pandemian vuoksi. Yksikään maa ei ole ilmoittanut, että tiettyjä ensisijaisia liikkuvuustukiohjelmia on lakkautettu vuoden 2020 jälkeen, joitakin ohjelmia ei ole asetettu saataville vuosina 2020, 2021 ja/tai 2022, kun taas toiset on siirretty verkkomuotoihin.

Kaaviosta D7 käy ilmi, että tusinassa maassa, erityisesti Länsi-Euroopassa, on olemassa tukiohjelmia, joilla edistetään perus- ja keskiasteen opettajien ammatillista liikkuvuutta. Tukiohjelmat voivat koskea kaikkia opettajia oppiaineesta riippumatta tai ne voidaan osoittaa erityisesti vieraiden kielten opettajille. Näillä ohjelmilla tuetaan sekä ylemmän perusasteen että ylemmän perusasteen opettajia lukuun ottamatta Belgian, Irlannin ja Norjan ranskalaisia ja flaamilaisia yhteisöjä, joissa vain ylemmän perusasteen opettajat voivat hyötyä siitä.

Lähde: Eurydice.

Kuva 41 Kuva D7: Ylimmän tason viranomaisten tarjoamat tukiohjelmat, joilla tuetaan vieraiden kielten opettajien kansainvälistä liikkuvuutta perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Kartasta käy ilmi, tarjoavatko ylimmät oppilaitokset rahoitusohjelmia, joilla tuetaan vieraiden kielten opettajien kansainvälistä liikkuvuutta perus- ja keskiasteen koulutuksessa.

Rahoitusohjelmia voivat käyttää kaikkien oppiaineiden opettajat tai erityisesti vieraiden kielten opettajat. Huomioon otetaan ainoastaan tukijärjestelmät, jotka jakautuvat eri puolille maata/koulutusjärjestelmää tai merkittävää maantieteellistä aluetta (jotka eivät näin ollen kuulu tietylle maantieteelliselle alueelle). Tukiohjelmien olisi katettava maantieteellisten rajojen ylittämisen, ja ne olisi suunniteltava koulutusjärjestelmän pitkän aikavälin osiksi, jotka kattavat useita peräkkäisiä vuosia (aloitteita, joiden lyhytaikainen hankerahoitus kattaa vain yhden tai kaksi vuotta, ei oteta huomioon).

Tässä yhteydessä ei oteta huomioon tukiohjelmia, joiden avulla opettajat voivat muuttaa ulkomaille osallistumaan konferenssiin tai työpajaan, suorittamaan tohtorintutkintoa tai opettamaan lähtömaassaan sijaitsevassa koulussa (jos se ei ole sama kuin työskentelymaa). Lukumäärän ulkopuolelle jäävät myös kaksikansalliset koulutusohjelmat ja kansainväliset rahoitusohjelmat, kuten EU:n Erasmus+ohjelma ja Nordplus-ohjelma, sekä aloittelijoille ja yliopisto-opettajille tarkoitetut kieltenapuhjelmat.

Eurydicen tietojen tarjoajia pyydettiin raportoimaan jopa kolmesta rahoitusohjelmasta.

Määritelmät ”International Standard Classification of Education (ISCED)” ja ”Suosituimmat viranomaiset” löytyvät sanastosta.

Eurydice-tietojen tarjoajien raportoimien rahoitusohjelmien lähempi tarkastelu osoittaa, että näillä ohjelmilla on erilaisia tavoitteita, kuten opettajien kieli- ja opetustaitojen parantaminen tai kulttuuritietoisuuden lisääminen vieraiden kielten opetuksessa. Voit myös saavuttaa nämä tavoitteet monin eri tavoin, kuten opintovierailujen, koulutuksen, työn varjostuksen, harjoittelun tai opetustuntien avulla. Myös kansallisista järjestelmistä tuettujen liikkuvuusaikojen kesto vaihtelee. Useimmiten opettajat lähtevät ulkomaille lyhyen aikaa, yleensä 1 tai 2 viikkoa.

Kohdemaiden määrä vaihtelee myös tukiohjelmasta riippuen. Osa tukiohjelmista on suunnattu opettajille, jotka opettavat tiettyä vierasta kieltä: He tarjoavat näille opettajille mahdollisuuden viettää aikaa maassa, jossa heidän opettamaansa kieltä puhutaan. Näin on esimerkiksi Norjassa, jossa ranskalaisilla opettajilla on mahdollisuus osallistua koulutukseen tai yksittäisiin ohjelmiin (työn varjostus) Ranskassa 2–21 päivän ajan.

Espanjassa, Ranskassa, Ruotsissa ja Liechtensteinissä ilmoitetut rahoitusjärjestelyt kohdistuvat moniin eri maihin. Espanjassa ohjelma ”Professional Visits” (*Estancias Profesionales*) tarjoaa perus- ja keskiasteen opettajille, riippumatta aiheesta, mahdollisuuden viettää 2 viikkoa ulkomailla opinto- ja tarkkailuvierailuja kouluissa 14 eri maassa. Ranskassa vieraiden kielten opettajat (myös CLIL-kouluissa mukana olevat) voivat osallistua ulkomaille kahden viikon ajan kuudesta kahdeksaan kohdemaassa kieleen, *koulutukseen ja kulttuurin kehittämiseen (Levels de Perfectionnement linguistique, pédagogique et culturel)*. Ruotsissa Atlas-kumppanuusohjelma, jonka tavoitteena on edistää opettajien ja koulujen välistä kansainvälistä yhteistyötä, tarjoaa kaikille opettajille mahdollisuuden osallistua opettajavaihtoon kaikissa EU:n ulkopuolisissa maissa. Liechtensteinissä, kuten opetuspalveluista vuonna⁷⁵2004 annetussa asetuksessa todetaan, valtio rahoittaa vieraiden kielten opettajien ammatillisia matkoja maihin, joissa heidän opettamiaan kieltä puhutaan.

Kolme belgialaista yhteisöä, joilla on kolme eri koulukieltä (ranska, hollanti ja saksa), allekirjoittivat huhtikuussa 2015 sopimuksen, jonka tarkoituksena on tarjota vieraiden kielten opettajille kustakin yhteisöstä mahdollisuus opettaa jommassakummassa kahdesta muusta yhteisöstä vähintään vuoden ajan. Vaikka tämä transatlanttinen aloite ei sinänsä ole kansainvälinen, se on myös mainitsemisen arvoinen. Aloitteen tavoitteena on antaa kouluille mahdollisuus tarjota kielikursseja äidinkielenään puhuville opettajina. Sveitsissä järjestetään myös ranskan, saksan ja italian opettajien vaihtoa eri kielialueiden välillä. Näillä kieltenopettajilla on mahdollisuus viettää lyhyt (enintään 5 viikkoa) tai pitkä (enintään 12 kuukautta) oleskelu toisella kielialueella luokka-avustajana. Tavoitteena on auttaa opettajia kehittämään kieltään ja opetustaitojaan sekä rakentamaan koulujen välistä yhteistyötä kielialueiden välillä.

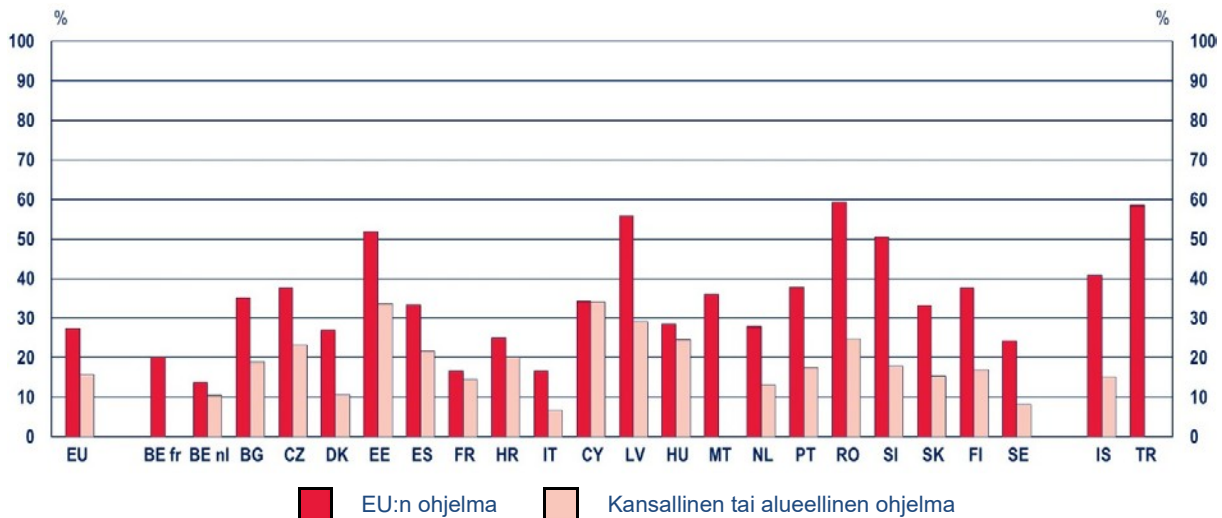
EU:N OHJELMILLA ON TÄRKEÄ ROOLI VIERAIDEN KIELTEN OPETTAJIEN RAJATYLLITÄVÄSSÄ LIKKUVUUDESSA

Kaaviossa D8 esitetään niiden toisen asteen koulutuksen liikkuvien vieraiden kielten opettajien prosenttiosuus, jotka ovat valtioiden rajat ylittävien liikkuvuusohjelmien tuella ilmoittaneet olleensa ulkomailla ammatillisia tarkoituksia varten. Siinä määritellään liikkuvuusohjelman tyyppi (EU:n ohjelma, kuten Erasmus-ohjelma tai kansallinen/alueellinen ohjelma), jonka kanssa he ovat matkustaneet ulkomaille. Tämä luku koskee vain vieraiden kielten opettajien kansainvälistä liikkuvuutta uransa aikana.

EU:n rahoitusta saavien liikkuvien nykykielten opettajien osuus on keskimäärin lähes kaksi kertaa suurempi kuin niiden osuus, jotka saavat rahoitusta kansallisesta tai alueellisesta ohjelmasta. EU:n ammatillisen ohjelman puitteissa ulkomailla olleiden liikkuvien vieraiden kielten opettajien osuus on 27,4 prosenttia, kun taas kansallisissa tai alueellisissa ohjelmissa vastaava osuus on 15,7 prosenttia. Kymmenessä koulutusjärjestelmässä (Tanska, Italia, Alankomaat, Portugali, Romania, Slovenia, Slovakia, Suomi, Ruotsi ja Islanti) tämä suuntaus oli vielä selvempi, sillä EU:n rahoittamia opettajia ulkomailla oli vähintään kaksi kertaa

75 <https://www.gesetze.li/konso/2004092000>

enemmän kuin kansalliset tai alueelliset rahastot. Belgian, Ranskan, Kroatian, Kyproksen ja Unkarin flaaminkielisessä yhteisössä molempien rahoituslähteiden vaikutus oli sitä vastoin suurin piirtein sama.

Lähde: Eurydice, perustuen TALIS 2018 -julkaisuun

Kuva 42 Kuva D8: Ammatillisen liikkuvuuden ohjelman tuella ulkomaille lähteneiden lukion (ISCED 2) liikkuvien nykykielten opettajien osuus, 2018

Selittävät huomautukset

Luku perustuu opettajien vastauksiin TALIS 2018:n kysymyksiin 15 ja 56: ”Opetatko kuluva lukuvuoden aikana seuraavia aiheluokkia?” ja ”Oletko koskaan ollut ulkomailta opettajana tai opettajakoulutuksen aikana ulkomailta?” Palkkien pituus osoittaa niiden opettajien prosenttiosuuden, jotka vastasivat vaihtoehtoon b) ”opettajana EU:n ohjelmassa” ja/tai c) ”opettajana alueellisessa tai kansallisessa ohjelmassa” ja ”kyllä”. Opettajat ovat voineet käyttää molempia ohjelmia.

Vieraiden kielten opettajia ovat ne, jotka ovat valinneet vaihtoehdon (vaihtoehdot) kysymykseen 15. Liikkuvat opettajat ovat ne, jotka ovat vastanneet ”kyllä” ainakin yhteen kysymykseen 56.

On mukana vastaajia kaikista EU:n maista, jotka vastasivat TALIS-ohjelman liikkuvuus-kysymyksiin vuonna 2018.

Lisätietoja TALISista on kohdassa ”Tilastiset tietokannat ja terminologia”.

Määritelmä ”International Standard Classification of Education (ISCED)” löytyy sanastosta.

Maakohtainen muistio

Belgia (BE fr), Malta ja Türkiye: otos oli riittämätön (alle 5 eri koulua tai 30 opettajaa) luokkaan ”kansalliset tai alueelliset ohjelmat”.

Vuoteen 2013 verrattuna EU:n ohjelmiin kuuluvien liikkuvien vieraiden kielten opettajien osuus ei muuttunut merkittävästi, kun taas kansallisten tai alueellisten ohjelmien osuus kasvoi 4,3 prosenttiyksikköä (S.E. 0,86) (ks. liite 1). Näin ollen Euroopan maissa EU:n ohjelmien suhteellinen osuus vieraiden kielten opettajien liikkuvuudesta verrattuna kansallisten tai alueellisten ohjelmien suhteelliseen osuuteen vuonna 2013 oli keskimäärin hieman suurempi (25,1 % (H.E. 0,89) kuin 11,1 % (P.E. 0,53)) kuin vuonna 2018 (27,2 % (S.E. 0,71) ja 15,4 % (P.E. 0,67)).

YLI KAKSI KOLMASOSAA VIERAIDEN KIELTEN OPETTAJISTA MENEES ULKOMAILLE KIELTENOPISKELUUN JA PERUSKOULUTUKSEEN.

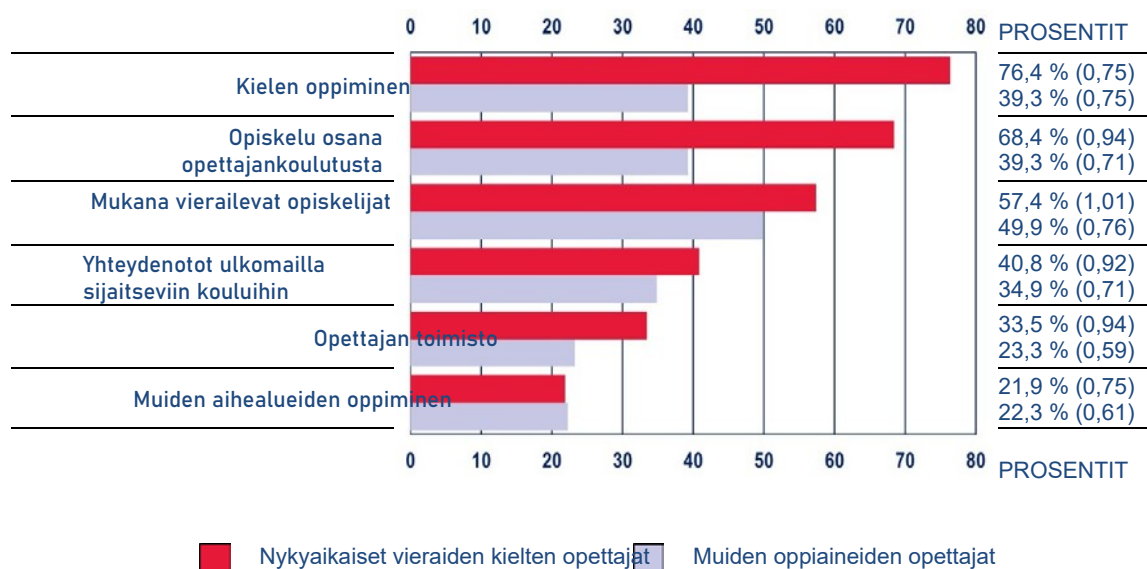
Kuviossa D9 kuvataan, mihin tarkoituksiin toisen asteen koulutuksen vieraiden kielten opettajat viettävät opintojaan toisessa maassa opintojensa tai uransa aikana. Tarkemmin sanottuna se osoittaa, kuinka suuri

osuus ylikansallisista liikkuvista opettajista on EU:n keskiarvo ammattitarkoituksen mukaan lähteä ulkomaille. Tämä prosenttiosuus on esitetty vieraiden kielten opettajille ja muiden oppiaineiden opettajille.

Kuten kuviosta D9 käy ilmi, ulkomailta oleskelun ammatilliset tarkoitukset vaihtelevat jossain määrin näiden kahden opettajaryhmän välillä.

EU:n tärkein syy vieraiden kieltenopettajiin ulkomailta on kielten oppiminen (76,4 %). Espanjassa, Italiassa ja Unkarissa yli 80 prosenttia liikkuvien vieraiden kielten opettajista ilmoitti tämän matkustamisen syyksi (ks. liite 1). Yksi tehokkaimmista tavoista, joilla opettajat voivat parantaa opettamansa kielen tai kielten tuntemusta, on vieraila yhdessä niistä maista, joissa heitä puhutaan. Tämä valtioiden rajat ylittävän liikkuvuuden erityinen syy liittyy siis läheisesti toisiinsa. Vertailun vuoksi vain 39,3 prosenttia liikkuvista opettajista, jotka opettavat muita oppiaineita EU:n tasolla, ilmoitti ammatillisen tarkoituksensa ulkomailta oleskelua varten.

EU:n tasolla lähes 70 prosenttia liikkuvien vieraiden kielten opettajista on opiskellut ulkomailta osana opettajankoulutustaan, vaikka harvoilla mailla on tällä alalla suosituksia (ks. kaavio D5). Maiden väliset erot ovat huomattavia: noin 80 prosenttia Espanjassa ja Italiassa liikkuvista vieraiden kielten opettajista on opiskellut ulkomailta osana opettajankoulutustaan ja alle 50 prosenttia Kroatiassa, Latviassa, Portugalissa, Sloveniassa, Islannissa ja Turkijeessä. Vertailun vuoksi vain 39,3 prosenttia muita aineita opettavista opettajista on rekisteröinyt opintonsa ulkomailta EU:n tasolla.

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018.

Kuva 43 Kuva D9: Liikkuvien opettajien osuus keskiasteen koulutuksessa (ISCED 2) ulkomailta oleskelun ammatillisten syiden mukaan, EU-taso, 2018

Selittävät huomautukset

Luku perustuu opettajien vastauksiin TALIS 2018:n kysymyksiin 15 ja 57: ”Opetatko kuluva lukuvuoden aikana seuraavia aihealueita?” ja ”Onko seuraavista toimista tullut ulkomailta oleskelusi ammatillisia tarkoituksia?” Opettajiä pyydettiin antamaan mahdollisimman paljon vastauksia.

Vieraiden kielten opettajia ovat ne, jotka ovat valinneet vaihtoehdon (vaihtoehdot) kysymykseen 15. Muiden oppiaineiden opettajia ovat ne, jotka eivät ole valinneet vaihtoehtoa 15 vaan ovat valinneet toisen vaihtoehdon a-i. Liikkuvat opettajat ovat ne, jotka ovat vastanneet ”kyllä” ainakin yhteen kysymykseen 56.

On osallistujia kaikista tällä hetkellä asuvista maista, jotka vastasivat TALIS-ohjelman kysymykseen 57 vuonna 2018: Tšekki, Tanska, Viro, Espanja, Ranska, Kroatia, Italia, Kypros, Latvia, Unkari, Malta, Alankomaat, Portugalila, Romania, Slovenia, Slovakia, Suomi, Ruotsi, Islanti ja Turkije.

Ulkomailta oleskelun syyt esitetään laskevassa järjestyksessä ilmoittamiensa vieraiden kielten opettajien prosenttiosuuden mukaan.

Ks. liite 1, jossa on maakohittaiset tiedot ja H.E.s.. Lisätietoja TALIS-järjestelmästä on kohdassa ”Tilastot tietokannat ja terminologia”.

Määritelmä ”International Standard Classification of Education (ISCED)” löytyy sanastosta.

Opettajat voivat myös osaltaan tukea sekä opiskelijoiden todellista liikkuvuutta että opiskelijoiden virtuaalista liikkuvuutta. Opetushenkilöstö voi avustaa ulkomailla matkustavia opiskelijoita, ja se voi myös tarjota perustan koulujen tulevalle yhteistyölle esimerkiksi laatimalla kansainvälisiä liikkuvuusohjelmia tai kehittämällä yhteisiä hankkeita, joissa uusi teknologia edistää opiskelijoiden välistä vaihtoa. Vierailevien opiskelijoiden mukana olleiden liikkuvien vieraiden kielten opettajien osuus on 57,4 prosenttia, mikä on hieman enemmän kuin muiden oppiaineiden opettajilla (49,9 prosenttia). Liikkuvien vieraiden kielten opettajat olivat myös ulkomailla tekemisissä koulujen kanssa useammin kuin muiden oppiaineiden opettajia (40,8 % ja 34,9 %).

EU:n tasolla vieraiden kielten opettajat eivät ole yhtä yleisiä kuin kieltenoppiminen (33,5 %), mutta se on edelleen hieman yleisempää kuin muiden oppiaineiden opettajat (23,3 %). ”Opetus” mainittiin useimmiten syynä vieraiden kielten opettajien liikkuvuuteen Romaniassa (68,3 prosenttia vieraiden kielten opettajista). Espanjassa ja Ranskassa yli 40 prosenttia liikkuvien vieraiden kielten opettajista kertoo opettaneensa ulkomailla. Sitä vastoin alle 15 prosenttia niistä Kroatiassa ja Portugalissa on tehnyt niin.

Loppujen lopuksi matkustaminen ulkomaille oppiakseen muista aiheista ei ole yleinen syy liikkuvuuteen, koska sekä liikkuvien vieraiden kielten opettajien (21,9 %) että muiden oppiaineiden (22,3 %) opettajien vastaavat ja alhaiset prosenttiosuudet ilmoittavat lähteneensä ulkomaille tätä tarkoitusta varten.

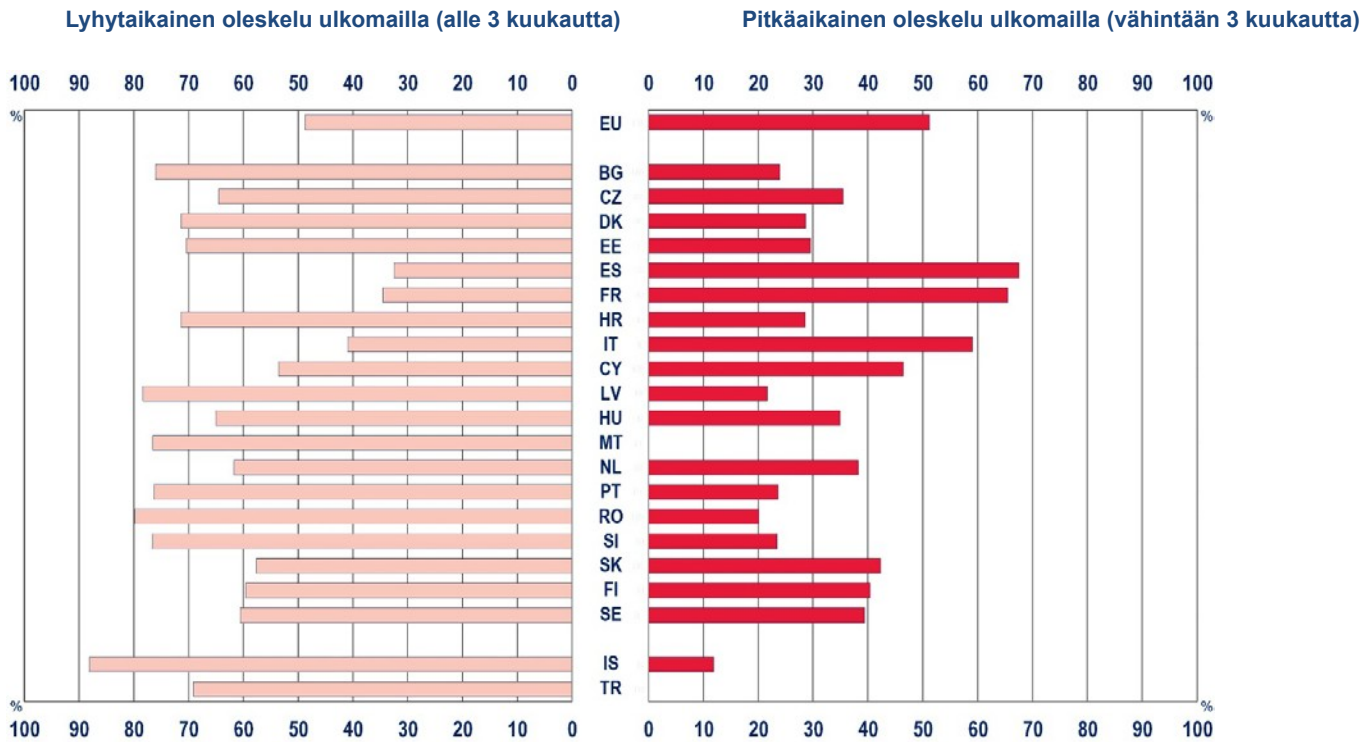
TALIS 2013 -ohjelman (Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2017) tiedot osoittavat, että vieraiden kielten opettajien rajatylittävän liikkuvuuden kehitys on pysynyt muuttumattomana ajan mittaan. Eniten yleisimpiä syitä siihen, miksi vieraiden kielten opettajat lähtevät ulkomaille ammatillisiin tarkoituksiin, on sama vuosina 2013 ja 2018, vaikka vieraiden kielten opettajien liikkuvuus lisääntyy kaikissa maissa (ks. kaavio D6).

VIERAIDEN KIELTEN OPETTAJIEN ULKOMAILLA OLESKELUN KESTO VAIHTELEE SUURESTI MAASTA TOISEEN

Kuviossa D10 esitetään liikkuvien vieraiden kieltenopettajien oleskelu ulkomailla heidän ITE:n ja uransa aikana. Tämä ajanjakso vastaa kaikkia ulkomailla oleskeluja, jotka on laskettu yhteen. Kuviossa D10 tehdään ero alle kolmen kuukauden (lyhyt oleskelu) ja vähintään kolmen kuukauden (pitkäaikainen oleskelu) ulkomailla oleskelun välillä.

Kuten kuvioista D10 käy ilmi, lyhytaikaista oleskelua ulkomailla oleskelevien vieraiden kielten opettajien osuus on suurin piirtein sama EU:n tasolla (48,8 % ja 51,2 %).

Jos kuitenkin otetaan huomioon yksittäiset maat, suurin osa liikkuvien vieraiden kielten opettajista oli viettänyt opintojensa ja uransa aikana ulkomailla alle kolme kuukautta (lyhyt oleskelu). Tämä on havaittavissa erityisesti Bulgariassa, Latviassa, Maltalla, Portugalissa, Romaniassa, Sloveniassa ja Islannissa. Espanjassa, Ranskassa ja Italiassa tilanne on kuitenkin päinvastainen: näissä maissa yli puolet liikkuvien vieraiden kielten opettajista ilmoittautui pidemmäksi aikaa ulkomailla oleskeluun (67,5 %, 65,5 % ja 59,1 %).

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018.

Kuva 44 Kuva D10: Liikkuvan vieraan kielen opettajien osuus lukiossa (ISCED 2) pitkäaikaista ja lyhytaikaista ulkomailla oleskelua varten, 2018

Selittävät huomautukset

Luku perustuu opettajien vastauksiin TALIS 2018:n kysymyksiin 15 ja 58: ”Opetatko kuluvan lukuvuoden aikana seuraavia aihealuokkia?” ja ”Oletko kaiken kaikkiaan oleskellut ulkomailla ammatillisiin tarkoituksiin?” Vastaukset ”kolmesta kahteentoista kuukauteen” (vaihtoehto 2) ja ”yli vuoden” (vaihtoehto 3) on yhdistetty muodostamaan kategoria ”pitempi oleskelu”.

Vieraiden kielten opettajia ovat ne, jotka ovat valinneet vaihtoehdon (vaihtoehdot) kysymykseen 15. Liikkuvat opettajat ovat ne, jotka ovat vastanneet ”kyllä” ainakin yhteen kysymykseen 56.

On mukana vastaajia kaikista EU:n maista, jotka vastasivat TALIS-kysymykseen 58 vuonna 2018.

Lisätietoja TALISista on kohdassa ”Tilastiset tietokannat ja terminologia”.

Määritelmä ”International Standard Classification of Education (ISCED)” löytyy sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr, BE nl): kysymystä ei ole hoidettu maassa.

Malta ja Türkiye: otos on riittämätön (alle 5 eri koulua tai 30 opettajaa) luokkaan ”pitkäaikainen oleskelu ulkomailla”.

LUKU E OPETUSPROSESSIT

IJAKSO – OPETUSAIKA JA OPPIMISTULOKSET

Tässä jaksossa, joka sisältää kuusi indikaattoria, käsitellään pääasiassa opetusaikaa, joka on varattu vieraiden kielten opetukseen pakollisina oppiaineina kokopäiväisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa (⁷⁶). Tarkemmin sanottuna siinä tarkastellaan, kuinka paljon aikaa koulujen on opetettava vieraiden kielten opettamiseen, kuten korkeimmat koulutusviranomaiset päättävät (⁷⁷). Tämän kehyksen ulkopuolisia opetusjaksoja ei ilmoiteta (esim. vieraita kieliä, jotka hyväksytään valinnaisiksi oppiaineiksi tai opetetaan koulutasolla määritellyn opetussuunnitelman mukaisesti).

Opetusaikaa tarkastellaan eri näkökulmista, mukaan lukien ensimmäisen ja toisen vieraan kielen osalta käytetyn ajan välinen ero (ks. kuva E2), ensimmäisen vieraan kielen opetusajan ja opetusvuosien määrän välinen suhde (ks. kuva E3), vieraiden kielten opetuksen suhteellinen painoarvo opetussuunnitelmassa (ks. kuva E4) ja vieraiden kielten opetukseen käytettyjen tuntien määrässä tapahtuneet muutokset (ks. kuvio E5). Lisäksi tässä osassa on tietoja odotetuista vähimmäistasoista ensimmäisen ja toisen vieraan kielen osalta kahdessa viitekohdassa: toisen asteen koulutuksen päätyminen ja lukiokoulutuksen päätyminen (ks. kuvio E6).

Kaikki tämän jakson indikaattorit perustuvat Eurydice-verkoston kautta kerättyihin tietoihin, jotka kattavat 39 koulutusjärjestelmää 37⁷⁸ maassa. Opetushetkellä käytettävissä olevat indikaattorit osoittavat Luxemburgin⁷⁹ ja Liechtensteinin yksilöllisiä koulutusväyliä koskevat tiedot (⁸⁰), joiden avulla voidaan vertailla 42 koulutusjärjestelmää/koulutuspolkua.

VIERAIDEN KIELTEN OPETUSAIKA ON PALJON KORKEAMPI KESKIASTEEN KUIN ALEMMAN PERUSASTEEN KOULUTUKSESSA.

Kaaviossa E1 esitetään kaikkien pakollisina oppiaineina opettavien vieraiden kielten vähimmäistuntimäärä kuvitteellisen vuoden aikana (eli tietyn koulutustason kokonaislukuutaakka jaettuna kyseisen koulutustason palkkaluokkien lukumäärällä⁸¹). Tämä luku sisältää kaksi pylväskaaviota, jotka antavat tiedot erikseen kokopäiväisestä peruskoulutuksesta ja yleissivistävästä koulutuksesta.

76 Kyse on vieraista kielistä, jotka ovat pakollisia kaikille tietyn tutkinnon tai koulutustason opiskelijoille. Lisäksi soveltamisalan ulkopuolelle jäävät esiopetus, vaikka joissakin koulutusjärjestelmissä tämän tason tietyt luokat ovat pakollisia lapsille.

77 Tietoja keräävät Eurydice ja OECD:n verkosto (OECD Network for the Collection and the Adjudication of System-Level Descriptive Information on Educational Structures, Policies and Practices, NESLI) kahden vuoden välein. Tässä kertomuksessa esitetyt tiedot ovat peräisin tiedonkeruusta 2020/2021. Lisätietoja Euroopan koulujen opetusajasta on joka toinen vuosi julkaistavassa Eurydicen raportissa aiheesta (Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2021a).

78 Yksityiskohtaiset tiedot tämän raportin maaraportoinnista löytyvät raportin johdannosta.

79 *Enseignement secondaire classique* (klassinen toissijainen) ja *enseignement secondaire général* (yleinen toissijainen).

80 *Gymnasium* (koulutyyppi, jolla on edistyneet vaatimukset), lukio (koulutyyppi, jolla on perusvaatimukset) ja todellinen koulu (koulutyyppi, jolla on keskitasoiset edellytykset).

81 Kokopäiväiseen yleissivistävään koulutukseen sisältyvien palkkaluokkien määrä vaihtelee huomattavasti koulutusjärjestelmien välillä. Joissakin tapauksissa pakollinen kokopäiväinen koulutus päättyy toisen asteen koulutuksen päättyessä. muissa tapauksissa siihen sisältyy osittainen tai täysi keskiasteen koulutus (Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2020). Jotta poistettaisiin vaihtelu, joka johtuu kokopäiväisen oppivelvollisuuskoulutuksen palkkaluokkien eroista, useimmat opetusajan indikaattorit kuvaavat oppituntien vähimmäismäärää kuvitteellista vuotta kohden.

Alemman perusasteen koulutuksen tasolla vieraiden kielten opettamiseen pakollisina oppiaineina käytettävien tuntien määrä kuvitteellista vuotta kohden vaihtelee 13 tunnin (Unkarissa) ja 407 tunnin (Luxemburgissa) välillä. Tästä laajasta kirjosta huolimatta oppituntien määrä useimmissa koulutusjärjestelmissä vaihtelee 30:stä 69 tuntiin (27 koulutusjärjestelmää). Kokopäiväisen keskiasteen koulutuksen pakollisissa palkkaluokissa kaikissa koulutusjärjestelmissä huomioon otettujen oppituntien määrä kuvitteellista vuotta kohden on 74 tuntia (Norjassa) ja 373 tuntia (Luxemburgissa (allekirjoitus *Secondaireclassique*)).

Kaksi keskeistä tekijää voivat selittää alemman perusasteen oppituntien määrän. Ensimmäinen koskee ikää, jolloin vieraan kielen oppiminen tulee pakolliseksi. Opetusaika on suhteellisen alhainen Belgian ranskankielisessä yhteisössä (31 tuntia), Saksassa (37 tuntia), Portugalissa (36 tuntia) ja Bosnia ja Hertsegovinassa (32 tuntia), joissa vieraiden kielten oppiminen tulee pakolliseksi toisen perusasteen jälkeen, toisin kuin useimmissa muissa koulutusjärjestelmissä (ks. kuvio B1).

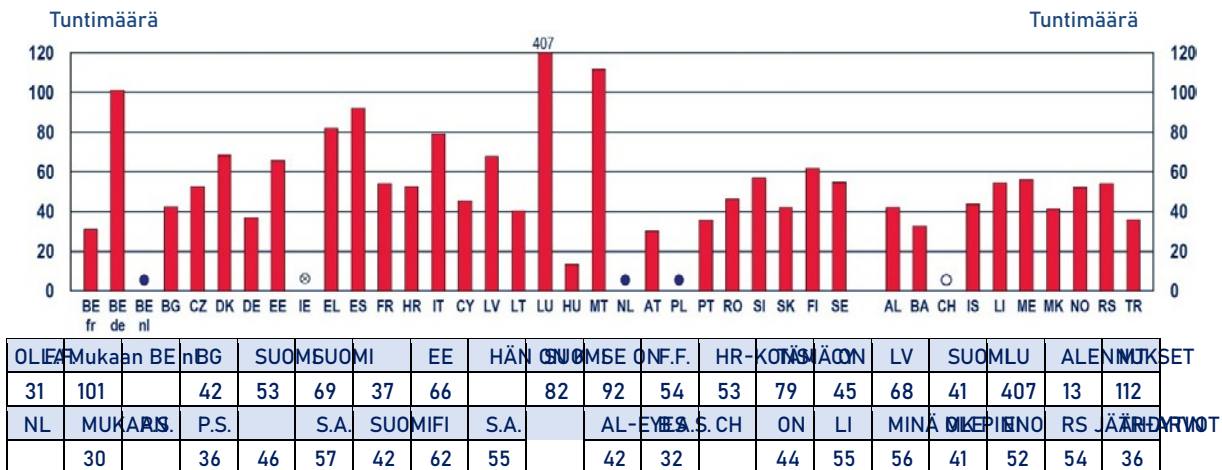
Toinen tekijä liittyy koulutusjärjestelmien rakenteeseen. Yleensä vieraiden kielten opetukseen osoitettujen tuntien määrä kasvaa, kun oppilaat läpäisevät koululuokat (Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2021a). Jos perusasteen koulutuksen kesto on suhteellisen lyhyt (esim. neljä vuotta), kuten Saksassa (37 tuntia) ja Itävallassa (30 tuntia), lapset lähtevät tästä koulutusvaiheesta nuorempina, mikä tarkoittaa, että tällä koulutustasolla he saavat vähemmän vieraiden kielten opetustunteja kuin lapset koulutusjärjestelmissä, joissa perusasteen koulutus kestää pidempään.

Edellä mainitut kaksi tekijää koskevat myös Unkaria, jossa vieraiden kielten opetukseen varataan erityisen vähän tunteja (13 tuntia). Unkarissa on neljä luokkaa alemman perusasteen koulutuksessa, ja vieraiden kielten oppiminen tulee pakolliseksi viimeisimpänä. Koulusta riippuen oppilaat voivat kuitenkin aloittaa vieraiden kielten oppimisen aikaisemmin ja saada siten lisäopetusaikaa.

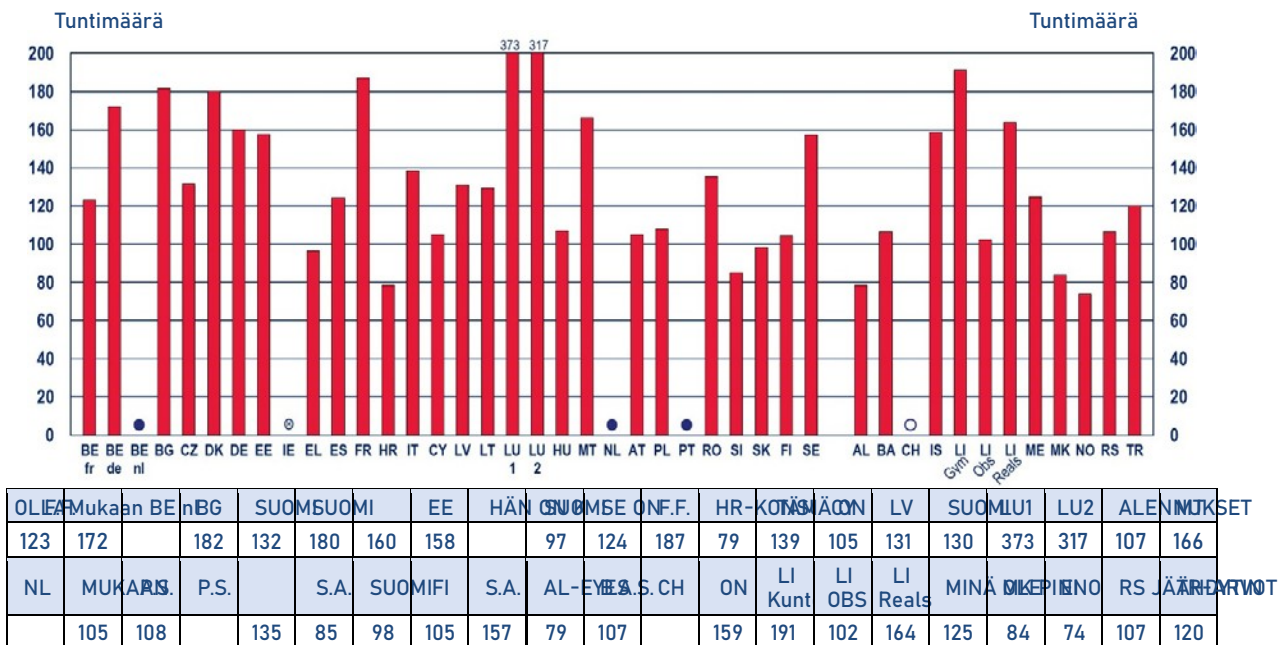
Kuudessa koulutusjärjestelmässä (Belgian, Kreikan, Espanjan, Italian, Luxemburgin ja Maltan saksankielisessä yhteisössä) vieraiden kielten opetustuntien määrä on yli 69 tuntia. Belgian, Italian, Luxemburgin ja Maltan saksankielisen yhteisön koulutusjärjestelmissä on seuraavat samankaltaisuudet: CLILia käytetään opetusmenetelmänä joissakin oppivelvollisuuskoulun luokissa (tai lähes kaikissa arvosanoissa Luxemburgin tapauksessa). Tämä erityinen opetustapa, jonka mukaan opetussuunnitelman oppiaineita opetetaan (vähintään) kahdella kielellä (ks. kaavio B12), voisi osittain selittää vieraiden kielten opettamiseen käytettyjen tuntien suhteellisen suuren määrän näissä koulutusjärjestelmissä. Suurin tuntimäärä on Belgian saksankielisessä yhteisössä (101 tuntia), Luxemburgissa (407 tuntia) ja Maltalla (112 tuntia).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

A) Perusasteen koulutus

B) Yleissivistävä keskiasteen koulutus kokopäiväisesti

Horizontaalinen joustavuus Opetusaika asetettu kantonitasolle

Ei pakollista vierasta kieltä

Lähde: Eurydice.

Kuva 45 Kuva E1: Pakollisen vieraan kielen opetuksen tuntimäärä kuvitteellisen vuoden aikana perus- ja kokoaikaisessa koulutuksessa, 2020/2021

Selittävät huomautukset

Tässä kuvassa esitetään kaikkien opiskelijoiden pakollisina oppiaineina opettavien vieraiden kielten suositeltu vähimmäisopetusaika, jonka opetusviranomaiset ovat määrittäneet.

Perusasteen koulutuksen (tai kokopäiväisen oppivelvollisuuden) opetusjakso kuvitteellista vuotta kohden vastaa perusasteen koulutuksen (tai kokopäiväisen keskiasteen koulutuksen) opetusajan kokonaismäärää jaettuna alemman perusasteen (tai kokopäiväisen koulutuksen) arvosanojen määrällä.

Horizontaalinen joustavuus: korkeimmat opetusviranomaiset määrittävät tietyn luokan (tai kaikkien) oppiaineiden ryhmän kokonaisopetusajan. Koulut/paikallisviranomaiset voivat vapaasti päättää, kuinka paljon aikaa varataan yksittäisille aineille. Jos tämä koskee puolta tai yli puolta peruskoulun ja/tai kokopäiväisen oppivelvollisuuden arvosanoista, käytetään erityistä symbolia ●. Jos horizontaalinen joustavuus koskee alle puolta alemman perusasteen tai ylemmän

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

keskiasteen koulutuksen palkkaluokista, nämä luokat jätetään pois kuvitteellisten vuosien laskennasta. Tämä koskee Belgian ja Portugalin ranskalaista yhteisöä alkutuotannon alalla.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr): luokissa 3 ja 4 on horisontaalinen joustavuus.

Bulgaria: kaksi viimeistä päätoimisen oppivelvollisuusasteen luokkaa, jotka vastaavat toisen asteen koulutuksen kahta ensimmäistä vuotta, osoittavat tiedot vieraiden kielten intensiivisen oppimisen polusta.

Saksa: tiedot kuvaavat vieraiden kielten opetusajan painotettua keskiarvoa, jonka maiden opetus- ja kulttuuriministerikonferenssin sihteeristö laskee erityyppisiin kouluihin ilmoittautuneiden oppilaiden määrän perusteella.

Irlanti: Vieraiden kielten opetus ei ole pakollista. Viralliset kielet Englanti ja Iiri opetetaan kaikille opiskelijoille.

Espanja: tiedot kuvaavat opetussuunnitelmia ja koulukalenteria koskevien kansallisten ja alueellisten sääntöjen painotettuja keskiarvoja (viitevuosi 2020/2021). Painotettujen keskiarvojen laskemiseen käytettiin opetus- ja ammattikoulutusministeriön tilastoja (viitevuosi 2018/2019) opiskelijoiden määrästä palkkaluokkaa ja itsehallintoaluetta kohden.

Italia: kahden viimeisen kokopäiväisen oppivelvollisuuden luokan tiedot viittaavat liceo scientifico -tutkimukseen.

Luxemburg: LU1 vastaa *enseignement secondaire classique* (klassinen toissijainen); LU2 vastaa *ylemmän* keskiasteen tutkintoa.

Unkari: palkkaluokissa 9 ja 10, jotka ovat kaksi viimeistä kokopäiväisen oppivelvollisuuden luokkaa, tiedot vastaavat Gimnáziumia.

Itävalta: kokopäiväisen oppivelvollisuuden viimeisestä luokasta ei ole saatavilla tietoja.

Itävalta ja Liechtenstein: tiedot eivät sisällä opetusaikaa luokkien 1 ja 2 osalta Itävallassa ja 1. luokassa Liechtensteinissä, koska vieraita kieliä opetetaan muista oppiaineista eikä itsenäisinä aineina. Näin ollen toimitetuissa tiedoissa aliarvioidaan vieraille kielille varattu opetusaika.

Puola: perusasteen koulutuksen kolmessa ensimmäisessä (neljästä) luokassa on horisontaalinen joustavuus.

Portugali: perusasteen koulutuksen kuudesta luokasta kahdessa viimeisessä on horisontaalinen joustavuus. Perusasteen oppivelvollisuuden kolmessa ensimmäisessä luokassa on horisontaalista joustoa ensimmäisen ja toisen vieraan kielen osalta pakollisina oppiaineina, kun taas kolme viimeistä vierasta kieltä eivät ole pakollisia.

Ruotsi: pakollisen päätoimisen keskiasteen koulutuksen osalta tiedot sisältävät toisen kielen opetusajan, joka ei ole pakollinen oppiaine kaikille opiskelijoille (ks. kaavio B1).

Liechtenstein: Li Gym vastaa Gymnasiumia (koulutyyppi, jolla on edistyneet vaatimukset); Li Obs vastaa *lukiota* (perusvaatimukset täyttävää koulutyyppiä) ja Li Reals todellista koulua (keskitasoisia kouluja).

Sveitsi: kansallisella tasolla ei ole vakio-opetussuunnitelmaa eikä tavanomaista opetusaikaa. Opetussuunnitelmat ja suunniteltu opetusaika määritellään 26 kantonissa alueellisella tasolla.

Kuten edellä mainittiin, ylemmän perusasteen tutkinnon pakollisissa arvosanoissa opetustuntien määrä kuvitteellista vuotta kohden on melko laaja kaikissa koulutusjärjestelmissä/polkuissa (74:stä 373 tuntiin). Tästä laajasta kirjosta voidaan tunnistaa neljä koulutusjärjestelmien/koulutuspolkujen ryhmää, joilla on suhteellisen vastaava määrä oppitunteja.

Ensimmäiseen ryhmään kuuluu 15 koulutusjärjestelmää/polkua, joilla 74 tuntia (Norja) ja 108 tuntia (Puola) vuodessa käytetään vieraiden kielten opettamiseen pakollisina oppiaineina. toinen käsittää yhdeksän koulutusjärjestelmää/koulutuspolkua, jotka on jaettu pakolliseen vieraan kielen opetukseen 120 tunnin (Turkiye) ja 139 tunnin (Italia) välillä kuvitteellista vuotta kohden. Useimmat koulutusjärjestelmät/koulutuspolut kuuluvat näihin kahteen ryhmään.

Yksitoista koulutusjärjestelmää/koulutuspolkua muodostaa kolmannen ryhmän, jossa vieraille kielille pakollisina oppiaineina annettu opetusaika vaihtelee 157 tunnista (Ruotsissa) 191 tuntiin (Liechtensteinissä). Lopuksi kaksi kurssia Luxemburgissa (*enseignement secondaire général* ja *enseignement secondaire classique*) tarjoavat ylivoimaisesti eniten oppitunteja (317 tuntia ja 373 tuntia fiktiivistä vuotta kohden).

Tarkempi vertailu vieraiden kielten opetusajan ja näihin oppiaineisiin keskiasteen oppitunneilla käytetyn opetusjakson välillä osoittaa, että oppituntien määrä kuvitteellista vuotta kohden on suurempi lähes kaikissa oppivelvollisuusasteen koulutusjärjestelmissä/kouluissa (Luxemburg on poikkeus). Useimmissa niistä määrä

on vähintään kaksinkertainen, ja se on kolme (tai enemmän) hieman yli kolmanneksessa. Kaikki koulutusjärjestelmät, joissa perusasteen oppituntien määrä on huomattavasti pienempi, parantavat merkittävästi oppilaiden kykyä oppia vieraita kieliä tarjoamalla huomattavasti enemmän opetusaikaa oppivelvollisuuskoulutuksessa. Tämä pätee erityisesti Unkariin, jossa tuntimäärä kuvitteellista vuotta kohti on kahdeksan kertaa suurempi.

ENSIMMÄINEN VIERAS KIELI HALLITSEE SUURIMMAN OSAN VIERAIDEN KIELTEN OPETUSAJASTA KAIKISSA MAISSA

Kuvassa E1 esitetään kaikkien vieraiden kielten vähimmäisopetusaika perus- ja kokopäiväopetuksessa pakollisina oppiaineina. Kuvassa E2 verrataan ensimmäisen ja toisen vieraan kielen opetukseen pakollisina oppiaineina annettua vähimmäistuntimäärää. Se kattaa kaikki pakolliset kokopäiväiset koulutukset. Kokopäiväisen oppivelvollisuuskoulutuksen palkkaluokkien eroista johtuvan vaihtelun poistamiseksi se tarjoaa opetusaikaa fiktiivistä vuotta kohti eli kokopäiväisen oppivelvollisuuden opetusajan kokonaismäärä jaettuna kyseisen koulutusjakson vuosien lukumäärällä.

Toisin kuin muut opetussuunnitelmat, kuten matematiikka, vieraita kieliä ei opeteta pakollisina oppiaineina kaikissa oppivelvollisuusluokissa (ks. kaavio B2). Lisäksi toisen vieraan kielen oppiminen ei ole pakollista joissakin koulutusjärjestelmissä (ks. kaavio B3). Nämä vieraiden kielten erityispiirteet opetussuunnitelman aineina on otettava huomioon vertailtaessa koulutusjärjestelmien välistä opetusaikaa.

Opetusaika ensimmäiselle vieraalle kielelle pakollisena oppiaineena vaihtelee 39–114 tuntia kuvitteellista vuotta kohden lähes kaikissa koulutusjärjestelmissä/koulutuksissa. Vähiten kuusi tasoa (39–54 tuntia kuvitteellista vuotta kohden) ovat Kypros, Unkari, Ruotsi, Bosnia ja Hertsegovina, Islanti, Pohjois-Makedonia ja Serbia. Belgian, Bulgarian, Espanjan ja Maltan saksankielinen yhteisö on Belgian, Bulgarian, Espanjan ja Maltan saksankielinen yhteisö, jossa on neljä korkeinta tasoa (105–114 tuntia kuvitteellista vuotta kohden). Luxemburgissa ensimmäisen vieraan kielen opetukseen käytetty aika on kaukana tämän alueen ulkopuolella (199 tuntia inenseignement secondaire *général* ja 223 in *enseignement secondaire classique*).

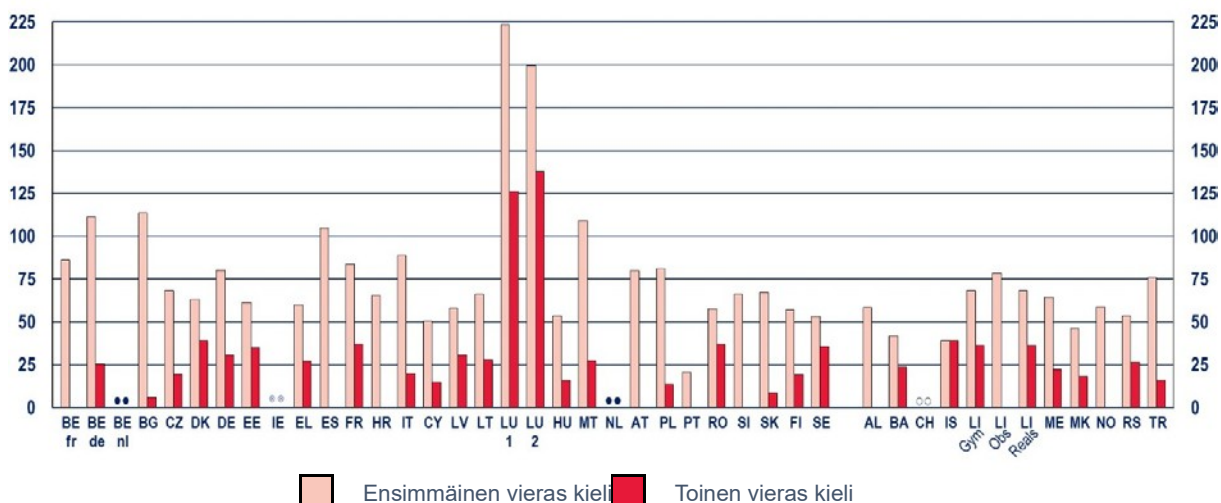
Oppituntien määrä fiktiivistä opiskeluvuotta kohden on melko rajallinen lähes kaikissa koulutusjärjestelmissä 6:sta 39 tuntiin koulutusjärjestelmissä, joissa toisen vieraan kielen oppiminen on pakollista. Koulutusjärjestelmät, joiden opetustunnit ovat vaihteluvälin alareunassa eli alle 10 tuntia nimellisvuotta kohden, ovat Bulgaria (6 tuntia ja Slovakia 8 tuntia). Koulutusjärjestelmiä, joissa on ylemmän tason opetustunteja eli vähintään 35 tuntia nimellisvuotta kohden, ovat Tanska, Viro, Ranska, Romania, Ruotsi, Islanti ja Liechtenstein (*Gymnasium* ja *Realschule*).

Toisen vieraan kielen opetusaika on puolestaan verrattain korkea Luxemburgissa (126 tuntia inenseignement secondaire classique ja 138 tuntia *Enseignement Secondaire General*) ja paljon suurempi kuin kaikki muut maat. Luxemburgissa ranskaa ja saksaa, joita opetetaan vieraina kielinä, käytetään vaihtoehtoisesti opetuskielenä (CLIL).

Erot luokassa, jossa toisen vieraan kielen oppiminen tulee pakolliseksi, selittävät usein opetusajan eroja koulutusjärjestelmien/koulutusjärjestelmien välillä. Euroopassa opiskelijat alkavat yleensä oppia toista vierasta kieltä pakollisena oppiaineena toisen asteen koulutuksessa. vähemmistö heistä aloittaa perusasteen koulutuksessa tai myöhemmin oppivelvollisuusasteen ulkopuolella (ks. kuvio B1).

Lähes kaikissa koulutusjärjestelmissä/polkuväylissä, jotka otetaan huomioon tässä jaksossa (Islanti on poikkeus; katso maakohtainen muistio), oppituntien määrä kuvitteellista vuotta kohden on järjestelmällisesti suurempi ensimmäisen pakollisen vieraan kielen kuin toisen kielen osalta. Ero vaihtelee 17 tunnista (Ruotsissa) 108 tuntiin (Bulgariassa). Koulutusjärjestelmissä, joissa ero on suurin eli yli 81 tuntia (Belgian saksankielinen yhteisö, Bulgaria (tie vieraiden kielten intensiiviseen oppimiseen), Luxemburg (*Enignement Secondaire classique*) ja Malta), ensimmäisiä vieraiden kielten oppilaita käytetään jossain vaiheessa opetuskielenä (CLIL-tarjous).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Horizontaalinen joustavuus Opetusaika asetettu kantonitasolle

Ei pakollista vierasta kieltä

(Tunteja)	OLL F.F	OLL NL	BG	SUOMI SUOMI	EE	HÄN SUOMI	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI Kunt	LI Obs	LI Reals	ME	MK	NO	RS	TR
Ensimmäinen vieras kieli	86	111	114	68	63	80	61	60	105	84	66	89	50	58	66	223	199	54	109				
Toinen vieras kieli	0	25	6	20	39	31	35	27	0	37	0	20	15	31	28	126	138	16	27				
	NL	MUKAS	P.S.	S.A.	SUOMI	S.A.	AL	BY	SCH	ON	LI	Kunt	LI	Obs	Reals	MIN	AVL	PENN	RS	JÄÄ	HÄN	TR	
Ensimmäinen vieras kieli		80	81	20	58	66	67	57	53	58	42	39	68	78	68	64	46	59	54	76			
Toinen vieras kieli		0	14	0	37	0	8	19	36	0	24	39	36	0	36	22	18	0	27	16			

Lähde: Eurydice.

Kuva 46 Kuva E2: Pakollisena oppiaineena ensimmäisen ja toisen vieraan kielen oppiaineina jaettujen tuntien määrä nimellistä vuotta kohden 2020/2021

Selittävät huomautukset

Tässä kuvassa esitetään suositeltava vähimmäisopetusaika ensimmäiselle ja toiselle vieraalle kielelle, joita opetetaan kaikkien oppilaiden pakollisina oppiaineina, kuten opetusviranomaiset ovat määrittäneet.

Opetusaika fiktiivistä vuotta kohden pakollisessa koko kouluopetuksessa vastaa kyseisenä ajanjaksona opetetun kokonaisajan määrää jaettuna pakollisen koko kouluopetuksen arvosanojen lukumäärällä.

Horizontaalinen joustavuus: korkeimmat opetusviranomaiset määrittävät tietyn luokan (tai kaikkien) oppiaineiden ryhmän kokonaisopetusajan. Koulut/paikallisviranomaiset voivat vapaasti päättää, kuinka paljon aikaa varataan yksittäisille aineille. Jos tämä koskee puolta tai yli puolta kokopäiväisen oppivelvollisuuskoulutuksen arvosanoista, käytetään erityistä symbolia ●. Jos horizontaalinen joustavuus koskee alle puolta kokopäiväisen oppivelvollisuuskoulutuksen palkkaluokista, näitä palkkaluokkia ei oteta huomioon nimellivuosiensa laskennassa. Tämä koskee Belgian, Puolan ja Portugalin ranskalaista yhteisöä (ks. kuva E1).

Maakohtaiset muistiot

Ks. maakohtaiset huomautukset kaaviossa E1.

Ranska: korkeimpien oppilaitosten on määritettävä ensimmäisen ja toisen vieraan kielen opetusaika yhdessä oppivelvollisuuskoulun viimeisessä luokassa. Tässä tapauksessa tämä ajanjakso jaettiin kahdella, ja ensimmäisen ja toisen vieraan kielen jakautumisen tulos on sama.

Islanti: Ylimmän tason opetusviranomaiset määrittelevät ensimmäisen ja toisen vieraiden kielten opetusajan kaikille arvosanoille. Tässä tapauksessa tämä ajanjakso jaettiin kahdella, ja ensimmäisen ja toisen vieraan kielen jakautumisen tulos on sama.

MAISSA, JOISSA VIERAIDEN KIELTEN OPETUS KESTÄÄ PISINTÄ, EI VÄLTTÄMÄTTÄ OLE KORKEINTA OPETUSAIKAA.

Kuvassa E3 esitetään kahden tekijän välinen suhde, jotka vaikuttavat voimakkaasti vieraiden kielten opetukseen koulussa: vieraiden kielten vähimmäisopetusaika ja oppituntien kouluvuosien kesto. Kuviossa E3 esitetään ensimmäisen vieraan kielen oppimiseen pakollisena aineena käytettävän opetusajan ja tämän oppimisen keston välinen suhde. Ainoastaan niiden laatuluokkien opetusajat, joista tietoja on saatavilla, ilmoitetaan ⁽⁸²⁾.

Kaiken kaikkiaan luku viittaa siihen, että näiden kahden tekijän välillä on positiivinen, vaikkakin suhteellisen heikko suhde. Yksityiskohtaisempi analyysi kuitenkin osoittaa, että vaikka jotkin maat opettavat ensimmäistä vierasta kieltä pakolliseksi oppiaineeksi samalle määrälle arvosanoja, kurssille annettujen oppituntien kokonaismäärässä on huomattavia eroja. Ero 10 vuotta voimassa olevien maiden välillä on erityisen selvä: Norjassa ensimmäisen vieraan kielen opetusaika on 588 tuntia, kun taas Espanjassa luku saavuttaa 1 050 tuntia.

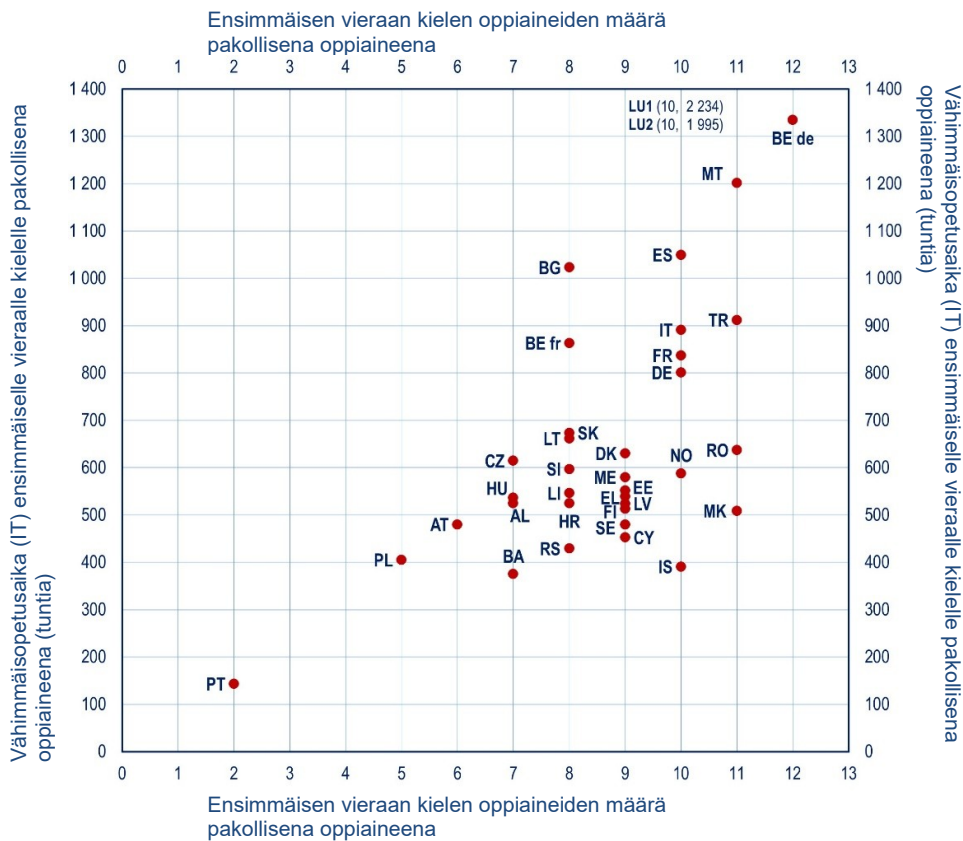
Sitä vastoin maat, jotka myöntävät vastaavan määrän opetusaikaa oppivelvollisuuskoulun aikana, voivat tehdä sen täysin toisen vuoden aikana. Esimerkiksi Unkarissa ja Pohjois-Makedoniassa suositellaan 536 tuntia ja 509 tuntia ensimmäistä vierasta kieltä pakolliseksi aiheeksi. Ohjelma kestää Unkarissa 7 vuotta ja Pohjois-Makedoniassa 11 vuotta.

Kaaviossa E3 esitetään myös 11 maan ryhmä (Tanska, Viro, Kreikka, Kroatia, Latvia, Liettua, Slovenia, Slovakia, Suomi, Liechtenstein ja Montenegro), joilla on samanlainen profiili. He jakavat 700–500 tuntia ensimmäisen pakollisen vieraan kielen opetukseen 8–9 lukuvuoden aikana.

Belgian, Luxemburgin ja Maltan saksankielisessä yhteisössä, jossa myös ensimmäinen vieras kieli on opetuskieli, tämän kielen opetusaika on korkein Euroopassa. Näiden kolmen koulutusjärjestelmän virallisissa opetussuunnitelmissa määrätään 1 335 tuntia 12 vuoden aikana Belgian saksankielisessä yhteisössä, 2 234 ja 1 995 tuntia (forenseignement secondaire classique ja enseignement secondaire général r respectively) 10 vuodeksi Luxemburgissa ja 1 201 tuntiä yli 11 vuoden ajan Maltalla.

82 Lisätietoja on selityksessä. Yksityiskohtaisia tietoja opetuksen kestosta ensimmäisellä vieraalla kielellä on kaaviossa B2.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Tunnit	Ole v	BE fr	BE nl	SUOMI	SUOMI	EE	SUOMI	ENF.F.	HR-K	IT	LV	SUOMI	LU1	LU2	AL			
TÄNÄ	1335	1023	614	630	801	551	539	1050	837	525	891	452	524	662	2 234	1 995	536	
MT	MUKA	RS.	P.S.	S.A.	SUOMI	S.A.	AL-EY	BS.S.	ON	LI	Kunto	MINÄ	OLEP	INOI	RS	JÄÄR	DKR	NOT
TÄNÄ	480	405	143	637	597	673	513	480	525	375	391	546	580	509	588	429	912	

Lähde: Eurydice.

Kuva 47 Kuva E3: Ensimmäisen vieraan kielen opetusajan suhde niiden palkkaluokkien määrään, joilla tätä kieltä opetetaan kokopäiväisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa, 2020/2021

Selittävät huomautukset

Tiedot sisältävät vähimmäisajan (tunteina), jota suositellaan ensimmäisen vieraan kielen pakolliseksi oppiaineeksi kaikille opiskelijoille tämän pakollisen vieraan kielen opetusten määrän perusteella kokopäiväisen koulutuksen aikana.

Niiden vuosien lukumäärä, joina ensimmäistä vierasta kieltä opetettiin pakollisena oppiaineena, riippuu kahdesta tekijästä: niiden palkkaluokkien lukumäärä, joilla ensimmäistä vierasta kieltä opetetaan pakollisena oppiaineena, ja kokopäiväisen oppivelvollisuuden kesto, joka vaihtelee koulutusjärjestelmästä riippuen.

Joidenkin koulutusjärjestelmien (Belgian, Itävallan, Puolan, Portugalin ja Liechtensteinin ranskankielisessä yhteisössä) tuntimäärällä tarkoitetaan niiden palkkaluokkien lukumäärää, joista tietoja voidaan esittää. Esimerkiksi palkkaluokkia (ja niiden oppitunteja), joissa sovelletaan horisontaalista joustavuutta, ei otettu huomioon. Tarkempia selityksiä on maakohtaisissa huomautuksissa. Lisätietoja opetuksen kestosta ensimmäisellä vieraalla kielellä pakollisena oppiaineena on kaaviossa B2.

Horisontaalinen joustavuus: korkeimmat opetusviranomaiset määrittävät tietyn luokan (tai kaikkien) oppiaineiden ryhmän kokonaisopetusajan. Koulut/paikallisviranomaiset voivat vapaasti päättää, kuinka paljon aikaa varataan yksittäisille aineille.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr): luokissa 3 ja 4 on horisontaalinen joustavuus.

Belgia (BE nl): luku ei sisällä tämän koulutusjärjestelmän tietoja, koska horisontaalinen joustavuus koskee kaikkia pakollisen kokopäiväisen koulutuksen luokkia.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Bulgaria: kaksi viimeistä kokopäiväistä yleissivistävän koulutuksen luokkaa, jotka vastaavat toisen asteen koulutuksen kahta ensimmäistä vuotta, osoittavat tietoja siitä, miten intensiivinen vieraan kielen oppiminen tapahtuu.

Saksa: tiedot kuvaavat vieraiden kielten opetusajan painotettua keskiarvoa, jonka maiden opetus- ja kulttuuriministerikonferenssin sihteeristö laskee erityyppisiin kouluihin ilmoittautuneiden oppilaiden määrän perusteella.

Irlanti: Vieraiden kielten opetus ei ole pakollista. Viralliset kielet Englanti ja iiri opetetaan kaikille opiskelijoille.

Espanja: tiedot kuvaavat opetussuunnitelmia ja koulukalenteria koskevien kansallisten ja alueellisten sääntöjen painotettuja keskiarvoja (viitevuosi 2020/2021). Painotettujen keskiarvojen laskemiseen käytettiin opetus- ja ammattikoulutusministeriön tilastoja (viitevuosi 2018/2019) opiskelijoiden määrästä palkkaluokkaa ja itsehallintoaluetta kohden.

Italia: kahden viimeisen kokopäiväisen oppivelvollisuuden luokan tiedot viittaavat liceo scientifico -tutkimukseen.

Ranska: korkeimpien oppilaitosten on määritettävä ensimmäisen ja toisen vieraan kielen opetusaika yhdessä oppivelvollisuuskoulun viimeisessä luokassa. Tässä tapauksessa aika jaettiin kahdella ja ensimmäisen ja toisen vieraan kielen jakautumisen tulos.

Luxemburg: LU1 vastaa *enseignement secondaire classique* (klassinen toissijainen); LU2 vastaa *ylemmän* keskiasteen tutkintoa.

Unkari: palkkaluokissa 9 ja 10, jotka ovat kaksi viimeistä kokopäiväisen oppivelvollisuuden luokkaa, tiedot vastaavat Gimnáziumia.

Alankomaat: luku ei sisällä tietoja tästä maasta, koska korkeimmat koulutusviranomaiset eivät määritä kunkin opetussuunnitelman oppiaineen vähimmäisopetusaikaa, vaan kaikkien opetussuunnitelmien oppiaineet yhdessä koulutustasoa kohti.

Itävalta: toisen asteen koulutuksen osalta *yleissivistävän koulutuksen tiedot vastaavat korkea-asteen* koulutusta. Opiskelija oppii ensimmäisen vieraan kielen pakollisena oppiaineena 9 vuoden ajan eli koko pakollisen koulutuksen keston. Tämä luku kertoo opetusajan vain kuudeksi vuodeksi. Kahden ensimmäisen vuoden aikana (ensimmäistä vierasta kieltä opetetaan muilla oppiaineilla eikä itsenäisenä aineena) ja viimeiseltä vuodelta (puuttuneet tiedot) tietoja ei voitu toimittaa.

Puola: ensimmäistä vierasta kieltä opetetaan pakollisena oppiaineena kokopäiväisessä oppivelvollisuuskoulutuksessa (kahdeksan luokkaa). Tietoja voidaan kuitenkin asettaa saataville vain palkkaluokasta 4, koska tätä horisontaalista joustoa sovelletaan etukäteen.

Portugali: ensimmäinen vieras kieli on pakollinen oppiaine seitsemässä oppivelvollisuusvuodesta (kolmannesta yhdeksänteen luokkaan). Tietoja voitiin kuitenkin toimittaa vain palkkaluokista 3 ja 4, koska horisontaalinen joustavuus koskee toista.

Islanti: Ylimmän tason opetusviranomaiset määrittelevät ensimmäisen ja toisen vieraiden kielten opetusajan kaikille arvosanoille. Tässä tapauksessa aika jaettiin kahdella ja ensimmäisen ja toisen vieraan kielen jakautumisen tulos.

Liechtenstein: keskiasteen koulutuksessa tiedot vastaavat Gymnasiumia (ylin keskiasteen taso). Opiskelija oppii ensimmäisen vieraan kielen pakollisena oppiaineena 9 vuoden ajan eli koko kokopäiväisen oppivelvollisuuden keston. Tämä luku osoittaa opetusajan vain 8 vuoden ajan. Ensimmäisen luokan tietoja ei voitu toimittaa (ensimmäistä vierasta kieltä opetetaan muilla oppiaineilla kuin itsenäisenä aineena).

Pohjois-Makedonia: kokopäiväisen oppivelvollisuuden alkamisikä vaihtelee, mikä tarkoittaa, että ensimmäisen vieraan kielen opiskeluaika vaihtelee (11–13 vuotta).

Sveitsi: luku ei sisällä tietoja tästä maasta, koska kansallisella tasolla ei ole vakio-opetussuunnitelmaa eikä vakiomuotoista opetusaikaa. Opetussuunnitelmat ja suunniteltu opetusaika määritellään 26 kantonissa alueellisella tasolla.

VIERAIDEN KIELTEN OPETUKSEN OSUUS ON KESKIASTEEN KOULUTUKSESSA HUOMATTAVASTI KORKEAMPI KUIN ALEMMAN PERUSASTEEN KOULUTUKSESSA.

Kuvio E4 kattaa vieraiden kielten opetuksen painoarvon perusasteen ja kokopäiväisen oppivelvollisuuden opetussuunnitelmassa. Tätä varten siinä tarkastellaan vieraiden kielten oppituntien vähimmäismäärää, joka on pakollinen kaikille oppilaille, osuutena koko pakollisen opetussuunnitelman opetukseen käytetystä kokonaisuudesta.

Lähes kaikissa koulutusjärjestelmissä/polukäytävissä vieraiden kielten oppiaineiksi varattu aika on suurempi kuin perusasteen koulutuksessa kuin alemman perusasteen koulutuksessa. 10 koulutusjärjestelmässä ero

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

on 10 prosenttiyksikköä (Ranskan yhteisö Belgiassa, Bulgariassa, Saksassa, Ranskassa, Liettuassa, Unkarissa, Ruotsissa, Islannissa ja Liechtensteinissa (todellinenkoulu- ja kielioppikoulu).

Tätä suuntausta vasten luxemburgilainen (yleinen keskiasteen koulutus) *enseignement secondaire général* (yleinen keskiasteen koulutus) on ainoa opetustapa, jossa vieraiden kielten opetuksen osuus alemman perusasteen opetuksessa on korkeampi. Kieltenopetuksen erityistilanne Luxemburgissa, jossa ensimmäistä ja toista vierasta kieltä käytetään opetuskielinä, voi selittää tämän (ks. kuviot E1 ja E2). Lisäksi perusasteen ja kokopäiväisen oppivelvollisuuden välinen ero on rajoitettu alle yhteen prosenttiyksikköön kolmessa koulutusjärjestelmässä/koulutuspolulla (*Espanja, Kroatia ja Luxemburg (enseignement secondaire classique)*).

Kun otetaan huomioon vieraiden kielten opetukseen käytetty aika suhteessa koko opetussuunnitelman perusopetukseen käyttämästä ajasta, vieraiden kielten opettaminen oppiaineina useimmissa koulutusjärjestelmissä on 5–10 prosenttia koko opetusajasta. Muutamissa koulutusjärjestelmissä, nimittäin Belgian, Unkarin, Itävallan ja Portugalin ransankielisessä yhteisössä, vieraiden kielten opettamiseen pakollisina oppiaineina käytetyn kokonaisajan osuus on alle 5 prosenttia. Itävallassa kahden ensimmäisen perusasteen koulutuksen aikana CLIL opettaa vieraita kieliä, mitä ei tässä ilmoiteta. Kolmessa muussa koulutusjärjestelmässä vieraiden kielten oppiminen tulee pakolliseksi suhteellisen myöhään perusasteen koulutuksessa (ks. kuvio B1).

Spektrin toisessa päässä vieraiden kielten opetuksen osuus on noin 11 prosenttia koko opetusajasta Belgian, Kreikan, Espanjan, Kroatian, Latvian ja Montenegron saksankielisessä yhteisössä ja 14,9 prosenttia Maltalla. Luxemburgin osuus vieraille kielillä vietettävästä kokonaisajasta on 44,0 prosenttia.

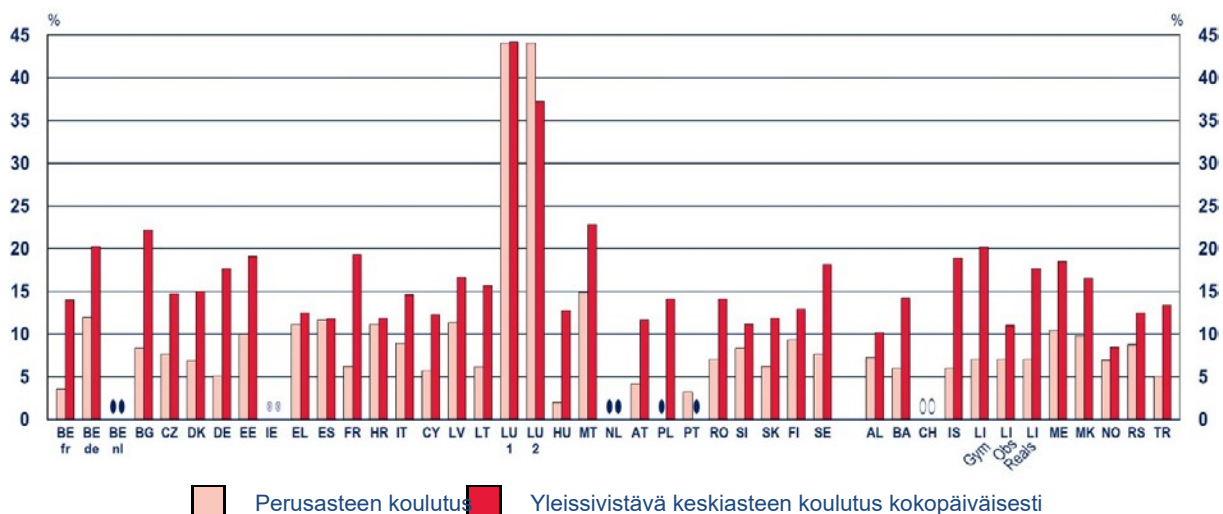
Koulutusjärjestelmien väliset erot selittyvät aiemmin esiin tuoduilla rakenteellisilla tekijöillä (ks. kuviot E1 ja E2), kuten peruskoulun ja kokopäiväisen koulunkäynnin keskeyttämisen palkkaluokkien määrällä tai erityisesti vieraisiin kieliin liittyvillä tekijöillä (esim. pakollisten vieraiden kielten määrä ja oppimisen aloitusikä ja niiden paino opetussuunnitelmassa).

Kun on kyse pakollisesta kokopäiväisestä keskiasteen koulutuksesta, vieraiden kielten opetuksen osuus useimmissa koulutusjärjestelmissä vaihtelee 10 prosentista 19 prosenttiin. Eroja on enemmän kuin peruskoulutuksessa. Albanian osuus on vaihteluvälin alareunassa (10,2 %), kun taas Virossa (19,1 %) ja Ranskassa (19,3 %).

Harvat koulutusjärjestelmät ovat tämän alueen ulkopuolella. Norjalla on vähiten aikaa vieraille kielille (8,5 %). Tässä maassa vain yksi vieras kieli, jolla on kokopäiväinen oppivelvollisuus, on pakollinen, mikä voi ainakin osittain selittää vähäisen määrän. Koulutusjärjestelmät, joiden osuus on suurin eli 20 prosenttia tai enemmän, noudattavat CLIL:ää opetuksena kaikissa kouluissa tai joissakin oppivelvollisuuden piiriin kuuluvissa kouluissa (Belgian,⁸³Bulgarian, Luxemburgin ja Maltan saksankielisessä yhteisössä). Yksi poikkeus on Liechtenstein (Gymnasium) (20,1 %), jossa CLIL-lajikkeista ei säädetä näissä lajikkeissa. Kuten alemman perusasteen koulutuksessa, Luxemburgille on ominaista: Vieraiden kielten opetukseen *käytetään 37,2 prosenttia (enseignement secondaire général)* ja 44,2 prosenttia (Enignement secondaire classique).

83 Kaksi viimeistä päätoimisen koulutuksen luokkaa, jotka vastaavat toisen asteen koulutuksen kahta ensimmäistä vuotta, viittaavat opintopolkuun, joka mahdollistaa vieraiden kielten intensiivisen oppimisen.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Horizontaalinen joustavuus Opetusaika asetettu kantonitasolle Ei pakollista vierasta kieltä

PROSENTIT	OLL F.F	OLL NL	BG	SUC	MUC	MI	EE	HÄN	SUC	ME	DIR.F.	HR	KOÄM	ÄYD	LV	SUC	LU 1	LU 2	ALEN	MIUKSET
Ensisijainen	3.6	11.9	8.3	7.6	6.9	5.1	9.9		11.1	11.6	6.3	11.1	8.9	5.7	11.3	6.1	44.0	44.0	2.0	14.9
Toissijainen	14.0	20.2	22.2	14.8	15.0	17.7	19.1		12.5	11.8	19.3	11.9	14.6	12.3	16.7	15.7	44.2	37.2	12.8	22.8
	NL	MUKAN	P.S.	S.A	SUC	MFI	S.A.	AL	EBESCH	ON	LI Kunt	LI OBS	LI Reals	MINÄML	PENIN	RS	JÄÄH	ORVID		
Ensisijainen		4.2	3.2	7.0	8.3	6.3	9.4	7.7	7.2	6.0	6.0	7.0	7.0	7.0	10.5	9.8	6.9	8.8	5.0	
Toissijainen		11.7	14.1	14.1	11.1	11.9	12.9	18.1	10.2	14.2	18.9	20.1	11.0	17.6	18.5	16.5	8.5	12.5	13.3	

Lähde: Suomi

Kuva 48 Kuva E4: Opetusaika vieraille kielille pakollisina oppiaineina osuutena perusopetuksen ja kokopäiväisen oppivelvollisuuden kokonaisopetusajasta, 2020/2021

Selittävät huomautukset

Tiedot vastaavat (korkeimman koulutusviranomaisen määrittämää) kaikkien vieraiden kielten opetusaikaa kaikille opiskelijoille opetettavina pakollisina oppiaineina jaettuna kaikkien pakollisen opetussuunnitelman oppiaineiden kokonaisopetusajalla kerrottuna 100:lla.

Horizontaalinen joustavuus: korkeimmat opetusviranomaiset määrittävät tietyn luokan (tai kaikkien) oppiaineiden ryhmän kokonaisopetusajan. Koulut/paikallisviranomaiset voivat vapaasti päättää, kuinka paljon aikaa varataan yksittäisille aineille. Jos tämä koskee puolta tai yli puolta peruskoulun ja/tai kokopäiväisen oppivelvollisuuden arvosanoista, käytetään erityistä symbolia •. Jos horisontaalinen joustavuus koskee alle puolta alemman perusasteen tai ylemmän keskiasteen koulutuksen palkkaluokista, nämä luokat jätetään pois kuvitteellisten vuosien laskennasta. Tämä koskee Belgian ja Portugalin ranskalaista yhteisöä alkutuotannon alalla.

Maakohtaiset muistiot

Ks. maakohtaiset huomautukset kaaviossa E1.

FREM-DIREKTIIVIN AIKA PYSY KOKO EUROOPASSA SUHTEELLISEN VAKAANA.

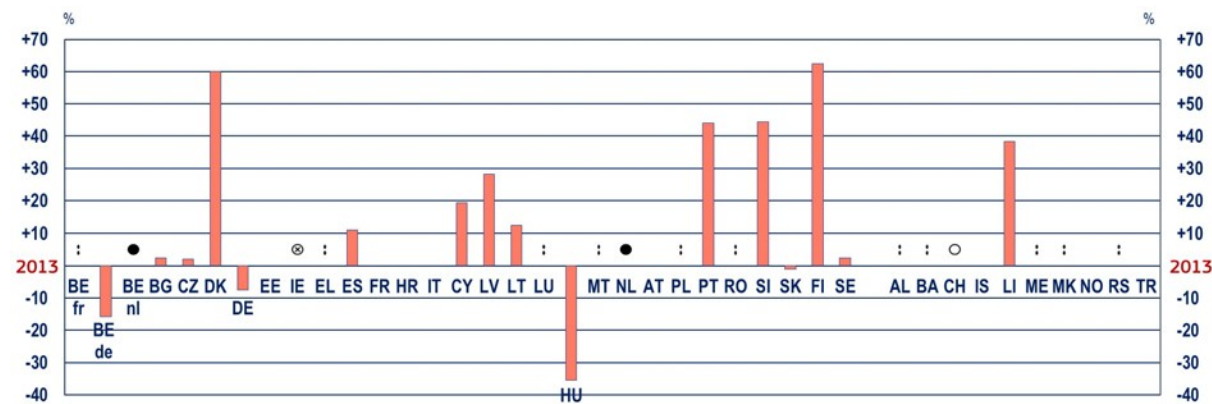
Kuvassa E5 esitetään suosittelun vähimmäisopetusajan muutokset (prosentteina)⁸⁴ nimellistä vuotta kohden, jotka on jaettu kaikille opiskelijoille pakollisina oppiaineina vuosina 2020/2021 verrattuna vuosiin 2013/2014.

84 Lukukauden kokonaismäärä nimellivuotta kohti vastaa perusasteen koulutuksen/kokopäiväisen oppivelvollisuuden opetusajan kokonaismäärää jaettuna alemman perusasteen/kokoaikaisen koulutuksen arvosanojen lukumäärällä.

Keskeiset tiedot kielenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

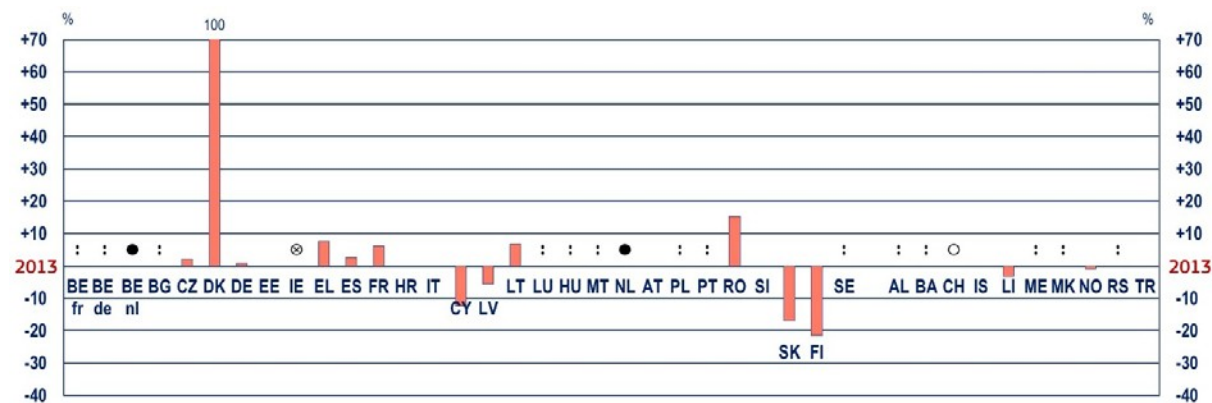
Tämä luku keskittyy perusasteen koulutukseen ja kokopäiväiseen oppivelvollisuuskoulutukseen. Vertailuvuosia voidaan verrata vain alle kahteen kolmasosaan koulutusjärjestelmistä. maakohtaisia selityksiä vertailukelpoisuuteen liittyvistä kysymyksistä on esitetty kaavion selittävässä huomautuksessa.

A) Perusasteen koulutus

Tunnit	BE de	BE nl	BG	SUC	M	SUOMI	EE	HÄN	S	NO	ME	ON.F.	HR	K	Ä	ON	LV	SUC	M	U	AL	EN	MUKSET
2020/2021	31	101	42	53	69	37	66		82	92	54	53	79	45	68	41	407	13	112				
2013/2014	:	120	41	52	43	40	66		:	83	54	53	79	38	53	36	:	21	:				
	NL	MUK	Ä	P.S.	S.A.	SUC	MFI	S.A.		AL	E	S	SCH	ON	LI	MIN	Ä	M	K	PI	EN	RS	JÄ
2020/2021		30	81	36	46	57	42	62	55	42	32		44	55	56	41	52	54	36				
2013/2014		30	:	25	:	39	43	38	53	:	:		44	39	:	:	52	:	36				

B) Yleissivistävä keskiasteen koulutus kokopäiväisesti

Tunnit	BE de	BE nl	BG	SUC	M	SUOMI	EE	HÄN	S	NO	ME	ON.F.	HR	K	Ä	ON	LV	SUC	M	U	AL	EN	MUKSET
2020/2021	123	172	182	132	180	160	158		97	124	187	79	139	105	131	130	373	107	166				
2013/2014	:	:	:	129	90	159	158		90	121	176	79	139	120	139	122	:	:	:				
	NL	MUK	Ä	P.S.	S.A.	SUC	MFI	S.A.		AL	E	S	SCH	ON	LI	MIN	Ä	M	K	PI	EN	RS	JÄ
2020/2021		105	108		135	85	98	105	157	79	107		159	191	125	84	74	107	120				
2013/2014		105	:	:	117	85	118	133	:	:	:		159	197	:	:	75	:	120				

Horizontaalinen joustavuus Opetusaika asetettu kantonitasolle

Ei pakollista vierasta kieltä

Lähde: Eurydice.

Kuva 49 Kuva E5: Muutokset (prosenttiosuus) suositellusta vähimmäisopetusajasta nimellisvuotta kohden, joka on jaettu vieraille kielille pakollisina oppiaineina vuosina 2013/2014 ja 2020/2021

Selittävät huomautukset

Tämä luku osoittaa eron, joka ilmaistaan prosentteina vieraiden kielten pakollisina oppiaineina vuosina 2020/2021 ja pakollisina oppiaineina olevien vieraiden kielten opetusajan välillä vuosina 2013/2014, jota käytetään lähtötasona.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Lukujen sisältämistä tietotaulukoista käy ilmi, kuinka monta tuntia vieraita kieliä on tarkoitus opettaa pakollisina oppiaineina nimellisvuosittain vuosina 2020/2021 ja 2013/2014. Perusasteen koulutuksen/kokopäiväisen koulunkäynnin päättymiseen liittyvä opetusjakso fiktiivistä vuotta kohden vastaa kyseisenä ajanjaksona käytetyn opetusajan kokonaismäärää jaettuna keskiasteen koulutuksen/kokopäiväisen oppivelvollisuuskoulutuksen vuosien lukumäärällä.

Koska tietoja ei ollut saatavilla vuosina 2013/2014 tai koska näiden kahden viitevuoden välillä ei ole erilaisia tiedonkeruumenetelmiä, kaikkia koulutusjärjestelmiä ei voida verrata toisiinsa. Molemmissa tapauksissa vuosien 2013/2014 symboli ”:” näkyy taulukoissa ja luvuissa, ja yksityiskohtaiset tiedot löytyvät maakohtaisista muistioista ⁽⁸⁵⁾.

Horizontaalinen joustavuus: korkeimmat opetusviranomaiset määrittävät tietyn luokan (tai kaikkien) oppiaineiden ryhmän kokonaisopetusajan. Koulut/paikallisviranomaiset voivat vapaasti päättää, kuinka paljon aikaa varataan yksittäisille aineille. Jos tämä koskee puolta tai yli puolta peruskoulun ja/tai kokopäiväisen oppivelvollisuuden arvosanoista, käytetään erityistä symbolia •. Jos horizontaalinen joustavuus koskee alle puolta alemman perusasteen tai ylemmän keskiasteen koulutuksen palkkaluokista, nämä luokat jätetään pois kuvitteellisten vuosien laskennasta. Tämä koskee Belgian ja Portugalin Ranskan yhteisöä perusasteen koulutuksessa 2020/2021.

Maakohtaiset muistiot

Seuraavat maakohtaiset huomautukset koskevat lähinnä kahden viitevuoden vertailukelpoisuuteen liittyviä ongelmia. Maakohtaisia kommentteja yleisemmistä kysymyksistä on kaaviossa E1.

Belgia (BE fr): menetelmässä on eroja (eri koodaus).

Belgia (BE de) ja Ruotsi: menetelmissä on eroja (eri koodaus pakollisesta kokopäiväisestä keskiasteen koulutuksesta raportoinnissa).

Belgia (BE nl) ja Alankomaat: sovelletaan horisontaalista joustavuutta.

Bulgaria: metodologiassa on eroja (kokopäiväisessä keskiasteen koulutuksessa raportoitavien oppiaineiden eri koodaus).

Kreikka: vuodesta 2016/2017 on ollut vain yksi kokopäiväinen peruskoulu. Ero säännöllisen opetussuunnitelman toteuttavien koulujen ja yhdenmukaisen tarkistetun opetussuunnitelman toteuttavien koulujen välillä on poistettu. Myös päivittäinen aikataulu ja oppituntien määrä ovat muuttuneet. Näin ollen vertailu perusasteen koulutuksen tasolla ei ole mahdollista.

Luxemburg: menetelmässä on eroja (kansallisten kielten eri koodaus).

Malta: menetelmissä on eroja (eri lähestymistavat talvi- ja kesäaikataulujen raportointiin).

Unkari: metodologiassa on eroja (eri soveltamisala).

Puola: metodologiassa on eroja (olennaiset muutokset koulutusrakenteessa). Horizontaalista joustavuutta sovelletaan (useassa palkkaluokassa) vuosina 2013/2014 ja 2020/2021.

Portugali: vuosina 2020/2021 yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa oli horisontaalista joustavuutta kolmessa ensimmäisessä luokassa, ja kolmessa viimeisessä luokassa ei opetettu vieraita kieliä pakollisina oppiaineina. Sen vuoksi tietoja ei voida verrata tietoihin 2013/2014.

Romania: metodologiassa on eroja (perusasteen koulutusjaksoa koskevan raportoinnin muutos).

Albania, Bosnia ja Hertsegovina, Montenegro, Pohjois-Makedonia ja Serbia: tietoja ei ole saatavilla vuosilta 2013/2014.

Liechtenstein: tiedot vastaavat päätoimisen lukion Gymnasiumia.

Perusasteen koulutuksessa ei tapahdu muutoksia noin puoleen koulutusjärjestelmistä, joiden vertailut ovat mahdollisia. Hyvin pienet poikkeamat voivat johtua vain opetuspäivien määrän vaihteluista, esimerkiksi riippuen siitä, milloin lomat ovat vähentyneet ympäri vuoden ja lukuvuoden erityisjärjestelyistä.

Niistä maista, joissa on eroja kahden viitevuoden välillä, vieraiden kielten opetusaikea lisääntyi useimmissa niistä. Kasvu oli 10–20 prosenttia Espanjassa, Kyproksessa ja Liettuassa; Latviassa, Portugalissa, Sloveniassa ja Liechtensteinissa kasvu oli 30–45 prosenttia. Tanskassa ja Suomessa vuosina 2020/2021 vieraiden kielten opetus oli lisääntynyt yli 50 prosenttia verrattuna vuosiin 2013/2014.

85 Täydelliset tiedot kouluajasta vuosilta 2013/2014 on saatavilla Eurydice 2015 -raportissa aiheesta (Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2015).

Opetusaika lyheni vain kolmessa koulutusjärjestelmässä (Belgian, Saksan ja Unkarin saksankielisessä yhteisössä). Unkarissa kansallista opetussuunnitelmaa on muutettu huomattavasti, erityisesti se, että kunkin koulun valitsevat joustavat oppiaineet saavat enemmän opetusaikaa tämän analyysin ulkopuolelle. Belgian saksankielinen yhteisö on kuitenkin edelleen yksi niistä, jotka tarjoavat eniten aikaa opettaa vieraita kieliä alemman perusasteen koulutuksessa (ks. kuvio E1).

Kokopäiväisessä keskiasteen koulutuksessa niiden maiden määrä, joissa muutos on huomattava (vähintään 3 %), on sama kuin niiden maiden määrä, joissa muutoksia on vähän tai ei lainkaan. Jos eroja kuitenkin on, ne ovat yleensä pienempiä kuin alemman perusasteen koulutuksessa. Niiden maiden määrä, jotka lisäävät tai vähentävät yleissivistävän perusasteen koulutuksessa kokopäiväisessä koulutuksessa käytettyä aikaa, on suurin piirtein sama.

Kyproksessa, Slovakiassa ja Suomessa vieraiden kielten opetusajan lyheneminen pakollisina oppiaineina vaihtelee noin 10 prosentista 20 prosenttiin. Viidessä maassa (Tanska, Kreikka, Ranska, Liettua ja Romania) vieraiden kielten oppimisen opetusaika on kasvanut huomattavasti. Tanskassa kasvu oli erityisen voimakasta (100 %). Tässä maassa kaikkien oppilaiden on pakko oppia toista vierasta kieltä, kun taas ennen toisen kielen oppimista opetussuunnitelma on luokiteltu valinnaiseksi (ks. kaavio B3).

Vain harvat maat osoittavat samaa suuntausta molemmilla koulutusasteilla. Niistä suurin muutos tapahtui Tanskassa, jossa opetusaika kasvoi. Sitä vastoin Kyproksessa, Latviassa ja erityisesti Suomessa vieraiden kielten opetukseen käytettyjen oppituntien määrä kasvoi alemman perusasteen koulutuksessa, kun taas toisen asteen oppivelvollisuus väheni.

TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEN PÄÄTTYESSÄ OPISKELIJOIDEN ODOTETAAN SAAVUTTAVAN ENSIMMÄISEN VIERAAN KIELEN TASON B2 JA TOISEN KIELEN TASON B1.

CEFR on Euroopan neuvoston kehittämä kehys kielten oppimiselle, opetukselle ja arvioinnille. CEFR kuvaa vieraiden kielten taitoa kuuden tason asteikolla: A1 ja A2 (peruskäyttäjät), B1 ja B2 (riippumattomat käyttäjät) ja C1 ja C2 (asiantuntijakäyttäjät). Kommunikaatiotaitojen (lukeminen, kirjoittaminen, kuuntelu ja puhuminen) skaalautuviin kuvauksiin liittyy yksityiskohtainen analyysi kommunikatiivisista konteksteista, aiheista, tehtävistä ja tarkoituksesta. Tämä kehys mahdollistaa testien ja testien vertailun kielten ja kansallisten rajojen välillä. Se tarjoaa myös perustan kielitaidon ja tutkintojen tunnustamiselle ja helpottaa siten koulutuksellista ja ammatillista liikkuvuutta (Euroopan neuvosto, 2020). Neuvoston vuonna 2019 antamassa suosituksessa kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen suositellaan, että CEFR:ää vahvistetaan ”erityisesti kielten opetussuunnitelmien, testauksen ja arvioinnin innostamiseksi⁸⁶”.

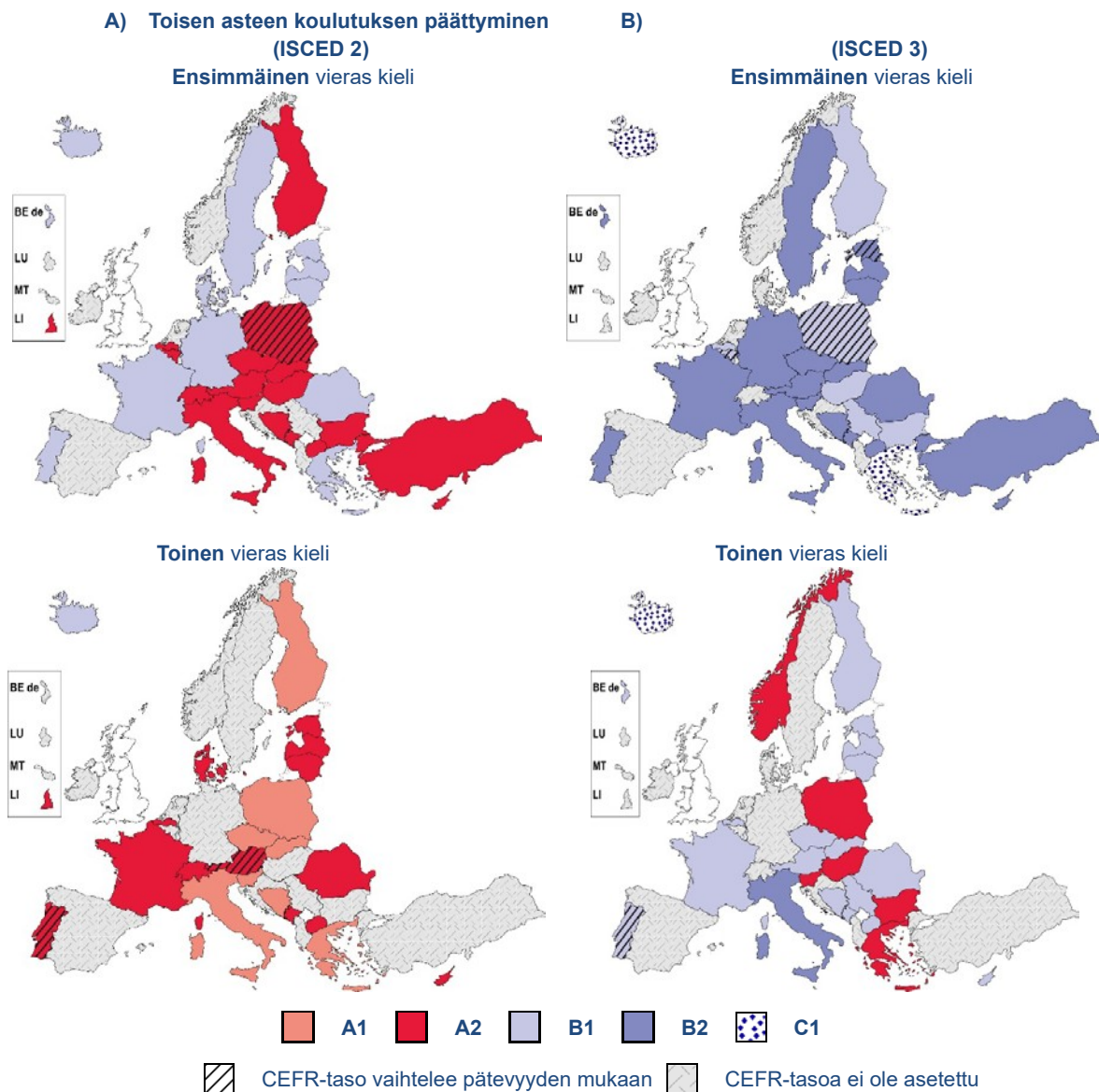
Kuvassa E6 esitetään ensimmäisen ja toisen vieraan kielen odotetut vähimmäistasot pakollisina oppiaineina (kaikkien opiskelijoiden osalta) kahdessa vertailukohtassa: toisen asteen koulutuksen päättyminen ja lukiokoulutuksen päättyminen. Tällä hetkellä noin kaksi kolmasosaa eurooppalaisista koulutusjärjestelmistä, joissa vieraiden kielten oppiminen on pakollista, käyttää CEFR:ää vieraiden kielten vähimmäistason määrittämiseen näissä kahdessa vertailupisteessä. Tämä koskee yleensä sekä ensimmäistä pakollista vierasta kieltä että toista pakollista vierasta kieltä.

Kun verrataan ensimmäisen ja toisen vieraan kielen saavuttamista samassa vertailupisteessä, on yleensä odotettavissa, että ensimmäisen vieraan kielen oppilaiden valmistuminen on korkeampi kuin toisella kielellä. Keskiasteen koulutuksen lopussa vähimmäistaso vaihtelee yleensä A2:n ja B1:n välillä ensimmäisen kielen osalta ja A1:n ja A2:n välillä lähes kaikissa koulutusjärjestelmissä. Yleissivistävän keskiasteen koulutuksen lopussa useimmat Euroopan maat määrittävät B2:n ensimmäisen vieraan kielen tutkintotodistuksen vähimmäistasoksi ja B1-tutkinnon vähimmäistasoksi toisen vieraan kielen osalta. Toisen kielen osalta (yleisen toisen asteen lopussa) kielitasot kaikkialla Euroopassa ovat seuraavat: A2 Bulgariasta, Kreikasta, Unkarista, Puolasta, Sloveniasta ja Norjasta Islantiin C1. Vain kaksi maata asettaa vähimmäistason edistyneelle tai pätevälle kielenkäyttäjätasolle (C1 tai C2): Kreikka ensimmäisen vieraan kielen (C1) ja Islannin osalta sekä ensimmäisen vieraan kielen että toisen vieraan kielen (C1) osalta.

86 Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2019, kattavasta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen (EUVL C 189, 5.6.2019, s. 18).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Joissakin koulutusjärjestelmissä ensimmäisen ja toisen kielen odotetut tulokset ovat samat samassa vertailukohtassa. Tämä koskee kahdeksaa koulutusjärjestelmää (Belgian, Kyproksen, Itävallan, Sveitsin, Islannin, Liechtensteinin, Montenegron ja Pohjois-Makedonian Flanderin yhteisö) toisen asteen koulutuksen päättyessä. Vastaava suuntaus on havaittavissa kuudessa koulutusjärjestelmässä (Belgian, Italian, Romanian, Suomen, Islannin ja Serbian flaaminkielisessä yhteisössä) lukion lopussa.

Lähde: Eurydice.

Kuva 50 Kuva E6: Ensimmäisen ja toisen vieraiden kielten arvioitu suorittamisen vähimmäistaso keskiasteen ja ylempään keskiasteen koulutuksen päättyessä (ISCED 2–3), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Tässä kaaviossa esitetään vähimmäistaso ensimmäisen ja toisen vieraan kielen saavuttamiselle pakollisina oppiaineina. Se kattaa koulutuksen vähimmäistason, joka on asetettu ylimmän koulutusviranomaisen oppimistulokseksi. CEFR:ää käytetään kuvaamaan saavutustasoa. Se kattaa ainoastaan kuusi päätasoa (A1, A2, B1, B2, C1 ja C2). Alatasoja ei oteta huomioon.

Jos CEFR:n taso vaihtelee neljän päätaidon mukaan (lukeminen, kuunteleminen, kirjoittaminen ja puhuminen), suurimmalle osalle neljästä taidosta asetettu taso ilmoitetaan lukumäärässä. Jos kahden päätaidon (esim. lukeminen ja kuuntelu) saavuttaminen poikkeaa kahden jäljellä olevan päätaidon tasosta (esim. kirjoittaminen ja puhuminen), kaaviossa määritellään suoritusten vähimmäistaso. Kaikissa näissä tapauksissa maakohtaisiin muistioihin sisältyy lisätietoja.

CEFR-tasoa ei ole asetettu: tähän ryhmään kuuluu kolme erilaista tilannetta: 1) vieraiden kielten (ensimmäisen ja/tai toisen vieraan kielen) oppiminen ei ole pakollista keskiasteen koulutuksessa; 2) CEFR:ää ei saa käyttää määrittäessä suoritusastetta; ja 3) Opetussuunnitelmassa ei aseteta vähimmäistasoa saavutuksille. Maakohtaiset tiedot sisältyvät tekstiin.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen (GER), ”ulkomaan kielen” ja ”International Standard Classification of Education (ISCED)” määritelmät ovat sanastossa.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr): yleissivistävän keskiasteen koulutuksen päättyessä ensimmäisen vieraan kielen CEFR-tasot vaihtelevat seuraavien neljän päätaidon mukaan: B1 kuuntelu-, kirjoitus- ja puhetaitoihin; B2 lukutaitoihin.

Viro: yleissivistävän keskiasteen koulutuksen päättyessä ensimmäisen vieraan kielen CEFR-tasot vaihtelevat seuraavien neljän päätaidon mukaan: B2 lukemiseen, kuuntelemiseen ja puhumiseen; B1 kirjoittamiseen.

Ranska: keskiasteen koulutuksen päättyessä toisen vieraan kielen A2 on vähintään kahden kielitaidon arvioitu valmistumisaste.

Itävalta: keskiasteen koulutuksen lopussa toisen vieraan kielen tasot määritellään kahdentyyppisille kielitaidoille: A2 on asetettu puhetuotantoon, kun taas A1 tarvitaan puheen vuorovaikutukseen. Yleissivistävän keskiasteen koulutuksen lopussa CEFR-taso vaihtelee sen mukaan, kuinka monta vuotta oppilaat ovat oppineet toisen pakollisen vieraan kielen (4 tai 6 vuotta) ja/tai asiaankuuluvan päätiedon (kuuden vuoden jälkeen, B2 lukemiseen ja B1 kuunteluun, puhumiseen ja kirjoittamiseen). ja neljän vuoden jälkeen B1).

Portugali: keskiasteen koulutuksen päättyessä toisen vieraan kielen opiskelijoiden odotetaan saavuttavan A2 ranskaksi ja saksaksi. espanjaksi taso riippuu kyvystä (B1 lukemiseen ja kuunteluun; A2 puhuminen ja kirjoittaminen).

Puola: CEFR:n tasot vaihtelevat ensimmäisen vieraan kielen neljän päätaidon mukaan: A2 puhe- ja kirjoitustaidoista ja B1 luku- ja kuulotaidoista toisen asteen koulutuksen lopussa; ja B1 puhe- ja kirjoitustaidoista ja B2 luku- ja kuulotaidoista lukion lopussa.

Toisen ja ylemmän keskiasteen koulutuksen lopussa olevien vieraiden kielten oppijoiden vähimmäispätevyyksien vertailu osoittaa, kuten on odotettavissa, että toisen asteen koulutuksen lopussa valmistumisaste on usein korkeampi kuin keskiasteen koulutuksen lopussa. On olemassa yleinen odotus siitä, että opiskelijat edistyvät jatko-opinnoissa. Tämä koskee sekä ensimmäistä vierasta kieltä että toista vierasta kieltä.

Useimmat maat asettavat samat vähimmäisvaatimukset neljälle tärkeimmälle viestintätaidolle (kuuntelu, puhuminen, lukeminen ja kirjoittaminen). Belgian, Viron, Itävallan, Puolan ja Portugalin ranskankielisessä yhteisössä tiettyihin tutkintoihin sovelletaan kuitenkin erilaisia vähimmäistasoja (ks. maakohtaiset huomautukset). Tästä monimuotoisuudesta ei ole selvää suuntausta. Esimerkiksi yleissivistävän keskiasteen koulutuksen päättyessä Belgian ranskankielinen yhteisö asettaa tason B1 kuuntelu-, kirjoitus- ja puhumistaidoille ja B2 ensimmäisen vieraan kielen lukutaidoille, kun taas Virossa se on tarkoitettu lukemaan, kuuntelemaan ja puhumaan B2-kielillä ja kirjoittamaan B1.

Vähimmäistasosta poikkeaminen voi riippua myös tutkituista kielistä. Näin on Portugalissa ja Suomessa. Portugalissa opiskelijat voivat oppia ranskaa, saksaa tai espanjaa toisena kielenä. Keskiasteen koulutuksen lopussa opiskelijoiden odotetaan saavuttavan A2 ranskaksi ja saksaksi, kun taas espanjalaisten opiskelijoiden odotetaan riippuvan taidoista (B1 lukemiseen ja kuunteluun ja A2 puhumiseen ja kirjoittamiseen). Suomessa englannin opetuksen vähimmäistaso ensimmäisenä vieraana kielenä on korkeampi kuin muilla kielillä (eli B1 lukion lopussa ja B2 lukion lopussa).

Kolme pääasiallista syytä voivat selittää, miksi joissakin koulutusjärjestelmissä ei aseteta CEFR:n saavutusten tasoa.

Vieraiden kielten (ensimmäisen ja/tai toisen vieraan kielen) oppiminen toisen asteen koulutuksessa ei välttämättä ole pakollista. Tämä koskee Irlantia, jossa ei ole pakollisia vieraita kieliä. Sitä sovelletaan myös Belgian, Saksan, Espanjan, Kroatian, Ruotsin ja Albanian ranskankieliseen yhteisöön, jossa toinen vieras kieli ei ole pakollinen kaikille oppilaille milloin tahansa. Bulgariassa, Unkarissa ja Norjassa toinen vieras kieli on pakollinen kaikille vain yleissivistävässä keskiasteen koulutuksessa, kun taas Tanskassa se on pakollinen vain keskiasteen koulutuksessa. Maltalla ei ole pakollisia vieraiden kielten oppiaineita ylemmän keskiasteen koulutuksen kahtena viimeisenä vuotena.

Toiseksi CEFR:ää ei saa käyttää määrittäessä suoritusastetta. Tämä koskee Espanjaa ja Kroatiaa, joissa vain yksi vieras kieli on pakollinen, sekä Luxemburgia, Maltaa ja Alankomaita, joissa kaksi vierasta kieltä on pakollinen. Norjassa ja Türkiyessä CEFR:n käyttö palvelujen tason määrittämisessä riippuu asianomaisesta

Keskeiset tiedot kielenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

vieraasta kielestä (toinen Norjassa ja ensimmäinen Türkiyessä). Samanlainen monimuotoinen lähestymistapa on käytössä Tanskassa, Sveitsissä, Liechtensteinissa ja Serbiassa, joissa CEFR:n käyttö riippuu koulutustasosta (jota käytetään keskiasteen koulutuksen päättyessä kolmessa ensimmäisessä maassa ja ylemmän keskiasteen lopussa).

Albania ei myöskään aseta ensimmäisen pakollisen vieraan kielen opetussuunnitelmaan vähimmäistasoa (toista pakollista vierasta kieltä ei ole).

IJAKSO – TOIMENPITEET, JOILLA TUETAAN TESTAUSTA JA KIELTENOPISKELUA

Vieraiden kielten opetusaika, jota käsitellään tämän luvun I jaksossa, on aika, joka on omistettu virallisten oppimismahdollisuuksien tarjoamiseen kouluympäristössä oleville opiskelijoille. Oppimis- ja opetusprosessin muita tärkeitä ulottuvuuksia ovat kieltenoppimisen tukitoimenpiteiden testaaminen ja toteuttaminen tämän toisen jakson ytimessä.

Testejä voidaan käyttää monissa muodoissa, joille on ominaista niiden tarkoitus: se voi olla diagnostinen, muoto tai yhteenveto⁽⁸⁷⁾. Neuvoston vuonna 2019 antamassa suosituksessa kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen tuetaan näiden kolmen arviointimuodon yhdistelmän⁸⁸käyttöä.

Tässä jaksossa käsitellään yhteenvetoja vieraiden kielten kokeista, jotka johtavat todistuksen antamiseen keskiasteen koulutuksen päättyessä (ks. kuvio E7). Keskustelussa keskitytään niiden vieraiden kielten moninaisuuteen, joita varten nämä testit ovat käytettävissä. Tämä liittyy läheisesti luvun B lukuihin B7 ja B8 sekä C luvun II jaksoon. Tässä jaksossa käsitellään myös kielten diagnostista arviointia esiopetuksen lopussa tai perusasteen koulutuksen alkaessa. Painopisteenä on koulukielen arviointi, joka voi olla joillekin oppilaille vieras kieli (esim. uudet maahanmuuttajaoppilaat) (ks. kaavio E8).

Tässä jaksossa käsitellyt toimenpiteet kielten oppimisen tukemiseksi (ks. kaavio E9) rajoittuvat toimiin, jotka koskevat uusia tulokkaita perus- ja keskiasteen koulutukseen, mikä vastaa useimmissa maissa oppivelvollisuuskoulutusta. Neuvoston vuonna 2019 antamassa suosituksessa kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen käsitellään tämän erityisen oppilasryhmän erityistarpeita, erityisesti koulun kielen osalta⁽⁸⁹⁾.

Kaikki tämän jakson indikaattorit perustuvat Eurydice-verkoston kautta kerättyihin tietoihin, jotka kattavat 39 koulutusjärjestelmää 37⁹⁰maassa.

USEIMMISSA MAISSA ON KANSALLISIA TESTEJÄ 6–12 VIERAALLE KIELELLE.

Kuvassa E7 esitetään vieraita kieliä, jotka on testattu kansallisissa kokeissa, jotka johtavat todistuksen antamiseen lukion tutkintotodistuksen lopussa. Kansalliset kokeet ovat koulutusviranomaisten laatimia ja niiden vastuulla suoritettavia standardoituja testejä/tarkastuksia. Kuten kaaviosta käy ilmi, useimmissa maissa käytetään kansallisia testejä. Testattuja vieraita kieliä voidaan ryhmitellä kolmeen pääluokkaan.

Ensimmäiseen luokkaan kuuluvat englanti, ranska ja saksa, jotka testataan kansallisilla testeillä (jos saatavilla) suurimmassa osassa koulutusjärjestelmiä, joita seuraa läheisesti venäjä, espanja ja italia, jotka myös testataan useimmissa niistä. Toinen luokka sisältää kiinan, latinan, klassisen kreikan (91), japanin, portugalin, arabian, uuden kreikan, unkarin, puolan ja turkin. Näitä kieliä testataan kansallisissa testeissä 5–10 koulutusjärjestelmässä. Viimeinen luokka sisältää kieliä, jotka on testattu alle viidessä

87 Diagnostiset arvioinnit ovat ennakkoarviointeja, jotka antavat kouluttajille tietoa oppijoiden aiemmasta tiedosta, ymmärtämyksestä ja väärinkäsityksistä ennen uuden käsitteen tai toiminnan käyttöönottoa. Diagnostista arviointia voidaan käyttää myös määrittämään perusta sille, kuinka paljon akateemista kasvua on tapahtunut oppitunnin loppuun asti. ”Summatiiviset arvioinnit ovat opiskelija-arvioita, jotka usein (mutta eivät aina) tapahtuvat kurssin, moduulin tai yksikön lopussa, jotta voidaan mitata, kuinka hyvin opiskelijat ovat saavuttaneet opetuksen tavoitteet.” ”Muodollinen arviointi ei viittaa opiskelija-arvioinnin tyyppiin, vaan arvioinnin ajoitukseen” (McComas, 2014). Ne tapahtuvat luokan aikana. Ne antavat oppilaille ja opettajille palautetta opetus- ja oppimisprosessista parantaakseen sitä ja auttaakseen oppilaita parantamaan akateemista suorituskykyään.

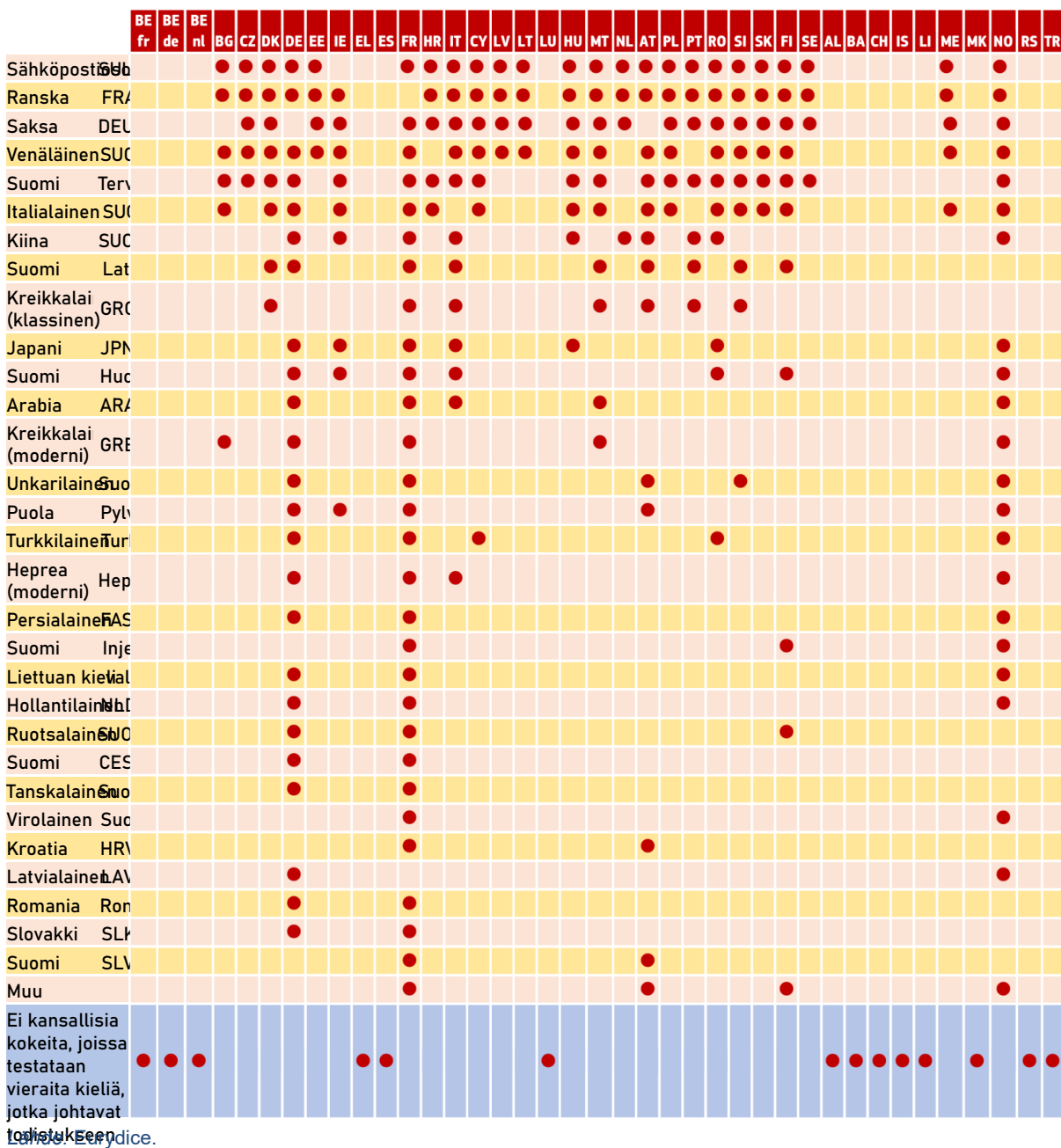
88 Neuvoston suositus, annettu 22 päivänä toukokuuta 2019, kattavasta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen (EUVL C 189, 5.6.2019, s. 21).

89 EBD:tä.

90 Yksityiskohtaiset tiedot tämän raportin maaraportoinnista löytyvät raportin johdannosta.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

koulutusjärjestelmässä. Tämä koskee esimerkiksi modernia hepreaa (neljä koulutusjärjestelmää), persiaa, suomalaista, liettuaa, hollantia ja ruotsia (kolme koulutusjärjestelmää).

Kuva 51 Kuva E7: Vieraita kieliä, jotka testataan ylemmän keskiasteen koulutuksen kansallisissa kokeissa (ISCED 3), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Tämä luku koskee ainoastaan kansallisia tutkimuksia, jotka johtavat todistuksen antamiseen lukion päättämistodistuksen lopussa. Luetteloidut vieraat kielet eivät välttämättä vaikuta koko kouluväestöön tällä koulutustasolla, sillä kansallisesti testatut vieraat kielet voivat vaihdella heidän koulutuspolkunsa mukaan.

Vieraat kielet luotellaan alenevassa järjestyksessä sen mukaan, kuinka monta koulutusjärjestelmää ne testaavat kansallisissa testeissä. Jos luettelossa olevien kielten määrä on sama, kielet tilataan ISO-koodin (ISO 639–3) mukaisesti (ks. <https://iso639-3.sil.org/>, jota viimeksi kutsutaan: Heinäkuuta 2022).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

EU:n viralliset kielet on ilmoitettava testattaessa vähintään kahdessa koulutusjärjestelmässä; kaikki muut kielet näkyvät testattaessa vähintään kolmessa koulutusjärjestelmässä. Kaikki kielet, joita ei esiinny, on merkitty numeroon ”muu”, ja ne on merkitty maakohtaisiin merkintöihin.

”Ulkomaan kielen”, ”International Standard Classification of Education (ISCED)” ja ”kansallinen testi” määritelmät löytyvät sanastosta.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE de): kansallista tutkintoa ei ole, mutta kaikki lukion viimeisen vuoden oppilaat osallistuvat *diplôme d'études en langue française -tutkintoon* (ranskankielinen opintotutkinto) ja saavat todistuksen, jos he läpäisevät kokeen.

Saksa: *Abitur-tutkinnot* (yleinen korkeakoulututkinto) määräävät korkeimmat koulutusviranomaiset lähes kaikissa osavaltioissa. Kielet voivat vaihdella maittain.

Ranska: ”Muut” sisältävät albanialaiset, amharalaiset, armenialaiset, Bambara, Baski, Berber Tashelhit, Berber Kabyle, Berber Riffian, Breton, bulgaria, katalaani, Kambodža, Korsika, kreoli, Fula, Gallo, Hausa, Hindi, Indonesian-Malaysian, korealainen, Lao, makedonialainen, Madagaskar, Melanesian, norja, oksitaani, Alsace ja Moselle (tunnetaan nimellä Alsace ja Moselle Franconian Dialekte), Swahili, Tahitian, Tamil, Vietnam, Wallisian ja Moselle.

Unkari: mitä tahansa koulussa opetettavaa kieltä voidaan testata *Matura-kokeessa* (kansallinen testi lukion lopussa). Luetellut vieraat kielet ovat vuosina 2020/2021 testattuja kieliä.

Itävalta: ”Muihin” kuuluvat bosnia, kroatia ja serbia.

Suomi: ”Muut” sisältää saamen kielet (pohjoinen, kolttala ja inari).

Norja: ”Muut” sisältävät albanialaiset, amharalaiset, bosnialaiset, kantonilaiset, Dari, filippiiniläinen, hindi, islantilainen, korealainen, kurdi (Sorani), Lule Sami, Nordsami, Oromo, Panjabi, Pashto, serbi, viittomakieli, somali, eteläsaame, tamil, thai, Tigrinya, Urdu ja vietnami.

Useimmissa maissa, joilla on kansallinen tutkinto, annetaan todistus lukiokokeen lopussa 6–12 vieraasta kielestä. Kolmessa maassa eli Saksassa, Ranskassa ja Norjassa testattujen vieraiden kielten määrä on poikkeuksellisen suuri: 24, 60 ja 45 vierasta kieltä.

SUOSITUS TAI VAATIMUS TESTATA PIENTEN LASTEN KOULUKIELTÄ KOOSTUU HIEMAN ALLE PUOLET KOULUTUSJÄRJESTELMISTÄ.

Kouluopetuksen kielen hallitseminen on avain siihen, että jokainen oppilas voi toimia koulussa hyvin. Lisäksi nyt tunnustetaan, että menestyäkseen opiskelijoiden on kehitettävä kielitaitoa, joka ylittää arkielämässä käytettävän spontaanin ja yleisesti epävirallisen kielen (Euroopan neuvosto, 2015, s. 10). Akateeminen kieli, jota usein kutsutaan akateemiseksi kieleksi, eroaa monin tavoin arkikielestä, esimerkiksi erikoissanastosta tai monimutkaisista lauseista, joissa on lauseliitännät. Vaikka koulukielen korkean tason kehittäminen voi olla haaste kaikille opiskelijoille, se koskee erityisesti niitä, jotka eivät puhu koulun kieltä kotona (ks. kuvio A2).

Myös tietoisuus siitä, että oppilaiden kielelliset ja kulttuuriset olosuhteet poikkeavat koulun pääkielestä (ja kulttuurista), vaikuttaa myönteisesti koulun oppilaiden hyvinvointiin ja suorituskäyttöön erityisesti suhteessa koulun kieleen (Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2019). Erilaisilla konkreettisilla tukitoimilla, kuten äidinkielen kurssien järjestämisellä (ks. kaavio E9), voidaan auttaa arvioimaan opiskelijoiden erityisiä kielellisiä ja kulttuurisia olosuhteita ja edistää yleisemmin koulusuoritusten parantamista (Siarova, 2022).

Komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa, joka liittyy ehdotukseen neuvoston suosituksiksi kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen, kannatetaan voimakkaasti kieltenoppimisen siilojen murtamista (Euroopan komissio, 2018, s. 24) omaksumalla laajempi lähestymistapa kielten oppimiseen ja opettamiseen koulussa. Tässä innovatiivisessa ja kattavassa näkökulmassa suositellaan myös opiskelijoiden kielitaidon arviointia (ja validointia) (eli kaikkien opiskelijoiden (osittain) tuntemien kielten arviointia).

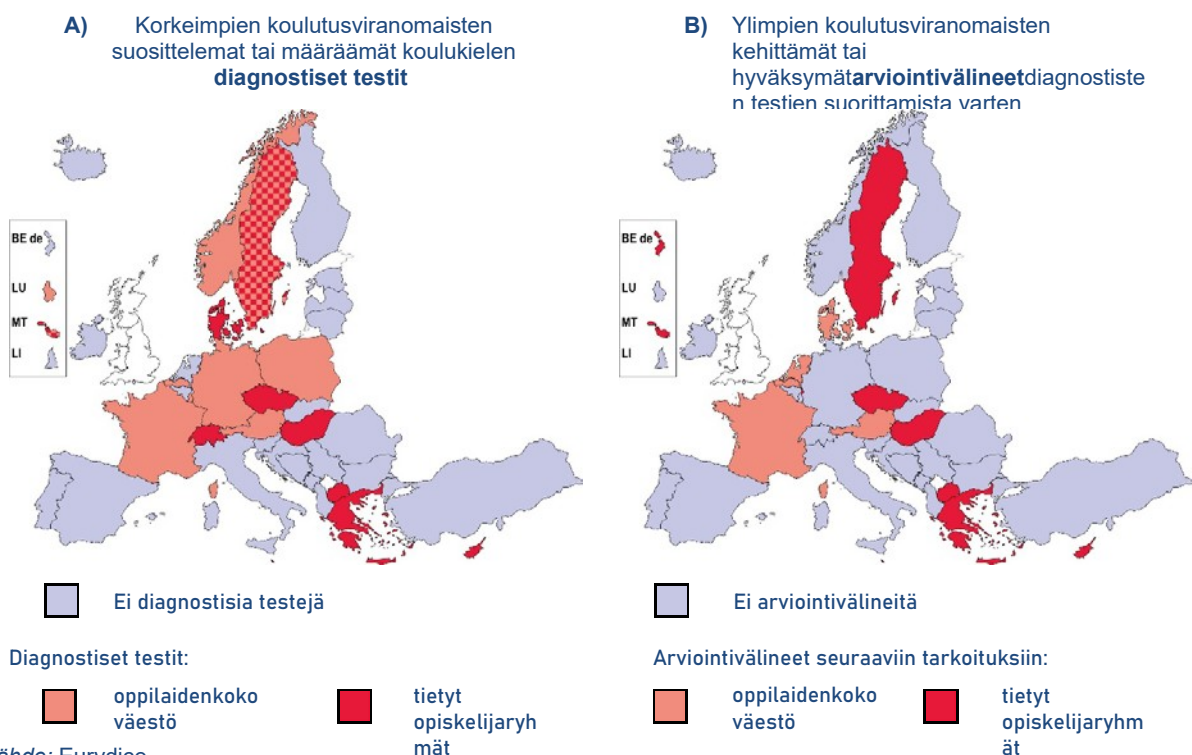
Euroopan maissa ylimmät opetusviranomaiset eivät tällä hetkellä suosittele tai vaadi kouluja suorittamaan diagnostisia testejä oppilaiden koko kielivalikoimasta eli koulukielestä, äidinkielestä, vieraista kielistä jne. Nykyiset diagnostiset testit keskittyvät yksinomaan koulun kieleen.

Kuvion E8 tarkoituksena on osoittaa, suosittelevatko tai vaativatko ylin opetusviranomaiset kouluja suorittamaan diagnostisia testejä koulukielelle esikoulun valmistumisen lopussa vai alemman perusasteen koulutuksen alussa (kortti a). Se osoittaa myös, ovatko ylimmät koulutusviranomaiset kehittäneet tai hyväksyneet arviointivälineitä näiden testien suorittamiseen (kartta b). Esiopetuksen päättymisen ja alemman perusasteen koulutuksen alku ovat koulutuksen kriittisiä kohtia, sillä ne vastaavat usein luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen alkamisaikaa. Molemmat kartat osoittavat myös, vaikuttavatko diagnostiset testit ja arviointivälineet kaikkiin oppilaisiin vai vain tiettyihin ryhmiin, esimerkiksi vasta saapuneisiin maahanmuuttajaoppilaisiin tai dysleksiaan.

Kuten kaaviosta a käy ilmi, koulutusviranomaiset 16 koulutusjärjestelmässä (39:stä) suosittelevat, että he suorittavat diagnostisia testejä oppilaiden pätevydestä koulukielellä esiopetuksen lopussa ja/tai perusasteen koulutuksen alussa. Puolet heistä testaa kaikkia opiskelijoita, kun taas toinen puoli testaa vain tiettyjä opiskelijaryhmiä. Maltassa ja Ruotsissa kouluja suositellaan (tai vaaditaan) arvioimaan koko opiskelijaväestö ja tietyt oppilasryhmät.

Äskettäin saapuneet maahanmuuttajat ja/tai ne, jotka eivät puhu koulun kieltä, ovat testatuimpia oppilaita (Tšekki, Kreikka, Kypros, Malta, Ruotsi ja Sveitsi). Muita diagnostisten testien kohteena olevia oppilaita ovat koulujen oppilaat, joissa yli 30 prosenttia kouluväestöstä tulee haavoittuvilta alueilta (Tanska). haavoittuvassa asemassa oleviksi ryhmiksi tunnistetut henkilöt, kuten romaniyhteisön oppilaat tai kreikkalaiset paluumuuttajat (Kreikka); Dysleksiaa sairastavat oppilaat (Unkari ja Ruotsi) ja oppilaat, jotka ovat odotettua kouluikäisiä (Pohjois-Makedonia).

Useimmissa koulutusjärjestelmissä, joissa koulukielen osaamisen testaaminen on suositus tai vaatimus, he ovat myös kehittäneet tai hyväksyneet erityisiä arviointivälineitä. Poikkeuksia ovat Saksa, Luxemburg, Puola, Sveitsi ja Norja (kartta b). Vaikka diagnostisten testien suorittamisesta esiopetuksen ja/tai perusasteen koulutuksen alussa (kortti a) ei ole suositusta tai vaatimusta, Belgian ja Alankomaiden saksankielisen yhteisön korkeimmat koulutusviranomaiset ovat kehittäneet tai hyväksyneet arviointivälineitä. Ne on tarkoitettu oppilaille, joiden koulukielen taito on alle CEFR-tason A2 (Belgian saksankielinen yhteisö) ja 3–4-vuotiaat oppilaat (Alankomaat).

Kuva 52 Kuva E8: Koulukielen tutkinto esiopetuksen päättyessä (ISCED 0) ja/tai perusasteen koulutuksen alussa (ISCED 1), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Vain lukutaitoon keskittyvät kokeet eivät kuulu luvun soveltamisalaan. ”Koko oppilaiden väkiluku” tarkoittaa koko tietyn ikäistä kouluväestöä.

Määritelmät ”Diagnostics Test”, ”International Standard Classification of Education (ISCED)” ja ”Top Level (Education) Authority” löytyvät sanastosta.

Maakohtainen muistio

Belgia (BE nl): KOALA-testin kohdeyleisö on koko 5-vuotias oppilasväestö, paitsi vasta saapuneet maahanmuuttajat.

VÄHEMMISTÖ MAISTA EDISTÄÄ TAI TUKEE TALOUDELLISESTI ÄSKETTÄIN SAAPUNEIDEN MAAHANMUUTTAJIEN JA ÄIDINKIELEN OPPILAIDEN OPETUSTA.

Vasta saapuneet maahanmuuttajaopiskelijat ovat tietty ryhmä opiskelijoita, joilla on tiettyjä haasteita. Ne liittyvät muuttoprosessiin (esim. lähtö kotimaasta ja mukautuminen vastaanottavan maan uusiin sääntöihin), vastaanottavan maan yleisiin sosioekonomisiin ja poliittisiin olosuhteisiin (esim. koulutusresurssit) ja koulutukseen osallistumiseen (esim. epäasianmukainen koulutus tai kielihuolto sekä sosiaalisen ja emotionaalisen tuen puute). Näihin haasteisiin vastaamiseksi tutkimus edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa tukeen, myös kielenopiskeluun, ottaen huomioon vasta saapuneiden maahanmuuttajien akateemiset, sosiaaliset ja emotionaaliset tarpeet (Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2019).

Tässä kielenoppimiseen keskittyvässä kertomuksessa keskitytään kuitenkin toimenpiteisiin, joilla tuetaan kielen oppimista, ja erityisesti toimiin, joita ylimpien koulutusviranomaisten tukemat tai taloudellisesti tukevat toimet. Kielenopiskelua tukevat toimet, jotka edistävät kielirikkaiden oppimisympäristöjen kehittämistä, ovat hyödyllisiä paitsi vasta muuttaneille oppilaille, jotka eivät usein puhu koulun kieltä, myös koko kouluväestölle (Euroopan komissio, 2018).

Kuten kaaviosta E9 käy ilmi, lähes kaikkien maiden ylimmät koulutusviranomaiset tukevat vähintään yhtä seuraavista toimenpiteistä, joilla tuetaan kielen oppimista taloudellisesti tai promote:

- lisää oppitunteja koulun kielellä
- mukautettu opetussuunnitelma (eli opetussuunnitelma, jonka vakiovaatimuksia on muutettu)
- Äidinkielen kurssit
- Opetusassistentti luokassa
- kaksikielinen tekninen opetus (alkuperäinen kieli ja koulukieli).

Laajin kielitukitoimenpide lähes kaikissa Euroopan maissa on lisäopetuksen tarjoaminen koulukielelle koulun aikana. Pääsääntöisesti tällaisten luokkien tarjoaminen on ajallisesti rajoitettua. Suomessa se on erityisen pitkä: Opiskelijat voivat hyötyä tästä kuuden vuoden ajan siitä, kun he aloittavat koulun. Ainoastaan Bulgaria, Puola, Romania, Slovenia, Slovakia, Albania, Pohjois-Makedonia ja Norja eivät toimita tätä säännöstä. Nämä maat Albaniaa ja Norjaa lukuun ottamatta järjestävät kuitenkin lisäkursseja koulun kielellä kouluaikojen ulkopuolella.

Lisätuntien tarjoaminen koulukielelle kouluaikojen ulkopuolella on kielellinen tukitoimenpide, jota tuetaan tai tuetaan taloudellisesti vain alle kahdessa kolmasosassa koulutusjärjestelmistä. Joissakin niistä tarjotaan kielenopiskelutukea kesällä. Näin on esimerkiksi Maltalla. ”Maahanmuuttajaoppija” -yksikön järjestämä kesäkurssi ”Language to Go” on suunnattu erityisesti äskettäin saapuneille maahanmuuttajille sekä opiskelijoille, joilla on oppimisvaikeuksia maltan ja/tai englannin kielellä.

Useissa koulutusjärjestelmissä korkeimmat koulutusviranomaiset rahoittavat lisäopetusta koulukielellä täsmenämättä, pitäisikö ne järjestää kouluaikoina vai sen ulkopuolella. Näin on esimerkiksi Belgian, Viron, Latvian ja Alankomaiden flaaminkielisessä yhteisössä. Itävallassa valittu lisäluokkien järjestelmä riippuu saksan kielen taitokokeen tuloksista: ne, jotka tarvitsevat paljon tukea, opetetaan kouluaikojen ulkopuolella, kun taas kohtuullisen tuen tarpeessa olevat saavat lisätunteja koulutunneissa.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

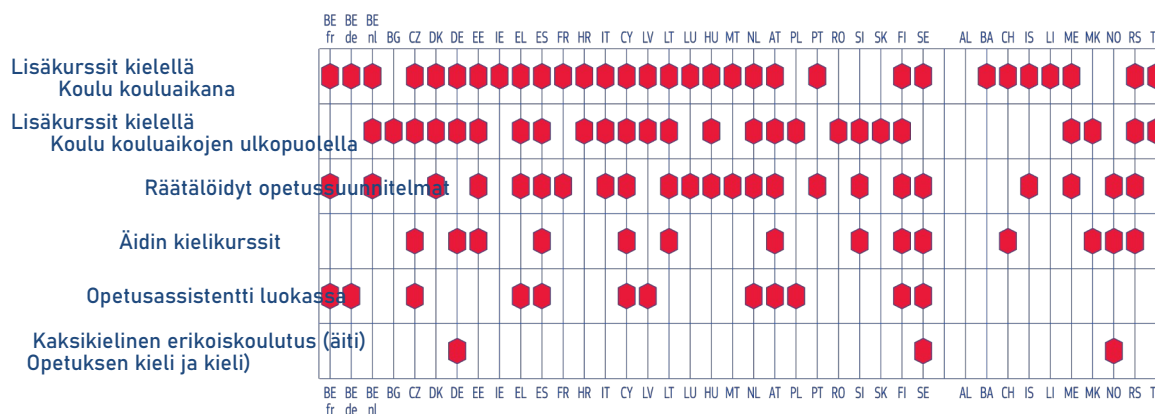
Koulukielen lisäkurssien lisäksi mukautetun opetussuunnitelman käyttöönotto on toinen tukitoimenpide, jota käytetään laajalti kaikkialla Euroopassa vasta saapuneiden muuttajien osalta. Se on läsnä hieman yli puolessa tutkimuksen kohteena olleista maista.

Koska hieman yli kolmannes maista ilmoitti, että äskettäin saapuneet maahanmuuttajat edistävät äidinkieltä tai tukevat niitä taloudellisesti, tämä on vähemmän suosittu toimenpide. Joissakin tapauksissa tämä säännös riippuu opiskelijoiden alkuperämaasta ja/tai kahdenvälisistä sopimuksista vastaanottavan maan ja alkuperämaan (esim. Tšekki tasavalta ja Pohjois-Makedonia) välillä. Kyproksessa äidinkielen kurseja tarjotaan EU:n rakennerahastoista rahoitetun kansallisen hankkeen kautta. Saksassa ja Espanjassa äidinkielen saatavuus riippuu maista tai itsehallintoalueista.

Vain alle kolmanneksessa koulutusjärjestelmistä opetusavustajia käytetään luokkahuoneissa helpottamaan äskettäin saapuneiden maahanmuuttajien oppimista. On myös huomionarvoista, että opetusavustajien työ ei välttämättä rajoitu vain uusien maahanmuuttajaopiskelijoiden auttamiseen. se voi olla kaikkien tukea tarvitsevien opiskelijoiden käytettävissä. Näin on esimerkiksi Suomessa.

Loppujen lopuksi vain muutamat maat – vain Saksa, Ruotsi ja Norja – tarjoavat kaksikielistä erikoisopetusta, mukaan lukien oppilaiden äidinkieli ja koulun kieli.

Tarkastellessaan kaikkia analysoituja tukitoimenpiteitä vain yksi maa eli Albania ei ilmoita toimenpiteistä.

Lähde: Eurydice.

Kuva 53 Kuva E9: Toimenpiteet kieltenoppimisen tukemiseksi perus- ja keskiasteen koulutuksessa äskettäin muuttaville opiskelijoille (ISCED 1–2), 2021/2022

Selittävät huomautukset

Kaaviosta käy ilmi, edistävätkö parhaat oppilaitokset tai tukevatko ne taloudellisesti jotakin luetelluista toimenpiteistä, joilla tuetaan äskettäin saapuneiden maahanmuuttajien kieltenopiskelua.

Kun vasta saapuvat maahanmuuttajaoppilaat osallistuvat koulun aikana lisäkurseille, he eivät osallistu kyseisenä ajankohtana suunniteltuihin oppitunteihin tavanomaisen opetussuunnitelman tarjoamiseksi ikätovereilleen.

Kun äskettäin saapuneet maahanmuuttajanaiset osallistuvat lisäkurssihin koulun jälkeen, he osallistuvat näihin kurssihin niiden oppituntien jälkeen, jotka on suunniteltu tarjoamaan perusopetussuunnitelmaa ikätovereilleen (ja itselleen).

Mukautetulla opetussuunnitelmalla tarkoitetaan opetussuunnitelmaa, jonka vakiovaatimukset on muutettu vastaamaan vasta saapuneiden maahanmuuttajien erityistarpeita ja -olosuhteita.

Jos ylimmät koulutusviranomaiset rahoittavat lisätuntien tarjoamisen koulukielellä täsmentämättä, pitäisikö nämä lisäluokat järjestää kouluaikoina vai sen ulkopuolella, molemmat vaihtoehdot esitetään kuvassa.

Määritelmät "Koulun kieli", "International Standard Classification of Education (ISCED)", "Newly Arrived Migrant Students" ja "Top Level (Education) Authority", ks. sanasto.

Maakohtaiset muistiot

Saksa: tukitoimenpiteiden tarjoaminen riippuu valtioista. Esitetyt tiedot edustavat yleisimpiä tukitoimenpiteitä maan 16 maassa.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Espanja: Itsehallintoalueet päättävät vasta saapuneiden muuttajien tukitoimenpiteistä. Kaaviossa esitetään toimenpiteet, joita esiintyy kaikkialla Espanjassa, mutta ei välttämättä kaikilla autonomisilla alueilla.

Alankomaat: Koulut saavat erityisrahoitusta, kun ne ottavat vastaan maahanmuuttajataustaisia oppilaita. He päättävät, miten nämä varat käytetään. Määräraha on käytettävissä siirtymätilanteen kattamalta ajanjaksolta eli neljäksi vuodeksi.

REFERENSSIT

Bergroth, M., Dražnik, T., Llompарт Esbert, J., Pepiot, N., van der Worp, K. ja Sierens, S. (2022), *Kielillisesti herkkä opettajakoulutus: Pohdintatehtävien ja toimintatutkimuksen välineistö* (<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022021018583>), jota kutsutaan viimeksi: Heinäkuuta 2022.

Council of Europe (1992), *Euroopan alueellisten tai vähemmistökielten peruskirja (ECRML)*, Euroopan sopimussarja, nro148 (<http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/148.htm>), viimeksi haettu: 20. toukokuuta 2022.

Euroopan neuvosto (2015), *Kieliulottuvuus kaikissa aiheissa: Opetussuunnitelman kehittämisen ja opettajakoulutuksen käsikirja* (<https://www.ecml.at/coe-docs/language-dimensions-subjects-EN.pdf>), viimeksi haettu: Toukokuuta 2022.

Euroopan neuvosto (2020), *Kieltenyhteinen eurooppalainen viitekehys: Oppiminen, opetus, arviointi – Companion volume*, Euroopan neuvosto Publishing, Strasbourg (<https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>), viimeksi: Marraskuuta 2021.

EACEA (Koulutus- ja kulttuuriasioiden toimeenpanovirasto) (2015), *vertaileva katsaus suositeltuun vuosittaiseen opetusajankokopäiväisessä koulutuksessa Euroopassa* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8a70d336-9f16-4907-8908-d44d3cc690fe/language-de>), viimeksi haettu: 30. tammikuuta 2023.

Euroopan komissio (2012), *Ensimmäinen eurooppalainen kielitaitotutkimus: Loppukertomus*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/julkaisu/42ea89dc-373a-4d4f-aa27-9903852cd2e4>), viimeksi: Heinäkuuta 2022.

EUROPEAN COMMISSION (2013), *Study on Education support for vasta saapuneet maahanmuuttajalapsset* (<http://bookshop.europa.eu/en/study-on-educational-support-for-newly-arrived-migrant-children-pbNC3112385/>), viimeksi haettu: Marraskuuta 2021.

Europeankomissio (2018), komission yksiköiden valmisteluasiakirja ehdotuksesta neuvoston suositukseksi kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta kieltenopetukseen ja oppimiseen, COM(2018) 272 final (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD%3A2018%3A174%3AFIN>), viimeksi haettu: 15. Joulukuu 2022.

European Commission/EACEA/Eurydice (2015), *Toissijaiset kielet: Yleiskatsaus Euroopassa suoritettaviinomaalisiin testeihin: 2014/15*, Eurydicen raportti, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg.

European Commission/EACEA/Eurydice (2017), *Key data on Language teaching at school in Europe – issue 2017, Eurydice Report*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg.

Euroopan komissio/EACEA/Eurydice (2018), *Euroopan koulutusjärjestelmien rakenne 2018/19: Kaaviokaaviot, Eurydice – luvut ja faktat*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg.

Europeankomissio/EACEA/Eurydice (2019), *maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kotouttaminen Euroopassa: Kansalliset politiikat jatoimenpiteet*, Eurydicen raportti, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg.

Euroopan komissio/EACEA/Eurydice (2020), *Euroopan koulutusjärjestelmien rakenne 2020/21: Kaaviokaaviot, Eurydice – faktoja ja lukuja*, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Euroopan komissio/EACEA/Eurydice (2021a), *Suosittelava vuosittainen opetusaika kokoaikaisessa koulutuksessa Euroopassa –2020/21, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg.*

Euroopan komissio/EACEA/Eurydice (2021b), *Euroopankoulutusjärjestelmien seurannan rakenneindikaattorit – 2021: Yleiskatsaus tärkeimmistä uudistuksista vuodesta 2015 lähtien*, Eurydicen raportti, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg.

Euroopan komissio/EACEA/Eurydice (2021c), *opettajat Euroopassa: Ura, kehitys ja hyvinvointi*, Eurydicen raportti, Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg.

Gerken, M. (2022), *Alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan täytäntöönpanon helpottaminen tekoälyn avulla* (<https://rm.coe.int/min-lang-2022-4-ai-and-ecml-en/1680a657c5>), viimeksi: 18. toukokuuta 2022.

MCComas, W. F. (toim.) (2014), *Tiedekasvatuksen kieli: Laajennettu sanasto keskeisistä käsitteistä ja käsitteistätieteen opetuksessa ja oppimisessa* (<https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-94-6209-497-0.pdf>), viimeksi haettu: Heinäkuuta 2022.

OECD (taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö) (2019a), *TALIS 2018 Tulokset (osa I): Opettajat ja koulujen johtajat elinikäisinä oppijoina*, OECD Publishing, Pariisi (https://www.oecd-ilibrary.org/education/talis-2018-results-volume-i_1d0bc92a-en), viimeksi: Toukokuuta 2020

Siarova, H. (2022), *Koulutukseen liittyvät toimet äskettäin saapuneiden muuttajien ja kotiseudultaan siirtymään joutuneiden lasten tukemiseksi heidän kieltenoppimistarpeidensa täyttämiseksi*, NESETin ad hoc -raportit, nro 2/2022 (https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2022/09/NESET_AHQ_Languages.pdf), viimeksi haettu: 2. Joulukuu 2022.

Unescon UIS (Yhdistyneiden kansakuntien koulutuksen, tieteen ja kulttuurin tilastolaitos), (2012), *Kansainvälinen koulutusluokitus (ISCED 2011)* (<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-fi.pdf>), viimeksi: Tammikuuta 2021.

Wallace, S. (toim.) (2015), *Opetussanakirja*, Oxford University Press, Oxford.
Doi:10.1093/acref/9780199679393.001.0001.

ENCYCLOPEDIA

Akateeminen kieli: erityinen kielimuoto, joka eroaa sanastosta ja kieliopista arkikielestä, usein erikoissanastolla tai erityisillä kieliopillisilla rakenteilla (esim. lauseliitännät) ja jota käytetään erilaisiin erityistarkoituksiin, kuten yhteenvetoon, vertailuun ja kontrastiin. Opiskelijan on kehitettävä akateemista kielitaitoaan, jotta oppii onnistuneesti ► opetussuunnitelman sisällön.

Todistus: virallinen todistus tutkintotodistuksesta, joka on annettu opiskelijalle tietyn vaiheen tai täyden koulutuksen suorittamisen jälkeen. Todistusten myöntäminen voi perustua erilaisiin arviointimuotoihin; lopullinen tutkimus ei välttämättä ole ennakoedellytys.

Klassinen kieli: ikivanha kieli, kuten klassinen kreikka tai latina, jota ei enää puhuta missään maassa ja jota siksi opetetaan muihin tarkoituksiin kuin viestintään. Oppimistavoitteena voi olla syvällisempi tuntemus asianomaisesta klassisesta kielestä peräisin olevan nykyaikaisen kielen juurista, muinaisen kirjallisuuden alkuperäisten tekstien lukeminen ja ymmärtäminen tai kielen käyttämän sivilisaation tutustuminen. Joissakin opetussuunnitelmissa klassisia kieliä pidetään ► vieraita kieliä.

Kielten yhteinen eurooppalainen viitekehys (CEFR): Euroopan neuvoston laatimat puitteet kielten oppimiselle, opetukselle ja arvioinnille. Sen päätavoitteena on helpottaa avoimuutta ja vertailtavuutta kieltenopetuksen ja -pätevyysien tarjoamisessa.

CEFR tarjoaa kattavan kuvauksen viestintätaidoista, joita tarvitaan vieraalla kielellä, siihen liittyvistä tiedoista ja taidoista sekä viestinnän eri yhteyksistä.

CEFR määrittelee kuusi osaamistasoa ”peruskäyttäjistä” ”mahdolliseen käyttäjään”:

- A1 (”läpimurto”)
- A2 (”Hiking”)
- B1 (”kynnys”)
- B2 (”Vontage”),
- C1 (”toiminnallinen pätevyys”)
- C2 (”Mastership”).

Sen avulla voidaan mitata vieraiden kielten oppijoiden ja käyttäjien edistymistä (Euroopan neuvosto, 2020).

Sisältö ja kielen integroitu oppiminen (CLIL): yleinen termi, joka tarkoittaa erilaisia kaksikielisiä tai upotuskoulutusta. Kaksi CLIL-tyyppiä on määritelty eri oppiaineiden opettamiseen käytettyjen kielten tilan perusteella (lukuun ottamatta kieliä ja niiden kirjallisuutta/kulttuuria).

CLIL tyyppi A: Säännös, jossa eri oppiaineita opetetaan kielellä, joka on määritelty ► Top Level ► Opetussuunnitelma ► Vieraaksi kieleksi. Vieraalla kielellä opettavien oppiaineiden määrä voi vaihdella. Joissakin tapauksissa (tapaus 1) kaikki oppiaineet (lukuun ottamatta kieliä) opetetaan vieraalla kielellä. Toisissa (tapaus 2) joitakin oppiaineita (paitsi kieliä) opetetaan vieraalla kielellä, toisia opetetaan maan koulun pääkielellä.

CLIL tyyppi B: Jos eri oppiaineita opetetaan jollakin alueellisella tai vähemmistökielellä, ► ei-alueellinen kieli tai yksi ► kansallinen kieli (maissa, joissa on useampi kuin yksi kansallinen kieli) ja muita oppiaineita (muita kuin kieliä) opetetaan toisella kielellä, joka voi olla mikä tahansa muu kieli. Toisin kuin CLIL-tyyppiä A (tapaus 1), muita oppiaineita kuin kieliä opetetaan aina vähintään kahdella CLIL-tyypin B kielellä. Menetelmän, joka sisältää kaksi kieltä, lisäksi joissakin harvoissa tapauksissa käytetään kolmea (tai useampaa) kieltä eri oppiaineiden opettamiseen (esim. yksi kansallinen kieli, yksi alueellinen kieli tai vähemmistökieli ja yksi vieras kieli).

Ammatillinen täydennyskoulutus (CPD): tässä raportissa viitataan opettajien ja/tai koulunjohtajien viralliseen täydennyskoulutukseen koko uransa ajan, jotta he voivat edelleen kehittää ja päivittää tietojiaan, taitojaan ja asenteitaan. Se sisältää sekä aihekohtaista koulutusta että pedagogista koulutusta. Tarjolla on

erilaisia muotoja, kuten kursseja, seminaareja, vertaisseurantaa ja tukea ammattilaisten verkostojen kautta. Joissakin tapauksissa CPD-toiminta voi johtaa lisäpätevyksiin.

Opetussuunnitelma: virallinen ► ylimmän tason viranomaisten ohjausasiakirja, jossa esitetään yksityiskohtaisesti opinto-ohjelmat ja/tai jokin seuraavista aloista: Oppimissisältö, oppimistavoitteet, tavoitteet, opiskelijoiden arviointia koskevat ohjeet tai opetussuunnitelmat. Koulutusjärjestelmässä voi milloin tahansa olla voimassa useampi kuin yksi ohjeasiakirja, ja ne voivat asettaa kouluille erilaisia vaatimuksia.

Diagnostiset testit: Testi, jonka tavoitteena on arvioida oppijan vahvuuksia ja kehitysalueita. ... [se] on keino selvittää, millaista tukea tai haastetta oppijoille tarvitaan. Diagnostinen testi on usein ensimmäinen askel kohti yksilöllistä oppimissuunnitelmaa. Se tehdään yleensä, kun oppija osallistuu opintojaksoonsa, ja hänen tuloksiaan kutsutaan joskus ”oppijan tulokäyttätymiseksi” tai ”aloituspisteeksi” (Wallace, 2015). Diagnostiset testit voivat olla kansallisia/standardoituja tai koulujen ja opettajien itse määrittelemiä.

Koulutuspolku: joissakin maissa opiskelijoiden on valittava tietty opintoalue useista toisen asteen vaihtoehdoista. Voit esimerkiksi valita kirjallisuuden ja tieteellisen tutkimuksen välillä tai eri koulutyyppien, kuten lukion tai lukion välillä Saksassa. Tämä käsite koskee vain yleiskouluja. Se ei yritä kuvata hyvin erityisiä koulutustarjonnan tyyppisiä, kuten ► CLIL, kokeelliset koulut ja musiikkikoulut.

Vieras kieli: kieli, joka on kuvattu sellaiseksi ► opetussuunnitelmassa, jonka määrittelee ► huippukoulutusviranomaiset. Käytetty kuvaus perustuu koulutukselliseen määritelmään, joka ei liity kielen poliittiseen asemaan. Esimerkiksi tietyt kielet, joita pidetään poliittisesta näkökulmasta alueellisina kielinä tai vähemmistökielinä, voidaan sisällyttää opetussuunnitelmaan vieraina kielinä. Samalla tavoin tietyt ► klassisia kieliä voidaan pitää vieraina kielinä tietyissä opetussuunnitelmissa. Vieraita kieliä voidaan kutsua myös ”moderneiksi kieliksi” (näiden kielten erottaminen selvästi klassisista kielistä) tai ”toiseksi tai kolmanneksi kieleksi” (toisin kuin ”ensimmäiseksi kieleksi”, jota voidaan käyttää kuvaamaan ► koulun kieltä maissa, joissa on useampi kuin yksi ► kansallinen kieli).

Yleisopettaja: opettaja (yleensä peruskoulussa), joka on pätevä opettamaan kaikkia (tai lähes kaikkia) opetussuunnitelman aiheita, mukaan lukien ► vieraita kieliä. Nämä opettajat voivat tarjota vieraiden kielten opetusta riippumatta siitä, ovatko he saaneet koulutusta tällä alalla.

Kotikieli: kieli, jota maahanmuuttajataustaiset oppilaat usein puhuvat kotona. Se eroaa koulun kielestä. Monissa tapauksissa opiskelijan äidinkieli on hänen äidinkieltensä.

Ensimmäinen opettajankoulutus (ITE): Opinto- ja koulutusjakso, jonka aikana tulevat opettajat osallistuvat akateemisiin aineisiin liittyviin kursseihin ja suorittavat (samanaikaisesti tai peräkkäin) ammatillisen koulutuksen opettajan tarvitsemien tietojen ja taitojen hankkimiseksi. Tämä aika päättyy, kun potentiaaliset opettajat hyväksytään opettajaksi.

Kansainvälinen koulutusluokitus (ISCED): kansainvälinen viiteluokitus koulutusohjelmien ja niihin liittyvien tutkintojen järjestämiseksi tasoittain ja alueittain. Se on kehitetty helpottamaan koulutustilastojen ja -indikaattoreiden rajat ylittävää vertailua yhdenmukaisten ja kansainvälisesti sovittujen määritelmien pohjalta. ISCED-ohjelma kattaa kaikki lasten, nuorten ja aikuisten, myös niiden, joilla on erityisiä koulutustarpeita, järjestäytyneet ja kestävät oppimismahdollisuudet riippumatta siitä, mitä laitoksia tai organisaatioita he tarjoavat tai missä muodossa niitä tarjotaan.

Nykyinen luokitus – ISCED 2011 (UNESCO UIS, 2012) – koostuu yhdeksästä vaiheesta, jotka alkavat ISCED 0:sta (varhaiskasvatus) ja ISCED 8:sta (tohtoritase tai vastaava tase).

Tämä raportti kattaa neljä ISCED-tasoa (ISCED 0–3), ja ISCED 1–3 on tutkimuksen keskiössä. Kyseisten tasojen pääpiirteet ovat seuraavat.

ISCED 0: varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusohjelmia kehitetään yleensä kokonaisvaltaisesti tukemaan lasten varhaista kognitiivista, fyysistä, sosiaalista ja emotionaalista kehitystä ja ottamaan pienet lapset mukaan järjestettyyn opetukseen perheen ulkopuolella.

ISCED 0 -ohjelmat on suunnattu ISCED 1:n tuloikäisille lapsille. ISCED 0 -ohjelmissa on kaksi luokkaa: varhaiskasvatuksen kehittäminen ja esiopetus. Ensin mainituilla on opetussisältöä nuoremmille lapsille (0–2-vuotiaat), kun taas jälkimmäiset on tarkoitettu 3-vuotiaille lapsille, jotka aloittavat perusasteen koulutuksen.

ISCED 1: Perusasteen koulutus

Perusasteen koulutus tarjoaa oppimis- ja koulutustoimintaa, jonka tarkoituksena on yleensä kehittää lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan perustaitoja (esim. lukutaito ja tietojenkäsittely). Se luo vankan perustan oppimiselle ja vankan ymmärryksen ydinosaamista ja edistää henkilökohtaista kehitystä ja valmistaa opiskelijoita toisen asteen koulutukseen. Se tarjoaa perusoppimista vähän, jos lainkaan, erikoistumista.

Tavanomainen tai laillinen maahantuloikä on yleensä vähintään 5 vuotta tai yli 7 vuotta. Tämä taso kestää yleensä 6 vuotta, vaikka sen kesto voi vaihdella 4–7 vuotta. Peruskoulutus kestää yleensä 10–12-vuotiaaksi asti.

ISCED 2: Keskiasteen koulutus

ISCED-2-tason tai toisen asteen ohjelmat perustuvat yleensä ISCED 1:stä alkaviin opetus- ja oppimisprosesseihin. Pääsääntöisesti koulutuksen tavoitteena on luoda perusta elinikäiselle oppimiselle ja henkilökohtaiselle kehitykselle ja valmistaa opiskelijoita jatkokoulutusmahdollisuuksiin. Tämän tason ohjelmat järjestetään yleensä aihekeskeisemmän opetussuunnitelman ympärille, joka esittelee teoreettisia käsitteitä monilla eri aihealueilla.

Jotkin koulutusjärjestelmät voivat tarjota ammatillisia koulutusohjelmia ISCED 2:ssa, jotta yksilöt saisivat työhön liittyviä taitoja.

ISCED 2 alkaa 4–7 vuoden ISCED 1 -koulutuksen jälkeen. Opiskelijat antavat yleensä ISCED 2 välillä 10–13 vuotta (ikä 12 on yleisin).

ISCED 3: Keskiasteen koulutus

ISCED-3-tason tai toisen asteen koulutuksen ohjelmat on yleensä tarkoitettu keskiasteen koulutukseen osallistuville oppilaille valmistautumaan korkea-asteen tai korkea-asteen koulutukseen tai tarjoamaan työhön liittyviä taitoja tai molempia. Tämän tason ohjelmat tarjoavat opiskelijoille erikoistuneempia, erikoistuneita ja syvällisiä ohjelmia kuin toisen asteen koulutuksessa (ISCED 2). Ne ovat eriytettympiä, ja käytettävissä on enemmän vaihtoehtoja ja virtauksia.

ISCED-3-ohjelmat voivat olla joko yleisiä tai ammatillisia. Jotkut ISCED-3 ohjelmat mahdollistavat suoran pääsyn ISCED 4 ja/tai ISCED 5, 6 tai 7.

ISCED 3 alkaa 8–11 vuoden koulutuksen jälkeen ISCED 1:n alusta. Opiskelijat tulevat yleensä 14–16-vuotiaiksi. ISCED-3-ohjelmat päättyvät yleensä 12 tai 13 vuotta ISCED 1 -ohjelman alkamisen jälkeen (tai noin 17 tai 18 vuotta).

Kieli pakollisena aineena: mikä tahansa kieli, jota kutsutaan pakolliseksi oppiaineeksi ► Opetussuunnitelmassa tai muissa ► korkeakouluviranomaisten ohjausasiakirjoissa. Termiä voidaan käyttää viittaamaan tilanteisiin, joissa kaikkien tietyn koulutusohjelman tai arvosanan opiskelijoiden on opittava kieltä tai erityisessä yhteydessä eri koulutuspolkujen opetussuunnitelmiin.

Kieli väitteenä: mikä tahansa ► Opetussuunnitelmassa tai muissa ► Korkeakouluviranomaisten ohjausasiakirjoissa määritelty kieli, jonka opiskelijat voivat valita valinnaiseksi oppiaineeksi. Väite tarkoittaa, että koulujen on varmistettava, mitä opiskelija valitsee. Vieraiden ja klassisten kielten yhteydessä termiä voidaan käyttää viittaamaan tilanteisiin, joissa kaikilla tietyn koulutusohjelman tai arvosanan opiskelijoilla on oikeus valita kieli, tai erityisessä yhteydessä erityisissä opetussuunnitelmissa erilaisille koulutuspoluille.

Kielitietoisuus kouluissa: Termi viittaa monikieliseen ja koulua koskevaan lähestymistapaan, joka sisältää kattavan kielistrategian, jossa otetaan jatkuvasti huomioon kieliulottuvuus kouluelämän kaikilla osa-alueilla, ja ehdotetaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa kaikkien kielten opettamiseen kouluissa (► koulukielten, ► kotikielten, ► vieraiden kielten (mukaan lukien ► klassiset kielet) jne.). Tähän lähestymistapaan odotetaan osallistuvan kaikki opettajat ja koulujen johtajat, mukaan lukien vanhemmat, muut hoitajat ja laajempi paikallinen yhteisö. Erityisesti kielitietoiset koulut arvostavat oppijoidensa kielellistä monimuotoisuutta, tunnistavat heidän aiemmat kielitaitonsa ja käyttävät niitä oppimisresursseina. Kielikoulut auttavat opettajia puuttamaan tiettyjen kielten käyttöön omilla aloillaan, muun muassa lisäämällä tietoisuutta eri kielirekistereistä ja sanastosta (Euroopan komissio, 2018).

Koulun kieli: kieli, jota käytetään opetussuunnitelman sisällön toimittamiseen ja yleisemmin viestintään koulussa ja sen ulkopuolella sidosryhmien, kuten vanhempien ja koulutusviranomaisten, kanssa.

Kansallinen tutkinto: ► ylimmän tason viranomaisten määrittämä standardoitu tarkastus/tarkastus, joka suoritetaan niiden vastuulla. Standardoidut testit ovat mitä tahansa kokeita, jotka 1) velvoittavat kaikki testiin osallistujat vastaamaan samoihin kysymyksiin (tai yhteisen kysymyspankin valitsemiin kysymyksiin) ja 2) arvioidaan vakiomuotoisesti tai yhdenmukaisesti. Kansainväliset testit tai tutkimukset, kuten SurveyLang, eivät kuulu soveltamisalaan, eivätkä testit suoriteta koulutasolla, vaikka ne olisi kehitetty keskitetysti suunnitellun viitekehyksen pohjalta (Euroopan komissio/EACEA/Eurydice, 2015).

Vastikään saapuneet maahanmuuttajat: Opiskelijat, jotka ovat syntyneet nykyisen asuinmaansa ulkopuolella suorittaakseen isäntämaansa ulkopuolella syntyneitä vanhempia, jotka ovat kouluikäisiä tai nuorempia (kansallisten pakollisten koulutussääntöjen mukaisesti) ja sitten virallista koulutusta vastaanottavassa maassa (Euroopan komissio, 2013).

Ei-alueellinen kieli: kieli, jota "valtion kansalaiset, jotka poikkeavat valtion muun väestön käyttämästä kielestä tai kielistä, mutta joita ei perinteisesti käytetty valtion alueella mutta joita ei voida yhdistää tiettyyn alueeseen" (Euroopan neuvosto, 1992). Romantiikka on ei-territoriaalinen kieli.

Virallinen kieli: kieli, jota käytetään oikeudellisiin ja julkisiin hallinnollisiin tarkoituksiin tietyllä valtion alueella. Virallinen asema voidaan rajoittaa osaan valtiota tai ulottaa sen koko alueelle. Kaikki ► kansalliset kielet ovat virallisia kieliä, mutta kaikki kielet, joilla on virallinen kieli, eivät ole valtion kieliä (esim. tanska, jolla on virallinen kieli Saksassa, on ► alueellinen kieli tai vähemmistökieli eikä kansallinen kieli).

Alueellinen kieli tai vähemmistökieli: kieli, jota "perinteisesti tietyllä alueella käyttävät kyseisen valtion kansalaiset, jotka muodostavat lukumäärältään pienemmän ryhmän kuin muu valtion väestö"; Se poikkeaa ► kyseisen valtion kansallisesta kielestä (Euroopan neuvosto, 1992). Ne ovat yleensä väestökieliä, joiden etniset juuret ovat kyseisillä alueilla tai jotka ovat sijainneet kyseisillä alueilla sukupolvien ajan. Vähemmistökielten/alueellisten kielten asema voi olla ► virallinen kieli, mutta määritelmän mukaan tämä asema rajoittuu alueisiin, joilla niitä puhutaan.

Erikoisopettaja: opettaja voi opettaa rajoitettua määrää oppiaineita (yleensä enintään kolme ainetta). Tämä koskee joko ► vieraita kieliä tai yhtä tai useampaa vierasta kieltä ja (yksi) muu aihe.

Kansallinen kieli: mikä tahansa kieli, jolla on virallinen asema koko maassa. Jokainen kansallinen kieli on virallinen kieli.

Ohjausasiakirjat: erilaisia virallisia asiakirjoja, jotka sisältävät määräyksiä, ohjeita ja/tai suosituksia oppilaitoksille.

Maahanmuuttajataustaiset opiskelijat: Oppilaat, jotka käyvät koulua muussa maassa kuin alkuperämaassaan tai vanhempiensa alkuperämaassa. Näihin eritelmiin kuuluvat useat oikeudellisesti erilaiset tilanteet, kuten pakolaiset, turvapaikanhakijat, siirtotyöläisten lapset, sellaisten kolmansien maiden kansalaisten lapset, joilla on pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen asema, sellaisten EU:n ulkopuolisista maista tulevien työntekijöiden lapset, joilla ei ole oikeutta pitkään oleskelleeseen oleskeluun, lapset, joilla on laitton oleskeluoikeus, sekä maahanmuuttajataustaiset lapset, jotka eivät välttämättä hyödy koulutuslainsäädännöstä. Määritelmässä otetaan huomioon ei-kielelliset vähemmistöt, jotka sijaitsevat maissa yli kahden sukupolven ajan.

Opiskelijoiden kuvitteellista ikää: koulujärjestelmässä oppilaiden normaali ikä, kun he aloittavat tai suorittavat tietyn luokan tai koulutustason. Varhaista tai myöhäistä koulunkäyntiä, arvosanojen toistoa tai muita koulun keskeytyksiä ei oteta huomioon.

Ylin (koulutus) viranomainen: tietyn maan koulutuksesta vastaavan viranomaisen korkein taso, yleensä kansallisella (valtion) tasolla. Belgian, Saksan ja Espanjan osalta kuntien, maiden ja itsehallintoalueiden hallinto on kuitenkin joko täysin vastuussa tai jakaa kansallisen tason kanssa kaikilla tai useimmilla koulutusaloilla. Näin ollen näitä hallintoja pidetään ylimpinä viranomaisina niillä aloilla, joilla ne ovat vastuussa, ja niillä aloilla, joista ne jakavat vastuun kansallisen tason kanssa, molempia pidetään ylimpinä viranomaisina.

TILASTOTIETOKANNAT JA TERMINOLOGIA

Kansainvälinen PISA 2018 -tietokanta

Pisa on OECD:n alaisuudessa tehty kansainvälinen tutkimus, jonka tarkoituksena on mitata 15-vuotiaiden lukutaidon, tietojenkäsittelyn ja tieteellisen osaamisen tasoa. Tutkimus perustuu edustavaan otokseen 15-vuotiaista opiskelijoista, jotka ovat joko lukiossa tai lukiossa (ISCED 2 tai 3) järjestelmän rakenteesta riippuen. Kansainvälinen PISA-tutkimus sisältää tulosmittauksen lisäksi kyselylomakkeita koulu- ja perhekontekstien muuttujien tunnistamiseksi, jotka voivat valaista kyselyn tuloksia. Kaikki indikaattorit liittyvät sekä julkisiin että yksityisiin kouluihin riippumatta siitä, rahoitetaanko niitä vai ei.

Pisa-kyselyjä tehdään kolmen vuoden välein. Ensimmäinen tutkimus tehtiin vuonna 2000; seuraavat kierrokset järjestettiin vuosina 2003, 2006, 2009, 2012, 2015 ja 2018.

Tähän kertomukseen osallistuneista maista vain Liechtenstein ei osallistunut PISA 2018 -tiedonkeruuseen.

Otantaprosessiin kuului koulujen ja sen jälkeen oppilaiden valinta. Se yritti tarjota jokaiselle opiskelijalle saman todennäköisyyden riippumatta koulun koosta tai sijainnista. Tätä varten koulut valittiin todennäköisyydellä suhteessa 15-vuotiaiden määrään. Koulun sisällä skannattiin kiinteä määrä oppilaita. Tämän menetelmän tarkoituksena on rajoittaa sen todennäköisyyden vaihtelua, että opiskelija on osa näytettä.

Kun maan koko perusjoukkoa koskevia tietoja käytetään, on noudatettava tiettyjä tiukkoja vaatimuksia, kuten H.E.-analyysiä (otantavirheiden estimaatti). Tämän vuoksi kahden tietopisteen välistä huomattavaa eroa voidaan pitää tilastollisesti merkityksettömänä (ks. myös selitykset kohdassa ”Tilastolliset termit”).

Tässä kertomuksessa esitetyt EU:n arvot (väestöarviot) ovat vuoden 2018 PISA-tutkimukseen osallistuneiden EU-maiden/alueiden väestöarvioiden painotettuja keskiarvoja. Tämä tarkoittaa sitä, että kunkin maan panos tilastoiden arviointiin Euroopan tasolla on suhteutettu maan kokoon eli niiden 15-vuotiaiden opiskelijoiden määrään, joilla ei ole puuttuvia arvoja. Vuoden 2018 Pisa-tietokanta on saatavilla OECD:n verkkosivustolla (<http://www.oecd.org/pisa/data/>).

Vuoden 2018 PISA-kyselyt ovat saatavilla myös OECD:n verkkosivustolla (<https://www.oecd.org/pisa/data/2018database/>).

TALIS 2018 -tietokanta

Talis on OECD:n alaisuudessa toimiva kansainvälinen tutkimus, joka keskittyy opettajien työoloihin ja koulujen oppimisympäristöön. Tärkeimmät aiheet ovat koulujen johtaminen; Opettajankoulutus; Arviointi ja palaute opettajille; opettajien pedagogiset uskomukset, asenteet ja opetuskäytännöt; opettajien ilmoittama itsetehokkuuden tunne; opettajien tyytyväisyys työpaikalla ja ilmapiiri niissä kouluissa ja luokkahuoneissa, joissa he työskentelevät; ja lopuksi opettajien ylikansallista liikkuvuutta.

Kyselyssä keskitytään pääasiassa lukion opettajiin (ISCED 2). Se perustuu opettajien ja opettajien kyselyihin. Kaikki indikaattorit liittyvät sekä julkisiin että yksityisiin kouluihin riippumatta siitä, rahoitetaanko niitä vai ei.

Kyselyn ensimmäinen kierros tehtiin vuonna 2008, toinen tehtiin vuonna 2013. Tuoreimmat tiedot ovat peräisin kyselyn kolmannesta kierroksesta (2018). OECD valmistelee parhaillaan TALIS 2024 -ohjelmaa.

Tässä raportissa käytetään tietoja opettajien koulutuksesta ja opettajien rajat ylittävistä liikkuvuudesta. Opettajien koulutusta koskevat tiedot kattavat 26 koulutusjärjestelmää 25 maassa, jotka osallistuivat tähän kertomukseen, joka osallistui TALIS 2018 -ohjelmaan. Tietoja opettajien kansainvälisestä liikkuvuudesta on saatavilla rajallisemmissa koulutusjärjestelmissä (23). Tämä raportti sisältää myös trenditietoja, jotka perustuvat TALIS-sykliin 2013 ja 2018. Trendidatalla tarkoitetaan 17 koulutusjärjestelmää, jotka osallistuivat kumpaankin sykliin.

Vakiomenettelyyn kuului 200 koulua maata kohti ja 20 opettajaa (koulua kohti) lukion (ISCED 2) osalta.

Kun maiden koko perusjoukkoa koskevia tietoja käytetään, on olennaisen tärkeää täyttää tietyt tiukat vaatimukset, kuten H.E.-analyysi (otokseen liittyvien virheiden estimaatti), joka mahdollistaa havaittavan eron kahden tietopisteen välillä tilastollisesti merkityksettömänä (ks. myös selitykset kohdassa ”Tilastiset käsitteet”).

Tässä kertomuksessa esitetyt EU:n arvot (väestöarviot) ovat TALIS-ohjelmaan vuonna 2018 osallistuneiden EU-maiden/-alueiden arvojen painotettuja keskiarvoja. Tämä tarkoittaa sitä, että kunkin maan panos tilastoindikaattoriin Euroopan tasolla on suhteutettu maan kokoon eli niiden ISCED-2-opettajien määrään, joilla ei ole puuttuvia arvoja.

TALIS 2018:n tiedot löytyvät OECD:n verkkosivustolta (<https://www.oecd.org/education/talis/talis-2018-data.htm>).

Vuoden 2018 TALIS-kyselyt ovat saatavilla myös OECD:n verkkosivustolla (<https://www.oecd.org/education/school/talis2018questionnaires.htm>).

Tilastolliset termit

Kansainvälinen koulutusluokitus (ISCED): katso sanastoa.

Vakiovirhe (SE): Pisa 2018 -tutkimus ja TALIS 2018 sekä kaikki muut laajamittaiset koulutustutkimukset (aiemmat OECD:n ja Taliss PISA:n tutkimukset, International Association for the Evaluation of Educational Achievement's Progress in International Reading Literacy Study and Trends in International Mathematics and Science Study Surveys jne.) pitävät vain edustavaa otosta kohdepopulaatioista. Yleensä kutakin populaatiota kohti on ääretön määrä mahdollisia otoksia. Näin ollen arviot voivat vaihdella otoksesta toiseen populaatioparametrin osalta (keskiarvo, prosenttiosuus, korrelaatio jne.). S.E., joka liittyy perusjoukkoparametrin estimointiin, määrittää tämän otoksen epävarmuuden. Tämän arvioidun parametrin ja sen HE:n perusteella on mahdollista muodostaa luottamusväli, joka heijastaa sitä, kuinka paljon yhdestä näytteestä laskettu arvo voi vaihdella näytteestä toiseen. Olettaen, että arvioitu keskiarvo on 50 ja HE on 5, luottamusväli, jonka tyyppi I -virhe on 5 prosenttia, on yhtä suuri kuin $[50 - (1,96 \times 5); 50 + (1,96 \times 5)]$ eli noin $[40; 60]$. Siksi voidaan sanoa, että on vain viisi sadasta todennäköisyydestä olla väärässä, jos väestön keskiarvo on tällä aikavälillä.

Kaikki tähän kertomukseen kirjatut S.E.:t on laskettu käyttäen uudelleenotantamenetelmiä sekä PISA-tutkimuksen ja TALIS-tutkimuksen eri teknisten asiakirjojen menetelmiä.

Tutkimustietojen H.E.-luvut luetellaan liitteessä 1.

Tilastollinen merkitys. Viittaa 95 prosentin luottamustasoon. Merkittävä ero tarkoittaa esimerkiksi sitä, että ero eroaa tilastollisesti merkittävästi nolasta 95 prosentin luottamustasolla.

LIITÄNNÄT

LIITE 1: YKSITYISKOHTAISET TILASTOTIEDOT

A luku

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
% 2018	11,5	17,4	24,1	17,4	12,9	5,8	8,1	17,8	5,4	9,1	6,2	20,6	11,5	3,3	7,1	22,3	10,5	5,9	82,9	2,2
S.E.	0,21	0,85	2,28	1,33	1,17	0,51	0,39	0,95	0,40	0,59	0,47	0,76	0,66	0,28	0,37	0,53	0,70	0,41	0,42	0,23
Δ 2003-2015	:	10,5	0,7	-7,4	:	3,8	3,8	4,1	:	4,8	2,6	2,9	1,8	:	3,9	:	1,7	:	-8,0	1,7
S.E.		1,56	2,50	1,75		0,38	0,59	0,96		0,86	0,72	1,76	0,98		0,48		1,42		0,59	0,26
Δ 2003-2018	:	10,2	6,9	-5,5	:	4,8	4,2	10,1	:	6,7	3,0	4,8	4,8	:	5,1	:	2,2	:	-9,6	1,6
S.E.		1,11	2,70	1,84		0,54	0,62	1,11		0,79	0,61	1,64	1,00		0,45		1,31		0,58	0,26
Δ 2015-2018	:	-0,4	6,2	1,9	4,2	1,0	0,4	6,0	-0,4	1,8	0,4	1,9	3,1	0,2	1,1	:	0,5	0,5	-1,6	-0,1
S.E.		1,63	3,05	1,79	1,50	0,60	0,53	1,22	0,71	0,90	0,77	1,24	0,92	0,45	0,56		1,10	0,62	0,60	0,33
	MT	ML	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	ME	MK	NO	RS	TR	
% 2018	82,8	9,8	20,5	1,7	3,1	3,1	9,9	8,7	7,6	17,6	4,0	6,5	27,0	7,2	4,2	7,2	10,2	5,2	7,0	
S.E.	0,54	0,76	0,90	0,29	0,34	0,55	0,39	0,74	0,49	1,03	0,53	0,44	1,20	0,45	0,25	0,39	0,55	0,58	0,91	
Δ 2003-2015	:	-7,4	9,8	0,9	1,4	:	:	4,9	3,1	8,2	:	:	14,0	4,0	:	:	3,9	:	5,4	
S.E.		1,42	1,20	0,18	0,35			1,00	0,57	1,28			1,38	0,43			0,80		1,26	
Δ 2003-2018	:	-4,8	11,5	1,5	1,7	:	:	4,8	4,7	10,0			14,9	5,5	:	:	5,1		5,2	
S.E.		1,49	1,17	0,30	0,40			1,07	0,54	1,25			1,39	0,50			0,77		1,17	
Δ 2015-2018	:	-4,9	2,6	1,7	0,6	0,2	0,4	2,3	-0,1	1,9			0,9	1,6	1,1	1,4	1,1		-0,2	
S.E.	0,74	0,98	1,31	0,33	0,44	0,62	0,60	0,97	0,72	1,48			1,69	0,58	0,35	0,52	0,81		1,37	

Δ Tietyjen viitevuosien välinen ero

Lähde: Eurydice, perustuu PISA 2018, 2015 ja 2003.

Taulukko 1: Niiden 15-vuotiaiden oppilaiden osuus, jotka puhuvat vuonna 2018 pääasiassa muuta kieltä kuin koulukieltä kotona (kaavion A2 tiedot) ja erot vuosien 2003–2015, 2003 ja 2018 ja 2015 ja 2018 välillä

Selittävät huomautukset

PISA-tutkimuksen perusteella lasketut tiedot ”Mitä kieltä puhut eniten kotona?” (ST16Q01(31) PISA 2003 ja ST022Q01TA PISA 2015 ja 2018). Luokkaa ”Language of the Test” käytetään sijaisena puhuttaessa samaa kieltä kotona kuin koulussa.

Kun tarkastellaan vuosien 2003 ja 2015, 2003 ja 2018 sekä 2015 ja 2018 eroja, arvot, jotka poikkeavat merkittävästi nolasta ($p < 0,05$), on lihavoitu.

Ks. myös A luvun kuvan A2 selittävät huomautukset.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
A	6.9	11.7	14.4	9.9	0.7	2.9	5.4	13.8	1.3	8.8	4.8	6.1	6.5	0.7	5.9	8.0	1.0	0.5	41.5	:
S.E.	0.18	0.83	1.96	0.89	0.11	0.33	0.28	0.85	0.19	0.58	0.42	0.31	0.49	0.11	0.34	0.45	0.17	0.08	0.64	
B	5.6	11.1	11.2	4.5	:	1.2	5.2	8.3	9.1	9.0	6.9	6.1	7.8	8.3	4.1	6.7	3.4	1.1	13.4	2.2
S.E.	0.16	0.88	1.75	0.49		0.17	0.30	0.50	0.45	0.55	0.45	0.29	0.66	0.48	0.30	0.30	0.27	0.11	0.42	0.30
C	4.4	5.5	9.4	7.0	11.6	2.7	2.6	3.5	4.0	:	1.3	14.2	5.0	2.4	1.1	14.0	9.4	5.3	41.5	1.8
S.E.	0.12	0.36	1.33	0.68	1.13	0.30	0.24	0.29	0.32		0.23	0.69	0.39	0.24	0.13	0.33	0.66	0.42	0.61	0.23
D	83.1	71.7	65.0	78.6	87.2	93.2	86.8	74.4	85.6	81.8	87.0	73.6	80.8	88.5	88.9	71.3	86.1	93.2	3.6	95.6
S.E.	0.30	1.43	2.50	1.41	1.16	0.54	0.52	1.26	0.55	0.91	0.67	0.87	1.02	0.57	0.50	0.60	0.76	0.44	0.25	0.39

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	ME	MK	NO	RS	TR
A	5.7	7.6	16.7	:	1.9	:	6.9	:	4.3	13.9	:	:	21.7	4.6	1.0	:	7.8	1.0	:
S.E.	0.38	0.66	0.92		0.27		0.31		0.36	1.01			1.08	0.36	0.13		0.49	0.16	
B	3.0	6.2	6.0	:	5.0	:	1.9	0.7	1.5	6.5	:	2.3	12.2	1.0	4.8	1.2	4.6	8.3	0.6
S.E.	0.31	0.65	0.43		0.42		0.18	0.13	0.19	0.50		0.30	0.69	0.18	0.28	0.19	0.43	0.40	0.12
C	7.2	1.9	3.6	1.2	1.1	3.0	2.8	8.0	3.1	3.3	3.8	5.9	5.0	2.5	3.2	6.5	2.3	4.2	6.7
S.E.	0.57	0.25	0.27	0.18	0.14	0.65	0.31	0.73	0.38	0.25	0.52	0.43	0.43	0.28	0.22	0.40	0.21	0.50	0.89
D	14.1	84.3	73.7	98.2	91.9	96.3	88.3	90.9	91.1	76.2	95.6	91.3	61.1	91.9	91.0	91.9	85.3	86.5	92.5
S.E.	0.51	1.24	1.12	0.30	0.62	0.67	0.41	0.74	0.56	1.36	0.51	0.54	1.50	0.47	0.34	0.46	0.80	0.63	0.91

A Maahanmuuttajat, jotka puhuvat pääasiassa erikieltä kotona kuin koulun kieli

B Maahanmuuttajat, jotka puhuvat pääasiassakoulun kieltä kotona

C Ei-maahanmuuttajat, jotka puhuvat pääasiassa eri kieltä kotona kuin koulun kieli

D Muut kuin maahanmuuttajat, jotka puhuvat pääasiassakoulun kieltä kotona

Lähde: Eurydice, perustuu PISA 2018.

Taulukko 2: 15-vuotiaiden maahanmuuttajien ja muiden kuin maahanmuuttajien osuus kotimaassa puhutun kielen mukaan 2018 (kaavio A3)

Selittävät huomautukset

Ks. A luvun kuvan A3 selittävät huomautukset.

Maakohtaiset muistiot

Ks. A luvun kuvion A3 maakohtaiset huomautukset.

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	E	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
%	13.3	21.8	41.4	20.5	16.6	3.1	4.5	25.8	2.6	4.7	3.7	27.8	10.8	:	6.4	18.1	10.8	6.6	96.2	:
S.E.	0.50	2.79	0.61	2.80	2.27	0.93	0.58	2.48	0.84	1.70	0.99	1.05	1.60		0.85	0.39	1.39	0.84	0.03	

	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	ME	MK	NO	RS	TR
%	98.0	10.1	29.0	:	:	2.0	10.5	11.0	7.8	22.5	1.8	1.6	4.83	1.2	0.0	5.1	6.1	3.9	8.9
S.E.	0.03	2.29	2.44			0.84	0.49	1.29	1.51	2.59	0.91	0.68	3.32	0.11		0.11	1.52	0.97	1.80

Lähde: Eurydice, perustuu PISA 2018.

Taulukko 3: Niiden 15-vuotiaiden osuus, jotka käyvät kouluissa, joissa yli 25 prosenttia oppilaista puhuu pääasiassa muuta kieltä kuin koulun kieltä kotona, 2018 (kaavio A4)

Selittävät huomautukset

Ks. A luvun kuviota A4 koskevat selittävät huomautukset.

Maakohtaiset muistiot

Ks. maakohtaiset huomautukset A luvun kuvioon A4.

C luvun I jakso

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	7.2	0.0	X	0.0*	2.0	0.8	30.2	1.3	33.4	:	35.9	20.2	0.9	20.0	2.7	10.2	19.0	0.7	83.2	2.1
1 FL	78.9	47.3	X	26.7*	81.5	79.0	56.7	52.8	46.3	:	62.4	79.8	99.0	80.0	93.5	89.8	79.2	72.0	16.8	60.3
0 FL	13.9	52.7	X	73.3*	16.4	20.2	13.1	45.9	20.3	:	1.7	0	0.1	0.0	3.9	0.0	1.8	27.3	:	37.6

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	4.4	1.0	1.7	5.1	0.6	2.1	0.0	5.0	26.8	15.0	X	4.9	X	22.0	0.0	X	0.0	0.0	:	X
1 FL	95.6	43.6	98.1	94.8	68.1	97.7	81.2	83.4	59.9	79.6	X	69.9	X	53.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
0 FL	0.0	55.4	0.2	0.1	31.3	0.2	18.8	11.6	13.3	5.4	X	25.2	X	24.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang02] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 4: Vieraita kieliä opiskelevien osuus alemman perusasteen koulutuksessa (ISCED 1) kielimäärän mukaan 2020 (kaavio C1a)

Selittävät huomautukset

Laskelmien ja tietojen selitykset ovat C luvun kuvien C1a ja C1b selittävissä huomautuksissa.

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Maakohtaiset muistiot

Ks. maakohtaiset huomautukset C luvun kuvioihin C1a ja C1b.

PROSENTIT	BE fr	CZ	DE	EE	EL	ES	FR	IT	CY	LT	LU	HU	MT	AT	PL	PT	RO	SI	FI	LI	NO
7 vuotta	6.8	50.3	13.7	33.2	97.4	100.0	99.8	100.0	100.0	3.2	100.0	44.8	100.0	99.8	100.0	0.5	99.7	99.3	65.3	100.0	100.0
8 vuotta	33.6	75.0	58.4	45.1	98.6	100.0	100.0	100.0	100.0	93.9	100.0	51.3	100.0	99.8	100.0	83.8	99.8	99.1	56.5	100.0	100.0
9 vuotta	38.6	96.6	94.1	83.5	98.7	100.0	100.0	100.0	100.0	98.3	100.0	70.7	100.0	99.9	99.9	98.6	100.0	99.1	99.2	100.0	100.0
10 vuotta	90.9	98.6	95.6	98.2	98.9	100.0	100.0	100.0	100.0	98.6	100.0	92.3	100.0	99.9	99.8	99.7	100.0	98.8	99.6	100.0	100.0

Lähde: Eurydice-laskelmat, jotka perustuvat julkaisemattomiin Eurostatin/UOE:n tietoihin (viimeksi päivitetty: 29. syyskuuta 2022).

Taulukko 5: Niiden opiskelijoiden osuus, jotka opiskelevat vähintään yhtä vierasta kieltä alemman perusasteen koulutuksessa (ISCED 1) iän mukaan vuonna 2020 (kaavio C1b)

Selittävät huomautukset

Iän mukaan laskelmia ja tiedonkeruuta koskevat selitykset löytyvät C luvun kuvien C1a ja C1b selittävistä huomautuksista.

Maakohtaiset muistiot

Ks. maakohtaiset huomautukset C luvun kuvioihin C1a ja C1b.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2020	86.1	47.3	X	26.7	83.6	79.8	86.9	54.1	79.7	:	98.3	100.0	100.0	100.0	96.1	100.0	98.2	72.7	100.0	62.4
2013	79.4	50.0	X	28.6	82.9	71.9	56.9	67.9	77.0	:	75.5	99.6	98.8	99.9	99.7	100.0	73.1	74.9	100.0	59.1
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
2020	100.0	44.6	99.8	99.9	68.7	99.8	81.2	87.6	86.7	94.6	X	74.8	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
2013	100.0	52.2	99.9	97.3	35.2	56.5	49.8	84.8	68.8	77.9	X	:	X	:	100.0	X	100.0	100.0	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang02] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 6: Vähintään yhden vieraan kielen oppineiden osuus peruskoulussa (ISCED 1), 2013 ja 2020 (kaavio C2)

Selittävät huomautukset

Laskelmien ja tietojen selitykset ovat C luvun kuvan C2 selittävässä huomautuksessa.

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C2 maakohtaiset huomautukset.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	59.2	0	X	65.7	12.0	65.5	85.1	36.9	95.2	7.8	95.7	45.0	75.5	54.6	97.0	83.7	73.0	77.4	100.0	7.4
1 FL	39.2	98.4	X	34.3	86.4	33.0	14.9	58.9	1.9	74.1	3.8	55.0	24.3	45.4	3.0	16.1	25.0	28.8	:	98.4
0 FL	1.6	1.6	X	0.0	1.6	1.4	0.0	4.3	2.9	18.1	0.5	0.0	0.2	0.0	0.0	0.2	2.0	1.8	:	2.2
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	95.0	71.1	7.9	46.7	92.7	94.6	25.6	52.6	98.7	78.6	X	94.9	X	97.1	100.0	X	100.0	66.1	:	X
1 FL	5.0	26.3	92.1	53.2	3.3	5.4	74.4	45.2	1.0	21.4	X	4.6	X	2.3	0.0	X	0.0	28.6	:	X
0 FL	0.0	2.6	0.1	0.1	4.0	0.0	0.0	2.2	0.4	0.0	X	0.5	X	0.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang02] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 7: Vieraita kieliä opiskelevien osuus keskiasteen koulutuksessa (ISCED 2) kielimäärän mukaan 2020 (kaaviot C3 ja C4)

Selittävät huomautukset

Laskelmien ja tietojen selitykset ovat C luvun kuvan C3 selittävässä huomautuksessa.

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C3 maakohtaiset huomautukset.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	58.4	:	X	49.3	17.4	43.1	81.7	37.1	95.6	8.5	95.0	41.6	54.0	52.4	98.5	91.6	71.8	81.0	100.0	6.0
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2	96.5	73.7	9.7	93.6	86.8	95.6	53.9	79.8	98.3	78.2	X	:	X	97.5	97.2	X	98.1	69.9	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang02] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 8: Niiden opiskelijoiden osuus, jotka opiskelevat kahta tai useampaa vierasta kieltä keskiasteen koulutuksessa (ISCED 2), 2013 (kaavio C4)

Selittävät huomautukset

Laskelmia ja tietoja koskevat selitykset löytyvät C luvun kuvan C4 selittävästä huomautuksesta.

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C4 maakohtaiset huomautukset.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	Gen	60.0	72.1	X	100.0	72.6	98.8	45.0	58.7	97.6	122	0.9	27.4	99.6	94.3	24.7	38.8	82.6	38.3	100.0	74.9
	Voc	35.1	16.0	X	69.7	42.0	33.9	1.2	1.3	22.6	:	2.8	0.2	32.1	30.0	48.1	32.2	56.4	6.5	77.4	4.5
1 FL	Gen	37.1	27.9	X	0.0	27.1	1.2	39.6	41.2	1.9	66.9	88.8	70.3	0.3	5.7	74.8	55.8	16.1	60.4	:	23.5
	Voc	44.9	70.2	X	30.3	53.1	60.1	14.8	38.3	35.2	:	72.4	45.1	66.7	64.7	51.6	63.3	31.3	54.3	15.2	88.6
0 FL	Gen	2.9	0.0	X	0.0	0.3	0.0	15.4	0.1	0.5	20.9	10.3	2.3	0.1	0.0	0.5	5.8	1.3	1.3	:	1.6
	Voc	18.0	13.8	X	0.0	4.9	5.9	84.0	60.4	42.2	:	24.8	54.7	1.3	5.3	0.3	4.4	14.3	39.2	7.4	6.9
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	Gen	66	67.9	63.6	81.3	7.1	99.1	95.5	98.4	99.0	80.1	X	95.8	X	55.9*	91.9	X	56.6	100.0	:	X
	Voc	1.4	12.4	21.6	76.8	7.3	97.4	29.4	31.5	89.3	3.8	X	28.2	X	5.2*	:	X	:	0.0	:	X
1 FL	Gen	34.0	32.1	36.3	18.7	61.8	0.9	3.3	1.6	1.0	19.9	X	2.8	X	30.1*	8.1	X	43.4	0.0	:	X
	Voc	98.6	58.4	77.6	23.2	72.6	2.4	64.4	68.2	7.9	96.1	X	68.3	X	19.0*	:	X	:	100.0	:	X
0 FL	Gen	0.0	0.0	0.1	0.0	31.1	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	X	1.4	X	14.0*	0.0	X	0	0.0	:	X
	Voc	0.0	29.2	0.8	0.0	20.1	0.2	6.2	0.3	2.8	0.1	X	3.5	X	75.8*	:	X	:	0.0	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang02] (tiedot poimittu 15. Joulukuu 2022).

Taulukko 9: Vieraita kieliä (FL) yleensä (Gen) ja ammatillisia (ihmisiä) lukion (ISCED 3) opiskelijoiden osuus kielten lukumäärän mukaan vuonna 2020 (kuviot C5 ja C6)

Selittävät huomautukset

Laskelmien, EU:n aggregaattien ja maakohtaisten tietojen selitykset ovat C luvun kuvan C5 selittävässä huomautuksessa. Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C5 maakohtaiset huomautukset.

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	Gen	58.4	78.3	X	99.9	73.3	93.9	49.7	55.6	92.7	6.2	2.7	31.2	97.2	86.9	24.1	83.8	81.9	41.2	100.0	46.1
	Voc	34.1	14.4	X	68.5	48.9	34.3	5.4	1.7	62.3	:	0.1	0.4	30.9	23.1	41.7	21.8	46.1	11.8	67.7	0.7
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	Gen	68.0	69.7	64.1	69.1	5.1	98.7	95.5	98.7	99.0	81.2	X	:	X	60.1	100.0	X	52.6	:	:	X
	Voc	0.0	12.7	22.3	64.9	9.2	96.6	32.6	66.5	88.6	11.3	X	:	X	15.8	:	X	:	:	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang02] (tiedot poimittu 15. syyskuuta 2022).

Taulukko 10: Niiden opiskelijoiden prosenttiosuus, jotka opiskelevat kahta tai useampaa vierasta kieltä yleensä (Gen) ja ammatillisia (ihmisiä) lukiossa (ISCED 3), 2013 (kaavio C6)

Selittävät huomautukset

Ammattikäyttöön tarkoitetun ISCED 3:n EU-aggregaatti merkittiin ”määritelmä, ks. metatiedot”. Aineiston metodologiset tiedot löytyvät osoitteesta https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx.

Laskelmien selitykset ovat C luvun kuvan C6 selittävässä huomautuksessa.

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C6 maakohtaiset huomautukset.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Keskimääräinen ISCED	ES	FR	DE	IT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	0,9	0,5	X	0,3*	0,9	0,8	1,2	0,6	1,1	:	1,3	1,2	1	1,2	1	1	1,2	0,7	1,8	0,7	
ISCED 2	1,6	1	X	1,7	1,1	1,7	1,9	1,3	2	0,9	1,9	1,5	1,8	1,5	2	1,9	1,7	1,8	2,5	1,1	
ISCED 3	1,4	1,5	X	2,1	1,5	1,5	0,9	1	1,6	:	0,9	1	1,8	1,5	1,5	1,4	1,7	1,2	2,6	1,3	
Keskimääräinen ISCED	HR	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
ISCED 1	1,1	0,5	1	1,1	0,7	1	0,8	0,9	1,2	1,1	X	0,8	X	1,0	1	X	1	1	:	X	
ISCED 2	2,1	2	1,1	1,5	1,9	2	1,3	1,5	2,2	1,8	X	1,9	X	2,0	2,0	X	2,0	1,6	:	X	
ISCED 3	1,5	1,2	1,4	1,9	0,8	2	1,5	1,5	2,1	1,6	X	1,4	X	1,2*	1,9	X	1,6	0,7	:	X	

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang03] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 11: Vieraiden kielten keskimääräinen määrä oppilasta kohti perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020 (kaavio C7)

Selittävät huomautukset

Laskelmien, EU:n aggregaattien ja maakohtaisten tietojen selitykset ovat C luvun kuvan C7 selittävässä huomautuksessa.

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C7 maakohtaiset huomautukset.

C luku – II jakso

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	eng 84.1	ind 33.1	X	fra* 26.1*	eng 77.2	eng 79.1	eng 86.9	eng 57.4	eng 72.6	:	eng 98.2	eng 99.6	eng 96.6	eng 93.3	eng 95.5	100.0	eng 96.9	eng 72.4	100.0	eng 45.9
ISCED 2	eng 98.3	eng 49.7	X	fra 100.0	eng 91.2	eng 98.2	eng 100.0	eng 100.0	eng 95.7	fra 49.2	eng 99.2	eng 99.2	eng 99.4	eng 98.0	eng 100.0	eng 100.0	eng 97.5	eng 97.8	100.0	eng 74.6
ISCED 3	eng 88.1	eng 77.6	X	fra 94.4	eng 87.8	eng 93.5	eng 54.1	eng 68.6	eng 81.5	(fra) (50.8)	eng 78.3	eng 83.0	eng 99.0	eng 92.4	eng 99.8	eng 99.9	eng 92.4	eng 86.8	100.0	eng 79.4

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	eng 100.0	eng 44.6	eng 99.6	eng 98.8	eng 68.3	eng 88.2	eng 79.4	eng 85.1	eng 83.0	eng 94.6	X	eng 73.5	X	eng 75.4	eng 100.0	X	eng 100.0	eng 100.0	:	X
ISCED 2	eng 100.0	eng 97.4	eng 99.8	eng 98.8	eng 97.3	eng 100.0	eng 99.8	eng 97.0	eng 99.5	eng 100.0	X	eng 100.0	X	eng 99.4	eng fra 100.0	X	eng 100.0	eng 94.7	:	X
ISCED 3	eng 100.0	eng 79.8	eng 99.3	eng 95.9	eng 66.7	eng 99.5	eng 96.8	eng 93.3	eng 97.0	eng 100.0	X	eng 91.8	X	eng* 57.7*	eng 100.0	X	eng 99.9	eng 42.5	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang01] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 12: Oppinein vieras kieli ja niiden oppilaiden osuus, joita he oppivat perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020 (kaavio C8)

Selittävät huomautukset

Jos viittaa kieliin, taulukossa käytetään ISO 639–3 -koodeja.

EU-aggregaatti osoittaa niiden opiskelijoiden prosentuaalisen osuuden, jotka oppivat vieraita kieliä kaikista ISCED-tason opiskelijoista. Se perustuu kaikkien opiskelijoiden viiteväestöön lukuun ottamatta maata (tai maita), jossa tiettyä kieltä ei pidetä vieraana kielenä.

ISCED 3:n osalta EU:n vuoden 2020 aggregaatti oli ”määritelmä, ks. metatiedot”. Sen vuoksi pyydämme ottamaan huomioon tietojen metodologiset tiedot:
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx

Muut kielet kuin englanti on varjostettu.

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Suluissa olevat tiedot koskevat vain keskiasteen yleissivistävää koulutusta.

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C8 maakohtaiset huomautukset.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	84.1	13.3	X	0.0*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	0.0	45.9
ISCED 2	98.3	49.7	X	65.7	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	:	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	54.3	74.6
ISCED 3	88.1	77.6	X	88.8	87.8	93.5	54.1	68.6	81.5	:	78.3	83.0	99.0	92.4	99.8	99.9	92.4	86.8	84.4	79.4

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
ISCED 2	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
ISCED 3	100.0	79.8	99.3	95.9	66.7	99.5	96.8	93.3	97.0	100.0	X	91.8	X	57.7*	100.0	X	99.9	42.5	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang01] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 13: Englantia perus- ja keskiasteen koulutuksessa opiskelevien oppilaiden prosenttiosuus (ISCED 1–3), 2020 (kaavio C9)

Selittävät huomautukset

EU:n aggregaattia koskevat selitykset ovat tämän liitteen kuvan C8 tietoja koskevissa selittävissä huomautuksissa.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C9 maakohtaiset huomautukset.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	
ISCED 1	fra	eng	X	00*	rus	deu	:	fra	est	:	fra	fra	deu	deu	deu	fra	rus	deu	fra	deu	
	5.5	13.3	X	00*	4.3	11	:	2.6	20.7	:	19.2	19.1	3.1	20.4	1.9	2.3	13.3	0.4	83.2	18.9	
ISCED 2	fra	nld	X	eng	rus	deu	deu	fra	rus	spa	fra	fra	spa	deu	fra	fra	rus	rus	deu	fra	deu
	30.6	47.3	X	65.7	10.1	47.6	16.5	23.1	64.7	21.3	47.8	41.3	54.6	44.1	60.4	82.7	58.1	59.3	100.0	29.1	
ISCED 3	deu	nld	X	eng	deu	deu	deu	spa	rus	(deu)	fra	fra	spa	deu	fra	fra	rus	rus	fra	deu	
	20.0	59.2	X	88.8	26.8	37.8	17.2	11.9	44.9	(79.0)	3.8	18.0	59.3	34.9	23.5	25.5	51.8	24.8	85.4	41.0	

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
ISCED 1	ita	deu	slv	deu	fra	fra	deu	slk	swe	spa	X	deu	X	dan	0.0	X	0.0	0.0	:	X	
	2.4	0.6	0.7	5.0	0.4	10.7	2.1	6.0	18.4	8.6	X	5.8	X	20.7	0.0	X	0.0	0.0	:	X	
ISCED 2	ita	fra	fra	deu	fra	fra	deu	deu	swe	spa	X	deu	X	dan	eng	fra	X	deu	spa	:	X
	55.1	55.3	3.8	40.6	71.2	80.3	21.3	32.3	92.5	45.9	X	16.5	X	95.7	100.0	X	59.6	31.2	:	X	
ISCED 3	ita	deu	fra	deu	spa	fra	deu	deu	swe	spa	X	deu	X	dan*	fra	X	deu	spa	:	X	
	25.4	21.4	15.2	62.9	7.2	85.0	37.0	36.8	89.4	28.6	X	38.1	X	24.9*	91.9	X	30.8	11.7	:	X	

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang01] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 14: Toiseksi yleisin vieras kieli ja niiden oppilaiden osuus, joita he oppivat perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020 (kaavio C10)

Selittävät huomautukset

Jos viittaa kieliin, taulukossa käytetään ISO 639–3 -koodeja.

EU:n aggregaattia koskevat selitykset ovat tämän liitteen kuvan C8 selittävässä huomautuksessa.

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Suluissa olevat tiedot koskevat vain keskiasteen yleissivistävää koulutusta.

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C10 maakohtaiset huomautukset.

PROSENTTI	BE fr	BG	CZ	EE	HR	LV	LT	MT	AT	PL	SI	SK	FI	IS	
ISCED 1	nld	–	–	rus	est	–	rus	–	–	–	–	–	swe	dan	
	33.1	–	–	15.5	20.7	–	13.3	–	–	–	–	–	18.4	20.7	
ISCED 2	nld	rus	rus	rus	est	ita	rus	rus	ita	–	–	–	rus	swe	dan
	47.3	10.1	13.4	64.7	22.0	10.6	58.1	59.3	55.1	–	–	–	12.9	92.5	95.7
Yleinen ISCED 3	nld	rus	rus	rus	est	ita	rus	rus	ita	ita	rus	ita	rus	swe	dan*
	72.7	24.2	11.4	67.0	18.1	22.7	56.7	29.9	34.6	15.0	11.5	10.6	18.1	91.9	32.4*

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang01] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 15: Muiden kielten kuin englannin, ranskan, saksan ja espanjan (vähintään 10 % muita kieliä oppivista opiskelijoista) osuus perus- ja yleissivistävässä koulutuksessa (ISCED 1–3), 2020 (kaavio C11)

Selittävät huomautukset

Jos viittaa kieliin, taulukossa käytetään ISO 639–3 -koodeja.

Taulukossa esitetään maat, joissa vähintään 10 prosenttia opiskelijoista (vähintään yksi koulutustaso) oppii muita vieraita kieliä kuin englantia, ranskaa, saksaa ja espanjaa. Muita maita ei näy.

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C11 maakohtaiset huomautukset.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

		%	EU	BE fr	DE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	2020	84.1	13.3	X	0.0*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	0.0	45.9
	2013	77.2	11.4	X	0.1	73.5	71.2	56.9	62.4	68.9	:	:	74.6	99.0	92.2	92.3	98.8	98.0	71.2	73.7	0.0	40.4
ISCED 2	2020	98.3	49.7	X	65.7	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	:	:	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	54.3	74.6
	2013	96.7	42.5	X	49.3	86.8	96.5	100.0	97.8	97.1	:	:	99.0	99.4	98.4	97.6	100.0	99.7	95.8	97.1	53.2	68.5
Kenraali ISCED 3	2020	95.7	90.7	X	100.0	90.3	99.9	98.0	97.0	98.5	:	:	80.6	97.3	99.9	99.8	97.3	100.0	98.0	97.0	100.0	89.1
	2013	93.8	91.1	X	99.9	90.6	95.1	82.8	86.8	96.0	:	:	93.5	98.1	99.7	99.4	95.9	91.4	98.6	94.4	97.1	81.8

		%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	2020	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	:	X
	2013	100.0	52.2	100.0	94.0	34.9	45.3	48.0	81.0	66.3	77.9	X	:	X	71.5	100.0	X	100.0	100.0	:	:	X
ISCED 2	2020	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	:	X
	2013	100.0	96.6	99.9	96.3	93.4	99.2	100.0	94.9	99.4	100.0	X	:	X	99.8	100.0	X	99.9	100.0	:	:	X
Kenraali ISCED 3	2020	100.0	100.0	99.8	98.4	62.3	99.4	98.5	98.7	99.7	100.0	X	98.6	X	72.7*	100.0	X	(99.9)	38.7	:	:	X
	2013	100.0	100.0	99.9	94.0	59.2	99.6	98.0	98.8	99.9	100.0	X	:	X	70.8	100.0	X	(98.4)	:	:	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang01] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 16: Englantia perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2013 ja 2020 opiskelevien osuus (kaavio C12)

Selittävät huomautukset

EU:n aggregaattia koskevat selitykset ovat tämän liitteen kuvan C8 selittävissä huomautuksissa.

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Suluissa olevat tiedot koskevat sekä koulutusta että ammatillista keskiasteen koulutusta.

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C12 maakohtaiset huomautukset.

		%	EU	BE fr	DE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	2020	5.5	:	X	26.1*	0.8	0.1	:	2.6	1.4	:	:	19.2	19.1	:	0.6	0.8	2.3	1.4	0.2	83.2	0.3
	2013	3.6	:	X	28.6	1.2	0.1	:	3.7	1.6	:	:	14.8	5.4	:	0.6	0.9	2.0	0.8	0.2	83.8	0.3
ISCED 2	2020	30.6	:	X	100.0	1.3	2.6	9.3	23.1	2.6	49.2	47.8	41.3	:	1.2	60.4	82.7	2.2	4.6	100.0	0.5	
	2013	33.9	:	X	99.6	3.1	3.3	9.1	24.4	2.7	61.6	49.4	38.7	:	1.4	68.7	90.0	1.0	3.4	100.0	0.5	
Kenraali ISCED 3	2020	21.8	:	X	100.0	9.5	11.5	7.8	20.9	5.6	50.8	4.6	24.8	:	4.5	14.8	29.4	5.9	2.7	100.0	8.0	
	2013	23.6	:	X	99.9	12.2	17.5	15.0	24.2	6.4	58.9	4.6	28.7	:	3.6	17.7	37.2	5.8	3.2	100.0	5.8	
		%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	2020	2.2	0.5	0.1	0.4	0.4	10.7	0.0	0.2	2.1	3.0	X	0.0	X	0.6	0.0	X	0.0	0.0	:	:	X
	2013	1.1	:	0.3	0.2	0.1	10.8	0.0	0.1	2.0	2.2	X	:	X	0.6	0.0	X	0.2	0.0	:	:	X
ISCED 2	2020	28.1	55.3	3.8	1.3	71.2	80.3	1.4	1.0	4.6	14.4	X	2.3	X	1.8	100.0	X	38.7	10.7	:	:	X
	2013	35.1	57.8	5.1	3.7	63.3	85.0	3.2	2.6	5.9	15.6	X	:	X	1.8	97.2	X	50.4	14.0	:	:	X
Kenraali ISCED 3	2020	18.2	28.1	29.7	12.3	3.0	80.8	7.2	9.0	8.8	15.8	X	6.6	X	9.0*	91.9	X	(22.4)	7.4	:	:	X
	2013	23.1	32.7	35.5	8.1	2.6	84.9	11.2	14.8	12.0	18.3	X	:	X	11.3	100.0	X	(27.2)	:	:	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang01] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 17: Ranskaa perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2013 ja 2020 opiskelevien osuus (kaavio C13)

Selittävät huomautukset

EU:n aggregaattia koskevat selitykset ovat tämän liitteen kuvan C8 selittävissä huomautuksissa.

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Suluissa olevat tiedot koskevat sekä koulutusta että ammatillista keskiasteen koulutusta.

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C13 maakohtaiset huomautukset.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
ISCED 1	2020	3.4	0.9	X	0.0*	2.2	1.1	:	:	3.2	:	16.7	1.2	3.1	20.4	1.9	0.0	5.0	0.4	100.0	18.9
	2013	3.7	1.0	X	0.0	2.6	1.3	:	:	3.9	:	12.0	0.6	5.7	20.2	2.0	0.0	4.7	0.6	100.0	20.4
ISCED 2	2020	21.4	1.4	X	0.0	5.0	47.6	76.5	:	9.9	19.3	46.6	4.8	15.2	44.1	9.4	1.7	13.2	13.8	100.0	29.1
	2013	22.6	1.6	X	0.1	7.2	32.4	73.6	:	14.5	20.9	44.9	3.1	14.4	42.7	8.6	1.3	11.3	11.4	100.0	31.7
Kenraali ISCED	2020	21.4	5.2	X	42.3	34.3	64.1	27.4	:	19.4	19.0	4.4	2.9	20.8	62.1	9.2	1.4	26.5	6.7	98.8	55.4
	2013	21.5	5.6	X	51.2	34.2	55.7	28.0	:	29.6	15.4	2.5	2.1	22.0	62.1	7.7	5.3	28.9	10.2	100.0	45.4
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	2020	1.4	0.6	:	5.0	0.1	2.6	2.1	1.7	3.9	3.3	X	5.8	X	0.0	0.0	X	0.0	0.0	:	X
	2013	0.6	:	:	6.7	0.1	1.5	1.7	1.8	3.7	2.2	X	:	X	0.0	0.0	X	1.7	0.0	:	X
ISCED 2	2020	13.7	49.4	:	40.6	1.3	13.6	21.3	32.3	9.3	18.4	X	76.5	X	1.0	0.0	X	59.6	24.0	:	X
	2013	9.1	51.7	:	69.0	0.7	10.3	19.1	57.7	10.5	19.3	X	:	X	2.5	0.0	X	44.9	24.4	:	X
Kenraali ISCED	2020	9.2	42.2	:	53.9	1.4	16.3	66.2	57.6	14.6	19.6	X	78.1	X	20.9*	0.0	X	(30.0)	23.0	:	X
	2013	5.0	42.4	:	47.0	1.0	12.5	63.4	58.8	17.6	22.2	X	:	X	22.3	0.0	X	(22.5)	:	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang01] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 18: Saksaa perus- ja keskiasteen koulutuksessa (ISCED 1–3), 2013 ja 2020 opiskelevien osuus (kaavio C14)

Selittävät huomautukset

EU:n aggregaattia koskevat selitykset ovat tämän liitteen kuvan C8 selittävässä huomautuksessa.

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Suluissa olevat tiedot koskevat sekä koulutusta että ammatillista keskiasteen koulutusta.

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C 14 maakohtaiset huomautukset.

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
ISCED 2	2020	17.7	:	X	0.0	2.1	3.0	:	6.2	0.1	21.3	0.1	:	54.6	0.1	25.0	0.5	0.5	0.2	0.0	0.2
	2013	12.6	:	X	0.0	1.5	1.7	:	3.7	0.3	14.4	0.1	:	37.0	0.1	21.3	0.9	0.0	0.0	0.0	0.1
Kenraali ISCED	2020	26.8	7.4	X	2.2	10.6	14.0	17.9	22.5	4.0	18.3	0.0	:	73.1	4.5	15.3	4.0	2.5	0.9	5.8	6.1
	2013	21.9	0.7	X	2.5	9.6	11.9	20.5	18.9	4.1	14.0	0.1	:	70.0	3.2	12.0	18.7	1.1	0.8	5.4	2.9
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 2	2020	14.0	1.9	1.2	3.6	18.8	0.6	2.5	0.9	3.7	45.9	X	0.0	X	2.4	0.0	X	0.0	31.2	:	X
	2013	7.5	1.9	1.2	1.4	24.1	0.4	2.4	0.7	1.7	43.5	X	:	X	2.9	0.0	X	0.0	31.0	:	X
Kenraali ISCED	2020	9.1	5.7	21.5	15.2	9.1	2.6	15.7	12.6	12.9	41.4	X	0.0	X	24.2*	0.0	X	(0.0)	24.1	:	X
	2013	5.3	4.8	15.7	3.3	8.4	2.5	12.3	10.0	13.4	39.9	X	:	X	21.7	0.0	X	(0.4)	:	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang01] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 19: Espanjaa keskiasteen koulutuksessa (ISCED 2–3), 2013 ja 2020 opiskelevien osuus (kaavio C15)

Selittävät huomautukset

EU:n aggregaattia koskevat selitykset ovat tämän liitteen kuvan C8 selittävässä huomautuksessa.

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Suluissa olevat tiedot koskevat sekä koulutusta että ammatillista keskiasteen koulutusta.

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C15 maakohtaiset huomautukset.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

PROSENTIT	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	
Yleinen	95.7	90.7	X	100.0	90.3	99.9	78.0	97.0	98.5	:	80.6	97.3	99.9	99.8	97.3	100.0	98.0	97.0	100.0	89.1
Uudet tulokkaat	77.3	59.9	X	79.7	85.4	91.1	15.4	38.8	56.3	:	73.5	45.3	96.9	89.1	100.0	95.6	83.6	56.2	76.9	69.7

PROSENTIT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
Yleinen	100.0	100.0	99.8	98.4	62.3	99.4	98.5	98.7	99.7	100.0	X	98.6	X	72.7*	100.0	X	(99.9)	38.7	:	X
Uudet tulokkaat	68.9	99.2	93.7	73.6	99.6	96.1	90.6	95.0	99.9	X	89.8	X	20.9*	:	X	:	46.0	:	:	X

Lähde: Eurydice, joka perustuu Eurostatin/UOE:n tietoihin [educ_uae_lang01] (tiedot poimittu 15. Joulukuuta 2022).

Taulukko 20: Niiden oppilaiden prosenttiosuus, jotka opiskelevat englantia yleissivistävässä ja ammatillisessa keskiasteen koulutuksessa (ISCED 3), 2020 (kaavio C16)

Selittävät huomautukset

EU:n vuoden 2020 aggregaatti: ammattimainen ISCED 3, jonka otsikkona on "Määritelmä eroaa, ks. metatiedot". Sen vuoksi pyydämme ottamaan huomioon tietojen metodologiset tiedot: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx

Lisätietoja EU:n aggregaatista on tämän liitteen kuvan C8 selittävässä huomautuksessa.

Tähtitieteelliset tiedot ovat peräisin vuodelta 2019 (vuoden 2020 sijaan).

Suluissa olevat tiedot koskevat sekä koulutusta että ammatillista keskiasteen koulutusta.

Maakohtaiset muistiot

Ks. C luvun kuvion C 16 maakohtaiset huomautukset.

D luvun I jakso

PROSENTIT	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV	
A. Yhteensä	25.4	28.2	34.0	26.5	16.4	36.8	27.8	29.5	12.0	24.6	26.3	48.0	33.0	
	S.E. 0.36	1.25	1.21	0.95	0.68	1.22	1.51	0.95	0.68	1.04	0.94	1.71	1.91	
B. & LT; 35 vuotta vanha	25.3	33.1	47.7	35.0	29.2	59.2	48.7	45.8	17.7	26.5	36.0	57.3	38.9	
	S.E. 0.79	1.76	1.85	3.35	1.97	3.41	3.11	2.88	1.50	1.71	3.21	4.70	3.26	
C. ≥ 35 vuotta	23.4	25.1	25.4	25.5	13.5	31.3	24.9	27.3	10.3	24.0	25.3	46.9	32.1	
	S.E. 0.38	1.68	1.28	0.97	0.80	1.35	1.57	0.89	0.68	1.23	0.94	1.54	2.07	
B - C	11.9	8.0	22.2	9.5	15.6	27.9	23.8	18.5	7.4	2.5	10.7	10.4	6.8	
	S.E. 0.83	2.39	2.08	3.47	2.26	3.87	3.12	2.84	1.56	2.06	3.26	4.07	3.54	
	LT	HU	MT	NL	AT	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	NO	TR
A. Yhteensä	23.0	18.5	38.3	30.3	30.8	20.6	37.0	11.9	25.9	28.9	40.6	27.1	29.3	32.7
	S.E. 0.97	1.07	1.70	2.28	0.73	0.74	1.15	1.04	0.84	1.14	1.03	1.30	0.88	0.89
B. & LT; 35 vuotta vanha	27.9	26.9	52.3	36.7	52.9	37.9	42.3	16.9	26.6	49.2	52.3	47.1	56.2	35.6
	S.E. 2.61	2.58	2.29	2.67	1.54	4.61	2.84	2.81	2.07	2.76	2.52	4.17	1.99	1.42
C. ≥ 35 vuotta	22.4	17.5	26.1	27.7	23.1	20.2	35.6	11.2	25.7	24.7	38.5	24.2	21.6	29.7
	S.E. 0.99	1.07	1.53	2.63	0.86	0.73	1.23	0.98	0.95	1.18	1.11	1.36	0.75	1.19
B - C	7.5	9.3	26.2	9.0	29.8	17.7	6.7	5.7	0.9	24.4	13.8	22.9	32.6	5.9
	S.E. 2.69	2.51	2.80	3.12	1.83	4.60	3.09	2.62	2.33	2.79	2.73	4.47	2.06	1.92

Δ Tiettyjen ikäryhmien välinen ero

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018.

Taulukko 21: Niiden toisen asteen (ISCED 2) opettajien osuus, jotka ovat suorittaneet ITE-tutkinnon, joka sisälsi opetuksen monikielisisä tai monikulttuurisissa ympäristöissä, yhteensä ja ikäryhmittäin, 2018 (kaavio D3)

Selittävät huomautukset

Tiedot perustuvat opettajien vastauksiin kysymykseen 2, "Kuinka vanha olet?" ja kysymykseen 6 (vaihtoehto f) TALIS 2018, "Olemme seuraavat elementit sisältyvät viralliseen [koulutus tai koulutus]?". Vastaukset toiseen kysymykseen on eritelty ikäryhmittäin. Kun tarkastellaan niiden keskiasteen opettajien kokonaisprosenttiosuutta, jotka ovat suorittaneet

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

ITE-tutkinnon, johon sisältyy monikielisissä tai monikulttuurisissa ympäristöissä opettaminen, tilastollisesti merkittävät erot EU:n arvosta on lihavoitu.

Kun tarkastellaan eroja kahden ikäryhmän välillä (ja 35 vuotta ja \geq 35 vuotta), arvot, jotka ovat merkittäviä ($p < 0,05$) nollasta, annetaan lihavoituna paineena.

On mukana osallistujia kaikista tällä hetkellä asuvista maista, jotka osallistuivat TALIS-ohjelmaan vuonna 2018.

%	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV	
CPD	20.1	8.1	17.6	31.4	14.2	14.4	24.9	32.5	6.3	18.7	28.1	37.7	28.4	
S.E.	0.32	0.86	1.28	1.47	0.95	1.46	1.60	0.84	0.74	1.25	1.27	2.15	1.79	
	LT	HU	MT	NL	AT	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	NO	TR
CPD	18.1	14.8	26.9	9.7	17.6	14.0	22.3	17.6	14.2	19.9	23.9	23.0	15.0	27.0
S.E.	0.83	1.08	2.08	0.79	0.80	0.80	1.05	1.68	0.72	1.24	0.94	1.18	0.93	0.88

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018.

Taulukko 22: Niiden toisen asteen (ISCED 2) opettajien osuus, jotka osallistuivat opetustoimintaan monikielisissä tai monikulttuurisissa ympäristöissä, 2018 (kaavio D3)

Selittävät huomautukset

Ks. D luvun kuvan D3 selittävät huomautukset.

D luvun II jakso

	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY
Vieraan kielen opettaja	71.2	73.2	58.7	40.6	72.8	66.0	69.8	80.5	77.6	55.6	79.3	75.7
S.E.	0.72	2.55	2.32	3.09	1.70	2.02	2.12	1.60	2.38	3.01	1.77	3.71
Muiden oppiaineiden opettajat	36.0	33.5	38.4	28.9	40.7	50.1	55.5	38.4	33.1	29.4	27.9	63.5
S.E.	0.48	1.27	1.36	1.29	1.24	1.84	1.46	1.10	1.30	1.43	1.03	1.97
	LV	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Vieraan kielen opettaja	76.2	62.1	54.0	85.5	55.6	39.3	69.2	55.3	66.3	63.9	85.8	20.7
S.E.	3.36	2.20	3.75	2.80	2.11	2.21	3.05	1.79	1.94	2.43	1.97	2.22
Muiden oppiaineiden opettajat	55.7	31.4	29.3	56.5	33.9	32.0	47.3	28.7	48.7	39.0	80.1	8.9
S.E.	1.76	1.33	1.37	1.81	1.07	1.82	1.65	1.18	1.73	1.66	1.86	0.71

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018.

Taulukko 23: Ammatillisiin tarkoituksiin ulkomailla olleiden toisen asteen (ISCED 2) opettajien osuus, 2018 (kaavio D6)

Selittävät huomautukset

Tiedot perustuvat opettajien vastauksiin TALIS 2018:n kysymyksiin 15 ja 56: "Opetatko kuluvan lukuvuoden aikana seuraavia aihealueita?" ja "Oletko koskaan viettänyt ammatillisia tarkoituksia ulkomailla opettajakoulutuksen/opettajakoulutuksen aikana?"

Vieraiden kielten opettajia ovat ne, jotka ovat valinneet vaihtoehdon (vaihtoehdot) kysymykseen 15. Muiden oppiaineiden opettajia ovat ne, jotka eivät ole valinneet vaihtoehtoa e kysymykseen 15 ja jotka ovat merkinneet toisen vaihtoehdon a-i. Liikkuvat opettajat ovat ne, jotka ovat vastanneet myöntävästi ainakin yhteen liikkuvuustilanteista (vaihtoehdot a-e).

On mukana vastaajia kaikista EU:n maista, jotka vastasivat TALIS-ohjelman liikkuvuuskyseeseen vuonna 2018.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

	Average 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018	72.2	58.7	72.8	66.0	69.8	80.5	77.6	55.6	79.3
S.E.	0.74	2.32	1.70	2.02	2.12	1.60	2.38	3.01	1.77
2013	57.6	43.0	53.3	45.1	54.2	73.7	63.3	36.8	61.7
S.E.	0.82	2.77	1.96	2.27	2.08	2.02	2.07	2.03	2.33
Δ2018–2013	14.6	15.8	19.5	20.9	15.5	6.8	14.2	18.8	17.6
S.E.	1.11	3.61	2.59	3.04	2.97	2.58	3.16	3.64	2.92
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018	75.7	76.2	85.5	55.6	39.3	55.3	66.3	63.9	85.8
S.E.	3.71	3.36	2.80	2.11	2.21	1.79	1.94	2.43	1.97
2013	58.6	62.0	59.5	35.1	30.0	39.6	56.2	57.1	71.6
S.E.	3.79	3.04	3.24	2.23	2.26	1.76	2.20	1.86	2.65
Δ2018–2013	17.1	14.2	26.0	20.5	9.3	15.7	10.0	6.7	14.2
S.E.	5.30	4.53	4.28	3.07	3.16	2.52	2.94	3.06	3.30

Δ Tiettyjen viitevuosien välinen ero

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018 ja 2013.

Taulukko 24: Erot vuosien 2018 ja 2013 välillä ammatillisiin tarkoituksiin ulkomailla olleiden vieraiden kielten nykyaikaisten opettajien (ISCED 2) osuudessa (kaavio D6)

Selittävät huomautukset

”Keskimäärin 17” tarkoittaa 17:ää maata (tai koulutusjärjestelmiä), joissa vastaajia oli kansainvälistä liikkuvuutta koskeissa kysymyksissä TALIS 2013 ja 2018.

Ks. myös D luvun kuvan D6 selittävät huomautukset.

	Average 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018	36.3	38.4	40.7	50.1	55.5	38.4	33.1	29.4	27.9
S.E.	0.51	1.36	1.24	1.84	1.46	1.10	1.30	1.43	1.03
2013	20.0	21.1	21.2	30.4	35.5	24.1	15.3	10.4	13.2
S.E.	0.37	0.94	1.20	1.54	1.26	1.06	0.78	0.72	0.89
Δ2018–2013	16.3	17.4	19.4	19.6	20.0	14.2	17.8	18.9	14.7
S.E.	0.63	1.66	1.73	2.40	1.93	1.53	1.52	1.60	1.36
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018	63.5	55.7	56.5	33.9	32.0	28.7	48.7	39.0	80.1
S.E.	1.97	1.76	1.81	1.07	1.82	1.18	1.73	1.66	1.86
2013	36.5	37.5	32.7	15.6	17.2	17.4	37.3	31.8	70.9
S.E.	1.35	2.43	1.78	0.96	1.21	1.25	1.36	1.40	1.49
Δ2018–2013	27.0	18.2	23.8	18.3	14.8	11.3	11.4	7.2	9.2
S.E.	2.39	3.00	2.53	1.44	2.19	1.72	2.20	2.17	2.38

Δ Tiettyjen viitevuosien välinen ero

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018 ja 2013.

Taulukko 25: Erot muiden keskiasteen oppiaineiden (ISCED 2) opettajien osuudessa ulkomailla ammatillisista syistä vuosina 2018–2013 (kaavio D6)

Selittävät huomautukset

Ks. tämän liitteen taulukon selittävät huomautukset ja D luvun kuvan D6 selittävät huomautukset.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY
EU:n ohjelma	27.4	20.1	13.7	35.2	37.6	26.9	51.8	33.3	16.6	25.0	16.7	34.2
S.E.	0.66	3.20	2.14	4.24	2.18	2.93	3.25	2.09	2.22	3.28	2.07	4.84
Kansallinen tai alueellinen ohjelma	10.5	:	10.5	18.9	23.4	10.5	33.6	21.6	14.5	20.1	6.6	34.1
S.E.	0.64	:	2.00	3.42	1.59	1.60	2.19	1.55	2.11	2.41	1.27	5.76
	LV	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
EU:n ohjelma	55.8	28.5	36.0	27.9	37.7	59.3	50.5	33.2	37.6	24.2	40.9	58.5
S.E.	5.63	2.73	4.66	3.69	2.45	3.40	4.40	2.36	2.55	2.43	3.19	6.27
Kansallinen tai alueellinen ohjelma	29.1	24.6	:	13.2	17.5	24.8	17.9	15.3	17.0	8.2	15.1	:
S.E.	3.46	2.48	:	2.10	2.37	3.01	3.06	2.04	1.96	1.69	2.38	:

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018.

Taulukko 26: Niiden toisen asteen (ISCED 2) liikkuvien vieraiden kielten opettajien osuus, jotka ovat lähteneet ulkomaille ammatillisten liikkuvuusohjelmien tuella, 2018 (kaavio D8)

Selittävät huomautukset

Ks. D luvun kuvan D8 selittävät huomautukset.

Maakohtaiset muistiot

Ks. D luvun kuvion D8 maakohtaiset huomautukset.

	Keskimäärin	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
EU:n ohjelma 2018	27.2	13.7	37.6	26.9	51.8	33.3	16.6	25.0	16.7
S.E.	0.71	2.14	2.18	2.93	3.25	2.09	2.22	3.28	2.07
EU:n ohjelma 2013	25.1	17.1	37.5	24.3	41.1	35.2	9.3	12.7	15.2
S.E.	0.89	2.85	2.31	2.33	2.44	2.51	1.81	2.52	1.88
Δ2018–13 VUOTTA	2.1	-3.4	0.1	2.7	10.8	-1.8	7.2	12.3	1.5
S.E.	1.13	-3.56	-3.18	-3.74	-4.06	-3.27	-2.86	-4.14	-2.80
Kansallinen tai alueellinen ohjelma 2018	15.4	10.5	23.4	10.5	33.6	21.6	14.5	20.1	6.6
S.E.	0.67	2.00	1.59	1.60	2.19	1.55	2.11	2.41	1.27
Kansallinen tai alueellinen ohjelma 2013	11.1	:	13.2	:	26.1	19.9	:	22.2	:
S.E.	0.53	:	1.43	:	2.59	1.76	:	2.75	:
Δ2018–13 VUOTTA	4.3	:	10.2	:	7.5	1.7	:	-2.1	:
S.E.	0.86	:	2.13	:	3.39	2.34	:	3.66	:
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
EU:n ohjelma 2018	34.2	55.8	27.9	37.7	59.3	33.2	37.6	24.2	40.9
S.E.	4.84	5.63	3.69	2.45	3.40	2.36	2.55	2.43	3.19
EU:n ohjelma 2013	40.7	61.2	27.3	45.6	49.7	25.8	38.8	21.0	29.0
S.E.	4.64	3.10	3.92	4.56	3.97	2.24	2.78	1.93	2.24
Δ2018–13 VUOTTA	-6.5	-5.3	0.6	-7.9	9.6	7.4	-1.2	3.3	11.9
S.E.	6.71	6.42	5.38	5.17	5.23	3.25	3.78	3.10	3.90
Kansallinen tai alueellinen ohjelma 2018	34.1	29.1	13.2	17.5	24.8	15.3	17.0	8.2	15.1
S.E.	5.76	3.46	2.10	2.37	3.01	2.04	1.96	1.69	2.38
Kansallinen tai alueellinen ohjelma 2013	:	22.6	:	:	:	12.7	13.5	:	20.1
S.E.	:	3.64	:	:	:	1.81	2.03	:	2.59
Δ2018–13 VUOTTA	:	6.6	:	:	:	2.6	3.5	:	-5.0
S.E.	:	5.02	:	:	:	2.72	2.82	:	3.52

Δ Tiettyjen viitevuosien välinen ero

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018 ja 2013.

Taulukko 27: Erot vuosien 2018 ja 2013 välillä keskiasteen (ISCED 2) liikkuvien vieraiden kielten opettajien osuudessa, jotka ovat lähteneet ulkomaille ammatillisten liikkuvuusohjelmien tuella (kaavio D8)

Selittävät huomautukset

Tiedot, jotka perustuvat opettajien vastauksiin TALIS 2018:n kysymyksiin 15 ja 56 sekä vuoden 2013 TALIS-ohjelman 15 ja 48 kysymyksiin: "Opetatko kuluvana lukuvuonna seuraavia aihealuokkia?" ja "Oletko koskaan ollut ulkomailla opettajana tai opettajakoulutuksen aikana ulkomailla?", vaihtoehto b) vuonna 2018 ja c) 2013, "EU-ohjelman opettajana" ja (c) 2018 ja d vuonna 2013, "alueellisen tai kansallisen ohjelman opettajana". Opettajat ovat voineet käyttää molempia ohjelmia.

Vieraiden kielten opettajia ovat ne, jotka ovat valinneet vaihtoehdon (vaihtoehdot) kysymykseen 15. Liikkuvia opettajia ovat ne, jotka vastasivat "kyllä" vuonna 2018 ainakin yhteen vaihtoehdoista a-kysymykseen 56 ja b-f vuonna 2013.

"Keskimäärin 17" viittaa 17 maahan (tai koulutusjärjestelmiin), jotka vastaavat kansainvälisen liikkuvuuden kysymyksiin TALIS 2013 ja 2018.

Kun otetaan huomioon vuosien 2018 ja 2013 väliset erot, arvot, jotka poikkeavat merkittävästi nolasta ($p < 0,05$), annetaan lihavoituna paineena.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE nl), Tanska, Ranska, Italia, Kypros, Alankomaat, Portugali, Romania ja Ruotsi: otos oli riittämätön luokkaan "kansalliset tai alueelliset ohjelmat" vuonna 2013 (alle 5 eri koulua tai 30 opettajaa).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

	EU		CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
A	76.4		77.4	49.6	58.1	89.1	75.3	70.6	91.6	57.3	62.7
S.E.	0.75		1.78	2.72	2.63	1.36	2.69	2.92	1.35	5.68	3.89
B	68.4		56.0	54.8	70.3	80.0	58.8	38.7	83.1	77.1	44.4
S.E.	0.94		2.27	3.12	2.62	2.12	2.92	4.65	1.76	4.83	5.16
C	57.4		73.9	55.2	60.6	60.9	84.9	38.8	41.3	57.8	53.0
S.E.	1.01		1.80	2.89	2.92	2.07	2.17	3.94	2.16	6.47	4.41
D	40.8		45.3	40.3	61.2	46.5	34.3	37.6	25.2	33.5	61.4
S.E.	0.92		2.18	3.16	3.28	1.80	2.87	3.93	1.91	5.90	3.88
E	33.5		25.5	38.0	27.0	41.9	42.8	12.8	23.7	35.8	33.7
S.E.	0.94		1.62	2.14	2.51	2.08	3.05	2.20	2.03	5.31	3.68
F	21.9		33.7	15.4	19.1	30.3	12.0	11.4	15.7	44.4	:
S.E.	0.75		1.88	1.62	2.19	2.40	2.11	3.61	1.95	6.12	:
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
A	82.2	68.7	59.0	51.4	36.9	68.7	70.9	62.3	59.5	33.1	:
S.E.	2.05	3.32	4.95	2.39	3.42	3.59	2.45	2.20	2.80	3.15	:
B	70.8	62.5	63.1	47.7	56.6	41.9	62.5	54.5	66.0	38.6	36.4
S.E.	2.29	5.38	4.27	3.26	4.02	3.06	2.61	2.06	2.53	3.41	5.42
C	35.7	46.9	46.6	74.2	49.8	53.8	35.7	55.0	35.3	:	38.4
S.E.	3.22	5.60	5.08	2.40	3.78	3.50	2.58	2.30	2.74	:	4.76
D	55.2	37.3	44.7	51.6	65.7	59.1	43.2	53.6	41.2	43.5	50.0
S.E.	3.00	4.73	4.07	2.18	3.90	3.20	2.53	2.18	2.73	3.01	5.77
E	27.0	25.6	26.2	10.3	68.3	30.7	23.4	22.4	33.2	31.6	32.7
S.E.	2.54	5.28	3.25	1.70	3.21	3.33	2.40	2.47	2.81	3.18	4.92
F	36.4	35.3	18.3	20.0	15.0	32.1	24.1	39.6	28.8	27.9	79.2
S.E.	2.50	5.30	3.00	2.41	2.04	3.83	2.43	2.43	2.57	2.76	5.05

A Kielen oppiminen B Opiskelu osana opettajankoulutusta C Mukana vierailevat opiskelijat D Yhteydenotot ulkomailla sijaitseviin kouluihin E Opettajatoimisto Muiden aihealueiden oppiminen

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018.

Taulukko 28: Liikkuvien vieraiden kielten opettajien osuus keskiasteen koulutuksessa (ISCED 2) ulkomailla oleskelun ammatillisten syiden mukaan, 2018 (kaavio D9)

Selittävät huomautukset

Ks. D luvun kuvan D9 selittävät huomautukset.

Maakohtaiset muistiot

Belgia (BE fr, BE nl) ja Bulgaria: kysymystä ei ole hoidettu näissä maissa.

Latvia, Islanti ja Türkiye: taulukossa ei esitetä luokkaa riittämättömän otoksen vuoksi (alle 5 eri koulua tai 30 opettajaa).

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

	EU		CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
A	39.3		35.5	10.2	32.5	65.1	30.5	32.3	62.4	23.1	28.7
S.E.	0.75		1.71	1.62	1.49	1.72	1.74	2.04	1.66	1.41	1.84
B	39.3		32.0	48.3	63.9	48.5	21.6	28.8	50.5	64.0	20.4
S.E.	0.71		1.54	2.54	1.55	1.76	1.56	2.27	1.97	2.23	2.31
C	49.9		64.4	54.5	51.5	47.9	78.9	42.8	31.5	50.1	48.3
S.E.	0.76		1.80	2.64	1.64	1.72	1.85	2.78	1.96	2.24	2.42
D	34.9		44.5	36.2	60.7	30.8	24.0	45.0	18.4	35.6	55.1
S.E.	0.71		2.03	2.81	1.86	1.47	1.88	2.49	1.42	1.97	1.99
E	23.3		25.0	32.0	24.0	24.3	18.7	12.1	16.6	25.9	27.3
S.E.	0.59		1.69	2.73	1.39	1.69	1.75	1.28	1.28	2.41	1.48
F	22.3		37.0	15.2	20.6	28.5	4.9	15.5	26.9	40.2	15.2
S.E.	0.61		1.89	2.02	1.48	1.50	0.88	1.51	1.62	2.25	1.37
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
A	42.4	13.3	9.3	20.9	30.2	29.3	25.6	18.7	13.7	10.1	29.3
S.E.	2.31	1.81	1.42	1.57	1.86	1.66	2.07	1.77	1.96	1.47	3.55
B	44.0	40.9	38.3	29.7	46.1	27.9	42.0	29.8	36.1	36.8	32.2
S.E.	1.76	2.76	1.86	1.60	2.09	1.93	2.58	2.00	2.17	1.99	3.96
C	24.8	41.6	35.1	66.4	45.8	55.3	29.1	50.9	39.0	7.2	37.5
S.E.	1.56	2.71	2.48	1.73	2.88	2.29	2.17	1.83	2.36	1.27	3.82
D	53.2	43.5	38.1	42.8	63.1	56.0	44.8	51.0	41.4	34.5	44.8
S.E.	1.87	2.97	2.33	2.00	2.41	2.36	2.31	1.89	2.19	2.05	4.13
E	17.5	36.1	22.5	10.2	52.7	19.9	21.1	24.2	41.6	38.2	35.2
S.E.	1.55	2.55	1.54	1.12	2.63	1.33	2.05	1.79	2.48	2.12	4.04
F	36.2	26.7	19.9	23.3	19.9	21.9	23.9	38.8	29.6	31.9	64.5
S.E.	2.31	2.05	3.31	1.60	2.67	1.45	2.14	1.85	2.60	1.86	4.06

A Kielen oppiminen B Opiskelu osana opettajankoulutusta C Mukana vierailevat opiskelijat D Yhteydenotot ulkomailla sijaitseviin kouluihin E Opettajan toimisto Muiden alueiden oppiminen

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018.

Taulukko 29: Muiden keskiasteen oppiaineiden (ISCED 2) liikkuvien opettajien osuus ulkomailla oleskelun ammatillisista syistä, 2018 (kaavio D9)

Selittävät huomautukset

Ks. D luvun kuvan D9 selittävät huomautukset.

Maakohtainen muistio

Belgia (BE fr, BE nl) ja Bulgaria: kysymystä ei ole hoidettu näissä maissa.

	EU	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
Alle 3 kuukautta	48.8	76.0	64.5	71.3	70.4	32.5	34.5	71.5	40.9	53.6	78.3
S.E.	0.90	0.00	3.86	1.65	2.33	2.60	2.89	2.60	4.10	2.27	4.80
Vähintään 3 kuukautta	51.2	24.0	35.5	28.7	29.6	67.5	65.5	28.5	59.1	46.4	21.7
S.E.	0.90	0.00	3.86	1.65	2.33	2.60	2.89	2.60	4.10	2.27	4.80
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Alle 3 kuukautta	65.0	76.6	61.7	76.4	79.9	76.6	57.7	59.6	60.6	88.1	69.1
S.E.	2.47	3.66	3.33	2.72	3.13	2.69	2.53	2.37	2.64	2.18	6.52
Vähintään 3 kuukautta	35.0	:	38.3	23.6	20.1	23.4	42.3	40.4	39.4	11.9	:
S.E.	2.47	:	3.33	2.72	3.13	2.69	2.53	2.37	2.64	2.18	:

Lähde: Eurydice, perustuu TALIS 2018.

Selittävät huomautukset

Ks. D luvun kuvan D10 selittävät huomautukset.

Maakohtaiset muistiot

Katso maakohtaiset tiedot luvussa D oleva kuvio D10.

LIITE 2: CLIL PRIMAARI- JA KESKIASTEEN KOULUTUKSESSA

Opetus eri kielillä ja vastaavilla ISCED-asteilla			
	Kielen tila	Kielet	ISCED Taso
Ole varten	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Ranska + englanti	1-3
	1 kansallinen kieli + 1 muu kansallinen kieli	Ranska + hollanti/saksalainen	1-3
Sinä tulet ole varten	1 kansallinen kieli + 1 muu kansallinen kieli	Saksa + Ranska	1-3
NL nl	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Hollanti + englanti	2-3
	1 kansallinen kieli + 1 muu kansallinen kieli	Hollanti + ranska/saksa	2-3
	1 kansallinen kieli + muu kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Hollanti + ranska/saksa + englanti	2-3
	1 kansallinen kieli + muut kansalliset kielet + 1 muu kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Hollanti + ranska + saksa + englanti	2-3
BG	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Bulgaria + englanti/ranska/saksa/italialainen/venäjä/espanja	
SUOMI	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Tšekki + englanti/saksa	1-3
		Tšekki + ranska/italialainen/espanjalainen	2-3
	1 kansallinen kieli + 1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallisen kielen asema	Tšekki + Puola	1-3
SUOMI	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Tanska + englanti	1-3
	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Saksa + kiina/tšekki/hollanti/englanti/ranska/kreikka/italialainen/ Puola/Portugali/Romanian/Espanja/Turkki	1-3
	1 kansallinen kieli + 1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallisen kielen asema	Saksa + tanska/sorbia	1-3
EE	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Virolainen + saksa	2-3
		Viro + englanti	3
	1 kansallinen kieli + 1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla ei ole virallista kielen/vähemmistökielen asemaa	Virolainen + venäjä	1-3
	1 kansallinen kieli + 1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla ei ole virallista kielen/vähemmistökielen asemaa	Venäjä + englanti	1
HÄN ON KUULUSTAVAN	1 kansallinen kieli + 1 muu kansallinen kieli	Englanti + irlantilainen	1-3
SUOMI	—	—	—
SE ON	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Espanja + englanti/ranska/saksa/italia/Portugali	1-3
	1 kansallinen kieli + 1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallisen kielen asema	Espanjan + Baskimaa/Katalan/Galician/oksitaani/Valencian	1-3
	1 kansallinen kieli + 1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallinen kieli + 1 vieras kieli	Espanja + baski + englanti/ranska/saksa Espanja + katalaani + englanti/ranska Espanja + galicia + englanti/ranska/saksa/Portugali Espanja + araani (oksitaani) + englanti/ranska Espanja + Valencian + englanti/ranska	1-3
	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli + 1 muu vieras kieli	Espanja + englanti + ranska/saksa/italialainen	1-3
	1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallinen kieli + 1 vieras kieli	Baski + englanti/ranskalainen Katalaani + englanti/ranska	1-3
	F.F.	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Ranska + arabia/kiina/tanska/hollanti/englanti/saksa/italialainen/japani/korealainen/Puola/Portugali/venäjä/ Ranska + vietnamlainen
	1 kansallinen kieli + 1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla ei ole virallisen kielen/vähemmistökielen asemaa	Ranska + Alsatian/Basque/Breton/Catalian/Korsian/Creole/Gall o/Melanilainen/Mosellan/oktaani/polynesialainen	2-3
HR-KONSUVERVA	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Kroatia + unkarilainen/Serbia	1-2
	1 kansallinen kieli + 1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallisen kielen asema	Kroatia + tšekki	3

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Opetus eri kielillä ja vastaavilla ISCED-asteilla			
	Kielen tila	Kielet	ISCED Taso
TÄMÄ	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Italia + englanti/ranska/saksa/espanja	3
	1 kansallinen kieli +1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallisen kielen asema	Italia + ranska/Friulian/saksa/Ladin/sloveeni	1-3
CY	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Kreikka + englanti	1
LV	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Latvia + englanti/saksa	2-3
	1 kansallinen kieli +1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla ei ole virallisen kielen asemaa	Latvia + puola/venäjä/Ukrainalainen	1-3
		Latvialainen + valkovenäjä	1-2
		Latvia + liettua	2-3
Latvia + virolainen	1		
SUOMI	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Liettua + englanti/ranska/saksa	1-3
	1 kansallinen kieli +1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla ei ole virallisen kielen asemaa	Liettua + valkovenäjä/Puola/venäjä	1-3
LU	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Luxemburgilainen + saksa/franska	1-3
ALENNUKSET	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Unkari + englanti/saksa	1-3
		Unkarilainen + kiinalainen	1-2
		Unkari + ranska/italialainen/venäjä/Slovak/espanjalainen	2-3
	1 kansallinen kieli +1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallisen kielen asemaa	Unkarilainen + Boyash/Bulgarian/Kroatian/Saksa/Kreikka/Puola/Romanian/Romanian/Serbian/Slovak/Sloveeni	1-3
MT	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Malta + englanti	1-3
NL	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Hollanti + englanti	1-3
		Hollanti + saksa	2-3
MUKAAN	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Saksa + arabia/Bosnian/Kroatian/Serbian/englanti	1-3
		Saksa + Espanja	1-2
		Saksa + Ranska	1
		Saksa + Kiina/Puola	2
	1 kansallinen kieli + 1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallinen kielen asema	Saksa + kroatia (Burgenland kroatia)/Unkari/sloveeni	1-3
Saksa + Tsekki/Slovak	1-2		
P.S.	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Puola + englanti/ranska/saksa/italialainen/espanja	2-3
		Puola + venäjä	2
	1 kansallinen kieli +1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallisen kielen asema	Puola + Kashubian/saksalainen	1-2
		Puola + ukrainalainen	1-3
		Puola + venäjä	2
Puola + Valkovenäjä	3		
P.S.	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Portugali + ranska	2-3
		Portugali + englanti	1-2
	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Romania + englanti/ranska/saksa/italia/Portugali/Suomi	3
		Romanian + Bulgarian/Kroatian/Tšekki/Saksa/Kreikka/Unkari/Italia/Puola/Sloveeni + unkarilainen	2-3
S.A.	1 kansallinen kieli +1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallisen kielen asemaa	Romanian/venäjä/Serbian/Slovak/Turkki/Ukrainalainen	1-3
SUOMI	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Slovakki + englanti/ranska/saksa/italialainen/venäjä/espanja	1-3
	1 kansallinen kieli +1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallisen kielen asemaa	Slovakki + saksa/Romania/Rusyn	1-2
Slovakki + ukrainalainen		1-3	

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Opetus eri kielillä ja vastaavilla ISCED-asteilla			
Kielen tila	Kielet	ISCED Taso	
FI	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Suomi + englanti/ranska/saksa/venäjä	1-3
		Suomi + Kiina/Viro/espanjalainen	1-2
	1 kansallinen kieli + yksi alueellinen kieli, jolla on virallinen kielen asemaa	Suomalainen + saamelainen	1-2
	1 kansallinen kieli + 1 muu kansallinen kieli	Suomi + ruotsi	1-2
S.A.	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Ruotsi + englanti	1-2
	1 kansallinen kieli + 1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallinen kielen asemaa	Ruotsi + suomi	1-2
	Yksi kansallinen kieli + yksi alueellinen kieli, jolla on virallinen kielen asemaa	Ruotsalainen + saamelainen	1
AL-EYES	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Albanialainen + italialainen	3
	1 kansallinen kieli + 1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla ei ole virallista kielen asemaa	Albania + kreikkalainen/makedonialainen	3
B.A.S.	—	—	—
CH	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Saksa + englanti	3
		Ranska + englanti	3
	1 kansallinen kieli + 1 muu kansallinen kieli	Ranska + saksa Saksa + Ranska Italialainen + saksa Romantiikka + saksa	1-3
		Ranska + Italia Saksa + Italia Saksa + romanssi	3
ON	—	—	—
LI	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Saksa + englanti	1-3
MINÄ OLE	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Montenegrin + englanti	1 ja 3
	1 alueellinen kieli/vähemmistökieli, jolla on virallinen kieli + 1 vieras kieli	Albania + englanti	1
MK PINNATE	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Makedonia + englanti/ranska	3
EI	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Norja + englanti	2-3
		Norjalainen + ranska/saksalainen	3
RS JÄÄHETS	1 kansallinen kieli + 1 vieras kieli	Serbia + englanti/saksa/ranska/italialainen/venäjä/espanja	1-3
TR-ARVØT	—	—	—

Selittävät huomautukset

Ks. kuvan B12 selittävät huomautukset.

Yhdessä maassa yksi kieli voi olla osa eri CLIL-ohjelmia (ks. Italia, Unkari, Itävalta, Puola, Romania ja Slovakia).

Maakohtaiset muistiot

Italia: vuodesta 2010 lähtien kaikkien opiskelijoiden on opittava ei-kiellellinen oppiaine lukion viimeisenä vuonna vieraalla kielellä. ”Kielipolulla” olevien on opittava ei-kiellellinen aihe 16-vuotiaasta alkaen vieraan kielen kautta ja toisen vieraan kielen oppiaine 17-vuotiaasta alkaen.

Luxemburg: oppitunteja tarjotaan muulla kuin luxemburgin kielellä, enimmäkseen ranskaksi tai saksaksi.

Unkari ja Puola: kielille ei ole olemassa sääntöjä. Tiedot liittyvät CLIL:n tosiasialliseen käyttöön ottoon lukuvuonna 2021/2022.

Slovakia: CLIL:n kielijärjestely koskee vain perusasteen koulutusta. Tiedot alemman perusasteen koulutuksen tasosta viittaavat lukuvuoden 2021/2022 CLIL-tarjouksiin.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Ruotsi: CLIL-kielijärjestelmää sovelletaan ainoastaan perus- ja keskiasteen koulutukseen. Tiedot koskevat vain näitä kahta tasoa. Keskiasteen koulutuksessa voi olla CLIL, mutta sitä ei säännellä.

Montenegro: tiedot liittyvät CLIL-pilottihankkeeseen.

TUNNUSTUKSET

EUROOPAN KOULUTUKSEN JA KULTTUURINTOIMEENPANOVIKASTO

Alustat, tutkimukset ja analyysit

Aplace du Bourget 1 (J-70 – yksikkö A6) B-1049
Bryssel

([HTTPS://eurydice.eacea.t.c.europa.eu/](https://eurydice.eacea.t.c.europa.eu/))

Päätoimittaja

Peter Birch

Kirjoittajat

Nathalie Baïdak (koordinointi), Isabelle De Coster ja Daniela Kocanova

Muiden EU:n toimielinten rahoitusosuudet

Eurostatin yksikkö F.5: Koulutus, terveys ja sosiaalinen suojelu: Malgorzata Stadnik ja Marco Picciolo (tuet vieraiden kielten oppimista koskevaan Eurostatin tietokantaan)

Ulkopuolinen asiantuntija

Christian Monseur, Liègen yliopisto (PISA- ja TALIS-tietojen poiminta ja laskelmat)

Grafiikka ja asettelu

Patrice Brel

Tuotantokoordinaattori

Hotellit lähellä paikkaa Gisèle De Lel

EURYDICE KANSALLISET YKSIKÖT

ALBANIA

Eurydice-yksikkö
Opetus- ja urheiluministeriö
Rruga e Durrësit, nro 23
1001 Tiranë
Yksikön osuus: Egest Gjokuta

ITÄVALTA

Eurydicen tiedotustoimisto
Liittovaltion opetus-, tiede- ja tutkimusministeriö
Dept. Koulutustilastot ja -seuranta
Minorite Square 5
1010 Wien
Yksikön osuus: Alexandra KristinaR-Wojnesitz (ulkoinen
asiantuntija)

BELGIA

Yksikkö Eurydice de la Communauté française
Hotellit lähellä paikkaa Fédération Wallonie-Bruxelles
Hallinto Générale de l'Enseignement
Avenue du Port, 16 – Toimisto 4P03
1080 Bruxelles
Yksikön osuus: jaettu vastuu

Eurydice Vlaanderen
Department of Onderwijs en Vorming/
Strateginen loukkaaminen
Hendrik Consciencegebouw 7C10 Näytä tarkat tiedot
Koning Albert II-laan 15
1210 Bryssel
Yksikön osuus: jaettu vastuu

Saksankielisen yhteisön Eurydice-tiedotustoimisto
Saksankielisen yhteisön ministeriö
Kasvatus- ja opetusorganisaation laitos
Gospertstraße 1
4700 Eupen
Yksikön osuus: jaettu vastuu

BOSNIA JA HERTSEGOVINA

Kansalaisasiain ministeriö

Koulutusala
Trg BiH 3
71000 Sarajevo
Yksikön osuus: jaettu vastuu

BULGARIA

Eurydice-yksikkö
Henkilöstöhallinnon kehittämiskeskus
Koulutuksen tutkimus- ja suunnitteluyksikkö
15, kreivi Ignatiev Str.
1000 Sofia
Yksikön osuus: Marchela Mitova ja Nikoleta Hristova

KROATIA

Liikkuvuusvirasto ja EU:n ohjelmat
Frankopanska 26
10000 Zagreb
Yksikön osuus: Maja Balen Baketa ja Ana Dragičević

KYPROS

Eurydice-yksikkö
Opetus-, kulttuuri-, urheilu- ja nuorisoministeriö
Kimonos ja Thoukydidou
1434 Nikosia
Yksikön osuus: Christiana Haperi;
Asiantuntijat: Tohtori Angeliki Constantinou-Charalambous
(englannin tarkastaja, toisen asteen koulutuksen osasto), tohtori
Sophia Ioannou Georgiou (pääopetusvirkamies, opetus-, urheilu-
ja nuorisoministeriö)

TŠEKKI

Eurydice-yksikkö
Tšekin kansallinen kansainvälisen koulutuksen ja tutkimuksen
virasto
Näytä lisää: zahraniční spolupráce
Hotellit lähellä paikkaa Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1
Yksikön osuus: Jana Halamová, Radka Topinková;
Asiantuntijat: Eva Tučková, Marie Černíková

TANSKA

Eurydice-yksikkö
Korkeakoulutus- ja tiedeministeriö
Tanskan korkeakoulu- ja tiedevirasto

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Haraldsgade 53

2100 Kööpenhamina Ø

Yksikön osuus: Korkeakoulu- ja tiedeministeriö sekä lapsi- ja opetusministeriö

VIRO

Eurydice-yksikkö

Opetus- ja tutkimusministeriö

Munga 18

50088 Tartto

Yksikön osuus: Inga Kukk, Pille Pöiklik, opetus- ja tutkimusministeriö

SUOMI

Eurydice-yksikkö

Opetushallitus

Postilaatikko 380

00531 Helsinki

Yksikön osuus: Suomen kansallisen yksikön edustajat: Tiina Komppa (ylempi asiantuntija); Janne Loisa (ylempi asiantuntija); Petra Packalén (isäkonsultti, koulutus)

EDUFI-asiantuntijat: Minna Bálint (vanhempi neuvonantaja, koulutus); Kati Costiander (ylempi neuvonantaja, koulutus); Nina Eskola (hankepääällikkö); Anu Halvari (ylempi neuvonantaja, koulutus); Annamari Kajasto (ylempi neuvonantaja, koulutus); Katri Kuukka (ylempi neuvonantaja, koulutus); Olli Määttä (ylempi neuvonantaja, koulutus); Yvonne Nummela (ylempi neuvonantaja, koulutus); Susanna Rajala (Senior Consultant, Education)

RANSKA

Lisätietoja hotellista Unité française d'Eurydice

Arviointi-, ennuste- ja tuloksellisuuden seurantaosasto (DEPP)

Opetus- ja nuorisoministeriö

61–65, rue Dutot

75732 Pariisi Cedex 15

Yksikön osuus: Françoise Parillaud (asiantuntija), Anne Gaudry-lachet (Eurydice Ranska)

SAKSA

Liiton Eurydice-tiedotustoimisto

Saksan ilmailukeskus (DLR)

Heinrich-Konen Str. 1

53227 Bonn

Osavaltioiden Eurydice-tiedotustoimisto kulttuuriministerikokouksen sihteeristössä

Kyyhkynen katu 10

10117 Berliini

Yksikön osuus: Thomas Eckhardt

KREIKKA

Kreikan Eurydice-yksikkö

Eurooppa- ja kansainvälisten asioiden osasto

Kansainvälisten ja Eurooppa-asioiden pääosasto,

Kreikan diaspora ja kulttuurienvälinen koulutus

Opetus- ja uskontoministeriö

37 Andrea Papandreou katu (Office 2172)

15180 Amarousion (Attiki)

Yksikön osuus: Georgia Fermeli (A'of Science) ja Thalia Chatzigiannoglou (ulkomaisten kielten liitto), koulutuspolitiikan instituutti

UNKARI

Unkarin Eurydice yksikkö

Koulutusviranomainen

19–21 Maros Str.

1122 Budapest

Yksikön osuus: Róza Szabó (asiantuntija, koulutusviranomainen) Sára Hatony (NU)

MINÄCELAND

Eurydice-yksikkö

Koulutuksen osasto

Hotellit lähellä paikkaa Víkurhvarf 3

203 Kópavogur

Yksikön osuus: Hulda Skogland

IRLANTI

Eurydice-yksikkö

Koulutuksen ja osaamisen instituutti

Kansainvälinen jaosto

Marlborough Street

Dublin 1 – DO1 RC96

Yksikön osuus: Maria Lorigan ja Pádraig MacFhlannchadha

ITALIA

Ravintolat lähellä paikkaa Eurydice di Eurydice

Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione ja Ricerca Educativa (INDIRE)

Agenzia Erasmus+

Tietoja kohteesta C. Lombroso 6/15

50134 Firenze

Yksikön osuus: Simona Baggiani;

Asiantuntija: Diana Saccardo (conductor tecnica, Ministero dell'Istruzione e del Merito)

LATVIA

Eurydice-yksikkö
Valtion koulutuksen kehittämisvirasto
Katu 1 (5. kerros)
1050 Riika
Yksikön osuus: Rita Kursite

LIECHTENSTEIN

Eurydicen tiedotuskeskus
Liechtensteinin ruhtinaskunnan koulutoimisto
Austrasse 79
Postilaatikko 684
9490 Vaduz
Yksikön osuus: Belgin Amann, Eurydice-yksikkö, Liechtensteinin koulutoimisto; Barbara Ospelt-Geiger, asiantuntija, Liechtensteinin koulutoimisto

LIETTUA

Eurydice-yksikkö
Kansallinen koulutusvirasto
K. Kalinausko Street 7
03107 Wilna
Yksikön osuus: Eglė Petronienė ja Beata Valungevičienė (ulkoiset asiantuntijat)

LUXEMBURG

Yksikkö National d'Eurydice
ANEFORÉ ASBL
Hotellit lähellä paikkaa EduPôle Walferdange
Bâtiment 03 – étage 01
Reitti kohteesta Diekirch
7220 Walferdange
Yksikön osuus: Claude Sevenig (Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse (MENJE) – Service des relations internationales), Nevena Zhelyazkova (MENJE – Service de la recherche et de l'innovation pédagogiques et technologiques (SCRIPT) – Division du traitement de données sur la qualité de l'encadrement et de l'offre scolaire et éducative) ja Annick Bartocci (MENJE – Service de l'offre scolaire et éducative)
L'enseignement secondaire (ES)

MALTA

Opetus-, urheilu-, nuoriso-, tutkimus- ja innovaatioministeriö
Suuri Siege Street
Floriana VLT 2000
Yksikön osuus: Jeannine Vassallo

MONTENEGRO

Eurydice-yksikkö
Vaka Djurovica bb
81000 Podgorica
Yksikön osuus: Divna Paljevic tutkintokeskuksesta ja Fadila Kajevic koulutuspalvelutoimistosta

ALANKOMAAT

Eurydice Alankomaat
Ministerie van Onderwijs, Cultuur ja Wetenschap
Directie Internationaal Beleid Näytä tarkat tiedot
Rijnstraat 50
2500 BJ Haagissa
Yksikön osuus: jaettu vastuu

POHJOIS-MAKEDONIA

Euroopan koulutusohjelmien ja liikkuvuuden kansallinen virasto
Boulevard Kuzman Josifovski Pitu, nro 17
1000 Skopje
Yksikön osuus: jaettu vastuu

NORJA

Eurydice-yksikkö
Korkea-asteen koulutuksen ja osaamisen osasto
Postboks 1093,
5809 Bergen
Yksikön osuus: jaettu vastuu

PUOLA

Puolan Eurydice yksikkö
Koulutusjärjestelmän kehittämissäätiö
Aleje Jerozolimskie 142A
02–305 Warszawa
Yksikön osuus: Beata Platos-Zielińska; kansalliset asiantuntijat: Agata Gajewska-Dyszkiewicz, Katarzyna Paczuska (koulutustutkimuslaitos)

PORTUGALI

Portugalin Eurydice yksikkö
Koulutuksen ja tiedetilastojen pääosasto
AV. 24 Julho, 134
1399–054 Lissabon

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Yksikön osuus: Isabel Almeida ja Margarida Leandro yhteistyössä koulutuksen pääosaston kanssa; ulkopuoliset asiantuntijat: Helena Peralta ja Joana Viana (Lissabonin yliopisto)

ROMANIA

Eurydice-yksikkö

Yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alan yhteisön ohjelmien kansallinen toimisto

Hotellit lähellä paikkaa University of Politehnică București

Hotellit lähellä paikkaa The Biblioteca Centrală

Splaiul Independenței, nro 313

Ala 6

060042 București

Yksikön osuus: Veronica – Gabriela Chirea yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa: Manuela Delia Anghel (opetusministeriö), Rodica Diana Cherciu (opetusministeriö) ja Ciprian Fartușnic (Koulutuksen politiikan ja arvioinnin kansallinen keskus – Tutkimusyksikkö Education)

SERBIA

Eurydice Unity Serbia

Tempus-säätiö

Zabljacka 12

11000 Belgrad

Yksikön osuus: jaettu vastuu

SLOVAKIA

Eurydice-yksikkö

Slovakian kansainvälisen yhteistyön akateeminen yhdistys

Křížkova 9

811 04 Bratislava

Yksikön osuus: Marta Čurajová

SLOVENIA

Opetus-, tiede- ja urheiluministeriö

Ministrstvo za izobraževanje, znanost sisään urheilu

Koulutuksen kehittämis- ja laatutoimisto

Eurydice Slovenia

Masarykova 16

1000 Laibach

Yksikön osuus: Saša Ambrožič Deleja

ESPANJA

Instituto Nacional de Evaluación Educativa (INEE)

Ministerio de Educación y Formación Profesional

Paseo del Prado 28

28014 Madrid, Espanja

Yksikön osuus: Eva Alcayde García, Juan Mesonero Gómez ja Jaime Vaquero Jiménez. Itsehallintoalueiden/kaupunkien rahoitusosuus: Manuel Sáez Fernández (Andalusia); José Calvo Dombón ja Óscar Sánchez Estella (Aragón); Carlos Duque Gómez (Kanarias); María Pilar Martín García ja Clara Sancho Ramos (Castilla y León); María Isabel Rodríguez Martín (Castilla-La Mancha); Montserrat Montagut Montagut (Cataluña); Roberto Romero Navarro (Valencianan kunta); María Guadalupe Donoso Morcillo ja Myriam García Sánchez (Extremadura); Iván Mira Fernández (Galicia); David Cervera Olivares ja Gretchen Dobrott Bernard (C. de Madrid); Cristina Landa Gil (C.F. de Navarra); Maite Ruiz López (País Vasco); Antonio Coronil Rodríguez (Ceuta).

RUOTSI

Eurydice-yksikkö

Yliopistot- och högskolerådet/

Ruotsin korkeakoulutusneuvosto

Laatikko 4030

171 04 Solna

Yksikön osuus: jaettu vastuu

SVEITSI

Eurydice-yksikkö

Sveitsin opetusministerien konferenssi (EDK)

Varastointikatu 6

3001 Bern

Yksikön osuus: Alexander Gerlings

SUOMI

Eurydice-yksikkö

MEB, Strateji Geliştirme (SGB)

Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kissa

B-Blok Bakanlıklar

06648 Ankara

Yksikön osuus: Osman Yıldırım Uğur; Asiantuntija: Prof. Dr. Cem Balcıkanlı

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Yhteydenpito EU:n kanssa

HENKILÖKOHTAINEN

On satoja paikallisia tiedotuskeskuksia eri puolilla Eurooppaa.

Lähimmän keskuksen osoitelöytyy osoitteesta: https://europa.eu/european-union/contact_en

PUHELIMITSE TAI SÄHKÖPOSTITSE

Europe Direct on palvelu, joka vastaa kysymyksiisi Euroopan unionista. Voit ottaa yhteyttä tähän palveluun: --- per ilmainen puhelin: 00 800 6 7 8 9 10 11 (tietyt operaattorit voivat veloittaa nämä puhelut)

— seuraavalla vakionumerolla: + 32 22999696 tai

— sähköpostitse: https://europa.eu/european-union/contact_en

Tietoa

ONLINE-LÄHETYS

Tietoa kaikilla Euroopan unionin virallisilla kielillä on saatavilla Europa-sivustolla osoitteessa [Europa.eu](https://europa.eu)

EU:N JULKAISUT

Voit ladata tai tilata halpoja EU-julkaisuja EU Bookshopista osoitteesta: <https://op.europa.eu/en/web/general-julkaisut/julkaisut>.

Useita kopioita ilmaisista julkaisuista saat ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun tai paikalliseen tiedotuskeskukseen.

(katso https://europa.eu/european-union/contact_en).

EU:N LAINSÄÄDÄNTÖ JA SIIHEN LIITTYVÄT ASIAKIRJAT

Jos haluat tutustua EU:n oikeudellisiin tietoihin, mukaan lukien kaikki EU:n lainsäädäntö vuodesta 1951 alkaen, kaikilla virallisilla kielillä, otayhteyttä EUR-Lexiin osoitteessa <https://eur-lex.europa.eu/>

EU:N AVOIN DATA

EU:n avoimen datan portaali (<https://data.europa.eu/en>) tarjoaa pääsyn EU:n datajoukkoihin. Tietoja voi ladata ja käyttää uudelleen maksutta sekä kaupallisiin että ei-kaupallisiin tarkoituksiin.

Keskeiset tiedot kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa – 2023 painos

Eurydice-raportti

Vuonna 2023 julkaistussa avainaineistossa kieltenopetuksesta Euroopan kouluissa esitetään tärkeimmät opetuspolitiikat, jotka liittyvät kieltenopetukseen kouluissa 39:ssä eurooppalaisessa koulutusjärjestelmässä. Se vastaa kysymyksiin opiskelijoiden tutkimien vieraiden kielten määrästä ja laajuudesta, vieraiden kieltenopetuksen opetusajasta, vasta saapuneiden maahanmuuttajien kielituesta, vieraiden kielten opettajien kansainvälisestä liikkuvuudesta ja monista muista aiheista.

Kertomuksessa on 51 indikaattoria, jotka on jaettu viiteen eri lukuun: Konteksti, organisaatio, osallistuminen, opettajat ja opetusprosessit. Indikaattorien tuottamiseen on käytetty erilaisia lähteitä, kuten Eurydice-verkosto, Eurostat sekä OECD:n PISA- ja TALIS-tutkimukset. Eurydice-tiedoilla tarkoitetaan kaikkia Euroopan unionin maita sekä Albaniaa, Bosnia ja Hertsegovinaa, Sveitsiä, Islantia, Liechtensteinia, Montenegroa, Pohjois-Makedoniaa, Norjaa, Serbiaa ja Tšekiyettä.

Eurydice-verkoston tehtävänä on ymmärtää ja selittää, miten Euroopan erilaiset koulutusjärjestelmät on organisoitu ja miten ne toimivat. Verkosto tarjoaa kuvauksia kansallisista koulutusjärjestelmistä, vertailevia tutkimuksia erityisistä aiheista, indikaattoreista ja tilastoista. Kaikki Eurydice-julkaisut ovat saatavilla maksutta Eurydicen verkkosivuilla tai pyynnöstä painetussa muodossa. Eurydice pyrkii toiminnallaan edistämään ymmärrystä, yhteistyötä, luottamusta ja liikkuvuutta Euroopan ja kansainvälisellä tasolla. Verkosto koostuu Euroopan maiden kansallisista elimistä, ja sitä koordinoi Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanovirasto (EACEA).

Lisätietoa Eurydicesta löytyy osoitteesta: <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>

ISBN 978-92-9488-107-6

doi:10.2797/529032